Spoločný program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja územia udržateľného mestského rozvoja jadrových miest Prievidza, Nováky a mesta Bojnice a obce Koš

na roky 2022 - 2030

Obsah

Zoznam grafov 3
Zoznam obrázkov 3
Zoznam schém 3
Zoznam tabuliek 3
Prehľad používaných skratiek 6

ÚVOD 8
A. Inštitucionálne východiská ... 8
B. Obsahové východiská ... 8
C. Východiská z relevantných nadradených programových a strategických dokumentov ... 9
D. Koncepčné východiská ... 21

ANALYTICKÉ VSTUPY 23
A. Zhodnotenie relevantných vstupov z doterajších strategických a plánovacích dokumentov v riešenom území ... 23
B. Identifikácia a analýza riešeného územia v kontexte širších vzťahov ... 24
C. Socio-ekonomická analýza ... 27
D. Územno-technická analýza ... 83
E. Prírodno-environmentálna analýza ... 96
F. Syntéza analytických východísk ... 107
G. Faktory rozvoja územia UMR Prievidza - Nováky ... 109

STRATEGICKÁ A PROGRAMOVÁ A FINANČNÁ ČASŤ SPOLOČNÉHO PROGRAMU HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA ÚZEMIA UDRŽATEĽNÉHO MESTSKÉHO ROZVOJA JADROVÝCH MIEST PRIEVIDZA, NOVÁKY A MESTA BOJNICE A OBCE KOŠ NA ROKY 2022 – 2030 110
A. Vízia rozvoja UMR Prievidza-Nováky do roku 2030 ... 110
B. Hlavný cieľ UMR Prievidza-Nováky ... 110
Priorita 1 - Zdravé a smart komunity ... 111
Priorita 2 Dostupné a moderné služby obyvateľom ... 124
Priorita 3 - Udržateľná mestské/regionálna mobilita ... 131
Priorita 4 - Smart dopravná a technická infraštruktúra ... 135
Priorita 5 - Ekosystémové služby a kvalita životného prostredia ... 141
Priorita 6 - Obehová ekonomika a ekologická regionálna energetika ... 150
Priorita 7 - Inovatívna regionálna ekonomika ... 163

FINANČNÁ A IMPLEMENTAČNÁ ČASŤ SPOLOČNÉHO PROGRAMU HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA ÚZEMIA UDRŽATEĽNÉHO MESTSKÉHO ROZVOJA JADROVÝCH MIEST PRIEVIDZA, NOVÁKY A MESTA BOJNICE A OBCE KOŠ NA ROKY 2022 – 2030 165
A. Finančný plán ... 165
B. Zabezpečenie realizácie a monitorovanie a hodnotenie ... 166

PRÍLOHY PHRSR UMR PRIEVIDZA – NOVÁKY 168

Príloha A - Akčný plán implementácie PHRSR podľa jednotlivých území UMR Prievidza - Nováky 168
Mesto Prievidza ... 168
Mesto Nováky ... 183
Mesto Bojnice ... 193
Obec Koš ... 199

Príloha B – Integrované územné investície UMR Prievidza – Nováky **203**
Integrovaná územná investícia 1: Kvalita života v regióne 203
Integrovaná územná investícia 2: Kvalita života v regióne 203
Integrovaná územná investícia 3: Inovatívna a konkurencieschopná regionálna ekonomika..... 204
Integrovaná územná investícia 4: Mobilita..... 205

Zoznam grafov

Graf 1 Podiel podnikov v okresoch Prievidza v porovnaní s okresom Trenčín (najväčšie okresy kraja) na celkovom počte podnikov v Trenčianskom kraji v roku 2019 (%) ... 56
Graf 2 Vývoj priemerného evidenčného počtu zamestnancov podľa sektorov v Trenčianskom kraji ... 59
Graf 3 Podiel jednotlivých sektorov hospodárstva na celkovej zamestnanosti v Trenčianskom kraji v roku 2019 (%) ... 60
Graf 4 Vývoj výmery lesných pozemkov v Trenčianskom kraji (ha) ... 61
Graf 5 Vývoj miery evidovanej nezamestnanosti (MEN) v Slovenskej republike a v Trenčianskom kraji v r. 2011-2020 (stav k decembru) ... 71
Graf 6 Návštevníci v ubytovacích zariadeniach SR (v tis. osôb) ... 74
Graf 7 Porovnanie vybraných ukazovateľov odpadového hospodárstva na úrovni krajov a priemernej hodnoty Slovenskej republiky 2019 ... 96
Graf 8 Prehľad množstva vyprodukovaných základných znečisťujúcich látok v TSK v porovnaní s ostatnými krajmi Slovenskej republiky v roku 2019 ... 101

Zoznam obrázkov

Obrázok 1 Agenda 2030 - Ciele udržateľného rozvoja ... 10
Obrázok 2 Plán obnovy EU pre budúce generácie ... 12
Obrázok 3 Lokalizácia územia udržateľného mestského rozvoja I ... 25
Obrázok 4 Lokalizácia územia udržateľného mestského rozvoja II. ... 25
Obrázok 5 Výdavky Slovenskej republiky na zdravotníctvo v porovnaní s krajinami EU ... 36
Obrázok 6 Počet vydaných rozhodnutí TSK podľa stupňa odkázanosti ... 39
Obrázok 7 Širšie vzťahy . prepojenia na TEN-T koridory v rámci Trenčianskeho kraja ... 84
Obrázok 8 Celkový pohľad na cestnú sieť v Trenčianskom kraji ... 84

Zoznam schém

Schéma 1:: TOWS matica UMR Prievidza - Nováky ... 108
Schéma 2 Schéma rozvojovej stratégie UMR Prievidza - Nováky ... 110

Zoznam tabuliek

Tabuľka 1 Základné charakteristiky okresu Prievidza v porovnaní s ostatnými okresmi TSK ... 10
Tabuľka 2 Prehľad vybraných strategických dokumentov v oblasti životného prostredia na úrovni SR : ... 16
Tabuľka 3 Vývoj počtu obyvateľov v okrese Prievidza v porovnaní s celým TSK v r. 2011-2019 (stav k 31.12.) ... 27
Tabuľka 4 Vývoj počtu obyvateľov v sledovanom území UMR v porovnaní s okresom Prievidza a TSK (dostupné dáta za roky 2011, 2013 a 2017) : ... 28
Tabuľka 5 Celkový prírastok/úbytok obyvateľstva v okresoch Trenčianskeho kraja v r. 2011-2019 ... 28
Tabuľka 6 Veková štruktúra obyvateľstva podľa okresov Trenčianskeho kraja a v SR v r. 2001, 2011 a 2019 (počet) ... 29
Tabuľka 7 Priemerný vek obyvateľstva SR, Trenčianskeho kraja a jednotlivých okresov TSK v r. 2001, 2011 a 2019 ... 30
Tabuľka 8 Prognóza priemerného veku v okrese Prievidza v porovnaní s ostatnými okresmi Trenčianskeho kraja v roku 2035 ... 30
Tabuľka 9 Trvalo bývajúce obyvateľstvo v obciach riešeného územia UMR v porovnaní s celým okresom Prievidza a TSK podľa najvyššieho dosiahnutého vzdelania v r. 2011 (%) - SODB ... 31
Tabuľka 10 Národnostné zloženie obyvateľstva v obciach riešeného územia UMR v porovnaní s priemerom TSK (%) podľa SODB 2011 : ... 32
Tabuľka 11 Zloženie obyvateľstva podľa vierovyznania v obciach riešeného územia UMR v porovnaní s priemerom TSK (%) podľa SODB 2011 : ... 32
Tabuľka 12 Predpokladaný vývoj počtu obyvateľov v okresoch Trenčianskeho kraja do r. 2035 ... 33
Tabuľka 13 Prognózovaný počet obyvateľov Trenčiansky kraj ... 34
Tabuľka 14 Počet úmrtí v rokoch 2015 – 2019 v Trenčianskom kraji v porovnaní so SR a ostatnými krajmi SR ... 36
Tabuľka 15 Zoznam čakateľov o uzatvorenie zmluvy o poskytovaní sociálnej služby v zariadeniach sociálnej služby v zriaďovateľskej pôsobnosti TSK za roky 2014 – 2020 (údaje k 31.12.) ... 39

Tabuľka 16 Zoznam čakateľov o uzatvorenie zmluvy o poskytovaní sociálnej služby v ZSS k 31.12.2020 - všetci poskytovatelia v TSK vrátane poskytovateľov v zriaďovateľskej pôsobnosti TSK 40
Tabuľka 17 Zoznam poskytovateľov sociálnych služieb na území TSK, ktoré poskytujú služby krízovej intervencie ľuďom bez domova: 41
Tabuľka 18 Sociálne služby na podporu rodín s deťmi 42
Tabuľka 19 Poskytovanie služieb včasnej intervencie v TSK 43
Tabuľka 20 Uchádzači o zamestnanie so zdravotným postihnutím v riešenom území UMR v porovnaní s okresom Prievidza a ostatnými okresmi Trenčianskeho kraja 44
Tabuľka 21 Voľné pracovné miesta v okrese Prievidza v porovnaní s ostatnými okresmi TSK 45
Tabuľka 22 Voľné pracovné miesta pre UoZ s neukončeným, základným a nižším stredným vzdelaním bez maturity v okrese Prievidza v porovnaní s ostatnými okresmi Trenčianskeho kraja k 31.12.2020 45
Tabuľka 23 Počet psychologických ambulancií, psychiatrických ambulancií, psychiatrických stacionárov a Centier pedagogicko-psychologického poradenstva a prevencie v riešenom území UMR v porovnaní s okresom Prievidza a ostatnými okresmi TSK 46
Tabuľka 24 Členenie poskytnutých služieb nevidiacim a slabozrakým 47
Tabuľka 25 Sociálne služby odkázanosti v riešenom území UMR v porovnaní s okresom Prievidza a ostatnými okresmi TSK 47
Tabuľka 26 Počet lôžok v zariadeniach pre seniorov (ZPS) na 100 obyvateľov v jednotlivých okresoch TSK a na sledovanom území UMR 48
Tabuľka 27 Percentuálne zastúpenie Rómov v okresoch TSK a obciach v okrese Prievidza , do ktorého spadá riešené územie UMR - sociografický maping (2004) 49
Tabuľka 28 Podporné služby 50
Tabuľka 29 Prehľad o lôžkovom fonde NsP Prievidza so sídlom v Bojniciach 51
Tabuľka 30 Sociálne služby poskytované v okrese Prievidza v porovnaní s ostatnými okresmi Trenčianskeho kraja 52
Tabuľka 31 Regionálny hrubý domáci produkt na obyvateľa v bežných cenách meraný paritou kúpnej sily.. 54
Tabuľka 32 Hrubá pridaná hodnota TSK podľa ekonomických činností v bežných cenách v miliónoch EUR v roku 2018 54
Tabuľka 33 Stav PZI v samosprávnych krajoch SR v tisícoch EUR 55
STabuľka 34 Stav priamych zahraničných investícií v okrese Prievidza v porovnaní s ostatnými okresmi Trenčianskeho kraja v roku 2019 (v tis. EUR) 56
Tabuľka 35 Podniky podľa ekonomických činností v okrese Prievidza v porovnaní s ostatnými okresmi Trenčianskeho kraja v r. 2019 57
Tabuľka 36 Podniky v okrese Prievidza v porovnaní s ostatnými okresmi Trenčianskeho kraja podľa počtu zamestnancov 57
Tabuľka 37 Podniky podľa vybraných druhov vlastníctva v okrese Prievidza v porovnaní s ostatnými okresmi Trenčianskeho kraja v roku 2019 58
Tabuľka 38 Prehľad počtu živnostníkov v okrese Prievidza v porovnaní s ostatnými okresmi Trenčianskeho kraja podľa jednotlivých odvetví v roku 2019 58
Tabuľka 39 Výmera lesných pozemkov v Trenčianskom kraji podľa okresov, stav v r.2010 62
Tabuľka 40 Podniky sekundárneho sektora podľa ekonomických činností v okrese Prievidza v porovnaní s ostatnými okresmi TSK v roku 2019 62
Tabuľka 41 Prehľad významnejších priemyselných parkov (zóny a areály) na území riešeného územia UMR 64
Tabuľka 42 Zoznam priemyselných parkov v TSK podľa Analýzy priemyselných parkov SR 64
Tabuľka 43 Počet uchádzačov o zamestnanie (UoZ) okresu Prievidza v porovnaní s ostatnými okresmi Trenčianskeho kraja a v SR v r. 2011-2020 70
Tabuľka 44 Výdavky na výskum a vývoj v Trenčianskom kraji v porovnaní s ostatnými kraji na Slovensku 72
Tabuľka 45 Výdavky na výskum a vývoj podľa vednej oblasti v Trenčianskom kraji (v eur) 72
Tabuľka 46 Vývoj počtu ubytovacích zariadení v okrese Prievidza v porovnaní s ostatnými okresmi TSK ... 74
Tabuľka 47 Vývoj počtu návštevníkov, počtu prenocovaní a tržieb - ubytovacie zariadenia v Trenčianskom kraji 74
Tabuľka 48Základné údaje o sieti cestných komunikácií v okrese Prievidza v porovnaní s ostatnými okresmi TSK 85
Tabuľka 49 Vybrané štatistiky vodovodnej a kanalizačnej siete v SR – situácia v TSK v porovnaní s ostatnými krajmi SR 90
Tabuľka 50 Vybrané štatistiky vodovodnej a kanalizačnej siete – situácia v obciach riešeného územia UMR v porovnaní s TSK 90
Tabuľka 51 Prehľad stavu v odvádzaní a čistení odpadových vôd v riešenom území UMR v porovnaní s okresom Prievidza a ostatnými okresmi TSK (stav ku koncu r.2018) 90

Tabuľka 52 Vývoj počtu spáchaných trestných činov v samosprávnych krajoch SR..... 92
Tabuľka 53 Prehľad skládok odpadov na území okresu Prievidza, do ktorého spadá i riešené územie UMR. 97
Tabuľka 54 Počet záťaží evidovaných v riešenom území UMR v porovnaní s okresom Prievidza a ostatnými okresmi TSK..... 99
Tabuľka 55 Emisie základných znečisťujúcich látok (ZL) zo stredných a veľkých stacionárnych zdrojov znečistenia v TSK podľa okresov (t/rok)..... 100
Tabuľka 56 Zastúpenie kategórií ohrozenosti pôd vodnou eróziou v okrese Prievidza v porovnaní s ostatnými okresmi Trenčianskeho kraja..... 104
Tabuľka 57 Zastúpenie kategórií ohrozenosti pôd veternou eróziou v okrese Prievidza v porovnaní s ostatnými okresmi Trenčianskeho kraja..... 104
Tabuľka 58: SWOT analýza územia UMR..... 107
Tabuľka 59 Finančný plán PHRSR UMR Prievidza - Nováky..... 165

Prehľad používaných skratiek

- BBSK – Banskobystrický samosprávny kraj
- BSK – Bratislavský samosprávny kraj
- CR – cestovný ruch
- ČOV – čistička odpadových vôd
- EIA – Environmental Impact Assessment (posudzovanie vplyvov na životné prostredie)
- EO – ekvivalentní obyvatelia
- EÚ Európska únia
- GES – garantovaná energetická služba
- HDI – Human Development Index (Index ľudského rozvoja)
- HDP – Hrubý domáci produkt
- CHKO – chránená krajinná oblasť
- CHLÚ – Chránené ložiskové územie
- CHVO – chránená vodohospodárska oblasť
- CHVÚ – chránené vtáčie územie
- IHME - Institute for Health Metrics and Evaluation (Inštitút pre meranie a vyhodnocovanie zdravia, Univerzita v Seattle, Washington)
- IMD WCC – IMD World Competitiveness Center (Inštitút školy obchodného vzdelávania so sídlom v Lausanne vo Švajčiarsku, ktorý sa spoločne s WFE podieľal na vypracovaní *The Global Competitiveness Report*)
- IROP – Integrovaný regionálny operačný program
- IT – informačné technológie
- IÚI – Integrovaná územná investícia
- IÚS – Integrovaná územná stratégia
- ITMS – centrálny evidenčný a monitorovací systém pre štrukturálne fondy
- JTF/EŠIF – Just Transition Fund (Fond spravodlivej obnovy)
- KIBS - Knowledge Intensive Business Services - Znalostné intenzívne obchodné služby
- KKP – kultúrno-kreatívny priemysel
- KOCR – Krajská organizácia cestovného ruchu
- KSK – Košický samosprávny kraj
- MAS – miestne akčné skupiny
- MDaV SR – Ministerstvo dopravy a výstavby Slovenskej republiky
- MFO – Mestská funkčná oblasť
- MPR – mestská pamiatková rezervácia
- MHD – mestská hromadná doprava
- MH SR – Ministerstvo hospodárstva Slovenskej republiky
- MIRRI – Ministerstvo investícií, regionálneho rozvoja a investícií SR
- MSP – Malé a stredné podniky
- MV SR – Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky
- MZVaEZ SR – Ministerstvo zahraničných vecí a európskych záležitostí SR
- MŠ – materská škola
- NKP – národná kultúrna pamiatka
- NIP – Národný investičný plán
- NRP SR – Národná rada pre produktivitu Slovenskej republiky
- NSK – Nitriansky samosprávny kraj
- NUTS - Nomenclature of Territorial Units for Statistics (Eurostat) – európska Normalizovaná klasifikácia územno–štatistických jednotiek
- OECD – Organisation for Economic Cooperation and Developmen (Organizácia pre hospodársku spoluprácu a rozvoj)
- OO PZ – obvodné oddelenie policajného zboru
- OP – operačný program
- OP EVS – Operačný program Efektívna verejná správa
- OP II – Operačný program Integrovaná infraštruktúra
- OP KŽP – Operačný program Kvalita životného prostredia
- OPIOS - odkázanosť na pomoc inej osoby pri sebaobsluhe
- OOCR – oblastná organizácia cestovného ruchu
- OR PZ – okresné riaditeľstvo policajného zboru
- OSN – Organizácia spojených národov
- PAF – Prioritný akčný rámec pre sústavu Natura 2000
- PED – Positive Energy District (energeticky pozitívna mestská štvrť)

- PKS – parita kúpnej sily
- PHSR – Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja
- POH – plán odpadového hospodárstva
- PPZ – Prezídium policajného zboru
- PSK – Prešovský samosprávny kraj
- PZ SR – Policajný zbor Slovenskej republiky
- RIÚS – Regionálna integrovaná územná stratégia
- RRF – Recovery and Resilience Facility - Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti
- SAD – Slovenská autobusová doprava
- SAV – Slovenská akadémia vied
- SIEA – Slovenská inovačná a energetická agentúra
- SEA – Strategické environmentálne hodnotenie
- SHMÚ – Slovenský hydrometeorologický ústav
- SR – Slovenská republika
- SODB – sčítanie osôb, domov a bytov
- SOŠ – stredná odborná škola
- SPR – Strategicko-plánovací región
- SSC – Slovenská správa ciest
- SŠ – stredná škola
- STN – Slovenská technická norma
- SVI – Služba včasnej intervencie
- ŠOP SR – Štátna ochrana prírody Slovenskej republiky
- ŠÚ SR – Štatistický úrad Slovenskej republiky
- TEN-T – Trans-European Transport Networks / Trans-európska dopravná sieť
- TI – technická infraštruktúra
- TSK – Trenčiansky samosprávny kraj
- TTSK – Trnavský samosprávny kraj
- UMR – Územie mestského rozvoja
- UNESCO – United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization), v preklade Organizácia Spojených národov pre vzdelávanie, vedu a kultúru
- ÚEV – územie európskeho významu
- ÚPN – územný plán
- ÚPN-TSK – Územný plán Trenčianskeho samosprávneho kraja
- ÚPSVaR – Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny
- ÚHCP – Útvar hraničnej a cudzineckej polície
- VaI – Veda a Inovácie
- VaV – Veda a Výskum
  VPM – voľné pracovné miesta
- VŠ – vysoká škola
- VÚC – Vyšší územný celok
- VÚVH – Výskumný ústav vodného hospodárstva
- WFE – World Forum of Economy (Svetové ekonomické fórum)
- ZaD – zmeny a doplnky (územného plánu)
- ZOO – zoologická záhrada
- ZSK – Žilinský samosprávny kraj
- ZŠ – základná škola

ÚVOD

A. Inštitucionálne východiská

Predmetom tejto kapitoly je popis základných legislatívnych, metodických, inštitucionálnych a kompetenčných východísk pri spracovaní tohto dokumentu.

Spoločný program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja územia udržateľného mestského rozvoja jadrových miest Prievidza, Nováky a mesta Bojnice a obce Koš na roky 2022 - 2030sa spracováva v zmysle **Zákona č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja** v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon") v súlade s odporúčanou **Metodikou tvorby a implementácie PHRSR regiónov, programov rozvoja obcí a skupín obcí** Ministerstva investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie SR pre programové obdobie po roku 2020 a v súlade s **Metodikou a inštitucionálnym rámcom tvorby verejných stratégií**, ktorá bola schválená Uznesením vlády SR č. 197/2017 z 26. apríla 2017.

Spoločný program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja územia udržateľného mestského rozvoja jadrových miest Prievidza, Nováky a mesta Bojnice a obce Koš na roky 2022 - 2030 (ďalej aj ako „PHRSR UMR" alebo „program rozvoja") je strednodobý rozvojový dokument, ktorý je vypracovaný v súlade s cieľmi a prioritami ustanovenými v národnej stratégii **Vízia a stratégia rozvoja Slovenska do roku 2030**, z roku 2019, ako aj so zreteľom na existujúce relevantné plánovacie strategické a územnoplánovacie dokumenty, ktoré boli doposiaľ spracované či už z národnej, regionálnej alebo miestnej úrovne, s dopadom na región.

V súčasnosti problematika regionálneho rozvoja spadá pod gesciu **Ministerstva investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie Slovenskej republiky**, ktoré je ako ústredný orgán štátnej správy pre oblasť regionálneho rozvoja zodpovedné za tvorbu a riadenie regionálneho rozvoja ako aj za prípravu novej národnej stratégie (pod názvom Vízia a stratégia rozvoja SR).

Na základe zadania a v súlade s platnou metodikou je PHSR spracovaný aj ako **Integrovaná územná stratégia** (ďalej aj ako „IÚS") územia a reflektuje špecifiká územia udržateľného mestského rozvoja a jeho jednotlivých obcí.

Schválenie programu rozvoja UMR ako aj príslušnej územnoplánovacej dokumentácie dotknutých obcí je podmienkou na predloženie žiadostí o poskytnutie dotácie zo štátneho rozpočtu a z doplnkových zdrojov (doplnkovým zdrojom finančného zabezpečenia podpory regionálneho rozvoja sú finančné prostriedky z fondov Európskej únie poskytované podľa osobitných predpisov).

B. Obsahové východiská

Predmetom tejto kapitoly je zdôvodnenie potreby vypracovania PHRSR, popis hlavných výziev, problémov a impulzov pri jeho tvorbe, definícia územia pre spracovanie PHRSR a zdôvodnenie jeho štrukturácie v rámci stratégie PHSR.

Impulzom pre spracovanie PHRSR UMR je snaha o zhodnotenie potenciálu územia UMR pre udržateľný regionálny rozvoj, ako aj potreba reagovať na nové, zmenené spoločenské okolnosti. Významným faktorom vplývajúcim na charakter kľúčových prvkov rozvoja regiónu sú rýchlo sa meniace svetové trendy v oblasti nástupu **najmodernejších technológií a inovácií**, trendy v oblasti starostlivosti o **životné prostredie a klímu**, ako aj nepriaznivý demografický trend **starnutia populácie** s náporom najmä (no nielen) na zdravotnú a sociálnu oblasť. Aktuálnou výzvou sú aj hrozby nepredvídaných **pandemických situácií**, akých sme svedkami od roku 2020 v súvislosti s celosvetovým rozšírením vírusu Covid -19.

Objektívnou výzvou v rámci územia UMR je taktiež **transformácia uhoľného regiónu hornej Nitry** a plánované skončenie ťažby hnedého uhlia po ukončení všeobecného hospodárskeho záujmu pri dodávkach elektriny, ktoré sa podľa uznesenia vlády č. 580 z 12.12.2018 uskutoční najneskôr v roku 2023. Objektívnou výzvou je tiež ambícia VÚC naplniť princípy integrovaného prístupu k regionálnemu rozvoju a skĺbiť záujmy strategických aktérov vo svojom území prostredníctvom **novo pripravovaného PHRSR TSK na roky 2021-2027**, ktorý zohľadňuje špecifiká jednotlivých strategicko-plánovacích regiónov a území udržateľného mestského rozvoja, sformovaných na území Trenčianskeho kraja.

V neposlednom rade je to končiace sa programové obdobie politiky súdržnosti 2014-2020, na ktoré boli vypracované predchádzajúce rozvojové dokumenty dotknutých obcí UMR a **nastupujúce nové programové obdobie EÚ 2021-2027**, ktoré sa v súčasnosti pripravuje.

Všetky spomínané impulzy a výzvy sú príležitosťou na maximálne zhodnotenie špecifického potenciálu jednotlivých samospráv a ďalších aktérov v riešenom území a pre nastolenie integrovaného princípu, s vyvolaním čo najúčinnejších synergických efektov zrealizovaných investícií s cieľom udržateľného rozvoja v modernej dobe.

S ohľadom na vyššie uvedené skutočnosti sú súčasťou PHSR aj územné investície nadväzujúce na integrovanú územnú investíciu (ďalej aj ako „IÚI"), vychádzajúcu z cieľov a opatrení **Akčného plánu transformácie uhoľného regiónu hornej Nitry**. Podobne je súčasťou PHSR aj zapracovanie využitia „**smart" princípov** (nových postupov a nástrojov) v synergickej väzbe na rozvoj verejných politík/služieb samosprávneho kraja, za účelom zlepšovania poskytovaných služieb obyvateľom, ako aj zlepšovania vnútorných procesov v zmysle záverov Smart koncepcie TSK s uplatnením segmentov „smart", v oblastiach regionálneho rozvoja, sociálnej oblasti, školstva, dopravy, cestovného ruchu a kultúry.

Z hľadiska obsahovej štruktúry je dokument, v súlade s požiadavkami vyplývajúcimi z aktuálne platnej legislatívy - zákon 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja v aktuálnom znení, ako aj Metodiky pre spracovanie PHRSR zverejnenej MIRRI rozdelený na nasledovné hlavné časti :

- **Analytickú časť** založenú na databáze objektívne cieleného výberu relevantných údajov, informácií a ukazovateľov, ktorá obsahuje komplexné hodnotenie a analýzu východiskovej situácie UMR, berúc do úvahy stratégie, dokumenty, opatrenia, aktivity, projekty dotknutých obcí realizované v minulosti, vrátane kritického zhodnotenia ich dopadov a efektívnosti, popisuje kľúčové trendy vývoja, ak by sa stratégia PHRSR neimplementovala, identifikuje vnútorné potenciály, výzvy, limity a problémy riešeného územia, ako aj výzvy a limity z vonkajšieho prostredia vrátane SWOT analýzy, zohľadňuje disparity a faktory rozvoja a navrhuje východiská pre stratégie podpory rozvoja UMR a jeho jednotlivých dotknutých obcí.

- **Strategickú časť**, ktorá obsahuje stratégiu rozvoja UMR pri zohľadnení jeho vnútorných špecifík a určuje víziu, hlavné ciele a priority pre jeho vyvážený udržateľný rozvoj a ich väzby, nastavuje systém tzv. strom cieľov, s popisom strategických a špecifických (operatívnych) cieľov, ich vzájomných súvislostí, nástrojov a indikátorov pre ich dosiahnutie, identifikuje strategických socio-ekonomických partnerov a stratégiu ich zapojenia do procesu implementácie PHSR.

- **Implementačnú a monitorovaciu časť**, ktorá obsahuje najmä identifikáciu nástrojov, opatrení a aktivít na zabezpečenie realizácie programu rozvoja UMR, stanovuje postup implementácie (rozdelenie úloh, činností a zodpovedností, časový harmonogram, implementačnú štruktúru vrátane princípov, procesov a systému riadenia implementácie a riadenia rizík). V tejto časti sa tiež identifikujú a hodnotia riziká implementácie stratégie PHSR a navrhujú sa opatrenia na ich zníženie - systém monitorovania a hodnotenia napĺňania PHSR a systém zodpovednosti za ich realizáciu.

- **Finančnú časť**, ktorá obsahuje plán využitia/aktivizácie zdrojov vrátane finančného plánu implementácie stratégie pre obdobie 1+2 roky a výhľad - rozdelenie zdrojov vrátane finančných na programovacie obdobie, na priority, opatrenia, programy, projekty a aktivity, identifikácia predpokladaných finančných zdrojov pre implementáciu.

C. Východiská z relevantných nadradených programových a strategických dokumentov

Predmetom tejto kapitoly je vymedzenie riešeného územia, ku ktorému sa nadradené národné a nadnárodné dokumenty vzťahujú a popis, resp. zhodnotenie ich dopadov a efektov vo vzťahu k riešenému územiu. Súčasťou je aj zhodnotenie predchádzajúceho programového obdobia EÚ (2007-2013) a zhodnotenie súčasného stavu implementácie programového obdobia EÚ 2014-2020.

V rámcoch zaradenia do európskej normalizovanej klasifikácie územno – štatistických jednotiek (územných celkov) na Slovensku **Nomenclature of Territorial Units for Statistics, Eurostat** (ďalej aj ako „NUTS") a územnosprávneho členenia SR, riešené územie ako celok nie je vymedzené. Samosprávy, ktoré sú jeho súčasťou sú samostatnými územnými jednotkami štatisticky začlenenými do okresu Prievidza (úroveň štatistickej jednotky LAU1). Nadradenou štatistickou jednotkou riešenému územiu, resp. okresu Prievidza je TSK, ktorý sa v rámci územia Slovenska nachádza na úrovni NUTS 3 reprezentovanej ôsmimi samosprávnymi krajmi SR. TSK sa v rámci uvedenej nomenklatúry ďalej člení na 9 okresov (úroveň LAU1) : Bánovce nad Bebravou, Ilava, Myjava, Nové Mesto nad Váhom, Partizánske, Považská Bystrica, Prievidza, Púchov, Trenčín, s celkovým počtom 276 obcí v nasledovnej štruktúre :

Tabuľka 1 Základné charakteristiky okresu Prievidza v porovnaní s ostatnými okresmi TSK

Okres	Rozloha v km2	Počet obcí 2015, nezmenený k 31.12.2019	Počet obyvateľov SODB 2011	Počet obyvateľov 2015	Počet obyvateľov k 31.12.2019
Trenčín	675	37	113 115	113 863	114 670
Bánovce nad Bebravou	462	43	37 128	36 833	36 184
Ilava	359	21	60 578	60 194	59 075
Myjava	326	17	27 531	27 083	26 256
Nové Mesto nad Váhom	580	34	62 707	62 531	62 575
Partizánske	301	23	47 166	46 462	45 489
Považská Bystrica	463	28	63 550	63 176	62 351
Prievidza	**960**	**52**	**137 894**	**136 554**	**133 721**
Púchov	375	21	44 659	44 537	44 248
Spolu	**4501**	**276**	**594328**	**591 233**	**584 569**
Zdroj: ŠÚ SR					

Podľa Nariadenia vlády SR č. 258/96, ktorým sa vydáva zoznam obcí a vojenských obvodov tvoriacich jednotlivé okresy v SR, územia okresov Trenčianskeho kraja sa **okres Prievidza** skladá z týchto katastrálnych území miest a obcí *(Pozn.: v zátvorkách je uvedený počet obyvateľov miest, stav k 31.12.2020, zdroj : ŠÚ SR, https://mojaobec.statistics.sk/ . Graficky vyznačené sú obce tvoriace riešené územie UMR.)* :

Mestá: **Prievidza (45 141)**, **Bojnice (5 022)**, Handlová (16 663), **Nováky (4 174)**
Obce: Bystričany, Cigeľ, Čavoj, Čereňany, Diviacka Nová Ves, Diviaky nad Nitricou, Dlžín, Dolné Vestenice, Horná Ves, Horné Vestenice, Chrenovec-Brusno, Chvojnica, Jalovec, Kamenec pod Vtáčnikom, Kanianka, Kľačno, Kocurany, Kostolná Ves, **Koš (1 058)**, Lazany, Lehota pod Vtáčnikom, Liešťany, Lipník, Malá Čausa, Malinová, Nedožery-Brezany, Nevidzany, Nitrianske Pravno, Nitrianske Rudno, Nitrianske Sučany, Nitrica, Opatovce nad Nitrou, Oslany, Podhradie, Poluvsie, Poruba, Pravenec, Radobica, Ráztočno, Rudnianska Lehota, Sebedražie, Seč, Šutovce, Temeš, Tužina, Valaská Belá, Veľká Čausa, Zemianske Kostoľany

Z uvedených miest a obcí sa pre účely PHSR UMR spojili obce **Prievidza, Nováky, Bojnice a Koš**, pričom toto spojenie bolo definované na báze **historicky daného prepojenia okresného mesta Prievidza s mestami Nováky, Bojnice a obcou Koš** ležiacimi jeho v tesnej blízkosti. Mesto Prievidza bolo v minulosti budované ako zamestnanecká základňa pre nosné zamestnávateľské subjekty regiónu, teda najmä pre Hornonitrianske bane Prievidza, a.s. v Prievidzi, či Slovenské elektrárne ENO Zemianske Kostoľany a Novácke chemické závody, a.s. v Novákoch.

Za kľúčový nadnárodný strategický dokument pre tvorbu PHSR UMR môžeme považovať **Agendu OSN pre udržateľný rozvoj 2030 (Agenda 2030)**, ktorá obsahuje súhrn globálnych záväzkov medzinárodného spoločenstva v reakcii na najvážnejšie výzvy súčasnosti ako sú zmena klímy, chudoba, zvyšujúce sa ekonomické a sociálne rozdiely alebo neudržateľnosť prevládajúcich vzorcov výroby a spotreby, a pod. Ide o problémy, ktoré sú veľmi komplexné a navzájom previazané. Agenda udržateľného rozvoja obsahuje 17 cieľov v oblasti udržateľného rozvoja a 169 súvisiacich čiastkových cieľov. Vyvažujú tri rozmery udržateľného rozvoja – ekonomický, sociálny a environmentálny. Slovenská republika sa prihlásila k implementácii Agendy 2030 dokumentom „Východiská implementácie Agendy 2030 pre udržateľný rozvoj“, ktorý bol schválený uznesením vlády č. 95/2016.

Obrázok 1 ***Agenda 2030 - Ciele udržateľného rozvoja***

Zdroj: https://www.mirri.gov.sk/sekcie/investicie/agenda-2030/index.html, Ministerstvo investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie SR, február 2020.

Zodpovednosť za Agendu 2030 je na Slovensku rozdelená medzi Ministerstvo investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie SR a Ministerstvom zahraničných vecí a európskych záležitostí SR, pričom v zmysle uznesenia vlády SR č. 95 z 2. marca 2016 zodpovedá Ministerstvo investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie Slovenskej republiky za jeho vnútroštátnu implementáciu a Ministerstvo zahraničných vecí a európskych záležitostí SR za jeho implementáciu v medzinárodnom prostredí.

V rámci konzultatívneho procesu zahrňujúceho vládu, samosprávy a odbornú verejnosť bolo uznesením vlády č. 273/2018 z 13. júna 2018 schválených nasledovných **šesť národných priorít** implementácie Agendy 2030 :

- vzdelanie pre dôstojný život,
- smerovanie k znalostnej a environmentálne udržateľnej ekonomike pri demografických zmenách a meniacom sa globálnom prostredí,
- znižovanie chudoby a sociálna inklúzia
- udržateľné sídla, regióny a krajina v kontexte zmeny klímy,
- právny štát, demokracia a bezpečnosť a
- dobré zdravie,

ktoré zohľadňujú špecifiká Slovenska a sú základom ďalšej strategickej a koncepčnej práce. Uvedené priority sa stali zároveň základom pre sformulovanie vízie a stratégie rozvoja Slovenska do roku 2030.

V čase spracovania tejto analytickej kapitoly bola k dispozícii už aj aktuálna (uznesením vlády z januára 2021) schválená finálna verzia dokumentu **Vízia a stratégia rozvoja Slovenska do roku 2030** (ďalej aj ako „Slovensko 2030“). Okrem toho, že je základným implementačným dokumentom Agendy 2030 za Slovenskú republiku, plní tento dokument zároveň úlohu **Národnej stratégie regionálneho rozvoja** v zmysle zákona.

Definuje tri priority regionálneho rozvoja :

- udržateľná konkurencieschopná, environmentálne a inovačne orientovaná ekonomika regiónov,
- zvýšenie kvality života a využitie prírodného a ľudského kapitálu,
- harmonizácia regionálneho a územného rozvoja,

ktoré sa premietajú do integrovaných rozvojových programov dokumentu Slovensko 2030, prepájajú Agendu 2030 a regionálny rozvoj a sú kľúčovým nástrojom naplnenia Agendy 2030 naprieč národnou, regionálnou a lokálnou úrovňou v nasledujúcej štruktúre:

1. Ochrana a udržateľný rozvoj prírodných a ľudských zdrojov, ako aj kultúrneho potenciálu, tak aby boli zachované pre ďalšie generácie a mohli byť využívané na ďalší rozvoj spoločnosti.

2. Premena hospodárstva SR do roku 2030 na konkurencieschopnú, inovačne orientovanú, nízko uhlíkovú obehovú ekonomiku, ktorá bude efektívne zhodnocovať vzdelanie, ľudský potenciál a zdroje a bude environmentálne aj sociálne udržateľná a odolná proti vonkajším aj vnútorným nepriaznivým vplyvom.

3. Zefektívnenie a priblíženie správy verejných záležitostí občanom prostredníctvom vybudovania viacúrovňového integrovaného manažmentu rozvoja na národnej, regionálnej a miestnej úrovni. Zároveň je cieľom efektívne využívať územný potenciál regiónov.

4. Zvýšenie kvality života pre všetky sociálne skupiny v jednotlivých strategicko-plánovacích regiónoch a zabezpečenie dostupnosti a kvality verejných služieb, práce a rovných príležitostí pre využitie potenciálu každého jednotlivca bez ohľadu na jeho sociálnoekonomické zázemie či znevýhodnenie

V rámci analytickej časti uvedeného dokumentu bolo identifikovaných viacero problémových oblastí, ku ktorým boli zadefinované aj **cieľové očakávané hodnoty** v jednotlivých tematických oblastiach. Do roku 2030 sa napr. očakáva dosiahnutie stopercentného podielu odvádzaných a čistených odpadových vôd v aglomeráciách s viac ako 2 000 ekvivalentných obyvateľov (ďalej aj ako „EO") a vo všetkých obciach, cieľom je tiež 35-percentný podiel verejnej dopravy a súčasný presun minimálne 20 percent záťaže z cestnej nákladnej a osobnej dopravy na železničnú sieť, preferencia koľajovej dopravy a elektromobility a pod.

Návrh vízie a stratégie je rozsiahly, zameraný je na viaceré oblasti, aby bolo možné účinne čeliť problémom a výzvam, ktoré prinášajú globálne zmeny. K ním patria zmena klímy, mobilita a migrácia, rastúca globalizácia, dynamika a nestabilita svetovej ekonomiky, prudký rozvoj umelej inteligencie, prehlbujúce sa rozdiely medzi bohatými a chudobnými vrstvami obyvateľstva, nárast extrémizmu a nárast nedôvery k demokratickým inštitúciám.

Súčasťou národných strategických dokumentov je aj **Národný investičný plán SR na roky 2018 – 2030** (ďalej aj ako „NIP", alebo „NIP SR"), v čase spracovania tejto analytickej kapitoly zatiaľ vo forme **pilotnej verzie**. NIP má povahu nadrezortného a integrovaného strategického dokumentu, ktorý v nadväznosti na ciele udržateľného rozvoja Agendy 2030 OSN obsahuje charakteristiky súčasného stavu, želaného stavu v roku 2030 a definuje kľúčové investičné programy s cieľom vybudovať novú hospodársku a sociálnu infraštruktúru, prípadne zlepšiť stav existujúcej infraštruktúry a naplniť tak dlhodobé potreby Slovenskej republiky. Obsahuje zatiaľ indikatívne projekty v oblasti dopravy, energetiky, informatizácie a elektronickej komunikácie, výskumu a inovácií, zdravotníctva, životného prostredia, poľnohospodárstva a lesného hospodárstva, sociálnej inklúzie a zamestnanosti a regionálneho rozvoja.

Pre územie UMR (ale i celého Trenčianskeho kraja) je relevantný napríklad záväzok znížiť emisie skleníkových plynov a utlmiť činnosť uhoľných baní, na základe ktorého sa rozvíja projekt transformácie uhoľného regiónu horná Nitra, ale aj priority v oblasti zlepšenia dopravnej infraštruktúry ciest I. triedy, v rámci ktorých by malo dôjsť k naplneniu strategických prepojení centier rozvoja v Trenčianskom kraji i v jeho širších vzťahoch.

Z dôvodu prípravy na nové programové obdobie EÚ (2021-2027) bol spracovaný dokument **Východisková pozícia Slovenskej republiky k politike súdržnosti Európskej únie po roku 2020** (Zdroj: MIRRI SR), ktorý bol schválený Vládou SR v roku 2018 a v rámci ktorého SR presadzuje zachovanie silnej pozície politiky súdržnosti v budúcom viacročnom finančnom rámci EÚ po roku 2020, ako aj udržania jej percentuálneho pomeru na čo najvyššej úrovni na celkovom rozpočte EÚ, ako hlavnej investičnej politiky EÚ na podporu rastu a zamestnanosti.

V čase spracovania tejto analytickej kapitoly bol schválený aj strategický plán pre čerpanie eurofondov v novom programovacom období – takzvaná **Partnerská dohoda SR pre roky 2021 – 2027**, ktorá sa opiera o päť pilierov:

- **Inovatívne Slovensko**
- **Ekologické Slovensko pre budúce generácie**
- **Mobilita, doprava a prepojenosť**
- **Sociálne spravodlivé a vzdelané Slovensko**
- **Kvalitný život v regiónoch**

Schválenie Partnerskej dohody bolo podmienené aktivitami európskych orgánov a najmä Európskeho parlamentu. Schválenie legislatívy na úrovni EÚ sa v čase spracovania tejto analytickej kapitoly očakávalo v prvom štvrťroku 2021 s tým, že až po tomto kroku bude môcť slovenská vláda oficiálne zaslať návrh Partnerskej dohody na schválenie Európskej komisii. Finálne odsúhlasenie teda nebolo možné očakávať skôr ako v druhom štvrťroku 2021 aj z dôvodu rokovaní na úrovni Európskeho parlamentu, a teda čerpanie prvých financií z nových eurofondov sa v čase prípravy tejto analytickej kapitoly nedalo očakávať skôr než na prelome rokov 2021 a 2022.

Súbežne s prípravou eurofondov 2021-2027 na národnej úrovni sa v čase spracovania tejto analytickej kapitoly pripravoval a následne bol schválený aj tzv. **Plán obnovy SR** v gescii Ministerstva financií SR, ktorý reflektuje na tzv. **Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti EÚ - Recovery and Resilience Facility** (ďalej aj ako „RRF"), ktorý je hlavnou časťou 750 miliardového **postpandemického plánu EÚ** pod názvom **Nextgeneration EU - EÚ pre budúce generácie**.

Obrázok 2 Plán obnovy EU pre budúce generácie

NEXT GENERATION EU (NG EU)
Program pre budúce generácie EU

Granty	**390,0**
*z toho rezervy na **záruky***	*5.6*
Pôžičky	**360.0**
SPOLU	**750.0**

	Z prostriedkov NG EU	Z viacročného finanč rámca	SPOLU
RRF – nástroj podpory a obnovy	**672.5**	0.8	**673.3**
z toho Granty	312.5	-	**313.3**
z toho Pôžičky	360.0	-	**360.0**
REACT-EU	**47.5**	-	**47.5**
RDF - Rozvoj vidieka	**7.5**	77.9	**85.4**
JTF - Fond spravodlivej transformácie	**10.0**	7.5	**17.5**
InvestEU	**5.6**	3.8	**9.4**
rescEU	**1.9**	1.1	**3.0**
Horizon Europe	**5.0**	79.9	**84.9**

Sumy sú v mld.EUR

Zdroj : Európska komisia,www.ec.europa.eu

Celý tzv. postpandemický plán EU s názvom **EU pre budúce generácie** (NextGenerationEU) v celkovom objeme 750 miliárd Eur, zahŕňa 390 miliárd dotačného programu (Grants) a 360 miliónov pôžičkového programu (Loans), ktoré sa budú okrem plánu **Recovery and Resilience Facility (RRF)** – Nástroj EÚ na podporu obnovy a odolnosti, realizovať aj cez programy **REACT-EU**, **Rural development** – Rozvoj vidieka, **Just Transition Fund** – Fond spravodlivej transformácie, **InvestEU**, **rescEU** a **Horizon Europe** v pomeroch alokácií, ako sú uvedené tabuľke (*Zdroj: ec.europa.eu*)

V prípade REACT-EU ide o reakciu EU na pandemickú situáciu, ktoré je vlastne navýšením eurofondov ešte na programové obdobie 2014 – 2020. Sú to rýchle peniaze, ktoré musia byť využité do troch rokov. Určené sú nielen na boj s dopadmi pandémie, ale aj na pomoc rozvoju v rôznych oblastiach. Slovensko by mohlo len z tohto zdroja získať až 780 miliónov Eur, z ktorých najviac peňazí pôjde na podporu zamestnanosti, tvorbu nových pracovných príležitostí a sociálne služby. Podpora je nasmerovaná aj do zdravotníctva, pre ľudí v prvej línii boja s COVID-19, do školstva, verejnej dopravy, na budovanie verejnej zelene v mestách, zateplenie domov či potravinovú a hygienickú pomoc pre ohrozené skupiny obyvateľstva. Z balíka REACT-EU sa jednotlivé operačné programy navýšia nasledovne: Operačný program Ľudské zdroje – 401,2 mil. €, Integrovaný regionálny operačný program – 246,8 mil. €, Operačný program potravinovej a základnej materiálovej pomoci – 24 mil. € a Operačný program Efektívna verejná správa – 108 mil. €.
(Zdroj : https://www.mirri.gov.sk/aktuality/cko/vicepremierka-remisova-navrh-na-rozdelenie-780-milionov-eur-z-react-eu-je-hotovy/)

Rozhodujúcou výzvou tejto generácie zostáva súbežný **prechod na zelenú a digitálnu Európu**. Odráža sa to vo všetkých návrhoch Komisie. Investície do rozsiahlej vlny renovácií, energie z obnoviteľných zdrojov a riešení, pri ktorých sa využíva čistý vodík, prvky „čistej“ dopravy, udržateľných potravín a inteligentného obehového hospodárstva majú obrovský potenciál podnietiť rast európskeho hospodárstva. Podpora by mala byť v súlade s cieľmi Únie v oblasti klímy a životného prostredia. Investície do digitálnej infraštruktúry a digitálnych zručností pomôžu zvýšiť konkurencieschopnosť a technologickú suverenitu. Vďaka investíciám do odolnosti voči budúcim výzvam v oblasti zdravia a strategickej autonómie chce byť Únia lepšie pripravená na budúce krízy.

Predchádzajúce programové obdobie EÚ, resp. obdobie **Kohéznej politiky EÚ 2007 - 2013** bolo pre Slovenskú republiku prvým riadnym programovým obdobím. Stratégia, priority a ciele boli v rámci jednotlivých cieľov kohéznej politiky EÚ implementované cez jedenásť operačných programov (ďalej aj ako „OP“) : Regionálny OP, OP Životné prostredie, OP Doprava, OP Informatizácia spoločnosti, OP Výskum a vývoj, OP Konkurencieschopnosť a hospodársky rast, OP Zdravotníctvo, OP Technická pomoc, OP Bratislavský kraj, OP Zamestnanosť a sociálna inklúzia a OP Vzdelávanie, spolu v sume približne **11,7 mld. EUR**. Okrem toho ešte v rámci Európskej poľnohospodárskej politiky existovali operačné programy a to Program rozvoja vidieka a OP Rybné hospodárstvo.

Aktuálne programové obdobie EÚ, resp. obdobie **Kohéznej politiky EÚ 2014-2020** je realizované prostredníctvom siedmich hlavných operačných programov (ďalej aj ako „OP“), a to : **OP Výskum a inovácie, OP Integrovaná infraštruktúra, OP Ľudské zdroje, OP Kvalita životného prostredia, Integrovaný regionálny operačný program (ďalej aj ako „IROP“), OP Efektívna verejná správa a OP Technická pomoc**, v celkovej sume približne **13,8 mld. EUR**.

Jednotlivé regióny (samosprávne kraje), a teda ani jednotlivé územia UMR v rámci ich teritória, nemajú určené samostatné OP, ale projekty s miestom realizácie na ich územiach sú realizované najmä prostredníctvom IROP. Projekty v rámci územia

TSK (a teda aj riešeného UMR) je zároveň možné financovať aj z iných OP, podobne aj cez národné projekty, prípadne projekty financované z Kohézneho fondu. V rámci **Európskej poľnohospodárskej politiky** existujú ďalšie operačné programy, a to **Program rozvoja vidieka** a **OP Rybné hospodárstvo**. Okrem toho existujú ešte programy realizované v rámci cieľa **Európska územná spolupráca**, v rámci ktorých je oprávneným miestom realizácie aj územie Trenčianskeho kraja, a to napríklad cez **Programy cezhraničnej spolupráce Slovensko - Česká republika**, **Programy nadnárodnej spolupráce Dunajský nadnárodný program 2014 – 2020** a **Stredná Európa 2014 - 2020** alebo **Programy medziregionálnej spolupráce ESPON 2020, Interreg Europe, URBACT III a Interact III**. K ďalším finančným nástrojom, v rámci ktorých bolo možné uchádzať sa o podporu aj na území Trenčianskeho kraja - a teda aj v prostredí samospráv na riešenom UMR, patrili **granty EHP a Nórska** a **Švajčiarsky finančný mechanizmus**.

V oblasti životného prostredia je kľúčovým nadnárodným dokumentom **Parížska dohoda o zmene klímy** s ponukou globálnej dohody o tom, že všetky krajiny podniknú opatrenia v boji proti zmene klímy a prispôsobia sa jej dôsledkom, pričom by sa posilnila aj podpora rozvojovým krajinám. Parížska dohoda si za cieľ kladie udržať zvyšovanie teploty výrazne pod dvomi stupňami Celzia a čo najviac sa priblížiť hodnote 1,5 stupňa v porovnaní s teplotou v období pred industrializáciou. Taktiež uvádza, že aby sa podarilo obmedziť globálne otepľovanie na 1,5 stupňa, museli by sa do roku 2030 znížiť emisie oxidu uhličitého spôsobené človekom o 40 percent a do roku 2050 by bolo nutné dosiahnuť nulové emisie. Parížska dohoda zaväzuje každú krajinu vrátane Slovenska k znižovaniu emisií skleníkových plynov.

Ochranu ovzdušia a ozónovej vrstvy sa štáty spoločne zaviazali zabezpečovať aj vo viacerých iných dokumentoch ako napríklad **Kjótsky protokol** k rámcovému dohovoru OSN o zmene klímy, Rámcový dohovor OSN o zmene klímy, Montrealský protokol o látkach, ktoré porušujú ozónovú vrstvu, Viedenský dohovor o ochrane ozónovej vrstvy a ďalšie.

K základným dokumentom, ktoré Európska komisia pripravila k problematike adaptácie na zmenu klímy patria:
Zelená kniha – prispôsobenie sa zmene klímy v Európe – možnosti na uskutočnenie opatrení na úrovni EÚ (2007)
Dokument definuje základné prejavy zmeny klímy a navrhuje štyri základné piliere v rámci procesu adaptácie celej EÚ:
1. Včasné opatrenia v rámci EÚ; 2. Začlenenie procesu prispôsobenia sa zmene klímy do zahraničnej politiky EÚ;
3. Zníženie stupňa neistoty rozšírením vedomostnej základne prostredníctvom integrovaného výskumu v oblasti zmeny klímy; 4. Zapojenie európskej spoločnosti, podnikateľskej sféry a verejnosti do procesu prípravy koordinovaných a komplexných stratégií na adaptáciu.
Biela kniha – Adaptácia na zmenu klímy: Európsky rámec opatrení (2009)
Opiera sa o výsledky rozsiahlych konzultácií, ktoré podnietila Zelená kniha o prispôsobení sa zmene klímy v Európe, ako aj ďalších vedeckých prác, v rámci ktorých boli identifikované opatrenia, ktoré je z krátkodobého hľadiska nevyhnutné realizovať. Zároveň má stimulovať členské štáty k vypracovaniu **národných adaptačných stratégií**.

Z hľadiska udržateľnosti životného prostredia je medzinárodným spoločenstvom osobitne sledovaná aj oblasť **spracovania a recyklácie plastov**, ktorá významne nadväzuje na problematiku tzv. Circular Economy (v slovenčine sa používajú termíny **obehové hospodárstvo** alebo cirkulárna ekonomika). Európska komisia v decembri 2015 prijala akčný plán EÚ pre obehové hospodárstvo (Zdroj : COM(2015) / 614) Plasty v ňom označila za kľúčovú prioritu a zaviazala sa vypracovať stratégiu na riešenie výziev, ktoré predstavujú plasty v celom hodnotovom reťazci a s ohľadom na ich celý životný cyklus. V roku 2017 Komisia potvrdila, že sa bude zameriavať na výrobu a používanie plastov a usilovať sa o dosiahnutie toho, aby do roku 2030 boli všetky plastové obaly recyklovateľné (Zdroj : Pracovný program Komisie na rok 2018, COM(2017) /650).
V nadväznosti na tieto iniciatívy bola v roku 2018 prijatá **Európska stratégia pre plasty v obehovom hospodárstve**, ktorá konštatuje : „EÚ má najlepšie predpoklady na to, aby v prechode na plasty budúcnosti bola v čele. Táto stratégia vytvára základy nového hospodárstva plastov, kde sa pri navrhovaní a výrobe plastov a plastových výrobkov plne zohľadňujú potreby opätovného použitia, opráv a recyklácie a vyvíjajú sa a propagujú udržateľnejšie materiály. Zvýši sa tým pridaná hodnota a prosperita v Európe a podporia sa inovácie. Zníži sa znečistenie plastmi a jeho nepriaznivý vplyv na náš život a životné prostredie. Realizácia cieľov tejto stratégie prispeje k naplneniu priority súčasnej Komisie, ktorou je energetická únia s moderným, nízko uhlíkovým, zdrojovo a energeticky efektívnym hospodárstvom, a citeľne prispeje k dosiahnutiu cieľov trvalo udržateľného rozvoja do roku 2030 a naplneniu Parížskej dohody. Stratégia predstavuje kľúčové záväzky pre opatrenia na úrovni EÚ. Bude však potrebná aj mobilizácia súkromného sektora spolu s celoštátnymi a regionálnymi orgánmi, mestami a občanmi. V záujme zmien aj za hranicami Európy bude potrebné angažovať sa na medzinárodnej scéne. Ak bude Európa postupovať s rozhodnosťou a cielene, môže výzvy premeniť na príležitosti a ísť príkladom pre rozhodné opatrenia na celosvetovej úrovni.“
(Zdroj : oznámenie EK Európskemu parlamentu, Rade Európy, Európskemu hospodárskemu výboru a Výboru regiónov, Štrasburg, 16.1.2018)

Z hľadiska odpadov a odpadového hospodárstva je dôležitým dokumentom aj **Bazilejský dohovor** o riadení pohybov nebezpečných odpadov cez hranice štátov a ich zneškodňovaní. Bazilejský dohovor „upravuje pravidlá prepravy nebezpečných odpadov s prihliadnutím na dosiahnutie minimalizácie pohybu odpadov v súlade so zásadou, že každý štát má na svojom území zabezpečiť zneškodňovanie v ňom produkovaných nebezpečných odpadov.“ (cit. zdroj: enviroportal.sk) Dovoz, vývoz a tranzit nebezpečných odpadov je možný len so súhlasom všetkých dotknutých krajín, pričom každý členský štát má právo úplne zakázať dovoz nebezpečných odpadov na svoje územie. Hlavnými cieľmi dohovoru sú obmedzenie pohybu nebezpečných odpadov cez hranice štátov, obmedzenie ich vzniku na čo najmenšiu mieru z hľadiska ich množstva a

nebezpečnosti, zabezpečenie ich prepravy a zneškodňovania v súlade s požiadavkami na ochranu ľudského zdravia a životného prostredia (podľa možnosti čo najbližšie k miestu ich vzniku a environmentálne vhodným spôsobom), prijatie opatrení na náležitú výmenu informácií o pohybe nebezpečných (a iných) odpadov cez hranice štátov a o jeho riadení, prísnejšia kontrola pohybu nebezpečných (a iných) odpadov cez hranice štátov a obmedzenie takéhoto pohybu na čo najmenšiu mieru, odstránenie nezákonnej prepravy nebezpečných odpadov cez hranice štátov.

Na ochranu vody sú zamerané dokumenty **Protokol o vode a zdraví, Dohovor o spolupráci pri ochrane a trvalom využívaní Dunaja a Dohovor o ochrane a využívaní hraničných tokov a medzinárodných jazier**. Dôležitým legislatívnym rámcom s cieľom zabezpečenia trvalo udržateľného využívania vody Európsky parlament a Rada prijali smernicu 2000/60/ES, ktorá ustanovuje rámec pôsobnosti spoločenstva v oblasti vodnej politiky, skrátene nazývaná **Rámcová smernica o vode.** Celý proces implementácie smernice o vode je rozplánovaný do širšieho časového obdobia rokov 2003 – 2027 s podrobnejším vymedzením úloh. Dôležitou úlohou vyplývajúcou zo smernice o vode je vypracovanie a zverejnenie plánov povodí s príslušnými opatreniami na dosiahnutie požadovaného zlepšenia stavu vôd.

Z hľadiska ochrany prírody je dôležitý najmä **Dohovor OSN o biologickej diverzite**, ktorý vstúpil do platnosti v r.1993. Obsahuje tri hlavné ciele : Ochrana biologickej diverzity v celej jej šírke, Trvalo udržateľné využívanie prírodných zdrojov a Spravodlivé a rovnocenné využívanie prínosov vyplývajúcich z používania genetických zdrojov. Súčasťou dohovoru o biodiverzite je Kartágenský protokol o biologickej bezpečnosti v súvislosti s používaním geneticky modifikovaných organizmov a Nagojský protokol o prístupe ku genetickým zdrojom a spravodlivom a rovnocennom spoločnom využívaní prínosov vyplývajúcich z ich používania.

Hlavným rámcovým dokumentom Dohovoru o biologickej diverzite na národnej úrovni je **Strategický plán pre biodiverzitu na obdobie 2011 - 2020**, ktorého víziou je *„žiť v súlade s prírodou“* a jeho hlavným cieľom je, aby *„do roku 2050 bola biodiverzita cenená, chránená, obnovovaná a rozumne užívaná, zachovávajúc ekosystémové služby, udržiavajúc zdravú planétu a zabezpečujúc osoh pre všetkých ľudí“*. Strategický plán obsahuje **20 Cieľov z Aichi**, ktorých obsahom je široké spektrum tém ako je vzdelávanie, zapojenie širokej verejnosti, ochrana prírody - od prírodných procesov, udržateľného hospodárenia so živými prírodnými zdrojmi až po klimatickú zmenu. Ich naplnenie povedie k rozumnému využívaniu prírodných zdrojov vo všetkých oblastiach života.

Na Európskej úrovni je prijatá **Stratégia EÚ v oblasti biodiverzity do roku 2020,** s návrhom rámcových cieľov a opatrení v kľúčových sférach ochrany a obnovy prírody; zachovania a posilnenia ekosystémov a služieb; zaistenia udržateľnosti poľnohospodárstva, lesného a rybného hospodárstva; boja proti inváznym nepôvodným druhom; reakcie na celosvetovú krízu v oblasti biodiverzity.

Pre implementáciu Dohovoru o biologickej diverzite boli na Slovensku prijaté dokumenty: Národná stratégia ochrany biodiverzity na Slovensku a Aktualizovaná národná stratégia ochrany biodiverzity do roku 2020 , ktorá dopĺňa a aktualizuje Národnú stratégiu ochrany biodiverzity na Slovensku s cieľom vytvoriť politický rámec pre zastavenie trendu straty biodiverzity a urýchliť prechod SR ako členskej krajiny EÚ na „**zelenú“ ekonomiku**, ktorá dokáže účinnejšie využívať prírodné zdroje v zmysle stratégie Európa 2020 a reflektuje všetky koncepcie, stratégie, plány a programy schválené a platné v SR, ktoré majú akýkoľvek vzťah k ochrane a využívaniu biodiverzity. Stratégia pozostáva z deviatich cieľov, ktoré sú bližšie rozpracované v dokumente Akčný plán pre implementáciu opatrení vyplývajúcich z Aktualizovanej národnej stratégie ochrany biodiverzity do roku 2020.

Doposiaľ bolo o implementácii Dohovoru o biodiverzite na Slovensku odovzdaných päť národných správ : Prvá národná správa (1998), Druhá národná správa (2001), Tretia národná správa (2005), Štvrtá národná správa (2009), Piata národná správa (2014).

Ďalším z významných dokumentov medzinárodného významu je **Dohovor o mokradiach**, zameraným najmä na biotopy vodného vtáctva. Jednou z úloh dohovoru je určiť lokality do Zoznamu mokradí medzinárodného významu, podľa osobitných kritérií, prípadne nahradiť každú stratu mokradí pri vyňatí lokality zo Zoznamu alebo zmenšení jej hraníc. Základom pre rozumné využívanie mokradí je vypracovanie príslušných koncepcií na národnej, regionálnej a miestnej úrovni. Rozumné využívanie mokradí vyžaduje hlavne koordinovaný prístup na národnej úrovni. Na miestnej úrovni má pri tvorbe takejto koncepcie kľúčový význam predovšetkým zainteresovanie miestneho obyvateľstva v procese rozhodovania týkajúceho sa využívania mokradí, vrátane poskytovania informácií o plánovaných aktivitách smerujúcich k rozumnému využívaniu mokradí.

Medzinárodné dokumenty slúžia ako podklad pre spracovanie strategických alebo programových dokumentov na národnej, regionálnej alebo lokálnej úrovni. **V Slovenskej republike je pre problematiku životného prostredia spracovaných množstvo dokumentov na národnej a nižšej úrovni, ktoré sú zamerané na rôzne tematické oblasti ako napr. voda, ovzdušie, odpady, ochrana prírody a krajiny, zmena klímy a ďalšie.**

V novom programovom období boli z úrovne Európskej únie stanovené základné podmienky, ktoré musia členské štáty splniť, aby mohli začať čerpať zdroje z fondov EÚ v rámci cieľa 2 **„Zelená, nízkouhlíková Európa“** na financovanie opatrení v

oblasti životného prostredia. Tieto základné podmienky boli stanovené pre vodné hospodárstvo, odpadové hospodárstvo a ochranu prírody, pričom sa viažu k vypracovaniu jednotlivých strategických koncepčných dokumentov pre tieto oblasti.

Pre oblasť vodohospodárstva a odpadových vôd ide o dokument **„Plán rozvoja verejných vodovodov a verejných kanalizácií pre územie SR na roky 2021 – 2027“** (Zdroj: https://www.enviroportal.sk/sk/eia/detail/plan-rozvojaverejnych-vodovodov-verejnych-kanalizacii-pre-uzemie-srn) a pre oblasť odpadového hospodárstva ide o dokument **„Program odpadového hospodárstva Slovenskej republiky na roky 2021 – 2025“**, (Zdroj: https://www.enviroportal.sk/sk/eia/detail/programodpadoveho-hospodarstva-slovenskej-republiky-na-roky2021-2025) - v čase spracovania tejto kapitoly boli oba dokumenty v štádiu návrhu v pripomienkovom konaní.
Pre oblasť ochrany prírody, biodiverzity a zelenej infraštruktúry ide o dokument **„Prioritný akčný rámec (PAF) pre sústavu Natura 2000 v Slovenskej republike podľa článku 8 smernice Rady 92/43/EHS o ochrane prirodzených biotopov a voľne žijúcich živočíchov a rastlín (smernica o biotopoch) vo viacročnom finančnom rámci na roky 2021 – 2027“**, (Zdroj: https://www.minzp.sk/natura2000/prioritny-akcny-ramecfinancovania-natura-2000-slovenskej-republike/), schválený vo februári 2020.

Tabuľka 2 Prehľad vybraných strategických dokumentov v oblasti životného prostredia na úrovni SR :

Názov dokumentu	Stručná charakteristika
Životné prostredie všeobecne	
Národná stratégia trvalo udržateľného rozvoja Slovenskej republiky (dátum schválenia: 10.10.2001)	Zaoberá sa problematikou viacerých oblastí, environmentálne hľadiská trvalo udržateľného rozvoja by malo byť založené na zabezpečení proporcionality medzi uspokojovaním súčasných a budúcich potrieb spoločnosti a prirodzenými podmienkami, potenciálmi a využívaním zdrojov krajiny. V tomto procese je potrebné rešpektovať únosnosť (zaťažiteľnosť, zraniteľnosť) krajiny a potrebu jej ochrany.
Stratégia, zásady a priority štátnej environmentálnej politiky (dátum schválenia: 7.9.1993 a 18.10.1993)	Celkovo 162 cieľov Stratégie štátnej environmentálnej politiky možno zhrnúť do 4 blokov: I. blok - environmentálna politika v ochrane ovzdušia, vôd a pred rizikovými faktormi, v jadrovej bezpečnosti a odpadovom hospodárstve (environmentálnej bezpečnosti), II. blok - environmentálna politika v ochrane prírody a krajiny, územnom rozvoji, ochrane a využívaní horninového prostredia, pôdy a lesa, III. blok - environmentálna politika v ekonomike, IV. blok - environmentálna politika vo výchove, vzdelávaní, verejnej informovanosti, organizácii, riadení a koordinácii starostlivosti o životné prostredie.
Zelenšie Slovensko - Stratégia Environmentálnej politiky Slovenskej republiky do roku 2030 (dátum schválenia: 27.2.2019)	Strategický dokument pre oblasť životného prostredia s dlhodobými cieľmi zameranými na prechod k zelenému, nízkouhlíkovému a inkluzívnemu hospodárstvu. Envirostratégia 2030 definuje víziu do roku 2030, identifikuje základné systémové problémy, nastavuje ciele pre rok 2030, navrhuje rámcové opatrenia na zlepšenie súčasnej situácie a obsahuje aj základné výsledkové indikátory, ktoré umožnia overovať dosiahnuté výsledky.
Voda	
Vodný plán Slovenska (december 2015)	Hlavným cieľom je dosiahnutie dobrého stavu všetkých vôd najneskôr do roku 2027. Dobrý stav predovšetkým pre útvary povrchových vôd predstavuje dosiahnutie dobrého ekologického stavu a dobrého chemického stavu alebo dobrého ekologického potenciálu a dobrého chemického stavu pre umelé a výrazne zmenené útvary povrchových vôd a pre útvary podzemných vôd dosiahnutie dobrého chemického stavu a dobrého kvantitatívneho stavu.
Rámcový program monitorovania kvality vôd na roky 2016 – 2021 (december 2015)	Dokument reprezentuje základný plánovací dokument na návrh a realizáciu monitorovania vôd. Cieľom monitorovania množstva a režimu je zabezpečenie dostatočnej databázy údajov a informácií vo viacerých oblastí problematiky vôd.
H_2ODNOTA JE VODA - Akčný plán na riešenie dôsledkov sucha a nedostatku vody (dátum schválenia: 14.3.2018)	Adaptačná stratégia rieši rôzne prejavy zmeny klímy, vrátane sucha. Obsahuje rámcové opatrenia na riešenie dôsledkov sucha a nedostatku vody v pôdnom, prírodnom a sídelnom prostredí ako aj v oblastiach poľnohospodárstva, vodného hospodárstva a lesníctva.
Stratégia protipovodňovej ochrany do roku 2020 (2013)	Obsahuje konkrétne projekty, ich náklady a obdobie výstavby do roku 2020. Stavať sa budú napríklad hrádze, poldre, vodné nádrže, úpravy tokov alebo čerpacie stanice. K významným plánovaným projektom patria aj projekty na ochranu väčších miest

Mapy povodňového ohrozenia a mapy povodňového rizika vodných tokov Slovenska (2015)	Na mape povodňového ohrozenia je zobrazený rozsah záplav, ktoré by spôsobili povodne s priemernou dobou opakovania od raz za 5 rokov až po raz za 1000 rokov a na mape povodňového rizika sú údaje o potenciálne nepriaznivých dôsledkoch záplav spôsobených povodňami.
Plán rozvoja verejných vodovodov a verejných kanalizácií pre územie SR. V čase spracovania kapitoly v pripomienkovom konaní.	Plán rozvoja verejných vodovodov a verejných kanalizácií pre územie Slovenskej republiky, ktorý vláda SR prerokovala a vzala na vedomie dňa 15. februára 2006. Predsedom samosprávnych krajov a starostom obcí vláda SR odporučila zabezpečiť vo svojej pôsobnosti realizáciu verejných vodovodov a verejných kanalizácií v súlade s týmto slovenským plánom rozvoja. Plán rozvoja verejných vodovodov a verejných kanalizácií Trenčianskeho kraja určuje priority realizácie výstavby chýbajúcej vodohospodárskej infraštruktúry.
Ovzdušie	
Stratégia adaptácie Slovenskej republiky na zmenu klímy – aktualizácia 2018	Hlavným cieľom aktualizovanej Stratégie adaptácie Slovenskej republiky na zmenu klímy je zlepšiť pripravenosť Slovenska čeliť nepriaznivým dôsledkom zmeny klímy, priniesť čo najširšiu informáciu o súčasných adaptačných procesoch na Slovensku, a na základe ich analýzy ustanoviť inštitucionálny rámec a koordinačný mechanizmus na zabezpečenie účinnej implementácie adaptačných opatrení na všetkých úrovniach a vo všetkých oblastiach, ako aj zvýšiť celkovú informovanosť o tejto problematike.
Odpady	
Program odpadového hospodárstva Slovenskej republiky na roky 2016-2020 (dátum schválenia: 14. 11. 2015), Aktualizovaný v r.2020 pre roky 2021-2027, v čase spracovania kapitoly v pripomienkovom konaní.	Hlavným cieľom odpadového hospodárstva SR do roku 2020 bola minimalizácia negatívnych účinkov vzniku a nakladania s odpadmi na zdravie ľudí a životné prostredie. Zdôrazňovala sa potreba naďalej uplatňovať princípy blízkosti, sebestačnosti a pri vybraných prúdoch odpadov aj rozšírenú zodpovednosť výrobcov, a tiež uplatňovať požiadavky najlepších dostupných techník (BAT) alebo najlepších environmentálnych postupov (BEP).
Ochrana prírody a krajiny	
Koncepcia ochrany prírody a krajiny do roku 2025 (2015)	Cieľom novej koncepcie ochrany prírody a krajiny je dosiahnuť, že spoločnosť chápe, akceptuje a podporuje ochranu prírody a krajiny a podieľa sa na jej rozvoji ako prostriedku na udržanie alebo dosiahnutie dobrej kvality prírodného prostredia ako významnej súčasti životného prostredia, ktorá je základom pre zabezpečenie trvalo udržateľnej existencie spoločnosti, pri rešpektovaní hospodárskych, sociálnych a kultúrnych záujmov obyvateľov Slovenskej republiky.
Prioritný akčný rámec (PAF) pre sústavu Natura 2000 v Slovenskej republike 2021-2027	Dokument spracovaný podľa článku 8 smernice Rady 92/43/EHS o ochrane prirodzených biotopov a voľne žijúcich živočíchov a rastlín (smernica o biotopoch) vo viacročnom finančnom rámci.

Zdroje: www.minzp.sk , www.enviroportal.sk

Hlavným územnoplánovacím dokumentom SR je **Koncepcia územného rozvoja Slovenska 2001**, aktualizácia 2011 (ďalej aj ako „KÚRS"). **Hlavnými cieľmi** v Koncepcii územného rozvoja Slovenska 2001, sú (cit.) „také ciele, ktoré z pohľadu nástrojov územnoplánovacej politiky môžu čo **najlepšie prispieť k rozvoju hospodárskej a sociálnej oblasti spoločnosti** v súlade s požiadavkami trvalo udržateľného rozvoja. Predpokladá to vytváranie takých sídelných a priestorových podmienok rozvoja spoločnosti, ktoré budú podporovať rozvoj a využitie existujúcich regionálnych špecifík ako aj viesť k znižovaniu existujúcich rozdielov medzi jednotlivými regionálnymi celkami." (Zdroj : https://www.enviroportal.sk/environmentalne-temy/vplyvy-na-zp/doprava/dokumenty/koncepcia-uzemneho-rozvoja-slovenska-kurs-2001)

Hlavným zámerom **Koncepcie energetickej efektívnosti SR** (schválená Vládou SR v roku 2007) je dosiahnuť postupné zníženie energetickej náročnosti na úroveň Európskej únie, vytvoriť motivačné prostredie na energeticky efektívne správanie sa obyvateľov a účastníkov trhu pri optimalizácii štátnej ingerencie, ako aj podporiť trvalo udržateľné energetické riešenia a zavádzanie nových inovácií a energeticky efektívnych technológií vo všetkých sektoroch národného hospodárstva. Hlavné ciele sú:

- dosiahnuť postupné zníženie energetickej náročnosti na úroveň priemeru pôvodných 15 členských štátov EÚ,
- dosiahnuť celkový národný indikatívny cieľ úspor energie za 9 rokov (2008 - 2016) podľa smernice 2006/32/ES o efektívnosti kumulovanú hodnotu úspor vo výške 9 % konečnej energetickej spotreby t.j. 37 215 TJ,
- nasledujúcich 5 rokov (2017 - 2021) dosiahnuť cieľ úspor 0,5 % konečnej energetickej spotreby ročne.

Pre roky 2022 - 2030 bol stanovený cieľ úspor 0,1 % konečnej spotreby ročne. Ďalším cieľom je zlepšiť účinnosť zariadení v oblasti výroby tepelnej a elektrickej energie (napr. použitím vysokoúčinnej kombinovanej výroby elektriny a tepla, tzv. kogenerácie) a znížiť energetické straty pri prenose, preprave a distribúcii energie.

Stratégia hospodárskej politiky SR do roku 2030 (schválená Vládou SR v roku 2018) navrhuje opatrenia, ktorých podpora a implementácia zabezpečí konkurencieschopnosť a udržateľnosť hospodárskeho rastu pri zohľadnení ochrany životného

prostredia a to prostredníctvom nasledovných kľúčových oblastí: rozvoj ľudského kapitálu, technologické zmeny a podpora inovatívneho potenciálu SR, environmentálna a energetická efektívnosť hospodárstva, rozvoj podnikateľského prostredia a regionálny rozvoj spolu s oblasťou pôdohospodárstva. Stratégia definuje opatrenia v niekoľkých oblastiach všeobecne, pre celé územie SR.

V oblasti **rozvoja ľudského kapitálu** navrhuje stratégia hospodárskej politiky okrem iného posilňovať spoluprácu verejného a súkromného sektora pri rekvalifikačných programoch, cielených na profesijné potreby nových pracovných miest; podporovať projekty pre koordináciu vzdelávacích, rekvalifikačných a motivačných programov s tvorbou pracovných miest; stimulovať vzdelávanie v oblasti kreatívnych činností so zameraním na podnikateľské zručnosti s cieľom zvýšiť potenciál ľudských zdrojov pri tvorbe, šírení a ekonomickom zhodnocovaní kreatívnych činností; vytvárať špecializované tréningové a poradenské programy a pod.

V oblasti **technologických zmien a podpory inovatívneho potenciálu SR** navrhuje stratégia hospodárskej politiky okrem iného podporovať efektívne prepojenie akademického a súkromného sektora pri vývojovej a výskumnej činnosti spolu s efektívnym zavádzaním inovácií do praxe; vytvárať prostredie podporujúce významné zvýšenie podielu výskumu a vývoja v podnikateľských subjektoch; rozvíjať inovačný a technologický potenciál hospodárstva s podporou investícií s pridanou hodnotou posilňujúc technologický rozvoj; podporovať inovácie smerujúce do odvetví so silným efektom inovačnej difúzie a ich následného šírenia na ostatné naviazané segmenty a odvetvia; podporovať rozvoj spolupráce kreatívnych podnikov s technologickým sektorom a tradičným priemyslom, ako aj v oblasti tvorby inovatívnych produktov za účelom umožniť spoluprácu inovatívnych podnikov v sektore kultúrneho a kreatívneho priemyslu naprieč hodnotovým reťazcom.

V oblasti **environmentálnej a energetickej efektívnosti hospodárstva** navrhuje stratégia hospodárskej politiky okrem iného posilňovať výstavbu, rozvoj a efektívnosť dopravnej infraštruktúry, verejnej osobnej dopravy, nemotorovej dopravy a elektrifikovanej hromadnej dopravy z dôvodu energetickej efektívnosti a znižovania emisií a zlepšovania kvality ovzdušia; stimulovať rozvoj technológií a infraštruktúry využívajúcich alternatívne formy palív v osobnej motorovej doprave na konkurencieschopnú a cenovo dostupnú úroveň napr. v oblasti elektromobility; podporovať obnovu existujúcich budov s cieľom znižovať ich energetickú náročnosť a výstavbu ultra nízkoenergetických, pasívnych a aktívnych budov a budov s takmer nulovou spotrebou energie, s dôrazom na zdravé vnútorné prostredie a využívanie inteligentných meracích systémov pri dosahovaní úspor energie; zabezpečiť v rámci obehového hospodárstva trvalo udržateľné zhodnocovanie odpadov uzatváraním materiálových tokov v dlhotrvajúcich cykloch, s dôrazom najmä na získavanie kritických surovín z odpadov; posilňovať modernizáciu a efektívne využívanie existujúcej teplárenskej infraštruktúry na zvyšovanie podielu využitia obnoviteľných zdrojov, odpadového tepla a nízkoemisných technológií.

V oblasti **rozvoja podnikateľského prostredia** navrhuje stratégia hospodárskej politiky okrem iného podporovať export, internacionalizáciu a zapojenie slovenských podnikov do globálnych hodnotových reťazcov s posilňovaním podpory podnikov tak vo fáze ich vzniku, ako aj rozvoja; stimulovať rozvoj podnikateľského prostredia v oblasti kultúrneho a kreatívneho priemyslu s podporou rozvoja klastrových organizácií, sietí a kooperačných platforiem v sektore kultúrneho a kreatívneho priemyslu.

V oblasti **regionálneho rozvoja, a s tým súvisiaceho pôdohospodárstva**, navrhuje stratégia hospodárskej politiky okrem iného posilňovať a rozvíjať kvalitnú, dostupnú a integrovanú dopravnú infraštruktúru s prepojením na menej rozvinuté regióny s dostavbou prioritných úsekov diaľnic a rýchlostných ciest a s rozvojom a údržbou ciest I., II. a III. triedy; podporovať a rozvíjať existujúci prírodný a kultúrnohistorický potenciál cestovného ruchu v SR s akcentom na existujúce stabilné cieľové miesta; podporovať domácu regionálnu produkciu potravín a podiel slovenských potravín s akcentom na skracovanie dodávateľského reťazca medzi prvovýrobcom a konečným spotrebiteľom s posilňovaním potravinovej sebestačnosti a bezpečnosti; podporovať a rozvíjať kvalifikovanú zamestnanosť v pôdohospodárskych odvetviach a podnietiť generačnú obmenu a stabilizovať populáciu vidieckeho obyvateľstva; pri riešení a realizácii infraštruktúrnych projektov zohľadňovať potreby a požiadavky, ktoré vyplynú z rozvoja moderných dopravných systémov; podporovať a chrániť tradičné a lokálne druhy rastlín a zvierat, ktoré sú vzácne z historického hľadiska a zároveň sa vedia najlepšie adaptovať na naše lokálne prírodné podmienky, čím najlepšie prispievajú k ochrane zmeny klímy ako aj k ochrane biodiverzity.

Cieľom **Stratégie výskumu a inovácií pre inteligentnú špecializáciu Slovenskej republiky (RIS3)** (ktorú vláda SR schválila na svojom rokovaní dňa 13. 11. 2013 uznesením č. 665/2013) je podnietiť štrukturálnu zmenu slovenskej ekonomiky smerom k rastu založenému na zvyšovaní inovačnej schopnosti a excelentnosti vo výskume a inováciách cieľom podporovať udržateľný rast príjmov, zamestnanosti a kvality života. Hlavné opatrenia tejto stratégie zahŕňajú okrem iného technologický upgrade pre štrukturálne zmeny v priemysle; podporu budovania výskumných a inovačných kapacít v slovenských podnikoch; rozvoj excelentného výskumu so zabezpečením potrebnej infraštruktúry pre výskum a vývoj; prepájanie univerzít, akadémie vied, výskumných inštitúcií a partnerov z oblasti priemyslu; stimulovanie medzinárodnej spolupráce vo vede a technike; stimulovanie KIBS (KnowledgeIntensive Business Services), poznatkovo orientovaných služieb a kreatívneho priemyslu; podporu výskumu a inovácií v environmentálnych oblastiach vrátane adaptácie na zmenu klímy ako aj pri riešení významných spoločenských problémov na Slovensku; podporu otvorenej a inkluzívnej spoločnosti;

ochranu a využívanie duševného vlastníctva; zlepšenie kvality vzdelávania s zvýšenie dôrazu na vzdelávanie v odboroch rozhodujúcich pre prioritné oblasti RIS3; podporu mobility vysokokvalifikovaných pracovníkov atď.

Stratégia digitálnej transformácie Slovenska 2030 definuje stratégiu akcelerácie zapojenia Slovenska do európskeho jednotného digitálneho trhu, ktorá vychádza z výskumu súčasných trendov a priorít EÚ, príkladov najlepšej praxe v zahraničí a analýzy súčasného stavu na Slovensku. Hlavným prínosom strategickej časti je určenie hlavných prioritných oblastí Slovenska pre kvalitatívne a kvantitatívne zlepšenie budovania jednotného digitálneho trhu.
Stratégie definovala v krátkodobom horizonte opatrenia týkajúce sa okrem iného zlepšenia vzdelávania a zabezpečenia digitálnych zručností pre modernú dobu; vytvorenia základov pre moderné digitálne hospodárstvo a zlepšenie schopností verejnej správy inovovať a využívať dáta, so spustením implementácie konceptu „Data-driven state".

K dlhodobým prioritám tejto stratégie patria okrem iného:

A. zmeniť orientáciu slovenského hospodárstva na digitálnu ekonomiku;
B. využiť potenciál nových technológií (umelá inteligencia, blockchain, cloud, robotika) a inovácií pre podporu digitálnej ekonomiky a Smart Industry;
C. vytvoriť ekosystém slovenských Digitálnych inovačných hubov (DIHs);
D. budovať dátové hospodárstvo pre lepšie využívanie dát;
E. implementovať novú legislatívnu a regulačnú politika pre vytvorenie ideálneho ekosystému pre malých a stredných podnikateľov a start-upy;
F. využiť umelú inteligenciu a iné technológie pre personalizované vzdelávanie;
G. podporiť bezpečnosť nástrojmi prediktívnej polície a výrazne zlepšiť prácu bezpečnostných zložiek s informáciami (Vzdelaná, zdravá a bezpečná spoločnosť);
H. vytvárať národné projekty a promovať medzinárodné iniciatívy pre tvorbu inteligentných regiónov, miest a obcí – Smart City;
I. zvýšiť investície do vedy a výskumu;
J. zvýšiť motiváciu vedeckého výskumu v pedagogike zameraného na identifikovanie nedostatkov v oblasti IT vzdelávania
K. podporiť výskum v oblastiach nových technológií a umelej inteligencie.

Medzi ďalšie strategické dokumenty národnej, resp. nadnárodnej úrovne, ktoré boli preverované patrí aj **Spoločná stratégia územného rozvoja štátov V4+2**, ktorá síce bola aktualizovaná v roku 2014, ale návrhová časť vychádza z agendy územného rozvoja EÚ prijatej ešte v roku 2011 (Territorial Agenda of the European Union 2020).

Stratégia rozvoja elektromobility v Slovenskej republike a jej vplyv na národné hospodárstvo Slovenskej republiky (2015) má za cieľ iniciovať systematickú podporu a rozvoj elektromobility, ako perspektívneho odvetvia automobilového priemyslu. Medzi parciálne ciele stratégia zaraďuje: zvýšenie objemu, resp. prílevu zahraničných investícií a tvorby pracovných miest v tých odvetviach, ktoré sú systémovou infraštruktúrou, technologickým vybavením, ako i produkciou subdodávateľsky previazané s odvetvím elektromobility; rast sofistikovanej priemyselnej produkcie a výrobných služieb s vyššou pridanou hodnotou; posilnenie domáceho dopytu a exportnej výkonnosti automobilového priemyslu a národného hospodárstva; zníženie znečistenia exhalátmi a pokles akustického hluku spôsobeného dopravou s pozitívnym dopadom na ľudské zdravie a životné prostredie; rozšírenie vedecko-výskumnej činnosti a posilnenie inovačného potenciálu v oblasti elektromobility, ako relevantnej sféry znalostne orientovanej ekonomiky. Súčasťou stratégie je okrem iného aj návrh optimálnych termínov výstavby Národnej siete nabíjacích centier.
Hlavným cieľom **Návrhu akčného plánu rozvoja elektromobility v Slovenskej republike** (2019)[1] je prechod na nízko emisné a bezemisné formy dopravy. Dôležitými cieľmi (a zároveň indikátormi) sú:

- monitorovanie rastu počtu elektrických vozidiel a nabíjacej infraštruktúry,
- zabezpečenie zahrnutia problematiky elektromobility do všetkých relevantných stratégií a politík štátu aj v nadväznosti na legislatívu EÚ,
- nárast počtu elektromobilov a plug-in hybridov,
- nárast počtu nabíjacích staníc,
- vznik nových pracovných miest, vznik ekosystému batériového odvetvia pre automobilový priemysel,
- nárast počtu zavedených nízkoemisných zón.

Strategický plán rozvoja dopravy SR do roku 2030 – Fáza II (2016) je dlhodobý strategický dokument, ktorý si kladie za cieľ nastaviť efektívny smer rozvoja dopravného sektora. Základom bolo identifikovanie problémov dopravného sektora. Dokument bude pokračovať implementačným plánom, ktorý bude obsahovať definíciu jednotlivých projektov a aktivít. Identifikované problémy dopravného sektora boli rozdelené do oblastí: cestná doprava, železničná doprava, verejná osobná a udržateľná lokálna a regionálna doprava, vodná doprava a civilné letectvo.

[1] MH SR

Cieľom **Koncepcie mestského rozvoja Slovenskej republiky do roku 2030** je navrhnúť všeobecne prospešné a aplikovateľné princípy a ucelený súbor opatrení, ktoré systémovo posilnia úlohu miest v celkovom rozvoji Slovenskej republiky budú ich motivovať ku kvalitnejším výkonom a monitorovaniu prínosu realizovaných opatrení. Koncepcia má bez zásahu do ústavou stanovených právomocí samospráv podporiť cielenú koordináciu a zapájanie rôznych subjektov tak, aby sa slovenské mestá v dlhodobom horizonte lepšie prispôsobovali novým výzvam, boli udržateľné, produktívne a odolné.
Pozornosť sme venovali aj ďalším sektorovým rozvojovým plánom ako napríklad **Národný akčný plán prechodu z inštitucionálnej na komunitnú starostlivosť v systéme sociálnych služieb**, **Návrh Strategického rámca v zdravotníctve pre roky 2013 – 2030**, návrh **Stratégie dlhodobej sociálno-zdravotnej starostlivosti v Slovenskej republike (2019)**, **Národný program aktívneho starnutia**, **Národný program rozvoja životných podmienok osôb so zdravotným postihnutím**, **Program odpadového hospodárstva SR do roku 2030** (v čase spracovania tejto kapitoly vo fáze pripomienkovania), pripravovaná **aktualizácia Národnej stratégie manažmentu bezpečnostných rizík SR**, ktorá je jednou zo základných podmienok pri príprave implementačného mechanizmu politiky súdržnosti EÚ po roku 2020 v podmienkach Slovenskej republiky, pripravovaná **Stratégia rovnosti, inklúzie a participácie Rómov do roku 2030** (v čase spracovania tejto kapitoly vo fáze medzirezortného pripomienkového konania s predpokladaným termínom schválenia v marci 2021) a ďalšie, na ktoré odkazujeme v rámci spracovania príslušných kapitol.

ZHRNUTIE A DÔSLEDKY

Jedným z hlavných impulzov a východísk pre spracovanie tohto PHSR je rýchlo sa meniaca spoločenská doba s dynamickým nástupom nových trendov v oblasti technológií, ako aj nutnosť reagovať z regionálnej úrovne na neprehliadnuteľné globálne trendy a zmeny v oblasti životného prostredia a klímy, či zhoršujúceho sa demografického ukazovateľa starnutia populácie a s tým súvisiace otázky kvality života, služieb a pod. Rovnaké východiská sú impulzom pre medzinárodné spoločenstvá, ktoré si uvedomujú zodpovednosť súčasnej generácie za stav planéty a ľudskej spoločnosti, čo sa premieta aj do ich kľúčových medzinárodných agiend a politík.

K najvýznamnejším agendám či už na európskej alebo národnej úrovni patrí **Agenda 2030**, ktorá je súhrnom globálnych záväzkov, ktorými medzinárodné spoločenstvo reaguje na najzávažnejšie výzvy súčasnosti, ako sú zmena klímy, chudoba, zvyšujúce sa ekonomické a sociálne nerovnosti alebo neudržateľnosť prevládajúcich vzorcov výroby a spotreby, čo predstavuje komplexné a navzájom previazané problémy. Táto agenda OSN pre udržateľný rozvoj obsahuje 17 hlavných cieľov v oblasti udržateľného rozvoja.

Za ďalší kľúčový nadradený dokument možno považovať **Parížsku dohodu o zmene klímy** a ďalšie súvisiace medzinárodné agendy a protokoly najmä v oblasti ochrany ovzdušia, vôd a biodiverzity. Vyslovujú napríklad požiadavku do roku 2030 znížiť emisie oxidu uhličitého spôsobené človekom o 40 percent a do roku 2050 dosiahnuť v čistom nulové emisie skleníkových plynov a pod., z čoho vyplývajú aj konkrétne záväzky pre jednotlivé krajiny.

Na národnej úrovni sa tieto globálne trendy a politiky premietajú do dôležitého strategického dokumentu **Vízia a stratégia rozvoja Slovenska do roku 2030 (Slovensko 2030)**, ktorý okrem toho, že je základným implementačným dokumentom Agendy 2030 za Slovenskú republiku, plní zároveň úlohu **Národnej stratégie regionálneho rozvoja**. V čase spracovania tejto analytickej kapitoly bola k dispozícii už jeho finálna verzia schválená uznesením vlády z januára 2021. Tento dokument je rozsiahly, zameraný na viaceré oblasti, aby bolo možné účinne čeliť problémom a výzvam, ktoré prinášajú globálne zmeny, ku ktorým patria zmena klímy, mobilita a migrácia, rastúca globalizácia, dynamika a nestabilita svetovej ekonomiky, prudký rozvoj umelej inteligencie, prehlbujúce sa rozdiely medzi bohatými a chudobnými vrstvami obyvateľstva, nárast extrémizmu a nárast nedôvery k demokratickým inštitúciám. Ako priority regionálneho rozvoja definuje (i) udržateľnú konkurencieschopnú, environmentálne a inovačne orientovanú ekonomiku regiónov, (ii) zvýšenie kvality života a využitie prírodného a ľudského kapitálu a (iii) harmonizáciu regionálneho a územného rozvoja. Identifikuje problémové oblasti a definuje k nim cieľové očakávané hodnoty do roku 2030. Ide napríklad o dosiahnutie stopercentného podielu odvádzaných a čistených odpadových vôd v aglomeráciách s viac ako 2 000 EO a vo všetkých obciach, 35-percentný podiel verejnej dopravy a zároveň presun minimálne 20 percent záťaže z cestnej nákladnej a osobnej dopravy na železničnú sieť, preferencie koľajovej dopravy a elektromobility a pod.

Z pozície štátu je okrem toho pripravených množstvo ďalších strategických dokumentov národnej úrovne - väčšinou pod záštitou jednotlivých rezortov (ministerstiev) ako napr. **Národný investičný plán SR na roky 2018 – 2030** (v čase spracovania tejto analytickej kapitoly zatiaľ vo forme pilotnej verzie), **Stratégia hospodárskej politiky SR do roku 2030**, **Koncepcia mestského rozvoja Slovenskej republiky do roku 2030**, **Strategický plán rozvoja dopravy SR do roku 2030**, **Akčný plán rozvoja elektromobility v Slovenskej republike**, **Stratégia digitálnej transformácie Slovenska 2030**, **Národný akčný plán prechodu z inštitucionálnej na komunitnú starostlivosť v systéme sociálnych služieb**, **Návrh Strategického rámca v zdravotníctve pre roky 2013 – 2030**, pre oblasť odpadového hospodárstva ide o dokument **Program odpadového hospodárstva na roky 2021-2025, resp. do roku 2030** (v čase spracovania tejto kapitoly v pripomienkovom konaní), pre oblasť vodohospodárstva a odpadových vôd ide o dokument **Plán rozvoja verejných vodovodov a verejných kanalizácií pre územie SR na roky 2021 – 2027** (v čase spracovania tejto kapitoly v pripomienkovom konaní), pre oblasť ochrany prírody, biodiverzity a zelenej infraštruktúry ide o dokument **Prioritný akčný rámec (PAF) pre sústavu Natura 2000 v Slovenskej**

republike podľa článku 8 smernice Rady 92/43/EHS o ochrane prirodzených biotopov a voľne žijúcich živočíchov a rastlín (smernica o biotopoch) vo viacročnom finančnom rámci na roky 2021 – 2027 (v čase spracovania tejto kapitoly v pripomienkovom konaní), a pod.

Z pozície VÚC sú z pohľadu riešeného UMR kľúčovými dokumentmi najmä aktuálne platný ÚPN TSK v znení zmien a doplnkov č.3 a novo-pripravovaný PHRSR TSK na roky 2021-2027, ktorý sa časovo i vecne spracovával paralelne so spracovaním tohto PHSR, pričom externým zmluvným spracovateľom je rovnaký subjekt, čo je výhodou z hľadiska nadväznosti oboch dokumentov. Z tohto dôvodu sa v relevantných pasážach môžu v oboch dokumentoch vyskytovať rovnaké autorské formulácie textu.

D. Koncepčné východiská

Ako sa konštatuje v Správe o produktivite a konkurencieschopnosti krajiny Národnej rady pre produktivitu SR za rok 2019, po počiatočnom príleve priamych zahraničných investícií a následnej Veľkej recesii nedošlo k obnove silného rastu ekonomiky Slovenska a dobiehanie vyspelejších krajín EÚ sa spomalilo. Ak sa tento trend nezmení, povedie to k postupnej strate konkurencieschopnosti Slovenska v prostredí okolitých krajín a EÚ. Doterajšie úspechy slovenskej ekonomiky predstavovali tzv. "nízko visacie ovocie" a na to, aby sme dosiahli aj na ovocie na vyššie položených konároch, sú potrebné ambiciózne zmeny a reformy. Preto na centrálnej úrovni dochádza k identifikácií opatrení, ktorých účelom je podporiť rast produktivity slovenskej ekonomiky a zvýšiť jej konkurencieschopnosť.

Dlhodobo veľmi akcentovaným (no dodnes len málo uplatňovaným) je tzv. **integrovaný prístup**, ktorý je nevyhnutnou podmienkou aj pre nadchádzajú obdobie čerpania fondov EÚ. Premenené na drobné, z pohľadu PHRSR UMR ide o otázku regionálnej konkurencieschopnosti jednak v rámci TSK, jednak v prostredí SR a EÚ, ktorej úspech a rast bude priamo úmerný práve miere naplnenia integrovaného princípu realizovaných rozvojových projektov.

V kontexte prípravy strategických dokumentov regionálneho rozvoja, akým je i PHRSR R R, sa javí ako kľúčové zvoliť spôsob, akým na regionálny rozvoj vlastne nazerať, ako ho sledovať a merať. V prostredí členských štátov, a teda aj SR je účelné prispôsobiť regionálnu politiku politikám EU a národným politikám - keďže regióny sú prijímateľom najväčšieho objemu finančných prostriedkov práve z fondov EU a štátnych schém.

Pri meraní regionálnej konkurencieschopnosti v ekonomike SR sa ako vhodný nástroj na lepšie porozumenie regionálnej konkurencieschopnosti javí typológia regiónov vychádzajúca zo štúdie R. L. Martina (A Study on the Factors of Regional Competitiveness, 2003). Trenčiansky kraj v čase spracovania porovnania (2004) bol v tomto ponímaní identifikovaný ako tzv. „problémový región", a to najmä z dôvodu vyššej hustoty obyvateľstva, ako je priemer Slovenska, avšak podpriemerným hodnotám HDP na obyvateľa. Toto zaradenie vyplynulo aj zo všeobecnej skutočnosti, že „ťahúňom" regiónu je predovšetkým krajské mesto, zatiaľ čo vidiecke oblasti sú na priemernej, alebo podpriemernej úrovni rozvoja. Z hľadiska systematického porovnávania regiónov v rámci EU sa uplatňuje len porovnávanie na úrovni NUTS II, kde je Trenčiansky kraj hodnotený spolu s Trnavským a Nitrianskym krajom ako spoločný Západoslovenský región.

Napriek všetkým výskumom konkurencieschopnosti ešte neboli dostatočne zodpovedané všetky otázky dôležité pre politiku v rozsiahlych oblastiach Európy a regionálny rozvoj stále zostáva výzvou k teoretickej i empirickej práci. To platí i o Slovensku. Vysoká produktivita a konkurencieschopnosť regiónov môže byť výsledkom **rôznych prístupov** k ich rozvoju a cesta k ich dosahovaniu môže byť takisto rôzna. Tento smer uvažovania zdôrazňuje, že v súčasnom globalizujúcom sa svete by regióny mali zvyšovať svoju konkurencieschopnosť metódami **„šitými na mieru"** a budovaním na svojej vlastnej **typológii a identite**. Regionálne stratégie by teda mali najmä posilniť špecifické činitele svojej konkurencieschopnosti, založené na vlastnej priemyselnej báze, odstraňovať úzke miesta, využívať silné stránky regiónu a vytvárať priaznivé podmienky na ich rozvoj.

Ako úspešne budeme schopní prejsť po skončení pandémie na udržateľné hospodárstvo a spoločnosť, bude do značnej miery závisieť od **synergie medzi digitálnou a zelenou transformáciou** a takisto od **zlepšenia kvality verejnej správy**.
Digitálna transformácia Európy nadobudla v pretrvávajúcej kríze v dôsledku pandémie Covid-19 prvoradý význam. Vízie a ciele EÚ v tejto oblasti do roku 2030, sú obsiahnuté v dokumente **Digitálny kompas 2030**, ktorý určuje aj rámec princípov pre tzv. „Európsku cestu" digitálnej transformácie. K nim patrí univerzálny prístup k internetu, dôveryhodné a bezpečné online prostredie, digitálne technológie rešpektujúce životné prostredie, algoritmy zacielené na používateľov a iné digitálne a „smart" riešenia.

Základnou výzvou v oblasti zlepšovania kvality verejnej správy je lepšia koordinácia, zosúlaďovanie a synergické pôsobenie prierezových politík pod vedením kľúčových inštitúcií verejnej správy, umožňujúcich lepšie prepojenie politík a strategických rozhodnutí s plánovanými výdavkami, identifikáciu nedostatkov, elimináciu rozpočtovej fragmentácie (roztrieštenosti) a odstránenie zbytočných duplicít na národnej aj regionálnej úrovni. K tomu vedie koncept participatívneho viacúrovňového polycentrického spravovania a rozvoja regiónov, miest a obcí, premietnutý do Metodiky tvorby

a implementácie PHRSR regiónov, programov rozvoja obcí a skupín obcí, v ktorej sa zároveň uplatňujú princípy udržateľného SMART (inteligentného, rozumného) rozvoja regiónov s prihliadnutím aj na aktuálne digitálne a SMART koncepty EU, pričom všetky tieto podklady sa stali východiskom a vodítkom aj pre spracovanie tohto PHRSR UMR na roky 2021-2027.

ANALYTICKÉ VSTUPY

A. Zhodnotenie relevantných vstupov z doterajších strategických a plánovacích dokumentov v riešenom území

Predmetom tejto kapitoly je zhodnotenie regionálnych a lokálnych strategických dokumentov vrátane kritického zhodnotenia ich dopadov a efektov vo vzťahu k riešenému územiu. Súčasťou je aj zhodnotenie predchádzajúcich, resp. aktuálne platných PHRSR jednak TSK, jednak dotknutých obcí. Analyzované vstupy poslúžia ako východisko pre spracovanie programovej časti do tej miery, v akej je možné ich maximálne uplatnenie vo vzájomných medzirezortných prienikoch, ako aj v kontexte nadradených európskych požiadaviek na synergický, nadrezortný a integrovaný princíp.

Pri analýze riešeného územia sme vychádzali zo vstupných zdrojov ako aj dostupných výročných, hodnotiacich alebo monitorovacích správ z existujúcich relevantných sektorálnych alebo územných dokumentácií, strategických rozvojových a plánovacích dokumentov, dostupných dát ŠÚ SR, interných štatistík a dát vedených orgánmi samosprávy, ako aj z dát získaných prieskumami a analytickou činnosťou vlastnou alebo zo špecializovaných analytických inštitúcií. Ambíciou ani zmyslom analytickej časti nie je len zachytiť existujúce širokopásmové status quo dát a ukazovateľov, resp. zostať len pri plošnom mechanickom prepise štatistických údajov, ale pretaviť zozbierané informácie do analytického zhrnutia vybraných dostupných dát, ktoré sa týkajú podstaty zadania, tvoria preň relevantné východisko a poslúžia zároveň ako východisko aj pre následné monitorovanie dopadov implementovaných opatrení.

Z úrovne Vlády SR, resp. MIRRI SR boli v čase spracovania tejto kapitoly schválené nasledovné relevantné dokumenty pre riešené územie :

- **Aktualizácia akčného plánu transformácie regiónu horná Nitra**
- **Podporný dokument k určeniu rozsahu podpory z Fondu na spravodlivú transformáciu**

Trenčiansky samosprávny kraj, na území ktorého sa dotknuté obce riešeného UMR nachádzajú, v čase spracovania tejto analytickej kapitoly disponoval nasledovnými schválenými strategickými a plánovacími materiálmi v jednotlivých oblastiach:

Všeobecné
- **Územný plán veľkého územného celku Trenčianskeho kraja vr. zmien a doplnkov č.3**
- **Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja TSK na roky 2013 – 2023**
- **Regionálna integrovaná územná stratégia TSK na roky 2014-2020**
- **Stratégia rozvoja vidieka Trenčianskeho samosprávneho kraja 2013 – 2020**

Doprava
- **Plán udržateľnej mobility TSK – horizont do r.2050 – priebežné dokumenty**
- **Plán dopravnej obslužnosti TSK na roky 2020-2025, s výhľadom do r.2030**
- **Cyklostratégia TSK na roky 2016 - 2030**

Zdravotníctvo a sociálne služby
- **Koncepcia rozvoja sociálnych služieb na roky 2015 - 2020**

Životné prostredie, udržateľná energia
- **Akčný plán udržateľného energetického rozvoja Trenčianskeho samosprávneho kraja na roky 2013-2020 (SEAP)**
- **Krajská koncepcia Environmentálnej výchovy, vzdelávania a osvety v TSK do roku 2030**

Vzdelávanie
- **Stratégia rozvoja stredného odborného školstva v TSK na roky 2013 - 2020**
- **Koncepcia rozvoja práce s mládežou TSK do roku 2020**

Dotknuté obce riešeného územia mestského rozvoja v čase spracovania tejto analytickej kapitoly disponovali nasledovnými schválenými strategickými a plánovacími materiálmi v jednotlivých oblastiach:

Prievidza

- **Program rozvoja mesta Prievidza 2016-2023**
- **Územný plán mesta Prievidza**
- **Komunitný plán sociálnych služieb mesta Prievidza 2018 - 2022**
- **Koncepcia rozvoja cestovného ruchu v meste Prievidza 2017-2022, s výhľadom do r.2027**

- **Štúdia Zabezpečenie dodávok tepla pre mesto Prievidza pre obdobie po roku 2023**
- **Stratégia rozvoja práce s mládežou v meste Prievidza do roku 2023**

Nováky

- **Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja mesta Nováky na roky 2018 – 2024**
- **Územný plán mesta Nováky v znení ZaD č.6**
- **Nízkouhlíková stratégia mesta Nováky 2021**
- **Aktualizácia koncepcie rozvoja mesta Nováky v oblasti tepelnej energetiky na roky 2021 – 2026**
- **Program odpadového hospodárstva mesta Nováky 2016-2020**
- **Integrovaný plán rozvoja mesta Nováky (IPRM)**
- **Koncepcia rozvoja mesta Nováky v tepelnej energetike**
- **Komunitný plán sociálnych služieb mesta Nováky**

Bojnice
- **Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja mesta Bojnice 2021 - 2025**
- **Komunitný plán sociálnych služieb mesta Bojnice 2021 - 2025**
- **Audit verejného osvetlenia v Bojniciach**
- **Územný plán sídelného útvaru kúpeľného mesta Bojnice**
- **Nízkouhlíková stratégia mesta Bojnice 2020 - 2030**
- **Moderné technológie v centre mesta Bojnice**

Koš

- **Územný plán obce Koš**
- **Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Koš 2021 - 2030**

B. Identifikácia a analýza riešeného územia v kontexte širších vzťahov

Predmetom tejto kapitoly je identifikácia a popis základných charakteristík riešeného územia, popis geomorfologického členenia a spádovosti územia, popis aglomeračných vzťahov, sociálno - ekonomická analýza z pohľadu ľudských zdrojov, demografie, sociálnych služieb, zdravotníctva, ekonomiky a hospodárstva, cestovného ruchu, kultúry a športu, analýza financovania subjektov UMR, územno-technická analýza z pohľadu dopravnej a technickej infraštruktúry a bezpečnosti, ako aj prírodno-environmentálna analýza - odpadové hospodárstvo, environmentálne limity a záťaže, ovzdušie, voda, pôda, klimatické podmienky a dopady zmeny klímy. Ako základné podkladové zdroje boli využité údaje zo Štatistického úradu SR, ŠGUDŠ, INSPIRE, Koncepcie územného rozvoja Slovenska a ďalších všeobecne dostupných a zverejnených zdrojov.

Základná charakteristika a lokalizácia územia

Územie udržateľného mestského rozvoja susediacich jadrových miest Prievidza, Nováky, Bojnice a obce Koš sa nachádza vo východnej časti Trenčianskeho kraja a spolu zaberá územie o rozlohe **95,85 km²**, t.j. takmer 10% z celkovej rozlohy okresu Prievidza (960 km2) a vyše 2% z celkovej rozlohy Trenčianskeho kraja (4502 km2).

Zahŕňa tri mestá – Prievidza, Nováky, Bojnice a priľahlú obec Koš, t.j. štyri obce z celkového počtu 52 obcí okresu Prievidza (z ktorých štyri obce majú štatút mesta). Na riešenom území k 31.12.2020 žilo 55 387 obyvateľov (Prievidza 45 141, Nováky 4 174, Bojnice 5022 a Koš 1050), čo tvorí vyše 40% obyvateľstva okresu Prievidza (132 891 obyvateľov) a 9,5% obyvateľstva TSK (582 567 obyvateľov).

Priemerná hustota obyvateľstva na riešenom území predstavuje takmer **578 obyvateľov na km2**, čo vysoko prevyšuje priemernú hustotu obyvateľstva okresu Prievidza (138 obyvateľov/km2) i priemernú hustotu obyvateľstva celého Trenčianskeho kraja (takmer 130 obyvateľov/km2). Vysoký podiel na tomto fakte má mesto Prievidza, ktoré je jedným z najhustejšie osídlených miest Trenčianskeho kraja.

Vychádzajúc zo zverejnenej demografickej prognózy výskumného demografického centra INFOSTAT - Centrum spoločenských a psychologických vied SAV, podľa ktorej bude mať Trenčiansky kraj **v roku 2040 najmenší počet obyvateľov** spomedzi všetkých krajov Slovenska (zdroj : http://www.infostat.sk/vdc/pdf/Krajokrprog2040.pdf), si dovoľujeme vysloviť predpoklad, že prognóza znižovania počtu obyvateľov očakáva i obce na riešenom území UMR.

Obrázok 3 Lokalizácia územia udržateľného mestského rozvoja I.

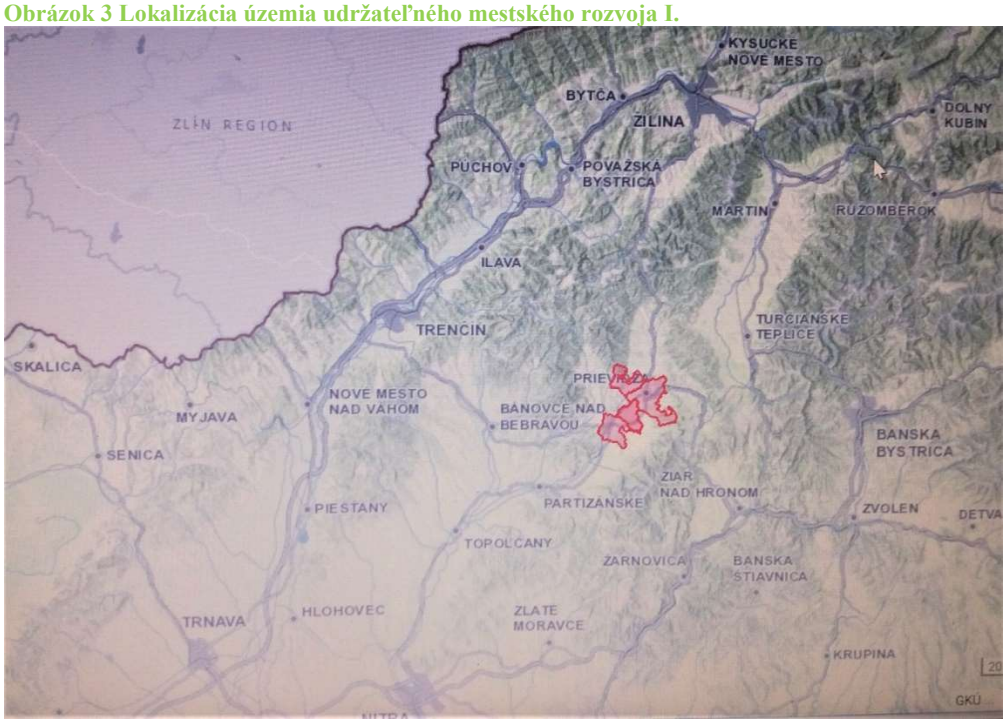

Zdroj : https://www.katasterportal.com/, vyňaté z aplikácie Mapový klient ZBGIS.

Obrázok 4 Lokalizácia územia udržateľného mestského rozvoja II.

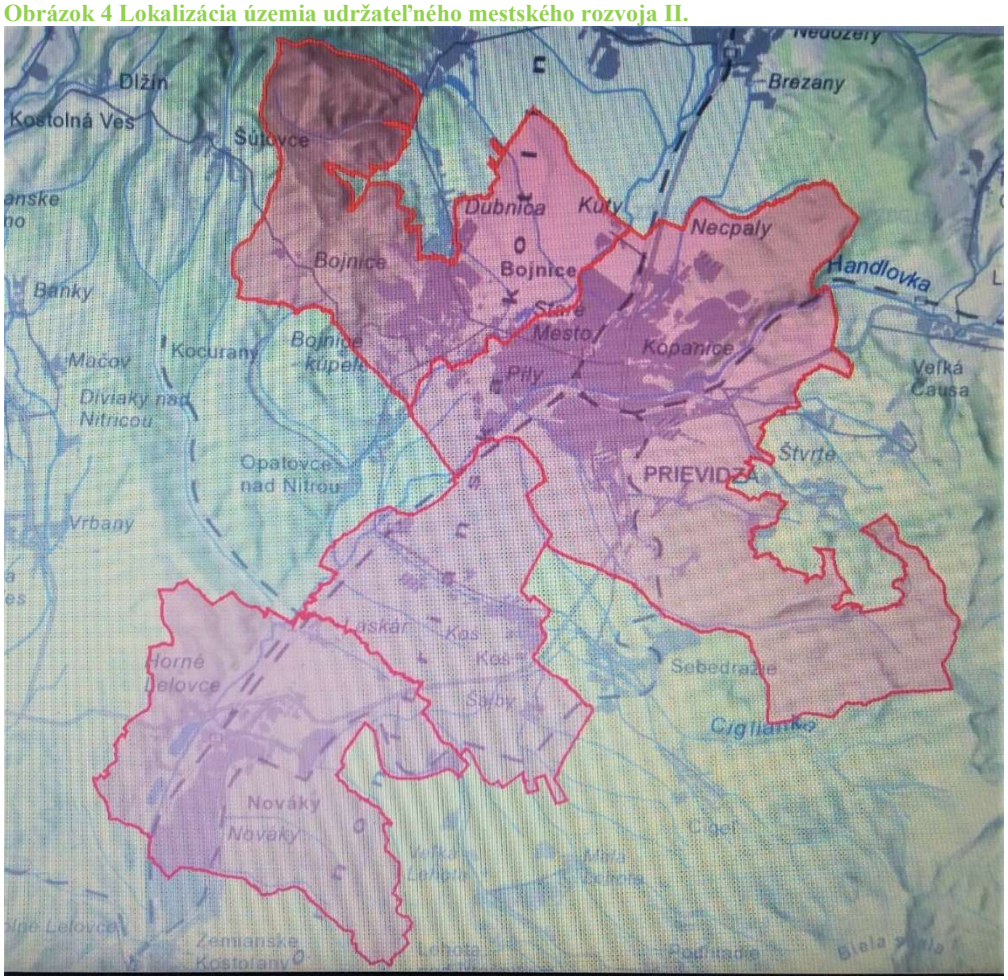

Zdroj : https://www.katasterportal.com/, vyňaté z aplikácie Mapový klient ZBGIS.

Aglomeračné vzťahy, spádovosť územia a suburbanizácia

Podľa Koncepcie územného rozvoja Slovenska (KÚRS, 2001) je Trenčiansky kraj charakterizovaný sídelnou štruktúrou s dvomi nosnými sídelnými osami - považskou sídelnou rozvojovou osou s centrom v trenčianskom ťažisku osídlenia a paralelnou sídelnou rozvojovou osou na Hornom Ponitrí. Riešené územie UMR je v rámci tejto štruktúry Trenčianskeho kraja zasadené do aglomeračných vzťahov a väzieb na území **hornej Nitry**.

Relatívne špecifickým je tu práve tzv. **prievidzské ťažisko osídlenia**, čo vyplýva z pôvodnej hospodárskej základne a súvisiacim rozvojom osídlenia. V tomto ťažisku sa v rámci TSK očakáva zásadná reštrukturalizácia hospodárskej základne, pri ktorej by mal pomôcť aj rozvoj územno-technických a sídelných podmienok. Pre tento cieľ je potrebné vytvárať podmienky aj pre vybudovanie nadradenej infraštruktúry a jej prepojenie na okolité sídelné systémy. Dôležitým prepojením podporujúcim reštrukturalizáciu hospodárskej základni v riešenom území UMR je podpora komunikačných prepojení medzinárodného významu vo východo - západnom smere v prepojení Česká republika - Trenčín - Prievidza - Zvolen/ Banská Bystrica.

Vybudovaním tohto medzinárodného prepojenia na území regiónu Trenčianskeho kraja sa vytvárajú taktiež podmienky pre medzinárodné napojenie banskobystricko- zvolenského ťažiska osídlenia do medzinárodnej sídelnej siete.

V osídlení kraja sa sídelné formy na hornej Nitre celkovo, ale i z pohľadu obcí konkrétneho riešeného územia UMR i jednotlivo, vyznačujú špecifickou formou poznačenou banským a ťažobným priemyslom, pri rozvoji ktorých je žiaduce rešpektovať ich urbanistický a krajinársky ráz.

Aglomeračné vzťahy regiónu horná Nitra a teda i konkrétneho riešeného územia UMR územných celkov Prievidza, Nováky, Bojnice a Koš sa v rámci Trenčianskeho kraja geograficky prirodzene prejavujú v aglomeračnom príklone k Nitrianskemu kraju. *(Zdroj : https://www.mindop.sk/ministerstvo-1/vystavba-5/uzemne-planovanie/dokumenty/koncepcia-uzemneho-rozvoja-slovenska-kurs2001/textova-cast)*

Z pohľadu suburbanizácie Trenčianskeho kraja, ktorá je predurčená najmä geomorfologickým členením územia, ktoré ovplyvňuje charakter kraja a rozdeľuje ho do niekoľkých prirodzených spádových oblastí, sú konštituované predovšetkým aglomerácie obcí v dosahu susediacich okresných miest, ktoré sú vtesnané do spoločných **prirodzených geomorfologických ohraničení** či už v podobe vodných tokov alebo pohorí. Je tomu tak i v prípade riešeného územia UMR, ktoré je súčasťou prirodzenej „nepísanej" širšej spádovej oblasti **hornej Nitry** (okresy Prievidza, Partizánske, Bánovce nad Bebravou s presahom na okres Topoľčany v Nitrianskom kraji).

Suburbanizácia, resp. tendencie príklonu obcí k vzájomnej synergii či kooperácii nastáva nielen vplyvom geomorfologických faktorov, ale i ďalších – socioekonomických či environmentálnych faktorov, na základe ktorých obce vnímajú možné vzájomné podporné efekty či už v zmysle výrobných kooperácií, presunu pracovnej sily, zdieľaných inovácií a podobne, ktoré vyplývajú z ich rozvojových impulzov alebo potenciálu. Príkladom je práve **región hornej Nitry**, kde objektívna požiadavka na ukončenie ťažby hnedého uhlia vytvára príležitosť k výraznej transformácii nielen miest a priľahlých obcí, ktorých sa ťažba uhlia priamo dotýka, ale celého širšieho územia – i v nadregionálnych presahoch, s mobilizáciou individuálneho potenciálu v alternatívnych odvetviach priemyslu, cestovného ruchu, kúpeľníctva a pod.

ZHRNUTIE A DÔSLEDKY

Riešené územie udržateľného mestského rozvoja susediacich jadrových miest Prievidza, Nováky, Bojnice a obce Koš sa nachádza vo východnej časti Trenčianskeho kraja. Zaberá takmer 10% z celkovej rozlohy okresu Prievidza a približne 2% z celkovej rozlohy Trenčianskeho kraja. Na riešenom území k 31.12.2020 žilo vyše 40% obyvateľstva okresu Prievidza a 9,5% obyvateľstva TSK, pričom priemernou hustotou obyvateľstva skoro päťnásobne prevyšuje priemernú hustotu obyvateľstva TSK. Vysoký podiel na tomto fakte má mesto Prievidza, ktoré je jedným z najhustejšie osídlených miest Trenčianskeho kraja.

Intravilány obcí v riešenom území sa nachádzajú v oblasti Hornonitrianskej kotliny dominantne na reliéfe rovín a riečnych nív, ktorý je charakterizovaný úrodnou pôdou a miernymi klimatickými pomermi dostatočne teplej a mierne vlhkej klimatickej oblasti, s miernou zimou, s postupným prechodom vo vyšších polohách do miernej a len v najvyšších polohách až do chladnej oblasti.

V území sa nachádzajú dve maloplošné prírodné chránené územia spadajúce do najvyššieho, 5. stupňa ochrany (Hradisko a Kobylince v Prievidzi), mokrade regionálneho významu v obci Koš, chránená 450r. Lipa na samote Šajby a Národná prírodná pamiatka Prepoštská jaskyňa v Bojniciach. V území sú vytýčené ochranné pásma liečivých prírodných zdrojov a tiež chránené ložiskové územia a dobývací priestor hnedého uhlia.

Z hľadiska lokalizácie je riešené územie v rámci štruktúry Trenčianskeho kraja zasadené do aglomeračných vzťahov a väzieb územia hornej Nitry, pričom relatívne špecifickým je tu tzv. prievidzské ťažisko osídlenia. Vyplýva to z pôvodnej hospodárskej základne a súvisiacim rozvojom osídlenia. V tomto ťažisku sa v rámci TSK očakáva zásadná reštrukturalizácia hospodárskej základne, pri ktorej by mal pomôcť aj rozvoj územno-technických a sídelných podmienok. Pre tento cieľ je potrebné vytvárať podmienky aj pre vybudovanie nadradenej infraštruktúry a jej prepojenie na okolité sídelné systémy. Dôležitým prepojením podporujúcim reštrukturalizáciu hospodárskej základni v riešenom území UMR je podpora komunikačných prepojení medzinárodného významu vo východo - západnom smere v prepojení Česká republika - Trenčín - Prievidza - Zvolen/ Banská Bystrica.

Riešené územie UMR Prievidza-Nováky-Bojnice-Koš, ktoré pristúpilo i k tvorbe tohto spoločného PHRSR na roky 2021 – 2027, bolo definované na báze historicky daného prepojenia okresného mesta Prievidza s mestami Nováky, Bojnice a obcou Koš ležiacimi jeho v tesnej blízkosti, keďže mesto Prievidza bolo v minulosti budované ako zamestnanecká základňa pre nosné zamestnávateľské subjekty regiónu, teda najmä pre Hornonitrianske bane Prievidza, a.s. Prievidza, Slovenské elektrárne ENO Zemianske Kostoľany a Novácke chemické závody, a.s. v Novákoch.

C. Socio-ekonomická analýza

Predmetom tejto kapitoly je popis vývoja počtu obyvateľov, prírastok/úbytok obyvateľov (prirodzený a migrácia), etnické zloženie obyvateľstva, náboženské zloženie obyvateľstva a vzdelanostná štruktúra obyvateľstva. Osobitná pozornosť je venovaná problematike demografickej zmeny a starnutiu populácie, zdravotníctvu a sociálnym službám. Ako hlavné podkladové zdroje dát boli využité dáta a údaje Štatistického úradu SR. Vzhľadom k tomu, že niektoré dáta sú dostupné iba v rámci zisťovania v jednotlivých sčítaniach tam, kde nebolo možné dané údaje získať za aktuálnejšie obdobie (napr. rok 2018) boli použité údaje zozbierané pri SODB z roku 2011.

Ľudské zdroje a demografia

Stav obyvateľstva v Trenčianskom kraji k 31. 12. 2019 dosiahol 584 569 osôb, čo predstavovalo 10,71 % slovenskej populácie. Na celkovom počte obyvateľov Slovenskej republiky (5 457 873 obyvateľov k 31.12.2019) sa obyvateľstvo Trenčianskeho kraja podieľalo 10,71 %**.** Z hľadiska porovnania počtu obyvateľov v jednotlivých krajoch SR (v zostupnom poradí) je Trenčiansky kraj na siedmom mieste. Počtom obyvateľov sa Trenčiansky kraj radí medzi menšie kraje Slovenska. Hustota obyvateľstva na 1 km^2 bola 129,85 obyvateľov, avšak osídlenie nie je rovnomerné. Husto zaľudnené sú rovinatejšie časti na severozápade a juhovýchode kraja ako Považské podolie, Hornonitrianska kotlina, Nitrianska niva či Bánovská pahorkatina. Naopak redšie osídlené sú oblasti pohorí nachádzajúcich sa prevažne po obvode územia kraja (Biele Karpaty, Javorníky, Strážovské vrchy, Tribeč, Vtáčnik a Považský Inovec).

Podobne ako hustotou, tak i rozlohou 4 501,9 km^2 a podielom 9,18 % z rozlohy Slovenskej republiky sa Trenčiansky kraj zaraďuje medzi menšie kraje.
V rámci TSK je **okres Prievidza**, do ktorého územia spadá aj riešené územie UMR Prievidza-Nováky-Bojnice-Koš, **najväčším okresom** čo do počtu obyvateľov (133 721 obyvateľov, t.j. 22,88% obyvateľov TSK), rozlohy (959,77 km2, t.j. 21,32% rozlohy TSK), ako aj počtu obcí (52 obcí z celkového počtu 276). *Zdroj: databáza DATAcube., ŠÚ SR, stav k 31.12.2019.*

Retrospektívny vývoj obyvateľstva

V období po SODB 2011 sledujeme pozvoľný celkový úbytok obyvateľov Trenčianskeho kraja (t.j. prirodzený úbytok spolu s úbytkom z dôvodu sťahovania) na hodnotu 584 569 osôb k 31.12.2019, z čoho bolo 287 205 mužov (49,13 %) a 597 364 žien (50,86 %). Na úrovni jednotlivých okresov Trenčianskeho kraja, prírastok v období 2011 - 2020 sledujeme iba v okrese Trenčín, a to +1409 osôb. Všetky ostatné okresy vykázali celkový úbytok obyvateľov - zoradené zostupne : okres Nové Mesto nad Váhom (-144 osôb), okres Púchov (-418 osôb), okres Bánovce nad Bebravou (-900 osôb), okres Považská Bystrica (-1192 osôb), okres Myjava (-1204 osôb), okres Ilava (-1514 osôb), okres Partizánske (-1556 osôb), okres Prievidza (-4098 osôb). *Zdroj: databáza DATAcube., ŠÚ SR*

Tabuľka 3 Vývoj počtu obyvateľov v okrese Prievidza v porovnaní s celým TSK v r. 2011-2019 (stav k 31.12.)

územie	**počet obyvateľov**									**prírastok/ úbytok obyvat.**	**index rastu %**
	2011	**2012**	**2013**	**2014**	**2015**	**2016**	**2017**	**2018**	**2019**	**2011-2019**	**2019/2011**

okres Prievidza	137 819	137 380	137 050	136 554	135 967	135 533	134 854	134 238	133 721	-4 098	97,02 / - 2,98
TSK	**594 186**	**593 159**	**592 394**	**591 233**	**589 935**	**588 816**	**587 364**	**585 882**	**584 569**	**-9 617**	**98,38 / - 1,62**

Zdroj: databáza DATAcube., ŠÚ SR
*Pozn.: * Stav obyvateľstva k 31.12. 2011 zohľadňuje výsledky sčítania obyvateľov, domov a bytov.*

Podľa hodnôt indexu rastu počtu obyvateľov, ktorý udáva pomer počtu obyvateľov pre dané obdobie (v našom prípade sú to roky 2011 až 2019), rozlišujeme tieto rastové typy:
- pre hodnoty menej ako 90 – regresívny typ rastu,
- <90-110) – stacionárny typ rastu,
- 110 a viac – progresívny typ rastu.

Ako ukazuje nižšie uvedená tabuľka, z hľadiska uvedených kategórií rastových typov, v porovnaní rokov 2011 – 2017 sa jednotlivé obce v sledovanom území UMR, celý okres Prievidza, rovnako ako aj celý Trenčiansky kraj, zaraďujú do kategórie **stacionárneho typu**.

Tabuľka 4 Vývoj počtu obyvateľov v sledovanom území UMR v porovnaní s okresom Prievidza a TSK (dostupné dáta za roky 2011, 2013 a 2017) :

územie	**Počet obyvateľov**			**Prírastok /úbytok obyvateľov**	**Index rastu %**
	2011	**2013**	**2017**	**2011-2017**	**2017/2011**
Prievidza	48 978	48 134	46 408	- 2 570	94,75 / - 5,25
Nováky	4 269	4 262	4 215	- 54	98,73 / - 1,26
Bojnice	4 923	4 921	4 934	+ 11	100,22 / + 0,22
Koš	1 162	1 154	1 100	- 62	94,66 / - 5,33
Riešené územie UMR spolu	**59 332**	**58 471**	**56 657**	**- 2 675**	**95,49 / - 4,5**
okres Prievidza	137 819	137 050	134 854	-2 965	97,84 / - 2,15
TSK	**594 186**	**592 394**	**587 364**	**-9 617**	**98,85 / - 1,15**

Zdroj : www.sodbtn.sk/obce/ (dizertačná práca © Vladimír Bačík, Katedra humánnej geografie a demogeografie PF UK Bratislava), vlastné spracovanie

Bilancia pohybu obyvateľstva
Na základe podkladov ŠÚ SR týkajúcich sa trvalo žijúceho obyvateľstva na dotknutom území (databáza DATAcube) je možné v rámci krajov Slovenska bilanciu pohybu obyvateľstva sledovať do úrovne jednotlivých okresov.

Prirodzený prírastok obyvateľstva Trenčianskeho kraja v rokoch 2011-2019 sa pohyboval v záporných hodnotách, podobne ako v SR, kde prirodzený prírastok v rokoch 2011-2019 dosahuje takisto prevažne záporné hodnoty. Najvyšší prirodzený úbytok v sledovanom období bol v roku 2018, a to 1 013 osôb. Na úrovni jednotlivých okresov Trenčianskeho kraja, prirodzený prírastok obyvateľstva sledujeme iba v okrese Trenčín, vo všetkých ostatných okresoch, a teda i v okrese Prievidza, do ktorého územia spadá i riešené územie UMR, sledujeme úbytok obyvateľstva.

Saldo migračného pohybu obyvateľstva v sledovanom časovom horizonte je takisto záporné - jednak na úrovni TSK, jednak na úrovni SR. Najvyšší úbytok obyvateľstva z TSK sťahovaním bol v roku 2015, a to 638 osôb. Podobne ako pri prirodzených prírastkoch, aj migračné prírastky (z dôvodu sťahovania) sledujeme iba v prípade okresu Trenčín, kým všetky ostatné okresy vykazujú úbytok. V rámci jednotlivých krajov SR vykazuje Trenčiansky kraj v období 2011 - 2019 najvyššie hodnoty celkového aj migračného úbytku obyvateľstva. (Zdroj : DataCube, ŠÚ SR)

Migračné saldo, ktoré predstavuje rozdiel medzi počtom prisťahovaných a vysťahovaných, vykazuje k roku 2019 kladné hodnoty iba v dvoch okresoch Trenčianskeho kraja, a to okres Trenčín (313 osôb) a okres Nové Mesto nad Váhom (115 osôb). V ostatných okresoch prevládajú záporné hodnoty migračného salda, teda prevládanie vysťahovaných z daného okresu, pričom okres Prievidza vykazuje najvyššie čísla.

Tabuľka 5 Celkový prírastok/úbytok obyvateľstva v okresoch Trenčianskeho kraja v r. 2011-2019

Celkový prírastok	**2011**	**2012**	**2013**	**2014**	**2015**	**2016**	**2017**	**2018**	**2019**

Okres Bánovce nad Bebravou	-57	-17	-104	-130	-91	-63	-167	-133	-195
Okres Ilava	55	-96	-65	-234	-242	-225	-181	-246	-225
Okres Myjava	-129	-107	-124	-146	-122	-132	-160	-213	-200
Okres Nové Mesto nad Váhom	51	-142	-109	63	24	11	-63	29	43
Okres Partizánske	-164	-152	-158	-273	-131	-209	-306	-112	-215
Okres Považská Bystrica	-35	-180	-100	-87	-151	-215	-119	-165	-175
Okres Prievidza	**-174**	**-439**	**-330**	**-496**	**-587**	**-434**	**-679**	**-616**	**-517**
Okres Púchov	-31	-74	4	-59	-80	-23	-42	-21	-123
Okres Trenčín	216	180	221	201	82	171	265	-5	294

Zdroj: databáza DATAcube., ŠÚ SR

Podľa údajov vidíme, že celkový prírastok obyvateľstva za posledný sledovaný rok v okresoch Trenčianskeho kraja evidujeme v okrese Trenčín (294 osôb) a okrese Nové Mesto nad Váhom (43 osôb). V ostatných okresoch vidíme dlhodobý trend celkového úbytku obyvateľstva, pričom **úbytok obyvateľstva v okrese Prievidza je dlhodobo najvyšší.**

Veková štruktúra obyvateľstva

Vekovú štruktúru obyvateľstva charakterizuje rozdelenie obyvateľstva (podľa ekonomickej aktivity, metodika EÚ) do hlavných vekových skupín, ktoré sú:

- predproduktívny vek (0 - 14 rokov) – je vek, v ktorom obyvateľstvo ešte nie je ekonomicky aktívne,
- produktívny vek (15 - 64 rokov) – je vek, v ktorom je väčšina obyvateľstva ekonomicky aktívna,
- poproduktívny vek (65 a viac rokov) – je vek, v ktorom väčšina obyvateľstva už nie je ekonomicky aktívna.

Údaje o vekovej štruktúre obyvateľstva čerpáme z podkladov ŠÚ SR, konkrétne z databázy DATAcube. (ŠÚ SR) za rok 2019. Podľa týchto údajov sa veková štruktúra obyvateľstva jednotlivých okresov TSK zmenila medzi rokmi 2001 a 2019 nasledovne:

Tabuľka 6 Veková štruktúra obyvateľstva podľa okresov Trenčianskeho kraja a v SR v r. 2001, 2011 a 2019 (počet)

Okres	**2001**			**2011**			**2019**		
	0-14	**15-64**	**65+**	**0-14**	**15-64**	**65+**	**0-14**	**15-64**	**65+**
Trenčín	19 136	79 007	14 642	15 518	81 113	16 630	16 716	76 399	21 555
Bánovce nad Bebravou	7 031	19 136	4 526	5 271	26 868	4 945	5 171	24 623	6 390
Ilava	11 178	44 187	6 504	7 947	44 869	7 773	8 313	48 750	10 325
Myjava	4 623	20 430	4 117	3 365	19 689	4 406	3 304	17 521	5 431
Nové Mesto nad Váhom	10 538	43 969	8 945	8 389	44 482	9 848	8 894	41 537	12 144
Partizánske	7 924	34 096	5 912	6 036	34 126	6 883	6 020	30 451	9 018
Považská Bystrica	12 856	45 227	7 027	8 796	46 984	7 763	8 978	43 368	10 005
Prievidza	**24 837**	**100 123**	**15 325**	**17 817**	**101 101**	**18 901**	**17 455**	**91 415**	**24 851**
Púchov	8 741	31 705	5 269	6 404	32 441	5 821	6 376	30 497	7 375
TSK spolu	**106 864**	**425 786**	**72 267**	**79 543**	**431 673**	**82 970**	**81 227**	**396 248**	**107 094**

Zdroj: databáza DATAcube., ŠÚ SR

V okrese Prievidza, do ktorého spadá i riešené územie UMR, zaznamenalo v roku 2019 nárast počtu obyvateľov starších ako 65 rokov až o 62 % oproti situácii z roku 2001, čo je najviac zo všetkých okresov TSK a tiež takmer o 14% viac ako priemer v rámci celého TSK. Podobne zaznamenal okres Prievidza (spolu s Považskou Bystricou) najvyšší, približne 30 % pokles počtu najmladších obyvateľov vo veku 0-14 rokov.

Merané indexom starnutia (pomer poproduktívneho obyvateľstva k predproduktívnemu) dosiahol v roku 2019 okres Prievidza hodnotu **142,37**, čo znamená, že na 100 detí do 14 rokov pripadá cca 142 osôb v poproduktívnom veku. Je to najviac zo všetkých okresov TSK a viac ako celkový priemer TSK (index starnutia 131,85). Oproti roku 2001, kedy bol

v okrese Prievidza index starnutia 61,7, čo znamená, že na 100 detí do 14 rokov pripadlo cca 62 osôb v poproduktívnom veku (t.j. najmladších obyvateľov bolo o vyše 60% viac ako najstarších), **tak index starnutia vzrástol viac ako dvojnásobne** a v súčasnosti sa pomer vekových zložiek otočil (t.j. najstarších obyvateľov je o 42% viac ako najmladších).

Opačným pohľadom na starnutie populácie je Index vitality (% podiel počtu osôb v predproduktívnej zložke populácie v pomere k poproduktívnej zložke), ktorý v roku 2019 vykazoval vo všetkých okresoch TSK hodnoty regresívneho typu (index vitality pod 100 b), čo odráža skutočnosť, že vo všetkých okresoch aktuálne prevažujú poproduktívne zložky obyvateľstva v pomere k predproduktívnej zložke. Najnižšiu bodovú hodnotu dosahuje okres Myjava (60,84 %) a najvyššiu okres Považská Bystrica (89,74 %). Okres Prievidza je na úrovni 70,24 % (t.j. na 100 obyvateľov nad 65 rokov pripadá 70 obyvateľov vo veku 0-14 rokov).

Tabuľka 7 Priemerný vek obyvateľstva SR, Trenčianskeho kraja a jednotlivých okresov TSK v r. 2001, 2011 a 2019

Okres	priemerný vek (v rokoch)								
	2001			2011			2019		
	muži	ženy	spolu	muži	ženy	spolu	muži	Ženy	spolu
Bánovce nad Bebravou	34,90	37,70	36,33	38,16	41,21	39,71	40,59	43,82	42,23
Ilava	34,57	37,31	35,97	38,46	41,30	39,91	40,91	44,08	42,53
Myjava	37,11	39,91	38,55	40,43	43,36	41,93	43,12	45,78	44,48
Nové Mesto nad Váhom	36,89	39,81	38,39	39,71	42,63	41,21	41,63	44,38	43,03
Partizánske	35,81	38,73	37,31	39,27	42,60	40,97	41,86	45,29	43,61
Považská Bystrica	34,18	36,73	35,48	37,77	40,41	39,11	40,09	43,11	41,62
Prievidza	**35,28**	**37,74**	**36,53**	**39,05**	**41,85**	**40,47**	**41,97**	**44,75**	**43,38**
Púchov	34,64	37,47	36,08	37,87	40,93	39,43	40,07	43,18	41,65
Trenčín	35,99	39,16	37,62	39,05	42,09	40,61	41,10	43,99	42,58
Trenčiansky kraj	**35,44**	**38,23**	**36,87**	**38,86**	**41,79**	**40,35**	**41,27**	**44,23**	**42,78**
SR	**34,57**	**37,68**	**36,17**	**37,41**	**40,61**	**39,05**	**39,45**	**42,59**	**41,06**

Zdroj: databáza DATAcube., ŠÚ SR

Do budúcna v súlade s oficiálnou prognózou vývoja obyvateľstva Slovenskej republiky, ako aj s ohľadom na aktualizovanú regionálnu (okresnú) prognózu publikovanú v októbri 2013 (pozn. – bližšie spomenuté v časti Výhľadový počet obyvateľov) a s ohľadom na predpokladané znižovanie prírastku obyvateľstva vlastnou (prirodzenou) cestou a proces starnutia populácie je potrebné počítať s početným absolútnym aj relatívnym nárastom vyšších vekových skupín obyvateľstva v poproduktívnom veku. Vychádzajúc z oficiálnych prognóz obyvateľstva môžeme na úrovni Trenčianskeho kraja očakávať k horizontu prognózy 2035 pokles podielu predproduktívneho aj produktívneho obyvateľstva a výrazný nárast najstaršej zložky obyvateľstva. Prognózovaný priemerný vek obyvateľstva Trenčianskeho kraja v roku 2035 sa očakáva na úrovni 47,5 rokov. Tento trend starnutia obyvateľstva bude prebiehať vo všetkých okresoch TSK.

Tabuľka 8 Prognóza priemerného veku v okrese Prievidza v porovnaní s ostatnými okresmi Trenčianskeho kraja v roku 2035

Okres	Prognózovaný priemerný vek v r.2035	Nárast oproti r.2015
Bánovce nad Bebravou	46,99 r.	+ 6,13 r. (+15,0 %)
Ilava	47,35 r.	+ 6,27 r. (+15,3 %)
Myjava	48,37 r.	+ 5,44 r. (+12,7 %)
Nové Mesto n.V.	47,85 r.	+ 5,63 r. (+13,3 %)
Partizánske	48,05 r.	+ 5,91 r. (+14,0 %)
Považská Bystrica	46,57 r.	+ 6,18 r. (+15,3 %)
Prievidza	**48,00 r.**	**+ 6,28 r. (+15,0 %)**
Púchov	46,30 r.	+ 5,77 r. (+14,2 %)
Trenčín	47,93 r.	+ 6,17 r. (+14,8 %)
Priemer TSK	47,5 r.	+ 5,98 r. (+14,4 %)

Zdroj : http://www.infostat.sk/vdc/pdf/Prognoza_okresy_SR_2035.pdf, str.96, vlastné spracovanie

Vzdelanostná štruktúra obyvateľstva [2]

Údaje za vzdelanostnú štruktúru obyvateľstva sa podrobne sledujú pri sčítaní obyvateľov, domov a bytov. V intercenzálnom období sú k dispozícii iba odhady a bilancie zloženia obyvateľstva Slovenska podľa najvyššieho dosiahnutého vzdelania.

Ako ukazuje tabuľka nižšie, štruktúra trvalo bývajúceho obyvateľstva Trenčianskeho kraja z hľadiska vzdelanostnej úrovne, tak ako ju zachytilo SODB v roku 2011, je nasledovná (vybrané ukazovatele) : základné vzdelanie malo ukončené 12,71 % obyvateľov, stredné vzdelanie bez maturity 26,9%, stredné vzdelanie s maturitou 29,8%, vyššie vzdelanie 1,37 %, vysokoškolské vzdelanie I., II., III. stupňa dosiahlo 12,46 % obyvateľov. Obce riešeného územia UMR sú z hľadiska týchto ukazovateľov porovnateľné so štatistickými výsledkami jednak TSK, jednak okresu, v ktorom sa nachádzajú, a to s určitými odchýlkami, ktoré sú prirodzené z hľadiska veľkosti obcí a ich individuálnych charakteristík.

Tabuľka 9 Trvalo bývajúce obyvateľstvo v obciach riešeného územia UMR v porovnaní s celým okresom Prievidza a TSK podľa najvyššieho dosiahnutého vzdelania v r. 2011 (%) - SODB

Územie	stupeň vzdelania					
	základné	stredné bez maturity	stredné s maturitou	vyššie vzdelanie	VŠ I. a II. stupňa	VŠ III. stupňa
Prievidza	10,49	25,01	25,75	2,44	16,63	0,38
Nováky	12,86	28,42	26,63	1,08	11,06	0,23
Bojnice	8,63	18,73	26,47	2,86	23,80	0,85
Koš	12,31	30,46	20,4	1,55	6,97	0,17
Okres Prievidza	**12,9**	**28,78**	**28,91**	**1,62**	**11,78**	**0,31**
TN kraj	**12,71**	**26,9**	**29,8**	**1,37**	**12,08**	**0,38**

Zdroj: SODB 2011, ŠÚ SR, www.sodbtn.sk/obce/ (dizertačná práca © Vladimír Bačík, Katedra humánnej geografie a demogeografie PF UK Bratislava), vlastné spracovanie.

Z hľadiska porovnania s celoslovenským priemerom bola v roku 2011 celkovo v Trenčianskom kraji priaznivá vzdelanostná štruktúra obyvateľstva, s nižším zastúpením obyvateľstva s najvyšším dosiahnutým základným vzdelaním (priemer za SR 15,0 %), vyšším zastúpením obyvateľov so stredným vzdelaním bez maturity (priemer za SR 23,1 %) a nižším zastúpením obyvateľstva s vysokoškolským vzdelaním I., II. a III. stupňa (celoslovenský priemer 13,9 %).

Z pohľadu dlhodobého vývoja vzdelanosti možno konštatovať, že obyvateľstvo Trenčianskeho kraja vykazuje priaznivý trend vývoja vzdelanostnej úrovne (vzhľadom na výsledky SODB 2001).

Z hľadiska vzdelanostnej štruktúry obyvateľstva je možné aj naďalej počítať s neustálym nárastom vzdelanostnej úrovne obyvateľstva kraja, najmä so zvýšením počtu vysokoškolsky vzdelaných a stredoškolsky vzdelaných obyvateľov s maturitou.

Národnostná štruktúra obyvateľstva [3]

V národnostnej štruktúre obyvateľstva v rámci celého Trenčianskeho kraja má podstatné zastúpenie obyvateľstvo slovenskej národnosti. Ku dňu SODB 2011 to bolo 91,79%. K českej národnosti sa hlásilo 0,69% obyvateľov, k maďarskej 0,13% a k rómskej 0,10% obyvateľov. Zastúpenie všetkých ostatných národností jednotlivo sledovaných (predznačených) pri SODB 2011 proporčne nedosahovalo ani štvrť percenta. Obyvateľstvo nezistenej národnosti tvorilo 6,82% obyvateľstva kraja.

Národnostné zloženie obyvateľstva v obciach riešeného územia UMR ukazuje nasledujúca tabuľka.

---

[2] Pod najvyšším dosiahnutým vzdelaním sa pri SODB 2011 rozumel najvyšší stupeň štúdia, ktorý obyvateľ ukončil. Študenti stredných odborných učilíšť a stredných škôl si vyznačili základné vzdelanie, študenti vysokých škôl príslušné stredoškolské vzdelanie.

[3] Národnosťou sa rozumie príslušnosť k národu alebo etnickej skupine. Pri SODB 2011 sa vyznačovala podľa vlastného rozhodnutia. Nebol určujúci materinský jazyk, ani reč, ktorú obyvateľ používal alebo ovládal, ale vlastné rozhodnutie obyvateľa o príslušnosti k určitému národu, národnostnej menšine alebo etnickej skupine. Národnosť detí do 15 rokov sa vyznačila/zapísala podľa národnosti rodičov. Ak mali rodičia rôznu národnosť, národnosť dieťaťa sa vyznačila/zapísala podľa národnosti jedného z rodičov.

Tabuľka 10 Národnostné zloženie obyvateľstva v obciach riešeného územia UMR v porovnaní s priemerom TSK (%) podľa SODB 2011 :

územie	Národnosť (%)					
	slovenská	česká	rómska	maďarská	ostatné	nezist.
Prievidza	81,67	0,64	0,15	0,31	6,70	10,53
Nováky	94,17	0,54	0,00	0,33	0,58	4,38
Bojnice	91,71	0,55	0,00	0,28	0,80	6,66
Koš	97,42	0,77	0,00	0,00	0,09	1,72
TN kraj	**91,79**	**0,69**	**0,10**	**0,13**	**0,25**	**6,82**

Zdroj: SODB 2011, ŠÚ SR, www.sodbtn.sk/obce/ (dizertačná práca © Vladimír Bačík, Katedra humánnej geografie a demogeografie PF UK Bratislava), vlastné spracovanie.

Podľa dostupných podkladov ŠÚ SR (databáza DATAcube., bilancia obyvateľstva podľa národnosti a pohlavia) za rok 2019 zostáva v Trenčianskom kraji zastúpenie slovenskej (92,58%), českej (0,83%), maďarskej a rumunskej (0,18%), iné národnosti viac-menej stabilné, z ostatných národností sledujeme nárast podielu obyvateľstva ukrajinskej národnosti (22 osôb oproti predošlému roku).

Religiózna štruktúra obyvateľstva [4]

Údaje za religióznu štruktúru obyvateľstva sa podrobne sledujú pri sčítaní obyvateľov, domov a bytov. V Trenčianskom kraji sa ku dňu SODB 2011 (stav k 21.5.) hlásilo k rímskokatolíckemu vyznaniu 64,12 % obyvateľov a k evanjelickej cirkvi augsburského vyznania 8,13 % obyvateľov. Bez vyznania bolo 15,28 % obyvateľov a 10,87% obyvateľov náboženské vyznanie neuviedlo.

Zloženie obyvateľstva podľa vierovyznania v obciach riešeného územia UMR ukazuje nasledujúca tabuľka.

Tabuľka 11 Zloženie obyvateľstva podľa vierovyznania v obciach riešeného územia UMR v porovnaní s priemerom TSK (%) podľa SODB 2011 :

územie	Vierovyznanie (%)					
	Rímsko-katolícke	Evanjelické augsburg. vyznania	Grécko-katolícke	ostatné	Bez vyznania	Nezistené
Prievidza	51,68	1,79	0,35	2,13	27,43	16,62
Nováky	69,08	1,57	0,16	1,59	19,28	8,32
Bojnice	64,05	1,36	0,14	1,76	21,88	10,81
Koš	68,67	0,77	0,95	2,67	17,04	9,9
TN kraj	**64,12**	**8,13**			**15,28**	**10.87**

Zdroj: SODB 2011, ŠÚ SR, www.sodbtn.sk/obce/ (dizertačná práca © Vladimír Bačík, Katedra humánnej geografie a demogeografie PF UK Bratislava), vlastné spracovanie.

Výhľadový počet obyvateľov

[4] Pod náboženským vyznaním sa rozumie účasť obyvateľov na náboženskom živote niektorej cirkvi (náboženskej spoločnosti) alebo vzťah k nej. Na sčítacom formulári boli predznačené cirkvi a náboženské spoločnosti registrované v SR, možnosť „iné“ (náboženské vyznanie) a možnosť „bez vyznania“. Obyvateľ vyznačil/zapísal odpoveď podľa vlastného rozhodnutia. Náboženské vyznanie detí do 15 rokov sa vyznačilo/zapísalo podľa rozhodnutia rodičov pri zohľadnení názoru dieťaťa.

Pri stanovovaní výhľadového počtu obyvateľov v rámci celého Trenčianskeho kraja sa zohľadňujú očakávané dlhodobé trendy demografického vývoja na Slovensku. Tieto boli spracované vo Výskumnom demografickom centre pri INFOSTAT-e v práci **Prognóza populačného vývoja Slovenskej republiky do roku 2060**. Prognóza bola publikovaná v marci 2013 (v nadväznosti na výsledky Sčítania obyvateľov, domov a bytov 2011) v troch základných scenároch vývoja – nízkom, strednom a vysokom. Tieto scenáre pokrývajú celé reálne spektrum možného budúceho vývoja počtu, prírastku a vekovej štruktúry obyvateľstva SR. Stredný scenár je z dnešného pohľadu najpravdepodobnejším scenárom budúceho vývoja. Hlavné závery tejto práce sú zhrnuté nasledovne:

- obdobie najbližších rokov bude charakteristické zmenou trendu vo vývoji počtu obyvateľov a kontinuálnym pokračovaním populačného starnutia,
- obyvateľstvo Slovenska v roku 2060 bude menej početné, staršie a pravdepodobne aj etnicky pestrejšie,
- úbytok počtu obyvateľov začne s veľkou pravdepodobnosťou najneskôr v roku 2030 a s veľmi veľkou pravdepodobnosťou, ktorá hraničí s istotou, sa zachová až do konca prognózovaného obdobia,
- starnutie obyvateľstva bude počas celého prognózovaného obdobia nezvratné a hlavne v období 2020 až 2040 veľmi intenzívne,
- počet obyvateľov SR v roku 2060 by sa mal pohybovať okolo hranice 5,3 milióna osôb.

V novembri 2018 vydal INFOSTAT revidovanú Prognózu obyvateľstva Slovenska do roku 2060 – Revízia poznatkov a predpokladov v kontexte pokračujúcej transformácie (autori: Bleha, B., Šprocha, B., Vaňo, B.). Aktualizácia pozorovaných trendov ukázala, že posledná národná kmeňová prognóza vo všetkých variantoch predikovala mierne nadhodnotené výsledky. Najpravdepodobnejším vývojom počtu obyvateľov do roku 2060 bude pokles, ktorému by malo predchádzať krátke obdobie stagnácie trvajúce zhruba do roku 2030.

Podľa najpravdepodobnejšieho scenára sa počet obyvateľov na Slovensku zníži v období 2017-2060 o 308,3 tis. osôb, resp. 5,7 %, pričom reálne znižovanie počtu obyvateľov by malo začať až na konci 20. rokov, t.j. nie skôr ako o 10 rokov. Reálnou možnosťou budúceho vývoja počtu obyvateľov na Slovensku je aj výrazný pokles, ktorý by mohol nastať predovšetkým ako dôsledok nízkeho migračného prírastku. Tento vývoj odráža nízky prognostický scenár. Znižovanie počtu obyvateľov by sa začalo skôr, ako v prípade stredného scenára. Obdobie stagnácie počtu obyvateľov by trvalo len do roku 2022. Za celé prognózované obdobie 2017-2060 by sa počet obyvateľov SR znížil zhruba o 734 tis. osôb, resp. 13,5 %, pričom úbytok obyvateľstva by sa postupne zrýchľoval.

V prípade, že by vývoj počtu obyvateľov prebiehal podľa vysokého scenára, počet obyvateľov SR by sa do roku 2060 výraznejšie nezmenil a stagnoval by na hodnotách mierne vyšších, ako je súčasný stav. To znamená, že v prípade vyššieho migračného salda a vyššej pôrodnosti by sa mal počet obyvateľov na Slovensku od roku 2025 pohybovať tesne nad hranicou 5,5 mil. osôb. V roku 2060 by sa mal počet obyvateľov SR pohybovať v rozpätí od 4 709 tis. do 5 556 tis. osôb. Najpravdepodobnejšie by mal dosiahnuť hodnotu 5 135 tis. osôb.

Hlavnými demografickými trendmi na Slovensku do roku 2060 bude úbytok počtu obyvateľov, ktorý nastane s veľkou pravdepodobnosťou a intenzívne populačné starnutie, ktoré je v najbližších desaťročiach nezvratné. Pri klesajúcom celkovom počte obyvateľov zostane podiel obyvateľov v predproduktívnom veku stabilný. Celkom inak sa bude vyvíjať situácia u produktívneho a poproduktívneho obyvateľstva. Produktívne obyvateľstvo čaká do roku 2060 dramatický pokles a poproduktívne zas naopak dramatický rast. *(Zdroj: BLEHA, B., ŠPROCHA, B., VAŇO, B. (2018). Prognóza obyvateľstva Slovenska do roku 2060 – Revízia poznatkov a predpokladov v kontexte pokračujúcej transformácie. Bratislava: Infostat.)*
Vzhľadom na výrazné regionálne a priestorové rozdiely a disparity, ktoré sú pre Slovenskú republiku značne charakteristické, bola pôvodná kmeňová Prognóza populačného vývoja Slovenskej republiky do roku 2060 ďalej rozpracovaná v októbri 2013 do podrobnosti jednotlivých okresov s časovým horizontom do roku 2035. Revidovaná novšia celoslovenská prognóza zatiaľ do úrovne krajov a okresov SR rozpracovaná nebola.

Prognóza vývoja obyvateľstva v okresoch Slovenskej republiky do roku 2035 (publikovaná v októbri 2013) je výsledkom priamej spolupráce troch inštitúcií: Prognostického ústavu Slovenskej akadémie vied, Výskumného demografického centra pri INFOSTAT-e a Katedry humánnej geografie a demografie Prírodovedeckej fakulty Univerzity Komenského. Prognóze predchádzala vedecká analýza demografických a sociálno-ekonomických trendov na úrovni okresov Slovenska. Je spracovaná klasickou kohortne-komponentnou metódou. Východiskovým rokom prognózy je koniec roka 2012 (stav k 31.12.).

Podľa Prognózy vývoja obyvateľstva v okresoch SR do roku 2035 sa predpokladá, že vývoj počtu obyvateľov v jednotlivých okresoch Trenčianskeho kraja bude do roku 2035 prebiehať nasledovne:

Tabuľka 12 Predpokladaný vývoj počtu obyvateľov v okresoch Trenčianskeho kraja do r. 2035

sídelná štruktúra / okres, kraj	Počet obyvateľov v roku		
	2025	2030	2035
Trenčín	117 242	117 232	116 376

Bánovce nad Bebravou	36 296	35 803	35 227
Ilava	59 596	58 725	57 764
Myjava	36 100	25 484	24 812
Nové Mesto nad Váhom	63 460	63 248	62 717
Partizánske	45 285	44 439	43 488
Považská Bystrica	62 786	62 132	61 362
Prievidza	**133 980**	**131 937**	**129 684**
Púchov	43 531	42 973	42 341
TSK spolu	590 301	584 003	575 806

Zdroj: Prognostický ústav Slovenskej akadémie vied INFOSTAT -Výskumné demografické centrum Katedra humánnej geografie a demografie Prírodovedeckej fakulty Univerzity Komenského Prognóza vývoja obyvateľstva v okresoch Slovenskej republiky do roku 2035
Zdroj: Prognóza vývoja obyvateľstva v okresoch Slovenskej republiky do roku 2035, PU SAV, INFOSTAT – VDC, KHGaD PriF UK, október 2013

Oficiálna prognóza predpokladá, že počet obyvateľov Trenčianskeho kraja dosiahne v roku 2025 celkom 590 301 osôb, v roku 2030 celkom 584 003 osôb a v horizonte publikovanej prognózy (rok 2035) celkom 575 806 osôb. Vzhľadom na súčasný stav počtu obyvateľov Trenčianskeho kraja sa do roku 2035 predpokladá vo výhľadových etapách úbytok obyvateľstva o cca 18 846 osôb čo je približne 3,17 % obyvateľov.

Z pohľadu riešeného územia UMR je relevantný údaj o počte obyvateľov v okrese Prievidza, ktorý sa prognózuje v roku 2035 na 129 684 tisíc obyvateľov, čo napr. oproti stavu 134 854* obyvateľov z roku 2017 predstavuje pokles o vyše 5 tisíc obyvateľov. (*Zdroj: http://www.sodbtn.sk/obce/okres_ob.php?kod_okresu=307)

Podľa demografických údajov (pohyb obyvateľstva, priemerný vek, pôrodnosť, úmrtnosť), ktoré môžeme sledovať je nutné v Trenčianskom kraji, a teda úmerne i v riešenom území UMR, konštatovať prítomnosť negatívnych trendov, ktoré sa prejavujú aj v celej Európe. Ide najmä o znižovanie počtu obyvateľov či už prirodzeným prírastkom, alebo migračným saldom a na neho nadväzujúce starnutie obyvateľstva. Tieto dva trendy budú určujúce pre ďalší vývoj, ako je uvedené ďalej, ide iba o demografické charakteristiky, ktoré je možné ovplyvniť vhodnými podmienkami a zatraktívniť región tak, aby zvrátil nepriaznivé údaje o sťahovaní obyvateľstva.

V prognóze populačného vývoja Slovenskej republiky do roku 2060 (INFOSTAT, 2013) sa jednoznačne konštatuje, že:

- obdobie najbližších 60 rokov bude charakteristické zmenou trendu vo vývoji počtu obyvateľov a kontinuálnym pokračovaním populačného starnutia. V roku 2060 bude obyvateľstvo Slovenska menej početné, staršie a pravdepodobne aj etnicky pestrejšie,
- úbytok počtu obyvateľov na Slovensku sa začne s veľkou pravdepodobnosťou najneskôr v roku 2030 a s veľmi veľkou pravdepodobnosťou sa zachová do konca - 42 - prognózovaného obdobia. Počet obyvateľov SR by sa mal v roku 2060 pohybovať okolo hranice 5,3 milióna osôb,
- čo sa týka starnutia obyvateľstva na Slovensku, počas celého prognózovaného obdobia bude nezvratné a hlavne v období r. 2020 – 2040 veľmi intenzívne. Slovensko sa spolu s Poľskom stane najstaršou krajinou EÚ a zaradí sa medzi najstaršie krajiny na svete (Eurostat, OSN).

Najnovšia prognóza vývoja obyvateľstva v okresoch SR je výsledkom priamej spolupráce troch inštitúcií: Prognostického ústavu SAV, INFOSTATU a Prírodovedeckej fakulty UK. Vznikla na konci roku 2013 v nadväznosti na výsledky Sčítania obyvateľov, domov a bytov 2011 a na Prognózu vývoja obyvateľstva SR z roku 2012. Bolo spracovaných niekoľko regionálnych variantov (typov) možného budúceho vývoja plodnosti, úmrtnosti a migrácie. Následne bol vypracovaný scenár prognózy, ktorý vznikol ako kombinácia najpravdepodobnejšieho vývoja plodnosti, úmrtnosti a migrácie pre každý okres.

Tabuľka 13 Prognózovaný počet obyvateľov Trenčiansky kraj

Prognó zo-vaný počet obyvat eľov v TSK	Rok	Bánovc e nad Bebravo u	Ilav a	Myjav a	Nové Mesto nad Váho m	Parti-zánske	Pov. Bystri ca	Prievidz a	Púcho v	Trenčí n	Trenčiansk y kraj
Počet	2015	36908	603	27075	62904	46537	6321	**136701**	44304	11464	592636

obyvateľov			52				4			1	
	2020	36654	60113	26633	63319	45947	63080	**135529**	43919	116223	591417
	2025	36296	59596	26100	63460	56285	62786	**133980**	43531	117242	599276
	2030	35803	58725	25484	63248	44439	62132	**131937**	42973	117232	581973
	2035	35227	57764	24812	62717	43488	61362	**129684**	42341	116376	573771
Prirodzené prírastky obyvateľstva	2015	0,25	0,86	-1,69	-0,98	-0,79	0,87	**0,06**	-0,48	0,67	-0,14
	2020	-0,85	-0,44	-2,92	-2,1	-2,07	0,14	**-1,36**	-1,16	-0,83	-1,29
	2025	-2,56	-2,63	-4,67	-3,5	-3,49	-1,72	**-2,94**	-2,39	-2,36	-2,93
	2030	-4,39	-4,61	-6,44	-4,65	-5,4	-3,87	**-4,74**	-4,13	-4,18	-4,71
	2035	-5,58	-5,59	-7,63	-5,33	-6,79	-4,96	**-5,84**	-5,19	-5,43	-5,82
Celkové prírastky obyvateľstva	2015	-1,7	-1,09	-3,65	1,51	-2,75	-1,09	**-1,89**	-2,43	3,17	-1,1
	2020	-1,83	-1,41	-3,9	0,89	-3,04	-0,84	**-2,34**	-2,14	2,16	-1,38
	2025	-2,56	-2,63	-4,67	-0,02	-3,49	-1,72	**-2,94**	-2,39	1,13	-2,14
	2030	-3,41	-3,63	-5,46	-1,16	-4,41	-2,88	**-3,76**	-3,14	-0,69	3,17
	2035	-3,56	-3,57	-5,61	-1,84	-4,77	-2,94	**-3,82**	-3,17	-1,94	-3,47
Priemerný vek obyvateľstva	2015	40,85	41,08	52,93	42,22	42,15	40,39	**41,72**	40,53	41,76	41,51
	2020	42,21	42,42	44,07	43,49	43,45	41,74	**43,17**	41,8	43,19	42,84
	2025	43,68	43,9	45,35	44,88	44,84	43,17	**44,67**	43,14	44,72	44,26
	2030	45,31	45,61	46,81	46,39	46,4	44,83	**46,33**	44,64	46,38	45,86
	2035	46,99	47,35	48,37	47,85	48,05	46,57	**48**	46,3	47,93	47,49

Zdroj: PUM TSK 2018

Zdravotnícvo a sociálne služby

Zistenia správy Európskej komisie k zdravotným profilom jednotlivých členských krajín *(Zdroj https://ec.europa.eu/slovakia/news/state_of_health_eu_and_slovakia_2019_sk)* pre Slovensko hovoria, že zdravotný stav slovenského obyvateľstva sa od roku 2000 zlepšil. Stredná dĺžka života stúpa, v roku 2017 dosiahla 77,3 rokov a v roku 2019 dokonca 77,6 rokov (74,3 muži, 80,8 ženy). Stále je to však takmer o 4 roky menej ako priemer EÚ. Ženy zvyčajne žijú približne o 7 rokov dlhšie než muži.

Stredná dĺžka života pri narodení v SR je takmer o štyri roky kratšia ako priemer EÚ. Stredná dĺžka života pri narodení v Trenčianskom kraji v roku 2019 bola **78,15 r.** (74,8 muži, 81,5 ženy), čo je síce hodnota vyššia ako slovenský priemer a druhá najvyššia po Bratislavskom kraji, no stále o dva a trištvrte roka menej ako priemer EÚ. (Zdroj : ŠÚ SR, Trenčiansky kraj v číslach, 2020)

Stredná dĺžka života v okrese Prievidza, do územia ktorého spadá i riešené územie UMR, v roku 2019 bola **78,34 r.** (75,04 muži, 81,64 ženy). (Zdroj : http://www.infostat.sk/vdc/sk/index.php?option=com_wrapper&view=wrapper&Itemid=54)

V Trenčianskom kraji bolo v posledných dvoch sledovaných rokoch zaznamenaných celkovo **vyše 6 tisíc úmrtí ročne**, čo je v absolútnom vyjadrení mierny nárast oproti roku 2015. V prepočte na 1000 obyvateľov ide o počty **vyššie ako celoslovenský priemer** a v poradí krajov v tomto ukazovateli obsadzuje Trenčiansky kraj aktuálne nelichotivú **tretiu priečku**. (Zdroj : NCZI, Zdravotnícka ročenka 2016, str.20)

Tabuľka 14 Počet úmrtí v rokoch 2015 – 2019 v Trenčianskom kraji v porovnaní so SR a ostatnými krajmi SR

	Počet úmrtí v SR	= počet osôb na 1000 obyvateľov	**Z toho počet úmrtí v TSK**	= počet osôb na 1000 obyvateľov	Poradie TSK spomedzi 8 krajov SR
2019	53 234	9,8	**6 031**	10,3	3.
2018	54 293	10	**6 228**	10,4	3.
2017	(dáta nie sú k dispozícii)				
2016	52 351	9,6	**5 996**	10,2	3.
2015	53 826	9,9	**5 862**	9,9	4.
Zdroj : NCZI, Zdravotnícke ročenky 2015-2019, vlastné spracovanie					

Približne polovicu všetkých úmrtí na Slovensku možno pripísať rizikovým faktorom správania. Pre zdravie slovenských občanov predstavuje hrozbu dlhodobo najmä vysoká spotreba tabaku a rastúce miery nadváhy a obezity u detí. Na Slovensku každý piaty dospelý fajčí každodenne a každý šiesty 15-ročný človek trpel v rokoch 2013 až 2014 nadváhou či obezitou, pričom táto miera sa od rokov 2001 až 2002 takmer zdvojnásobila.
Slovensko zároveň vykazuje vysoké miery úmrtnosti z príčin, ktorým sa dalo predísť a ktoré sa dali liečiť, z čoho vyplýva naliehavá potreba obmedziť počet predčasných úmrtí prostredníctvom politík verejného zdravotníctva a zdravotnej starostlivosti. Investovanie do **prevencie** by mohlo pomôcť zlepšiť zdravotný stav obyvateľstva a znížiť rozdiely v oblasti zdravia. Len 1 % výdavkov na zdravotníctvo na Slovensku je pridelených na prevenciu v porovnaní s priemerom EÚ, ktorý je na úrovni 3 %.
Z týchto dôvodov sú aj z pohľadu samospráv, resp. sledovaného územia UMR vítané akékoľvek vlastné preventívne programy, programy pre zdravší životný štýl orientované na všetky vekové kategórie, medzigeneračné programy, programy pre duševné zdravie, komunitné programy, programy pre dôstojné starnutie a pod.

Personálne zabezpečenie zdravotnej starostlivosti
Lekári na Slovensku celkovo sú **v rámci krajiny rozdelení nerovnomerne** a súčasná **pracovná sila starne.** Zdravotnú starostlivosť v Trenčianskom samosprávnom kraji poskytujú poskytovatelia ambulantnej, ústavnej zdravotnej starostlivosti, záchrannej zdravotnej služby a lekárenskej starostlivosti.
Všeobecnú ambulantnú zdravotnú starostlivosť v rámci TSK poskytuje **372 poskytovateľov** všeobecnej ambulantnej starostlivosti. Z tohto počtu je 255 všeobecných lekárov pre dospelých a 124 všeobecných lekárov pre deti a dorast. Dlhodobým problémom je starnutie všeobecných lekárov. Priemerný vek všeobecných lekárov pre dospelých v Trenčianskom kraji je 56,76 rokov a priemerný vek všeobecných lekárov pre deti a dorast je 58,72 rokov.

Lekársku službu prvej pomoci pre deti a dorast v celom Trenčianskom kraji zabezpečuje 11 poskytovateľov, lekársku službu prvej pomoci pre dospelých tiež 11 poskytovateľov a zubno-lekársku službu prvej pomoci 4 poskytovatelia zdravotnej starostlivosti. V súvislosti s prevádzkovaním lekárskej služby prvej pomoci sa čoraz častejšie riešia problémy so zabezpečením LSPP, ktoré sú spôsobené nedostatočným financovaním tejto služby a následne lekári podmieňujú výkon služby zvýšením finančného ohodnotenia zo strany prevádzkovateľa LSPP.

Záchrannú zdravotnú službu v Trenčianskom kraji zabezpečujú neštátni poskytovatelia záchrannej zdravotnej služby. Z celkového počtu 27 sídiel staníc záchrannej zdravotnej služby je 10 ambulancií rýchlej lekárskej pomoci a 16 ambulancií rýchlej zdravotnej pomoci a 1 ambulancia vrtuľníkovej záchrannej zdravotnej služby. Za posledný rok sa zaznamenávajú problémy pri zabezpečovaní transportov pacientov medzi zdravotníckymi zariadeniami buď za účelom vyšetrení, resp. preklady na vyššie pracovisko, ktoré vyžadujú zabezpečenie prevozu vozidlom záchrannej zdravotnej služby. V prípade vysoko nebezpečných nákaz pre Trenčiansky kraj zabezpečuje ZZS Bratislava v Topoľčanoch, Štummerova 79 – biohazard tím. (Zdroj : Odbor zdravotníctva a sociálnej pomoci TSK)

Ako ukazuje nasledujúci graf, **celkové výdavky na zdravotníctvo na Slovensku sú oveľa nižšie než vo väčšine krajín EÚ**, dosahujú 6,7 % HDP v porovnaní s 9,8 % HDP v EÚ. Napriek pomerne nízkej úrovni výdavkov poskytuje slovenský systém zdravotnej starostlivosti komplexný balík výhod takmer celému obyvateľstvu, s nízkymi hotovostnými výdavkami.

Obrázok 5 Výdavky Slovenskej republiky na zdravotníctvo v porovnaní s krajinami EU

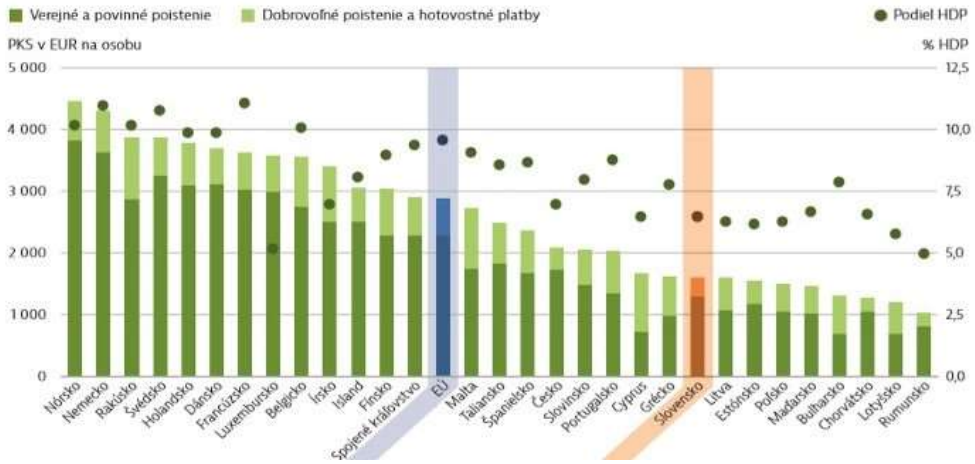

Zdroj : štatistika OECD týkajúca sa verejného zdravia za rok 2019 (údaje sa týkajú roku 2017)

Starnutie obyvateľstva bude vyvíjať značný tlak na výdavky na zdravotníctvo a dlhodobú starostlivosť na Slovensku a očakáva sa, že miera rastu výdavkov na zdravotníctvo bude v najbližších niekoľkých desaťročiach vyššia ako priemer EÚ.
Z pohľadu zabezpečenia zdravotníckej starostlivosti pre sledované územie UMR je nutné skonštatovať, že miestne operatívne kompetencie na zabezpečenie plynulého fungovania zdravotníctva vykonáva v rámci preneseného výkonu štátnej správy samosprávny kraj, ktorý najmä : vydáva povolenia na prevádzkovanie zdravotníckych zariadení (pričom však o ich umiestnení rozhodujú podpísaním/nepodpísaním zmlúv de facto zdravotné poisťovne), určuje aj rozsah zdravotného obvodu, schvaľuje a potvrdzuje ordinačné hodiny či zverejňuje rozpis služieb prvej pomoci, menuje etické komisie, schvaľuje biomedicínsky výskum v ambulanciách, uschováva zdravotnú dokumentáciu po zániku poskytovateľa, zabezpečuje zastupovanie počas dočasného pozastavenia povolenia alebo licencie poskytovateľa, alebo určuje pacientom náhradného lekára, ak ich niekto pre pracovnú vyťaženosť odmietol ošetriť.

Nástroje, ktorými za daného stavu môžu samosprávy jednotlivých obcí v riešenom území UMR a ich vzájomnej súčinnosti jednak navzájom, jednak v rámci spolupráce s VÚC čiastočne prispieť k zlepšovaniu zdravotného stavu obyvateľov mimo priamej zdravotníckej starostlivosti vidíme **v nepriamych politikách budovania programov prevencie**, rozvoja športu mládeže, programami zameranými na duševné zdravie, aktívne starnutie, dôstojnú starobu a podobne.

Sociálne služby

Sociálne služby pri riešení nepriaznivej sociálnej situácie či už z dôvodu ťažkého zdravotného postihnutia, nepriaznivého zdravotného stavu alebo z dôvodu dovŕšenia dôchodkového veku sa stávajú **akútnym ťaživým bremenom** v oblasti plánovania rozvoja či už z pohľadu globálnych a národných kontextov, alebo z pohľadu jednotlivých regiónov. Je to najmä z dôvodu **narastajúceho počtu ľudí v poproduktívnom veku** ako dôsledok dlhodobých trendov demografického vývoja, ale aj z dôvodu zlého zdravotného stavu obyvateľstva s častým výskytom **civilizačných a chronických ochorení** - v Trenčianskom kraji boli v roku 2017 na vzostupe najmä ischemické choroby srdca a diabetes mellitus 2.typu (Zdroj https://www.ruvztn.sk/Stranka_DEMO/ZSO_2019.pdf). Aktuálnou otázkou je nepredvídateľná hrozba šírenia pandémie Covid-19 a v tejto súvislosti sa stávajú alarmujúcimi aj informácie o zhoršovaní už aj tak neuspokojivého duševného stavu obyvateľstva, resp. nárastu depresií v dôsledku dlhodobo pretrvávajúcich pandemických opatrení - strata sociálneho kontaktu, odlúčenosť rizikových skupín – najmä seniorov, preťaženosť zdravotníckeho personálu, možný kolaps zdravotníckeho, ekonomického či vzdelávacieho systému, a pod. (Zdroj https://www.sav.sk/index.php?lang=sk&doc=services-news&source_no=20&news_no=8928)

Sociálna služba sa poskytuje **ambulantnou**, **terénnou** alebo **pobytovou** (týždennou a celoročnou) formou podľa stavu sociálnej situácie a prostredia, v ktorom sa fyzická osoba nachádza. Zariadenia sociálnych služieb (ďalej aj ako ZSS) pre fyzické osoby, ktoré sú odkázané na pomoc inej fyzickej osoby alebo pre osoby, ktoré dosiahli dôchodkový vek (seniori), poskytujú sociálnu službu pobytovou alebo ambulantnou formou. Medzi pobytové sociálne služby patrí najmä poskytovanie sociálnej služby v zariadení podporovaného bývania (ďalej aj aj ako ZPB), zariadení pre seniorov (ďalej aj ako ZPS), zariadení opatrovateľskej služby (ďalej aj ako ZOS), rehabilitačnom stredisku (ďalej aj ako RS), domove sociálnych služieb (ďalej aj ako DSS) a špecializovanom zariadení (ďalej aj ako ŠZ). Ambulantnou formou sa poskytuje sociálna služba fyzickým osobám, ktoré dochádzajú, sú sprevádzané alebo sú dopravované do miesta poskytovania sociálnej služby. Ide najmä o sociálnu službu poskytovanú v domovoch sociálnych služieb (DSS), denných stacionároch (ďalej aj ako DS), špecializovaných zariadeniach (ŠZ) a rehabilitačných strediskách (RS).

Pred poskytovaním sociálnych služieb pobytovou formou má prednosť poskytovanie ambulantnej alebo terénnej formy sociálnej služby.

Terénnou formou sociálnej služby sa poskytuje najmä **opatrovateľská služba**, služba **podpory samostatného bývania**, služba **včasnej intervencie** ale aj **prepravná služba**. Táto skupina sociálnych služieb tvorí zároveň i **jadro potenciálnej potreby zdravotnej starostlivosti**, ktorá je sústredená predovšetkým do pobytových sociálnych služieb. Inými slovami, obyvatelia (klienti, resp. poberatelia sociálnych služieb) či už v kategórii odkázaných osôb alebo osôb v dôchodkovom veku sa vzhľadom na demografické ukazovatele ako aj ukazovatele o zdravotnom či duševnom stave obyvateľstva môžu reálne, t.j. vo veľmi krátkom čase zmeniť **z poberateľov sociálnej starostlivosti na poberateľov zdravotnej starostlivosti**.

Otázkou je, akým spôsobom dokážeme na tieto situácie reagovať nielen v samotnej oblasti sociálnej či zdravotníckej služby, ale tiež (a najmä) v oblasti **nástrojov prevencie**. Rovnako oprávnenými sú otázky týkajúce sa účinných reakcií na vzniknutý stav prostredníctvom plánovaných **ekonomických, ako aj neekonomických (vzdelávacích, inštitucionálnych,..) nástrojov**.

Otázka sociálnej inklúzie tak nadobúda výrazne multidisciplinárny prierezový charakter. V záujme jej efektívneho vyriešenia vyvstáva naliehavá nutnosť integrovať do jej riešenia čo najširšie spektrum aktérov a naplno zapojiť ich jednotlivý kreatívny potenciál s cieľom spoločného návrhu originálnych, inovatívnych medzisektorových riešení.

Pri ich plánovaní je nutné prihliadať **okrem aktuálnych štatistík a evidovaných dát** o zastúpení (počte) tých, ktorým sa v súčasnosti poskytuje nejaká sociálna intervencia určená z dôvodu sociálnej odkázanosti (nielen ambulantná či pobytová sociálna služba, opatrovateľská služba poskytovaná v domácom prostredí, ale aj peňažný príspevok na opatrovanie poskytnutý neformálne opatrujúcej osobe, peňažný príspevok na osobnú asistenciu atď.) **aj na indikátory vyplývajúce z odborných výskumov**. Podľa nich sa totiž v oblasti odkázanosti na pomoc inej osoby pri sebaobsluhe (ďalej aj ako OPIOS – čo je podľa oficiálnej definície „stav, kedy je osoba akéhokoľvek veku a stupňa - vrátane ľahkého, odkázaná na pomoc alebo asistenciu inej osoby pri vykonávaní bežných denných činností z dôvodu nedostatku či úplnej straty telesnej, fyzickej alebo mentálnej autonómie“), existuje vysoká miera tzv**. prevalencie (výskytu) OPIOS**, **do ktorej je popri ohlásenej a uznanej odkázanosti, potrebné prirátať aj ohlásenú, ale neuznanú odkázanosť a takisto latentnú (zatiaľ neprejavenú, potenciálnu) odkázanosť**.

Až súčtom všetkých troch kategórií je možné získať vierohodnejšiu **indikatívnu predstavu o výskyte (prevalencii) OPIOS v populácii** ako sociálneho javu. Indikatívnosť odráža skutočnosť, že tá istá osoba sa môže objavovať vo viacerých kategóriách naraz (napr. po nepriznaní oprávnenosti v rámci kategórie „ohlásená a neuznaná OPIOS“ z dôvodu nesplnenia minimálneho rozsahu odkázanosti v stupni 5., sa môže následne odkázanej osobe poskytnúť opatrovateľská služba alebo starostlivosť v nejakej pobytovej forme sociálnej služby - napr. v rámci zariadenia pre seniorov, a pod.).

Pri návrhu hlavných čŕt architektúry OPIOS verejnej politiky vychádza štúdia okrem vlastných expertných zistení aj z medzinárodných záväzkov Slovenska v tejto oblasti, a tiež zo skúseností a foriem riešenia vo vybraných európskych krajinách.

Definuje štyri systémové piliere OPIOS verejných politík, z ktorých časť môže významnou mierou pokryť v rámci svojich rozvojových politík práve regionálna či miestna samospráva (VÚC, samosprávy miest a obcí) - jednak ako zriaďovateľ vlastných zariadení sociálnych služieb, jednak (v prípade VÚC) ako subjekt zodpovedný za rozvoj a koordináciu lokálnych politík podpory služieb zabezpečovaných všetkými poskytovateľmi v rámci svojho územia (t.j. aj neverejných, súkromných, cirkevných, mimovládnych, obecných a pod.) :

1. Prevencia
   - zvyšovanie povedomia, podpora zdravého a aktívneho životného štýlu
   - kvalitné a včasné informácie pre informovaný výber, poradenstvo
2. Univerzálna podpora
   - poskytovanie príspevku pri odkázanosti/na starostlivosť
   - informácie o formách OPIOS pomoci
3. Individualizované formy pomoci
   - neformálna pomoc blízkych, známych
   - formálne sociálne služby (v domácom prostredí, ambulantné, pobytové)
4. Podpora aktérov
   - podpora neformálne opatrujúcich osôb - pravidlá pre formálnych poskytovateľov a ich podpora
   - podpora OPIOS dobrovoľníctva

Posudzovanie odkázanosti na sociálnu službu

V zmysle zákona č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov v znení neskorších predpisov (ďalej len zákon o sociálnych službách) správnym orgánom v konaní o posúdenie odkázanosti na sociálnu službu v domove sociálnych služieb, v špecializovanom zariadení, v rehabilitačnom stredisku a v zariadení podporovaného bývania je Trenčiansky samosprávny kraj povinný v zmysle zákona o sociálnych službách viesť register vydaných posudkov/rozhodnutí o odkázanosti na sociálnu službu (viď tabuľka nižšie).

Obrázok 6 Počet vydaných rozhodnutí TSK podľa stupňa odkázanosti

Stupeň odkázanosti fyzickej osoby na pomoc inej fyzickej osoby	Rok						
	2014	**2015**	**2016**	**2017**	**2018**	**2019**	**2020**
zastavenie konania	78	67	51	57	78	84	72
I. / zamietnutie žiadosti	2	31	41	44	55	68	39
II.	9	5	24	8	6	14	9
III.	8	7	9	5	10	8	3
IV.	14	14	12	16	15	9	2
V.	83	99	51	32	22	29	9
VI.	1077	907	856	736	744	736	549
Spolu	**1271**	**1130**	**1044**	**898**	**930**	**948**	**683**

Zdroj: TSK, oddelenie sociálnej pomoci, 2021, vlastné spracovanie.

Evidencia žiadateľov o zabezpečenie poskytovania sociálnej služby

V zmysle zákona o sociálnych službách zabezpečuje dostupnosť sociálnej služby pre fyzickú osobu, ktorá je odkázaná na sociálnu službu (ak má táto fyzická osoba záujem o poskytovanie sociálnej služby alebo jej zabezpečenie) poskytuje v rozsahu svojej pôsobnosti vyšší územný celok. TSK má na svojom webovom sídle určené a zverejnené podmienky vedenia poradia žiadostí o zabezpečenie poskytovania sociálnych služieb fyzickým osobám odkázaným na sociálnu službu (https://www.tsk.sk/ socialna-pomoc/zoznam-cakatelov-a-volnych-miest-v-zss-tsk/podmienky-vedenia.html?page_id=601943). TSK na svojom webovom sídle v časti sociálna pomoc mesačne aktualizuje počet žiadateľov o zabezpečenie sociálnej služby a zároveň zverejňuje aj počet voľných miest v zariadeniach vo svojej zriaďovateľskej pôsobnosti.

Tabuľka 15 Zoznam čakateľov o uzatvorenie zmluvy o poskytovaní sociálnej služby v zariadeniach sociálnej služby v zriaďovateľskej pôsobnosti TSK za roky 2014 – 2020 (údaje k 31.12.)

Okres	2014					2015					2016				2017				2018				2019				2020			
	DSS	ŠZ	ZPB	RS	Spolu	DSS	ŠZ	ZPB	RS	Spolu	DSS	ŠZ	ZPB	Spolu	DSS	ŠZ	ZPB	Spolu	DSS	ŠZ	ZPB	Spolu	DSS	ŠZ	ZPB	Spolu	DSS	ŠZ	ZPB	Spolu
Bánovce n.B.	9	10	0	0	**19**	8	15	0	0	**23**	1	23	0	**24**	1	11	0	**12**	0	9	0	**9**	2	18	0	**20**	2	15	0	**17**
Ilava	22	8	0	0	**30**	11	6	0	0	**17**	3	3	0	**6**	1	4	0	**5**	3	4	0	**7**	6	2	0	**8**	5	8	0	**13**
Myjava	19	5	0	0	**24**	3	23	0	0	**26**	0	4	0	**4**	0	8	0	**8**	0	5	0	**5**	0	6	0	**6**	0	16	0	**16**
Nové Mesto n.V.	57	8	1	0	**66**	48	26	0	0	**74**	29	50	0	**79**	11	40	0	**51**	8	38	0	**46**	8	42	0	**50**	8	49	0	**57**
Partizánske	10	0	0	0	**10**	1	1	0	0	**2**	3	12	0	**15**	0	16	0	**16**	3	13	0	**16**	3	12	0	**15**	0	8	0	**8**
Pov.Bystrica	71	13	1	0	**85**	49	31	1	0	**81**	41	31	3	**75**	13	35	0	**48**	8	79	0	**87**	7	86	2	**95**	10	80	2	**92**
Prievidza	**68**	**12**	**1**	**0**	**81**	**55**	**18**	**1**	**0**	**74**	**38**	**30**	**1**	**69**	**31**	**30**	**1**	**62**	**25**	**35**	**1**	**61**	**15**	**34**	**0**	**49**	**18**	**18**	**0**	**36**
Púchov	23	9	0	0	**32**	15	34	0	0	**49**	5	68	0	**73**	5	85	0	**90**	0	86	0	**86**	1	61	0	**62**	3	46	0	**49**
Trenčín	61	21	0	0	**82**	44	43	0	0	**87**	6	37	0	**43**	6	40	0	**46**	4	28	3	**35**	16	34	1	**51**	12	36	1	**49**
Spolu	340	86	3	0	**429**	234	197	2	0	**433**	126	258	4	**388**	68	269	1	**338**	51	297	4	**352**	58	295	3	**356**	58	276	3	**337**

Druh poskytovanej služby : DSS = Domov sociálnej starostlivosti, ŠZ = Špecializované zariadenie, ZPB = Zariadenie podporovaného bývania, RS = Rehabilitačné stredisko *Zdroj: TSK, Oddelenie sociálnej pomoci, 2021, vlastné spracovanie.*

Podľa uvedených údajov za posledné roky klesá počet žiadateľov o zabezpečenie sociálnej služby v domove sociálnych služieb (za posledných 7 rokov o 80 %) a naopak je zaznamenaný zvýšený počet žiadateľov o zabezpečenie sociálnej služby v

špecializovanom zariadení (za posledných 7 rokov o 220 %). Pre objektívne posúdenie potrebnosti kapacít v jednotlivých zariadeniach sociálnych služieb je v tabuľke nižšie uvedený prehľad evidovaných žiadostí o zabezpečenie poskytovania sociálnych služieb v ŠZ a v DSS (poradovník) - **všetci poskytovatelia v územnom obvode TSK**.

Tabuľka 16 Zoznam čakateľov o uzatvorenie zmluvy o poskytovaní sociálnej služby v ZSS k 31.12.2020 - všetci poskytovatelia v TSK vrátane poskytovateľov v zriaďovateľskej pôsobnosti TSK

Okres	Druh sociálnej služby				
	DSS		ŠZ		ZPB
	ambulantná	pobytová	ambulantná	pobytová	
Bánovce nad Bebravou	0	2	0	21	0
Ilava	0	5	0	14	0
Myjava	0	0	0	16	0
Nové Mesto nad Váhom	0	8	0	49	0
Partizánske	2	0	0	8	0
Považská Bystrica	1	10	0	80	2
Prievidza	**6**	**14**	**0**	**18**	**0**
Púchov	0	3	0	46	0
Trenčín	3	12	2	35	1
Spolu TSK	**12**	**54**	**2**	**287**	**3**

Zdroj: Oddelenie sociálnej pomoci TSK

Z celkového počtu čakateľov v poradovníkoch na pobytové služby v ŠZ (287) eviduje TSK **cca $^1/_4$ občanov**, ktorým sú služby už poskytované u iného poskytovateľa sociálnych služieb alebo svoju nepriaznivú sociálnu situáciu riešia iným druhom sociálnej služby, avšak majú záujem výlučne o vybrané zariadenie sociálnych služieb aj za podmienky zotrvania ich žiadosti v poradovníku – čo potvrdzuje expertné zistenia v rámci

Zároveň sú evidované aj voľné lôžka v časti domov sociálnych služieb, pričom rastie počet voľných miest v domove sociálnych služieb pobytovou formou (za posledných 5 rokov o 370 %) z dôvodu nezáujmu o daný druh sociálnej služby. Z uvedeného dôvodu a zvýšenému počtu žiadostí o zabezpečenie sociálnej služby fyzickým osobám odkázaným na špecializované zariadenie, bude potrebné **lôžka v DSS pretransformovať na lôžka v ŠZ** za predpokladu splnenia podmienok legislatívy. Zároveň bude potrebné prehodnocovať počet miest v DSS a ŠZ aj v ďalších obdobiach v závislosti od dopytu po uvedených sociálnych službách.

Poskytovanie ošetrovateľskej starostlivosti

Ošetrovateľská starostlivosť poskytovaná v zariadeniach sociálnej pomoci je jednou z foriem poskytovanej zdravotnej starostlivosti v zmysle zákona č. 576/2004 Z. z. o zdravotnej starostlivosti, službách súvisiacich s poskytovaním zdravotnej starostlivosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Ošetrovateľská starostlivosť je v zmysle zákona o sociálnych službách poskytovaná v zariadeniach pre seniorov (ZPS), v zariadeniach opatrovateľskej služby (ZOS), v domovoch sociálnych služieb (DSS) a v špecializovaných zariadeniach (ŠZ). Podmienky jej poskytovania, rozsah a podmienky úhrady ošetrovateľskej starostlivosti a uzatváranie zmlúv o poskytovaní ošetrovateľskej starostlivosti upravujú nasledujúce predpisy:

- zákon č. 576/2004 Z. z. o zdravotnej starostlivosti, službách súvisiacich s poskytovaním zdravotnej starostlivosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, - zákon č. 577/2004 Z. z. o rozsahu zdravotnej starostlivosti uhrádzanej na základe verejného zdravotného poistenia a o úhradách za služby súvisiace s poskytovaním zdravotnej starostlivosti v znení neskorších predpisov, - zákon č. 578/2004 Z. z. o poskytovateľoch zdravotnej starostlivosti, zdravotníckych pracovníkoch, stavovských organizáciách v zdravotníctve a zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, - zákon č. 581/2004 Z. z. o zdravotných poisťovniach, dohľade nad zdravotnou starostlivosťou a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

Opatrením Ministerstva zdravotníctva z 31. januára 2018 č. 07045-44/2018-OL, ktorým sa menilo opatrenie Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky č. 07045/2003 z 30. decembra 2003, ktorým sa ustanovoval rozsah regulácie cien v oblasti zdravotníctva v znení neskorších predpisov bola stanovená pevná cena za poskytovanie ošetrovateľskej starostlivosti osobe, ktorá spĺňa indikačné kritériá na poskytovanie ošetrovateľskej starostlivosti v zariadení sociálnych služieb, ktoré má uzatvorenú zmluvu so zdravotnou poisťovňou na poskytovanie ošetrovateľskej starostlivosti je **3,30 eura na osobu a deň** v rozsahu minimálneho počtu lôžok na účely poskytovania ošetrovateľskej starostlivosti v zariadení sociálnych služieb podľa samosprávnych krajov.

Minimálny počet lôžok na účely poskytovania ošetrovateľskej starostlivosti v zariadeniach sociálnych služieb v Trenčianskom kraji bol stanovený na **1194 lôžok**. Prepojenie sociálnej a zdravotnej starostlivosti, ktorá je čiastočne financovaná aj zo zdrojov verejného zdravotného poistenia je možné vidieť aj v zariadení sociálnych služieb CSS - SLOVEN, ktoré splnilo podmienky pre uzatvorenie zmlúv o úhrade za poskytovanú zdravotnú starostlivosť so všetkými zdravotnými poisťovňami.

Služby krízovej intervencie

Ide o sociálne služby zamerané na riešenie nepriaznivej sociálnej situácie fyzickej osoby, ktorá je ohrozená sociálnym vylúčením alebo má obmedzené schopnosti sa spoločensky začleniť a samostatne riešiť svoje problémy:

- z dôvodu, že nemá zabezpečené nevyhnutné podmienky na uspokojovanie základných životných potrieb,
- pre svoje životné návyky, spôsob života, závislosť od návykových látok a lebo návykových škodlivých činností,
- pre ťažké zdravotné postihnutie alebo nepriaznivý zdravotný stav,
- pre ohrozenie správaním iných fyzických osôb alebo, ak sa stala obeťou správania iných fyzických osôb,
- pre zotrvávanie v priestorovo segregovanej lokalite s prítomnosťou koncentrovanej a generačne reprodukovanej chudoby,
- z dôvodu straty bývania alebo ohrozenia stratou bývania.
-

Sociálne služby sa poskytujú prostredníctvom terénnej sociálnej služby krízovej intervencie alebo v zariadeniach, ktorými sú **nízkoprahové denné centrá, integračné centrá, komunitné centrá, nocľahárne, útulky, domovy na polceste, zariadenia núdzového bývania a nízkoprahová sociálna služba pre deti a rodinu**. V rámci týchto druhov sociálnych služieb sa neposkytuje ošetrovateľská starostlivosť.

V Trenčianskom kraji je registrovaných **23 poskytovateľov sociálnych služieb krízovej intervencie**, ktoré poskytujú ubytovanie s celkovou kapacitou **467 miest**. Najviac miest - 236 je v útulkoch. Nasleduje sociálna služba poskytovaná v nocľahárni s celkovou kapacitou 105 miest. V sledovanom území UMR sa z toho nachádza xy zariadení, a to konkrétne : doplniť

Služby pre ľudí bez prístrešia

Podľa údajov Oddelenia sociálnej pomoci TSK je v rámci Trenčianskeho kraja na ulici alebo v zariadení (nocľaháreň, útulok,...) celkom 476 osôb, z ktorých väčšinu tvoria muži (72 %). Trvalý pobyt v TSK uviedlo 93 % týchto osôb. Najviac osôb žijúcich v zariadeniach a na ulici je vo veku 41 - 50 rokov. Najvyššie percento osôb bez domova žije v podnájme alebo u príbuzných (91 %). V prípade sčítaných detí išlo o celkový počet 595 z toho bolo 26 detí umiestnených v zariadeniach a na ulici nebolo sčítané ani jedno dieťa. Osoby bez domova žijú najčastejšie osamote, v ojedinelých prípadoch s partnerom / partnerkou, s kamarátom či známym. Iné druhy spolužitia sú zriedkavé. Podľa získaných informácií je viac ako rok bez občianskeho preukazu 25 osôb bez domova.

Desať a viac rokov bez domova je 269 občanov, t. j. 5 % z celkového počtu osôb bez domova. Z toho sa približne 86 osôb nachádza v zariadeniach alebo na ulici a trpí dlhodobým bezdomovectvom. To potvrdzuje, že systém týmto osobám neponúka možnosť vymaniť sa z bezdomovectva.

Osoby bez prístrešia po splnení podmienok odkázanosti na príslušný druh sociálnej služby tvoria aj značnú časť prijímateľov sociálnej služby v zariadeniach sociálnych služieb (domov sociálnych služieb, špecializované zariadenie, zariadenie opatrovateľskej služby, zariadenie pre seniorov). Na území TSK je zriadených viacero zariadení pre osoby bez domova. Ich zriaďovateľmi sú mestá/obce, Trenčiansky samosprávny kraj, neziskové organizácie a cirkev. V sledovanom území UMR sú zariadenia tohto typu iba v meste Prievidza. Najbližšie ďalšie dostupné zariadenia sú v meste Handlová, obci Nitrianske Pravno a meste Partizánske.

Tabuľka 17 Zoznam poskytovateľov sociálnych služieb na území TSK, ktoré poskytujú služby krízovej intervencie ľuďom bez domova:

Okres	Poskytovateľ sociálnej služby	Druh sociálnej služby	Forma sociálnej služby	Kapacita
Bánovce nad Bebravou	Mesto Bánovce nad Bebravou	komunitné centrum	ambulantná / terénna	30
	Obec Uhrovec	komunitné centrum	ambulantná / terénna	nie je uvedená
Ilava	Mesto Dubnica nad Váhom	nocľaháreň	pobytová - ročná	14
	Mesto Nová Dubnica	nocľaháreň	pobytová - ročná	15
Myjava	Drahuška a my...	domov na polceste	pobytová - ročná	10
	Mesto Brezová pod Bradlom	nocľaháreň	pobytová - ročná	23
	Mesto Myjava	komunitné centrum	ambulantná / terénna	40
	Sociálne služby Myjava, n. o.	nocľaháreň	pobytová - ročná	17
		útulok	pobytová - ročná	47

Nové Mesto nad Váhom	Katolícka jednota Slovenska	zariadenie núdzového bývania	pobytová - ročná	15
	Mesto Nové Mesto nad Váhom	útulok	pobytová - ročná	30
	Stredisko Evanjelickej DIAKONIE Beckov	domov na polceste	pobytová - ročná	12
Partizánske	Mesto Partizánske	komunitné centrum	ambulantná / terénna	50
		nízkoprahová sociálna služba pre deti a rodinu	ambulantná / terénna	nie je uvedená
		útulok	pobytová - ročná	20
Považská Bystrica	Centrum sociálnych služieb - BYSTRIČAN	útulok	pobytová - ročná	20
	Mesto Považská Bystrica	zariadenie núdzového bývania	pobytová - ročná	20
Prievidza	HARMÓNIA n.o., **Prievidza**	útulok	pobytová - ročná	41
	HUMANITY - Centrum sociálnej pomoci, **Prievidza**	útulok	pobytová - ročná	15
	Charita - dom sv. Vincenta, n. o., **Prievidza**	nízkoprahové denné centrum	ambulantná	nie je uvedená
		nocľaháreň	pobytová - ročná	20
	JAZMÍN n.o., Handlová	útulok	pobytová - ročná	45
	Mesto Handlová	komunitné centrum	ambulantná / terénna	20
	Provital, Nitrianske Pravno	domov na polceste	pobytová - ročná	16
	SPOKOJNOSŤ -centrum sociálnych služieb, n. o., **Prievidza**	komunitné centrum	ambulantná / terénna	25
		nízkoprahová sociálna služba pre deti a rodinu	ambulantná / terénna	50
Trenčín	Centrum sociálnych služieb Svinná, n.o.	útulok	pobytová - ročná	11
	LUNA, n.o.	zariadenie núdzového bývania	pobytová - ročná	53
	Mesto Nemšová	útulok	pobytová - ročná	7
	Sociálne služby mesta Trenčín, m. r. o.	nízkoprahové denné centrum	ambulantná	16
		nocľaháreň	pobytová - ročná	16
Spolu				698

Zdroj: Oddelenie sociálnej pomoci TSK

Podľa prepočítaného počtu prijímateľov sociálnej služby v útulku za roky 2015 – 2020 bola kapacita útulkov vzhľadom na dopyt postačujúca, len prípade zariadenia HARMÓNIA, n. o., Prievidza bola kapacita útulku mierne prekročená. V rokoch 2015-2016 bola kapacita 25 miest prekročená o jedno miesto a v rokoch 2017-2020) bola zvýšená kapacita 41 miest prekročená rádovo o jednotky miest.

Sociálne služby na podporu rodín s deťmi

Do tejto skupiny patrí pomoc pri osobnej starostlivosti o dieťa a služba na podporu zosúlaďovania rodinného a pracovného života, poskytovanie sociálnej služby v **zariadení dočasnej starostlivosti o deti**, **zariadení starostlivosti o deti do troch rokov veku dieťaťa (jasle)** a **služba včasnej intervencie (ďalej aj ako „SVI “).** Pri uvedenom druhu sociálnej služby z hľadiska dlhodobej starostlivosti je dôležité poukázať na poskytovanie služby včasnej intervencie, ktorá môže priniesť skorú podporu aj pre deti so zdravotným postihnutím, čoho dôsledkom môže byť eliminácia potreby inštitucionálnej starostlivosti v neskoršom veku. Sociálna služba včasnej intervencie má preventívny charakter.

Tabuľka 18 Sociálne služby na podporu rodín s deťmi

Okres	**Počet obyvateľov**	**Počet poskytovateľov sociálnej služby 3/2021**				
		Pomoc pri osobnej starostlivosti o dieťa	**Zariadenie dočasnej starostlivosti o deti**	**Služba na podporu zosúlaďovania rodinného a pracovného života**	**Zariadenie starostlivosti o deti do troch rokov veku dieťaťa (jasle) / kapacita**	**Služba včasnej intervencie**
Bánovce	35 972					

nad Bebravou						
Ilava	58 811				5/67	
Myjava	26 062				1/20	
Nové Mesto nad Váhom	62 572				1/10	
Partizánske	45 293	x			2/34	
Považská Bystrica	61 993				4/85	
Prievidza	**132 891**	**x**		**x**	**3/58**	**x**
Púchov	44 136				1/12	
Trenčín	114 837				4/75	x
Spolu	**582 567**	**x**		**x**	**21/361**	**x**

Zdroj: Oddelenie sociálnej pomoci TSK

Priestor pre svojpomocné skupiny rodičov s malými deťmi do 3, resp. až 5 rokov veku dieťaťa poskytujú aj **Materské a rodinné centrá** (ďalej ako MC/RC), ktoré fungujú ako občianske združenia. Únia materských centier v Trenčianskom kraji zastrešuje 11 takýchto centier, pre ktoré je garantom činnosti a programových náplní v nich, poskytuje vzdelávacie programy a poradenstvo – okrem iného aj špecializované sociálne poradenstvo v Poradenskom centre Ženy ženám pre ženy ohrozené násilím. Materské centrum/rodinné centrum je priestor, kde sa môžu realizovať matky, rodičia svojou aktívnou činnosťou prostredníctvom vzájomnej podpory (psycho-emocionálna, praktická), zdieľaním skúseností. Realizujú sa tu vzdelávacie programy pre rodičov a deti, čiže odborné vzdelávanie i neformálne. V riešenom území UMR sú dve materské centrá :

MC Slniečko v Prievidza a MC Nováčik v Novákoch. *Zdroj: Únia materských centier, Google*

Služby pre osoby, na ktorých je páchané násilie

Domáce násilie má rôzne formy – fyzické, sexuálne, psychické a často aj ekonomické. Fyzické násilie je spravidla sprevádzané ťažkým psychickým nátlakom a verbálnou agresiou. Protiprávne konanie páchateľa môže mať podobu priestupku proti verejnému poriadku či občianskemu spolunažívaniu, ale môže ísť i o trestný čin, najmä týranie blízkej a zverenej osoby podľa § 208 Trestného zákona. V rámci TSK podľa získaných informácií z Ministerstva Vnútra Slovenskej republiky (viď tabuľka nižšie) evidujeme v roku 2020 pokles zistených trestných činov (týranie blízkej a zverenej osoby), kedy bola obeťou žena, takisto majú klesajúcu tendenciu aj obete trestných činov – dievčatá do 18 rokov.

Pre osoby, na ktorých je páchané násilie, slúžia **Zariadenia núdzového bývania** (ďalej aj ako „ ZNB “). V rámci TSK je tento druh sociálnej služby poskytovaný celkovo u troch poskytovateľov sociálnej služby – Katolícka jednota v Novom Meste nad Váhom, Mesto Považská Bystrica a LUNA, n.o. v Trenčíne. V sledovanom území UMR nie je žiaden poskytovateľ tejto služby.

Služby pre rodiny so zdravotne znevýhodnenými deťmi

S účinnosťou od 1.1.2014 bol do zákona o sociálnych službách právne zakomponovaný nový druh sociálnej služby – **služba včasnej intervencie** (ďalej aj ako „SVI“), ktorá je súčasťou širšej oblasti sociálnych služieb zameraných na podporu rodín so zdravotne postihnutými deťmi. SVI sa poskytuje pomoc a podpora dieťaťu do sedem rokov veku a jeho rodine v prípade, že je vývoj dieťaťa ohrozený z dôvodu zdravotného postihnutia.

SVI v rámci SR bola poskytovaná v roku 2020 celkom 36 poskytovateľmi SVI (jeden poskytovateľ zabezpečoval sociálnu službu viacerými formami) a bola poskytovaná vo všetkých regiónoch Slovenska. Na základe dostupných údajov z Národného centra zdravotných informácií (ďalej NCZI) a Neonatologickej sekcie Slovenskej pediatrickej spoločnosti sa odhaduje, že ročne sa na Slovensku narodí približne **2 000 detí**, ktoré potrebujú služby včasnej intervencie. Z toho sa v TSK narodí ročne približne 255 detí s vrodenou chybou. Od roku 2017 poskytujú SVI v celom Trenčianskom kraji 3 poskytovatelia (1 verejný a 2 neverejní). V roku 2020 TSK poskytol finančný príspevok 3 neverejným poskytovateľom SVI (región Považie je pokrytý Centrom včasnej intervencie Žilina, n. o.).

V sledovanom území UMR zabezpečuje služby SVI (ambulantne) iba Centrum sociálnych služieb Domino v Prievidzi, ktoré má veľmi obmedzenú kapacitu 1 dieťaťa na 2 hod. počas dňa. Cieľovou skupinou je „dieťa do 7.rokov jeho veku (ak jej jeho vývoj ohrozený z dôvodu zdravotného postihnutia) a rodina tohto dieťaťa.“

Zdroj : https://www.tsk.sk/socialna-pomoc/socialne-sluzby-v-tsk/sluzba-vcasnej-intervencie/centrum-socialnych-sluzieb-domino-veterna-ulica-259.html?page_id=383592

Tabuľka 19 Poskytovanie služieb včasnej intervencie v TSK

Názov zariadenia	**Forma poskytovanej služby**	**Počet rodín v TSK, ktorým bola poskytnutá pomoc**			
		2017	**2018**	**2019**	**2020**

Centrum včasnej intervencie Trenčín, n.o.	ambulantná / terénna	30	63	74	79
Centrum sociálnych služieb – DOMINO, Prievidza	ambulantná / terénna	10	21	28	37
NOVÝ DOMOV n.o.	terénna	6	8	9	19
Centrum včasnej intervencie Žilina, n.o.	ambulantná / terénna	12	9	23	15
Spolu		**58**	**101**	**134**	**150**

Zdroj: Oddelenie sociálnej pomoci TSK

Ako sa uvádza v Koncepcii rozvoja sociálnych služieb TSK 2015-2020 (aktualizácia z r.2018) „Asociácia poskytovateľov a podporovateľov včasnej intervencie v čase spracovania Koncepcie rozvoja sociálnych služieb TSK udávala kvantifikovaný odhad (pri porovnaní s Českou republikou), že v horizonte troch rokov (t.j.do r.2021) bude v TSK využívať SVI okolo **400 rodín** (čo malo predstavovať viac ako 4-násobný nárast oproti súčasnému stavu). Taktiež udávali, že hornou hranicou počtu detí so zdravotným postihnutím alebo rizikovým vývinom v TSK je celkom 1332 detí (3,5 % z populácie detí), čo je predpoklad aj celkového počtu rodín, ktorým môže byť poskytnutá SVI v prípade, že o ňu požiadajú (v prepočte na počet rodinných príslušníkov je to takmer 5 500 rodinných príslušníkov).“ (Zdroj : https://www.tsk.sk/dokumenty/socialna-pomoc/koncepcia-rozvoja-socialnych-sluzieb-tsk/koncepcia-rozvoja-ss-tsk-na-roky-2015-2020-aktualizacia-2018/koncepcia-rozvoja-socialnych-sluzieb-tsk-na-roky-2015-2020-aktualizacia-2018.html?page_id=584966).

V čase spracovania tejto kapitoly boli od poskytovateľov služby včasnej intervencie k dispozícii nasledovné údaje:

- v roku 2020 sa služba včasnej intervencie v TSK poskytovala 150 rodinám,
- predpoklad na rok 2021 je, že služba včasnej intervencie bude v rámci TSK poskytnutá cca 180 rodinám.

Čo sa týka zabezpečenia kapacít teda sledujeme značnú poddimenzovanosť vzhľadom na reálne potreby v rámci celého kraja, ako aj riešeného územia UMR.

Služby pre osoby so zdravotným znevýhodnením

Zdravotné postihnutie predstavuje zmenu zdravotného stavu, ktorá je dlhodobá a objektívne človeka znevýhodňuje oproti iným ľuďom. Medzi osobami so zdravotným postihnutím je v SR ohrozených chudobou alebo sociálnym vylúčením výrazne viac osôb ako v prípade osôb bez zdravotného postihnutia. Toto riziko sa zvyšuje so závažnosťou postihnutia. Miera rizika chudoby a sociálneho vylúčenia osôb so ZP (18,4 %) je vyššia ako u osôb bez ZP (13,6 %).

Podiel ekonomicky aktívneho obyvateľstva so zdravotným postihnutím v Trenčianskom kraji predstavuje hodnotu 17,3 %. K tejto skupine je potrebné zahrnúť aj osoby, resp. rodiny starajúce o osobu so zdravotným postihnutím, nakoľko z dôvodu opatery sú často nútení vzdať sa zamestnania, a teda aj zdroja príjmu.

Uchádzačov o zamestnanie (UoZ) so zdravotným postihnutím[5] ku koncu roku 2020 bolo v evidencii ÚPSVaR 977, z toho **najviac je v okrese Prievidza – 290, čo predstavuje 5,5 % z celkového počtu UoZ v okrese Prievidza** a najmenej je v okrese Bánovce nad Bebravou – 40, čo predstavuje 3,6 % z celkového počtu UoZ v okrese Bánovce nad Bebravou.

Tabuľka 20 Uchádzači o zamestnanie so zdravotným postihnutím v riešenom území UMR v porovnaní s okresom Prievidza a ostatnými okresmi Trenčianskeho kraja

Okres	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Bánovce nad Bebravou	137	98	66	49	37	23	40
Ilava	118	109	76	42	33	46	93
Myjava	60	54	56	30	27	33	58
Nové Mesto nad Váhom	109	117	121	52	56	67	85
Partizánske	125	108	56	39	22	45	57
Považská Bystrica	228	185	138	104	96	81	156
Prievidza	811	653	453	255	223	200	290

[5]Uchádzači o zamestnanie so zdravotným postihnutím v zmysle zákona č. 5/2004 Z.z. o službách zamestnanosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

Púchov	93	79	72	56	48	65	89
Trenčín	176	170	117	58	55	48	109
Trenčiansky kraj spolu	**1 857**	**1 573**	**1 155**	**685**	**597**	**608**	**977**

Zdroj: UPSVaR

Stav regionálneho trhu práce je výrazne ovplyvnený ponukou voľných pracovných miest (ďalej aj ako „VPM"), avšak predpokladom vyrovnaného regionálneho trhu práce je súlad medzi profesijnou a vzdelanostnou štruktúrou UoZ na jednej a požiadavkami a nárokmi zamestnávateľov na profesijné a kvalifikačné nároky na pracovné miesta na strane druhej.

Počet voľných pracovných miest na regionálnom trhu práce, osobitne pre problémové skupiny UoZ, je primárnym predpokladom pre aktívne zapojenie sa do pracovného trhu a vymanenie sa zo svojej nepriaznivej ekonomickej a sociálnej situácie. V roku 2020 bolo v ponuke pracovného trhu Trenčianskeho kraja približne 7 tis. voľných pracovných miest a na 1 voľné pracovné miesto pripadalo cca 2,5 uchádzačov. Tvorba a ponuka nových pracovných miest v Trenčianskom kraji zintenzívnila vnútroštátnu mobilitu pracovných síl. Pracovné miesta v Trenčianskom kraji sú obsadzované aj nezamestnanými z iných krajov a niektoré odvetvia riešia nedostatok pracovných síl zamestnancami zo zahraničia. Vývoj voľných pracovných miest na trhu práce značne ovplyvnila pandémia ochorenia Covid-19 a následnými celoplošnými opatreniami v rokoch 2020-2021, ktorých dopad v čase spracovania tejto kapitoly nebol ešte v plnom rozsahu zrejmý.

Tabuľka 21 Voľné pracovné miesta v okrese Prievidza v porovnaní s ostatnými okresmi TSK

Okres	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Bánovce nad Bebravou	34	166	175	289	523	520	295
Ilava	100	497	528	716	1 129	1 069	513
Myjava	56	99	220	446	697	241	141
Nové Mesto nad Váhom	76	592	703	1 313	1 926	2 154	1 864
Partizánske	63	146	498	725	338	223	171
Považská Bystrica	48	359	471	486	1 003	1 507	1 195
Prievidza	**235**	**674**	**1 134**	**1 205**	**1 326**	**1 829**	**927**
Púchov	69	288	245	600	807	616	340
Trenčín	96	803	522	1 098	2 641	2 907	1 752
Trenčiansky kraj spolu	**777**	**3 624**	**4 496**	**6 878**	**10 390**	**11 066**	**7 198**

Zdroj: UPSVaR

Pre UoZ s neukončeným, základným a nižším stredným vzdelaním je v ponuke cca 5 tis. voľných pracovných miest (67 % z celkového počtu voľných pracovných miest). Na základe dopytu a ponuky by sa dalo predpokladať, že všetci UoZ s nízkym stupňom vzdelania majú reálnu možnosť zamestnať sa, avšak pravdepodobne z dôvodov nízkej motivácie a vlastnej preferencie zotrvávajú v stave nezamestnanosti a odkázanosti.

Tabuľka 22 Voľné pracovné miesta pre UoZ s neukončeným, základným a nižším stredným vzdelaním bez maturity v okrese Prievidza v porovnaní s ostatnými okresmi Trenčianskeho kraja k 31.12.2020

Okres	Voľné pracovné miesta spolu	v tom pre UoZ so vzdelaním		
		neukončeným	základným	nižším stredným bez maturity
Bánovce nad Bebravou	295	0	17	123
Ilava	513	0	261	68
Myjava	141	0	34	29
Nové Mesto nad Váhom	1 864	91	417	877
Partizánske	171	0	25	29
Považská Bystrica	1 195	1	494	163
Prievidza	**927**	**72**	**260**	**369**
Púchov	340	0	59	139
Trenčín	1 752	30	1 060	249

Trenčiansky kraj spolu	**7 198**	**194**	**2 627**	**2 046**

Zdroj: UPSVaR

Podľa údajov Ústredia práce, sociálnych vecí a rodiny pre 977 uchádzačov o zamestnanie (UoZ) so zdravotným postihnutím je na regionálnom pracovnom trhu v ponuke 207 voľných pracovných miest. Na jedného zdravotne postihnutého pripadá 0,21 pracovného miesta, rozdielne podľa okresov: napr. v okrese Prievidza je na jedno voľné pracovné miesto evidovaných skoro 13 UoZ so zdravotným postihnutím, v ostatných okresoch je situácia relatívne priaznivá. Zdravotne postihnutí nie sú v súčasnosti ohrození zotrvaním v stave nezamestnanosti. Problematická však môže byť ich zamestnateľnosť z iných dôvodov, ako sú napríklad (ne-)súlad medzi zdravotným postihnutím a schopnosťou vykonávať ponúkané pracovné miesta, alebo nízka motivácia zamestnať sa a pod..

V súlade s charakterom trhu práce v Trenčianskom kraji, kde sa prejavuje nárast celkového počtu UoZ, nárast UoZ so zdravotným postihnutím spolu s klesajúcou ponukou voľných pracovných miest, je možné jednoznačne preukázať riziko sociálneho vylúčenia vybraných skupín UoZ z dôvodu situácie na trhu práce. V roku 2020 boli 12 734 UoZ, okrem podpory v nezamestnanosti, vyplatené aj dávky v hmotnej núdzi a príspevky pre uchádzačov o zamestnanie v celkovom objeme 1 584 515,30 Eur, s najvyšším počtom poberateľov tejto dávky v okresoch **Prievidza** a Považská Bystrica.

Služby pre osoby s duševným ochorením

V súvislosti s aktuálnymi problémami súvisiacimi s pandémiou Covid-19, ktorá v čase spracovania tejto kapitoly dosahovala po takmer roku stále vysokú intenzitu, ako aj dlhotrvajúcimi podstúpenými opatreniami najmä v podobe karanténnych obmedzení a najmä z nich vyplývajúcej sociálnej izolácie, sa objavujú pesimistické prognózy o zhoršovaní už aj tak nepriaznivého stavu vo všetkých oblastiach sociálnej či zdravotnej starostlivosti, no špecificky v oblasti duševného zdravia.

Dôsledky duševných porúch podľa uvedenej štúdie skracujú život o 7,5 roka, zvyšujú výskyt telesných ochorení, zvyšujú riziko nezamestnanosti, zhoršujú školský prospech a dochádzku, ako aj znižujú šance na dobré vzdelanie. Priame a nepriame náklady spojené s duševnými ochoreniami (náklady na zdravotnícku starostlivosť, sociálne zabezpečenie a výpadky produktivity) predstavovali podľa prepočtov Útvaru hodnoty za peniaze MF SR v roku 2019 sumu až **2,1 mld. Eur**. Odporúčaním sú preto popri nutnej reforme a zvýšení investícií do psychiatrickej a psychologickej zdravotnej starostlivosti zo strany štátu, najmä **opatrenia na prevenciu** zhoršovania duševného stavu obyvateľstva.

To je oblasť, v ktorej by sa regionálna samospráva mohla a mala svojim dielom angažovať aj bez ohľadu na to, aké opatrenia prijme štát. Ide predovšetkým o investície do projektov zameraných na **ozdravenie životného prostredia (regenerácia zelene, ovzdušia, pôdy, vody a ďalších ekosystémových zložiek) a s tým súvisiace celkové zlepšenie zdravotného a psychického stavu obyvateľstva, budovanie komunitných vzťahov, zmysluplné využitie voľného času mládeže, projekty so zameraním na dôstojné starnutie, výmenu skúseností medzi generáciami, v kombinácii s prvkami podpory striebornej ekonomiky, a pod.**

Tabuľka 23 Počet psychologických ambulancií, psychiatrických ambulancií, psychiatrických stacionárov a Centier pedagogicko-psychologického poradenstva a prevencie v riešenom území UMR v porovnaní s okresom Prievidza a ostatnými okresmi TSK

Okres	**Počet**			
	Psychologických ambulancií	**Psychiatrických ambulancií**	**Psychiatrických stacionárov**	**CPPPaP***
Bánovce nad Bebravou	1	2	0	1
Ilava	2	5	0	1
Myjava	1	2	0	1
Nové Mesto nad Váhom	3	5	0	1
Partizánske	3	1	0	1
Považská Bystrica	7	8	2	1
Prievidza	**9**	**9**	**1**	**1**
z toho na území UMR :				
mesto Bojnice	2	2	1	0
Púchov	1	1	0	1
Trenčín	11	11	1	1
Spolu	**38**	**44**	**4**	**9**

Zdroj: Oddelenie zdravotníctva a humánnej farmácie (OHZF) TSK, 2020

* Centrum pedagogicko-psychologického poradenstva a prevencie (v zriaďovateľskej kompetencii okresných úradov)

Služby pre osoby so zdravotným postihnutím - slabozrakí a nevidiaci, nepočujúci

Na základe údajov z Únie nevidiacich a slabozrakých Slovenska (ďalej len ÚNSS) boli v rámci TSK v rokoch 2016 - 2020 poskytované služby prevažne v okrese Trenčín a **Prievidza,** kde sú nastavené pravidelné poradenské dni, na rozdiel od ostatných okresov, kde nie je pravidelná poradenská a vyhľadávacia činnosť zamestnancov a nedochádza ani k dostatočnému prepojeniu medzi očnými lekármi a zamestnancami ÚNSS.

Poskytovanie sociálnych služieb osobám s poruchami sluchu - nepočujúci alebo nedoslýchaví, sa v rámci TSK zabezpečuje tlmočníckou službou. Je poskytovaná terénnou formou Krajským centrom ANEPS Trenčín, n.o. a ambulantnou formou fyzickou osobou Ing. Jaroslavom Smatanom. Na uvedené druhy sociálnych služieb TSK zo svojho rozpočtu prispieva finančným príspevkom.

Tabuľka 24 Členenie poskytnutých služieb nevidiacim a slabozrakým

Okres / rok 2020	Špecializované sociálne poradenstvo	Sociálna rehabilitácia	Počet prijímateľov sociálnej služby celkom
Bánovce nad Bebravou	29	9	32
Ilava	46	22	50
Myjava	22	12	23
Nové Mesto nad Váhom	48	20	52
Partizánske	23	16	26
Považská Bystrica	18	11	21
Prievidza	**98**	**32**	**103**
Púchov	11	8	15
Trenčín	100	60	113
Spolu	**395**	**190**	**435**

Zdroj: Oddelenie sociálnej pomoci TSK

Služby pre seniorov a sociálne vylúčených obyvateľov

Podobne, ako aj v ďalších krajinách Európy, tak aj Slovenskú republiku čakajú v najbližšej dobe výrazné demografické zmeny, ktoré zásadne ovplyvnia aj poskytovanie sociálnych služieb. Porovnanie za posledných 20 rokov nám ukazuje, že počet občanov v predproduktívnom veku klesol a počet seniorov nad 65 rokov narástol. Z prognostických údajov SAV je jednoznačne možné uviesť, že Slovensko v najbližších rokoch čaká dynamické starnutie populácie, spôsobené predovšetkým posúvaním početných generácií do seniorského veku. Podľa prognózy bude priemerný vek obyvateľstva stúpať a do roku 2025 sa priblíži k hodnote 43 rokov. Ako vyplýva z údajov v predošlých kapitolách, v Trenčianskom kraji sa priemerný vek v roku 2035 prognózuje dokonca na 47,5 roka.

Ľudia v poproduktívnom veku patria k najohrozenejším skupinám z hľadiska rizika chudoby a často sú ohrození sociálnym vylúčením. Sú obmedzovaní hlavne nízkymi príjmami (podľa údajov zo ŠU SR je **priemerný starobný dôchodok v Trenčianskom kraji v roku 2019 predstavoval 459 Eur**), nedostatkom mobility, neúctou a zdravotnými problémami. Majú rozdielny prístup k službám a nerovnaké podmienky pri zabezpečovaní svojich životných podmienok. Hlavne osamelí seniori, s určitým druhom postihnutia a ženy sú najviac vystavení riziku chudoby.

Celková tendencia vo vývoji vekovej štruktúry obyvateľstva kraja povedie k zhoršovaniu jej skladby v dôsledku výrazného zvyšovania podielu obyvateľstva v poproduktívnom veku a znižovania počtu produktívneho obyvateľstva. Populácia v Trenčianskom kraji sa zaraďuje k **regresívnemu typu**. Znižovaním podielu a počtu osôb v predproduktívnom veku a rastom početnosti obyvateľov v poproduktívnom veku sa vplyvom starnutia obyvateľstva postupne ročne zvyšuje aj priemerný vek žijúcich obyvateľov. Index starnutia v TSK dosiahol v roku 2019 hodnotu 131,85, čo znamená, že na 100 obyvateľov vo vekovej skupine 0 - 14 rokov pripadalo takmer 132 obyvateľov v poproduktívnom veku.

Tabuľka 25 Sociálne služby odkázanosti v riešenom území UMR v porovnaní s okresom Prievidza a ostatnými okresmi TSK

Okres	Opatrovateľská služba (počet poskytovateľov)	ŠZ (počet lôžok)		DSS (počet lôžok)		ZOS	Denný stacionár	ZPB	ZPS (počet lôžok)	
		ambul.	pobyt.	ambul.	pobyt.				ambul.	pobyt.
Bánovce nad Bebravou	10	0	51	24	34	0	15	0	0	37

Ilava	17	0	117	0	274	30	0	0	0	334
Myjava	5	0	67	30	73	180	0	0	0	40
Nové Mesto nad Váhom	6	0	121	20	119	129	18	8	0	207
Partizánske	10	0	40	30	70	25	8	0	0	196
Považská Bystrica	6	0	130	26	213	3	0	10	0	353
Prievidza	**43**	**8**	**50**	**32**	**253**	**38**	**3**	**6**	**0**	**755**
z toho na území UMR :										
mesto Bojnice	**1**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**41**
Púchov	12	0	133	2	135	25	20	0	0	120
Trenčín	30	20	107	87	280	167	10	6	0	330
Spolu	**139**	**28**	**816**	**251**	**1451**	**597**	**74**	**30**	**0**	**2372**

Zdroj: Oddelenie sociálnej pomoci TSK

Ako vidieť z uvedených údajov, sociálne služby odkázanosti v TSK - opatrovateľská služba – t. j. domáca starostlivosť - je poskytovaná z celkového počtu 276 obcí v našom kraji **len 124 verejnými poskytovateľmi (obcami a mestami) a tiež 15 neverejnými poskytovateľmi** s rozšírenou pôsobnosťou. Neverejní poskytovatelia poskytujú opatrovateľskú službu aj mimo územia TSK, v rámci celej SR.

Tabuľka 26 Počet lôžok v zariadeniach pre seniorov (ZPS) na 100 obyvateľov v jednotlivých okresoch TSK a na sledovanom území UMR

Okres / rok 2020	Počet obyvateľov	Počet obyvateľov vo veku 65+	Počet lôžok v ZPS	Počet lôžok na 100 obyvateľov
Bánovce nad Bebravou	35 972	6 629	37	0,6
Ilava	58 811	10 675	334	3,1
Myjava	26 062	5 557	40	0,7
Nové Mesto nad Váhom	62 572	12 388	207	1,7
Partizánske	45 293	9 208	196	2,1
Považská Bystrica	61 993	10 324	353	3,4
Prievidza	**132 891**	**25 425**	**755**	**3,0**
z toho na území UMR :				
mesto Bojnice	**4978**	**1170**	**41**	**3,5**
Púchov	44 136	7 566	120	1,6
Trenčín	114 837	22 190	330	1,5
Spolu	**582 567**	**109 962**	**2 372**	**2,2**

Zdroj: Oddelenie sociálnej pomoci TSK

Ako vidno z uvedených údajov, počet lôžok v ZPS na 100 obyvateľov vo veku 65+ je v okrese Prievidza v porovnaní s inými okresmi TSK jeden z najvyšších, avšak vzhľadom na rastúci trend starnutia populácie je i počet 3 lôžok na 100 obyvateľov nízky. **Poskytovanie sociálnej služby seniorom je v kompetencii obcí,** ktoré sú v zmysle zákona o sociálnych službách zabezpečiť, čo znamená, že pokiaľ daný druh služby priamo neprevádzkuje, je povinná poskytnúť finančný príspevok poskytovateľovi, ktorý ju prevádzkuje. TSK neurčuje v prioritách kvantifikovaný počet navýšenia týchto lôžok a je na zvážení každej obce, akým spôsobom bude poskytovať, resp. zabezpečovať tento druh sociálnej služby.

Služby pre marginalizované komunity

Typickou črtou chudoby marginalizovaných komunít je jej previazanosť so sociálnym vylúčením, ktoré pramení z kombinácie historických, kultúrnych, sociálnych a priestorových faktorov (Džambazovič, Jurásková, 2002). Pri rómskom etniku sa kombinuje viacero znevýhodnení. Vyskytuje sa u nich chudoba previazaná s demografickými podmienkami, chudoba ako dôsledok nezamestnanosti alebo nízko kvalifikovaného a slabo plateného zamestnania, chudoba spojená s nedostatočným vzdelaním a diskrimináciou. Významnou dimenziou, ktorá sa pri výskumoch chudoby sleduje, je obdobie trvania takéhoto stavu. Rómovia sú jednou zo skupín najviac postihnutých dlhodobou chudobou a zároveň jej medzigeneračnou reprodukciou.

Rómske komunity

Podľa údajov SODB sa v roku 2011 v Trenčianskom kraji prihlásilo k rómskej národnosti 574 obyvateľov, avšak odhadované počty Rómov v sledovaných obciach, ktoré sú uvádzané v Atlase rómskych komunít, sú vzhľadom na inú metodiku odlišné.
Podľa informácií uverejnených na webovom sídle Splnomocnenca vlády pre rómske komunity pri MV SR, bol celkový počet Rómov žijúcich na Slovensku podľa sociografického mapingu (Atlasu rómskych komunít, 2004) 320 tisíc. Z nich približne 60 % žilo integrovane, v rozptyle medzi majoritnou populáciou. Zvyšok, t.j. približne 40 percent žilo v (i) mestských alebo

obecných koncentráciách alebo (ii) osídleniach lokalizovaných na okraji obce/mesta, v osídleniach, ktoré sú od obce/mesta priestorovo vzdialené, alebo oddelené prírodnou alebo umelou bariérou (potok, železnica, cesta...). Podľa výskumu, v ktorom anketári navštívili 1 087 obcí alebo miest, identifikovali v týchto miestach 1 575 osídlení rôzneho typu, s žijú komunitami majoritou vnímanými ako rómske. V 772 obciach alebo mestách boli tieto komunity integrované, t.j. žili v rozptyle medzi majoritnou populáciou. Za segregované bolo možné považovať 149 z týchto lokalít, t.j. tieto osídlenia sa nachádzali na okraji alebo mimo obce/mesta. (Zdroj : https://www.minv.sk/?regiony_atlas).

Podľa rovnakého zdroja bola situácia v obciach Trenčianskeho kraja nasledovná :

Tabuľka 27 Percentuálne zastúpenie Rómov v okresoch TSK a obciach v okrese Prievidza , do ktorého spadá riešené územie UMR - sociografický maping (2004)

Územie	Podiel na celkovom počte obyvateľov (%)	Odhadovaný počet rómskych obyvateľov
Okres Ilava		483
Okres Nové Mesto n.V.		1558
Okres Myjava		55
Okres Púchov		262
Okres Trenčín		97
Okres Bánovce nad Bebravou		744
Okres Prievidza		**939**
Z toho : Dolné Vestenice	0,4	11
Handlová	3,8	720
Kamenec pod Vtáčnikom	1,6	30
Kľačno	1,3	14
Malinová	3,5	30
Nitrianske Pravno	1,8	55
Nováky	**0,6**	**27**
Oslany	1,5	33
Pravenec	1,6	19
SPOLU TSK	**0,74**	**4325**
- z toho segregovaní (na okraji)		338

Zdroj : https://www.minv.sk/?regiony_atlas (sociografický maping rómskych komunít v krajoch SR, 2004), vlastné spracovanie

Podľa Atlasu rómskych komunít bolo v roku 2004 v jednotlivých okresoch Trenčianskeho kraja sledovaných spolu 28 obcí s rómskou komunitou s počtom 4325 rómskych obyvateľov, čo znamenalo 1,8 % podiel z celkového počtu 1 575 obcí na geografickom rozmiestnení v rámci SR a 1,35 % z celkového odhadovaného počtu 320 tisíc občanov rómskeho etnika žijúcich v danom období v sledovaných obciach na Slovensku. V ďalšom vývoji sa údaje menili v závislosti od metodiky spracovania, kedy podľa Atlasu rómskych komunít bolo v roku 2013 na území TSK sledovaných 41 obcí s rómskou komunitou (3,8 % na celkovom sledovanom počte 1 070 obcí s rómskou komunitou na Slovensku) a v roku 2019 bolo na území TSK sledovaných 21 obcí 3 % podiel na celkovom sledovanom počte 696 obcí s rómskou komunitou na Slovensku).
V okrese Prievidza, do ktorého spadá riešené územie UMR, bol v roku 2004 odhadovaný počet rómskych obyvateľov 939, pričom v riešenom území UMR išlo v rámci sledovaných obcí len o 27 rómskych obyvateľov v meste Nováky.
Sociálne služby s použitím telekomunikačných technológií

Z pohľadu poskytovania sociálnych služieb do budúcna, ide o perspektívny druh sociálnej služby, ktorý môže byť využívaný na podporu zotrvania osôb v domácom prostredí bez inštitucionálnej starostlivosti.
Ide o služby, ktoré predstavujú monitorovanie, signalizáciu potreby pomoci a krízovú pomoc poskytovanú prostredníctvom telekomunikačných technológií. Aktuálne sú v TSK zaregistrovaní dvaja poskytovatelia v okrese Prievidza (viď tabuľka nižšie).

TSK sa pri výkone samosprávy stará o všestranný rozvoj svojho územia a o potreby svojich obyvateľov. Práve z tohto dôvodu sa zapojil do výzvy vyhlásenej v rámci Operačného programu Integrovaná infraštruktúra a následne sa stal úspešným žiadateľom o nenávratný finančný príspevok na realizáciu projektu ***„Podpora AAL v podmienkach TSK“*** *(Podpora aktívneho asistovaného života v podmienkach TSK)* realizovaného v rámci Operačného programu Integrovaná infraštruktúra.

Predmetom projektu je vytvorenie elektronického nástroja pre zabezpečenie služby monitorovanie a signalizácie potreby pomoci pre občanov TSK, ktorí sú vzhľadom k svojmu veku alebo zdravotnému stavu odkázaní na pomoc. Využitie novej sociálnej služby umožní znížiť zdravotné, sociálne a bezpečnostné riziká u seniorov a zdravotne postihnutých ľudí, **prinesie predĺženie samostatného a nezávislého života v prirodzenom domácom prostredí, príp.** umožní predchádzať nástupu **občana do pobytového zariadenia sociálnych služieb.** Začiatok realizácie projektu je plánovaný v 2. polovici r. 2021, pričom **samotná prevádzka systému pre monitorovanie a signalizáciu potreby pomoci bude spustená v 3/2022**. Elektronický systém bude bezplatne k dispozícii mestám, obciam a poskytovateľom sociálnych služieb v TSK. Po skončení projektu bude TSK v dobe udržateľnosti zabezpečovať prevádzku systému z vlastných zdrojov.

Z istého uhla pohľadu, táto forma starostlivosti nesie so sebou aj určité riziká – najmä riziko eliminácie osobných kontaktov zo strany blízkych osôb, zapríčinená pocitom určitého uspokojenia, že je kontrola zabezpečená a osobný denno-denný kontakt so seniorom či osobou v istom stupni odkázanosti je možné nahradiť za monitorovací náramok či aplikáciu. To je však už otázkou vyspelosti, zrelosti, osvety, či výchovy k empatii už v mladom veku a pod., a teda filozoficko-morálnou otázkou.

V rámci TSK je krízová pomoc poskytovaná prostredníctvo telekomunikačných technológií dostupná iba v okrese **Prievidza**, do ktorého spadá i riešené územie UMR. Zdroj: *Oddelenie sociálnej pomoci TSK*

Podporné služby

Posledný okruh druhov sociálnych služieb tvoria podporné služby (viď tabuľka nižšie), kde patrí odľahčovacia služba, pomoc pri zabezpečení opatrovníckych práv a povinností, podpora samostatného bývania a poskytovanie sociálnej služby v dennom centre. Ďalej poskytovanie sociálnej služby v jedálni, práčovni a v stredisku osobnej hygieny. Ide o taký druh sociálnej služby, kedy je občanovi poskytovaná taká miera podpory, ktorú si vyžaduje jeho zdravotný stav a sociálna situácia. Pre budúcnosť vzhľadom k ekonomickej situácii v sociálnych službách predstavuje poskytovanie tohto druhu sociálnej služby ich udržateľnosť. Vhodné je ich vzájomné prepojenie s inými druhmi sociálnej služby.

Tabuľka 28 Podporné služby

Okres	Počet obyvateľov	Odľahčovacia služba	Pomoc pri zabezpečení opatrovníckych práv a povinností	Denné centrum	Podpora samostatného bývania	Jedáleň	Práčovňa	Stredisko osobnej hygieny
Bánovce nad Bebravou	35 972	1						
Ilava	58 811	3		4		3		
Myjava	26 062	2		2				
Nové Mesto nad Váhom	62 572			1				
Partizánske	45 293	1	2	5		3		1
Považská Bystrica	61 993	1		1	1	2		
Prievidza	**132 891**	**6**		**9**		**3**		
z toho na území UMR :								
mesto Bojnice	4978	1	0	1	0	1	0	0
Púchov	44 136	2		3				
Trenčín	114 837	2		1				
Spolu	**582 567**	**18**	**2**	**26**	**1**	**11**	**0**	**1**

Zdroj: *Oddelenie sociálnej pomoci TSK*

Zdravotnícke zariadenia

V rámci Trenčianskeho kraja ústavnú zdravotnú starostlivosť poskytuje celkovo 8 všeobecných nemocníc, v ktorých je k dispozícii 2 610 lôžok (4,41 lôžka na 1000 obyvateľov) a 2 špecializované nemocnice.

Koncovým zdravotníckym zariadením ústavnej zdravotnej starostlivosti v Trenčianskom kraji je Fakultná nemocnica Trenčín, ktorá je v zriaďovateľskej pôsobnosti Ministerstva zdravotníctva SR s celkovým počtom 837 lôžok.

V rámci riešeného územia UMR pôsobí jedna z troch nemocníc v zriaďovateľskej pôsobnosti Trenčianskeho samosprávneho kraja, a to **NsP Prievidza so sídlom v Bojniciach**. s **517** lôžkami. (Ďalšími dvomi v rámci TSK sú NsP Považská Bystrica a NsP Myjava). Celkový počet lôžok vo všetkých troch nemocniciach je 1 206 lôžok. Jedná sa o príspevkové organizácie so samostatnou právnou subjektivitou.

Ďalšie 2 nemocnice v rámci TSK sú vo vlastníctve obchodných spoločností (NEMOCNICA Bánovce, s. r. o. a NEMOCNICA Handlová - 2. súkromná nemocnica, s. r. o.) Neziskovými organizáciami sú nasledovné nemocnice: NsP Ilava, n. o., NsP Nové Mesto nad Váhom, n. o. a Nemocnica na okraji mesta Partizánske, n. o.

Štruktúra lôžkového fondu v rámci TSK je nasledovná:

* Akútne lôžka: 2109, t. j. 3,57 lôžka na 1 000 obyvateľov,
* Chronické lôžka: 488, t. j. 0,82 lôžka na 1 000 obyvateľov,
* Psychiatrické lôžka: 180, t. j. 0,3 lôžka na 1 000 obyvateľov.

Špecializovanými nemocnicami sú Nemocnica pre obvinených a odsúdených v Trenčíne s celkovým počtom 177 lôžok, ktorá je v zriaďovateľskej pôsobnosti Ministerstva spravodlivosti SR a NsP Nové Mesto nad Váhom, n. o.

Ústavnú zdravotnú starostlivosť v kraji zabezpečuje aj 1 Hospic a 3 Domy ošetrovateľskej starostlivosti. V poslednom období zaznamenávame nárast zariadení na poskytovanie jednodňovej zdravotnej starostlivosti. V rámci Trenčianskeho kraja evidujeme 26 samostatných zariadení jednodňovej zdravotnej starostlivosti. Jednodňová zdravotná starostlivosť sa postupne presadzuje a poskytuje aj v rámci všeobecných nemocníc, ktoré sú schopné zabezpečiť komplexnú zdravotnú starostlivosť aj v prípade komplikácií.

V Trenčianskom samosprávnom kraji poskytuje domácu ošetrovateľskú starostlivosť 18 agentúr domácej ošetrovateľskej starostlivosti s celkovým počtom 56 zdravotníckych pracovníkov.

Poskytovanie lekárenskej starostlivosti v Trenčianskom kraji zabezpečuje 187 verejných lekární, 17 pobočiek verejných lekární, zásobovanie nemocníc zabezpečujú 4 nemocničné lekárne. V kraji sa nachádza aj 15 výdajní zdravotníckych potrieb. Z toho v riešenom území UMR (verejných lekární / nemocničných lekární / výdajní zdrav. potrieb) :

- Bojnice – 3/1/1

Na základe analýzy lôžkového fondu v Trenčianskom kraji konštatujeme nedostatočné počty akútnych, ale najmä chronických a psychiatrických lôžok. Najvýraznejší nedostatok akútnych lôžok zaznamenávame v odboroch anestéziológia a intenzívna medicína. Tento stav bol spôsobený v dôsledku rôznych „racionalizačných opatrení“ po transformácií nemocníc na neziskové organizácie a po prechode nemocníc do vlastníctva súkromných investorov, ktorí postupne redukovali ekonomicky neefektívne činnosti a oddelenia. V dôsledku týchto opatrení už takmer polovica nemocníc v Trenčianskom kraji nemá charakter všeobecnej nemocnice. Rozsah poskytovanej zdravotnej starostlivosti v týchto nemocniciach je na úrovni dvoch, resp. troch oddelení: Oddelenia vnútorného lekárstva a oddelenia pre dlhodobo chorých. O to väčší tlak je na ďalšie nemocnice, najmä Fakultnú nemocnicu Trenčín a nemocnice v zriaďovateľskej pôsobnosti Trenčianskeho samosprávneho kraja, ktoré musia zabezpečiť komplexnú zdravotnú starostlivosť pre obyvateľov aj tých okresov, kde sa síce nachádza nemocnica, ale s výrazne redukovaným počtom oddelení a činností. V tejto súvislosti sa stáva pre nemocnice nevyhnutnosťou vybudovanie urgentného príjmu, ktorý nadväzuje na záchrannú zdravotnú službu a je predpokladom medicínsky aj ekonomicky efektívneho poskytovania neodkladnej zdravotnej starostlivosti. **Jedinou nemocnicou, ktorá má vybudovaný urgentný príjem v Trenčianskom kraji je NsP Prievidza so sídlom v Bojniciach**.

Trenčiansky samosprávny kraj je krajom, ktorý má len jednu koncovú nemocnicu a nedisponuje žiadnym špecializovaným pracoviskom napr. kardiochirurgia, neurochirurgia a pod. a zaznamenávame problémy s prekladmi pacientov na tieto pracoviská.

Dominantným zdravotníckym zariadením v **okrese Prievidza** je Nemocnica s poliklinikou Prievidza so sídlom v Bojniciach s celkovým počtom 517 lôžok. Ide o všeobecnú nemocnicu, v zriaďovateľskej pôsobnosti Trenčianskeho samosprávneho kraja, ktorá poskytuje všeobecnú a špecializovanú ambulantnú a ústavnú zdravotnú starostlivosť .

V regióne hornej Nitry je jedinou komplexnou nemocnicou, ktorá má charakter koncovej nemocnice a spolu s menšími nemocnicami v Partizánskom, Bánovciach nad Bebravou a Handlovej poskytuje komplexnú zdravotnú starostlivosť pre spádové územie s počtom cca 220 tis. obyvateľov. NsP Prievidza v posledných rokoch zaznamenala výrazný nárast počtu pacientov ošetrených počas ústavnej pohotovostnej služby, ako aj hospitalizovaných pacientov v dôsledku postupného redukovania jednotlivých lôžkových oddelení v NEMOCNICI Handlová – 2. súkromnej nemocnici, s. r. o.

Región hornej Nitry je charakteristický rozvinutým ťažkým priemyslom (banícky, energetický, chemický) s problematickou dopravnou dostupnosťou ako aj rozvinutým turistickým ruchom. Vzhľadom na tieto skutočnosti má NsP Prievidza so sídlom v Bojniciach v tomto regióne dôležité postavenie a svoje opodstatnenie.

Z hľadiska potrieb obyvateľov sa formuje rozsah a štruktúra poskytovanej zdravotnej starostlivosti. Z hľadiska rozsahu činnosti ide o oddelenia uvedené v nasledujúcej tabuľke.

Tabuľka 29 Prehľad o lôžkovom fonde NsP Prievidza so sídlom v Bojniciach

Oddelenie	Počet lôžok
Interné	50
Geriatria	30
TBC a pľúcne choroby	28
Neurológia	41
Psychiatria	54
Detské	38
Novorodenecké	15
Gynekológia a pôrodnica	50
Chirurgia	60
Úrazová chirurgia	25
OAIM	5
Ortopédia	23
Urológia	18
ORL	22
Oftalmológia	10
Dermatovenerológia	23
Dlhodobo chorých	25
Spolu	517

Zdroj: Oddelenie zdravotníctva a humánnej farmácie Úradu TSK (2015)

Dlhodobým problémom nemocnice je modernizačný dlh, s ktorým bola delimitovaná do zriaďovateľskej pôsobnosti TSK. Spočíva v zastaralej prístrojovej technike, ktorá je postupne obnovovaná z finančných prostriedkov TSK a nedokončenej investičnej akcie s názvom „Rekonštrukcia monobloku a rozvodov inžinierskych sietí“. Na dokončenie tejto investičnej akcie sa nepodarilo získať ani finančné prostriedky zo štrukturálnych fondov Európskej únie.

Zariadenia sociálnych služieb

Sociálne služby sú v jednotlivých okresoch kraja zastúpené rôzne. Trenčiansky samosprávny kraj eviduje celkom **viac ako 260 zriaďovateľov** – poskytovateľov sociálnych služieb (z nich 138 samospráv), z radov verejných, súkromných alebo cirkevných subjektov, ktorí na území TSK spolu poskytujú takmer 500 služieb sociálnej pomoci pobytového, ambulantného alebo terénneho typu. Vo vlastnej správe (zriaďovateľskej pôsobnosti) zabezpečuje poskytovanie jednotlivých druhov sociálnych služieb prostredníctvom **24 zariadení**, z ktorých sú 3 domovy sociálnych služieb, 1 centrum sociálnej pomoci a 20 centier sociálnych služieb (centrá poskytujú samostatné alebo kombinované služby domova sociálnej služby, špecializovaného zariadenia, útulku, zariadenia podporovaného bývania, služby včasnej intervencie a/alebo služby podporovaného bývania).

Rozloženie sociálnych služieb v rámci jednotlivých okresov Trenčianskeho kraja je nasledovné :

Tabuľka 30 Sociálne služby poskytované v okrese Prievidza v porovnaní s ostatnými okresmi Trenčianskeho kraja

	Bánovce nad Bebravou	Ilava	Myjava	Nové Mesto nad Váhom	Partizánske	Považská Bystrica	Prievidza	Púchov	Trenčín	na území TSK/SR	SPOLU TSK
Denné centrum		4	2	1	5	1	9	3	1		**26**
Denný stacionár	1			1	1		1	1	1		**6**
Domov na polceste			1				1				**2**
Domov sociálnych služieb	3	3	4	5	4	6	12	6	10		**53**
Jedáleň		3			2	1	2				**11**
Jedáleň - terénna forma					1	1	1				
Komunitné centrum	2		1		1		2				**12**
Komunitné centrum - terénna forma	2		1		1		2				
Krízová pomoc poskytovaná prostredníctvom telekomunikačných technológií							2			1	**3**
Nízkoprahová sociálna služba pre deti a rodinu - ambulantná forma					1		2				**5**

Nízkoprahová sociálna služba pre deti a rodinu - terénna forma					1		1				
Nízkoprahové denné centrum											**0**
Nocľaháreň		2	2				1		1		**6**
Odľahčovacia služba								1			**18**
Odľahčovacia služba - terénna forma	1	3	2		1	1	6	1	2		
Opatrovateľská služba	10	17	6	6	9	3	41	12	26	10	**140**
Podpora samostatného bývania						1					**1**
Pomoc pri osobnej starostlivosti o dieťa					1		1		1		**3**
Pomoc pri zabezpečení opatrovníckych práv a povinností					2						**2**
Požičiavanie pomôcok		2			3	1	2		2	4	**14**
Prepravná služba	2		2	2		4	5	1	3	1	**20**
Služba na podporu zosúlaďovania rodinného života a pracovného života										1	**1**
Služba včasnej intervencie - ambulantná forma							1		1		**5**
Služba včasnej intervencie - terénna forma										3	
Špecializované zariadenie	5	2	3	4	1	4	2	3	9		**33**
Terénna sociálna služba krízovej intervencie					1		2		1		**4**
Tlmočnícka služba						1			1		**2**
Útulok			1	1	1	1	5		2		**11**
Zariadenie núdzového bývania				1		1			1		**3**
Zariadenie opatrovateľskej služby		1	2	6	1	1	3	2	4		**20**
Zariadenie podporovaného bývania				1		1	1		1		**4**
Zariadenie pre seniorov	2	4	1	4	5	7	18	2	8		**51**
Zariadenie starostlivosti o deti do troch rokov veku dieťaťa		5	1	1	2	4	3	1	4		**21**
SPOLU	**28**	**46**	**29**	**33**	**48**	**39**	**131**	**33**	**85**	**26**	**498**

Zdroj : https://www.tsk.sk/socialna-pomoc/socialne-sluzby-v-tsk.html?page_id=61718, vlastné spracovanie

Ekonomika a hospodárstvo

Predmetom tejto kapitoly analýza ekonomických ukazovateľov, ekonomickej aktivity obyvateľstva, dochádzanie a odchádzanie (pohyb za prácou), identifikácia regionálne významných zamestnávateľov, popis stavu a vývoja malého a stredného podnikania, popis ekosystému start-up a spin-off firiem, analýza cezhraničného obchodu, priamych zahraničných investícií, prehľad štruktúry podnikateľského sektoru podľa oblastí podnikania, analýza stavu a potenciálu z hľadiska princípov 4. priemyselnej revolúcie, stavu a potenciálu priemyselných a logistických parkov, potenciálu striebornej ekonomiky a pod. Ďalej je tu analyzovaná hospodárska situácia z pohľadu podnikateľských charakteristík a bližšie sú identifikované jednotlivé sektory hospodárstva. V prípade nedostupnosti čiastkových dát pre riešenú oblasť UMR, resp. jej jednotlivé obce, sú v rámci tejto kapitoly jednotlivé oblasti poňaté v širšom kontexte, z pohľadu okresu Prievidza, v ktorom sa riešené územie UMR nachádza, alebo celkovej makroekonomickej úrovne kraja. Ako zdroje dát boli využité údaje zo Štatistického úradu SR, údaje špecializovaných odvetvových štatistík (napr. Trend Analyses), prípadne dáta z územného plánu regiónu a jednotlivých obcí riešeného územia UMR.

Hrubý domáci produkt

Hrubý domáci produkt (HDP) je v súčasnosti na úrovni EÚ považovaný za kľúčový ekonomický ukazovateľ pre meranie vyspelosti štátov či regiónov resp. na skúmanie konvergencie medzi štátmi/regiónmi a vo všeobecnosti je považovaný za jeden z hlavných ukazovateľov ekonomického úspechu. HDP je zároveň hlavným indikátorom, ktorý ovplyvňuje výšku alokácie v rámci kohéznej politiky EÚ. Tento stav zostane s veľkou pravdepodobnosťou zachovaný aj v budúcom programovom období 2021-2027.

Pri hodnotení rozvinutosti regiónov EU podľa metodiky Eurostatu je hlavným a rozhodujúcim indikátorom **podiel HDP na obyvateľa v parite kúpnej sily**. Konkurencieschopnosť regiónov v rámci EU je sledovaná na úrovni NUTS2, v rámci ktorej je Trenčiansky kraj hodnotený iba ako súčasť regiónu Západné Slovensko. Ten je klasifikovaný ako 178.[6] najrozvinutejší región s HDP na úrovni 70% priemeru EU28.

V rámci Slovenska sa Trenčiansky región vždy radil k tým bohatším, no pravdou je, že posledné roky ho z hľadiska výšky HDP na obyvateľa začínajú postupne predbiehať Nitriansky, Žilinský i Košický kraj. Dôvodom vyššieho rastu sú najmä prichádzajúce zahraničné investície najmä do automobilového priemyslu v Nitrianskom a Žilinskom kraji, zmeny v štruktúre priemyslu a služieb, zmeny v domácom dopyte a v štruktúre exportu tovarov a služieb do zahraničia a hospodárska výkonnosť Košicko-Prešovskej aglomerácie.

Tabuľka 31 Regionálny hrubý domáci produkt na obyvateľa v bežných cenách meraný paritou kúpnej sily

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Bratislavský kraj	50 735,052	50 862,009	54 898,531	50 589,324	50 991,414	52 317,907	*N/A*
Trnavský kraj	22 138,814	23 286,719	23 788,175	22 345,238	22 702,519	24 137,529	*N/A*
Trenčiansky kraj	17 183,831	17 733,491	19 059,960	17 128,500	17 006,576	18 512,237	*N/A*
Nitriansky kraj	17 337,971	17 753,534	18 523,295	17 349,732	18 068,731	18 548,513	*N/A*
Žilinský kraj	17 210,173	18 116,473	19 571,808	17 819,460	18 085,632	18 965,907	*N/A*
Banskobystrický kraj	14 462,640	14 629,216	16 061,043	14 839,890	15 348,716	16 252,260	*N/A*
Prešovský kraj	11 774,506	12 339,411	13 371,842	12 470,418	12 652,129	13 994,933	*N/A*
Košický kraj	15 762,186	16 400,799	18 053,965	16 187,716	17 529,459	17 988,419	*N/A*
Slovenská republika	20 174,894	20 771,073	22 332,970	20 593,240	21 123,793	22 193,779	*N/A*

Zdroj: Štatistický úrad SR, 2020

Tabuľka 32 Hrubá pridaná hodnota TSK podľa ekonomických činností v bežných cenách v miliónoch EUR v roku 2018

[6] https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/tgs00003/default/table?lang=en

	SR		TSK	
	mil. €	%	mil. €	%
Poľnohospodárstvo, lesníctvo a rybolov	2 120	100	176	8,30
Priemysel spolu (B-E)	20 661	100	2 073	10,03
Priemyselná výroba (C)	17 653	100	1 770	10,02
Stavebníctvo (F)	6 375	100	552	8,66
Veľkoobchod a maloobchod, oprava motor. vozidiel a motocyklov; doprava a skladovanie; ubyt. a strav. služby (G-I	15 685	100	1 399	8,91
Informácie a komunikácia (J)	3 786	100	206	5,44
Finančné a poisťovacie činnosti (K)	2 508	100	161	6,42
Činnosti v oblasti nehnuteľností(L)	7 902	100	396	5,01
Odborné, vedecké a technické činnosti; administratívne služby (M-N)	8 167	100	654	8,01
Verejná správa, obrana, povin. sociál. zabezpečenie; vzdelávanie; zdravotníctvo a sociálna pomoc (O-Q)	11 626	100	1 488	12,80
Umenie, zábava, domácnosti, ostatné činnosti	1 665	100	127	7,63
Spolu	80 495	100	7 231	8.98

Zdroj: Štatistický úrad SR, 2020

Priame zahraničné investície

Stav celkových priamych zahraničných investícií (ďalej aj ako „PZI“) na Slovensku je dlhodobo stále výrazne determinovaný stavom v Bratislavskom kraji, do ktorého prúdi v priemere okolo 68% všetkých investícií na Slovensku. Celkový stav priamych zahraničných investícií v Slovenskej republike dosiahol za rok 2018 úroveň 52 279 396 tis. EUR a za rok 2019 úroveň 54 258 583 tis. EUR čo predstavuje medziročný nárast o 3,7%. Z toho prílev investícií do Trenčianskeho kraja v roku 2018 predstavoval 339 859 tis. EUR, t.j. podiel 0,65%.

Stav priamych zahraničných investícií v krajine z časového hľadiska medzi rokmi 2011 – 2019 vykazuje stabilný až mierne rastúci trend. Z uvedeného obdobia najvyšší objem priamych zahraničných investícií bol zaznamenaný v roku 2019. Na Slovensku medzi rokmi 2011 – 2019 došlo k nárastu PZI o 35,05%, pričom v Trenčianskom kraji je evidovaný nárast o 22,11%.

Tabuľka 33 Stav PZI v samosprávnych krajoch SR v tisícoch EUR

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Trnavský kraj	2 277 266	2 364 321	1 962 955	1 815 434	1 742 545	1 778 428	2 823 766	3 237 724	N/A
Trenčiansky kraj	2 082 082	1 989 908	2 142 805	2 299 268	2 260 542	2 707 001	2 583 395	2 534 898	N/A
Nitriansky kraj	1 627 601	1 724 309	1 595 784	1 641 344	1 991 881	2 421 814	1 852 385	1 965 875	N/A
Žilinský kraj	2 701 659	2 687 683	2 721 812	2 722 713	3 051 147	3 082 535	3 517 650	3 999 453	N/A
Banskobystrický kraj	1 105 908	1 074 666	734 119	760 536	784 792	1 006 231	970 108	1 052 217	N/A
Prešovský kraj	474 080	517 195	552 368	655 833	927 511	800 615	852 315	736 969	N/A
Košický kraj	2 585 688	2 475 938	2 554 317	2 722 883	2 465 110	2 253 972	2 599 991	2 463 611	N/A
Bratislavský kraj	27 319 164	28 945 791	29 807 715	28 351 228	29 041 924	31 099 668	34 420 098	36 288 650	N/A
SR spolu	**40 173 448**	**41 779 811**	**42 071 875**	**40 969 240**	**42 265 453**	**45 150 265**	**49 619 709**	**52 279 396**	**N/A**

Zdroj: NBS < https://www.nbs.sk/sk/statisticke-udaje/statistika-platobnej-bilancie/priame-zahranicne-investicie>

Stav priamych zahraničných investícií dosiahol v jednotlivých okresoch Trenčianskeho kraja v roku 2018 hodnoty v rozmedzí od 8 012 Eur v okrese Myjava. až po 82 056 tis. Eur v okrese. Nové Mesto nad Váhom. Pri alokácií zahraničných investícií sú tak najvyhľadávanejšími okresmi Nové Mesto nad Váhom, Trenčín či **Prievidza**. Zostupne nasledujú okresy v absolútnom vyjadrení PZI ako sú uvedené v nasledujúcej tabuľke.

STabuľka 34 Stav priamych zahraničných investícií v okrese Prievidza v porovnaní s ostatnými okresmi Trenčianskeho kraja v roku 2019 (v tis. EUR)

Okres	Reinvestovaný zisk	Majetková účasť a reinvestovaný zisk	Ostatný kapitál	Celkom
Bánovce nad Bebravou	-7 004	- 1563	621	-942
Ilava	-4 902	C	-6 832	C
Myjava	901	1 850	6 162	8 012
Nové Mesto nad Váhom	58 814	60 616	21 440	82 056
Partizánske	7 956	C	-1 566	C
Považská Bystrica	-13 769	C	5 924	C
Prievidza	**12 062**	**42 584**	**9 013**	**42 483**
Púchov	-27 607	X	-130 354	C
Trenčín	20 817	53 384	9 013	62 397
TSK spolu	**52 268**	**13 873**	**-95 695**	**40 178**

Zdroj: NBS < https://www.nbs.sk/sk/statisticke-udaje/statistika-platobnej-bilancie/priame-zahranicne-investicie>

Podnikateľské štatistiky

V roku 2019 pôsobilo podľa evidencie Štatistického úradu SR v Slovenskej republike celkovo 247 022 podnikov[7]. Z toho v Trenčianskom samosprávnom kraji sídlilo 22 708[8] podnikov, čo predstavuje podiel 9,2%. Jedná sa teda o pomerne malú koncentráciu podnikateľskej činnosti do Trenčianskeho kraja z celonárodného pohľadu.

Z hľadiska počtu podnikov pôsobiacich v jednotlivých okresoch SR okresy TSK vykazujú v celonárodnom meradle priemerné hodnoty. Pri zostupnom zoradení 79 okresov SR na základe tohto ukazovateľa zastáva okres Trenčín 13. miesto, okres **Prievidza 19. miesto**, okresy Nové mesto nad Váhom a Považská Bystrica 33. a 34., okres Ilava 38. miesto, okres Púchov 44. miesto, okres Partizánske 58. miesto, okres Bánovce nad Bebravou 63. miesto a okres Myjava 67. miesto[9]. Obdobné je vidieť aj pri pohľade na podiel počtu podnikov v jednotlivých okresoch v rámci kraja, ktoré je znázornené na grafe nižšie.

Graf 1 Podiel podnikov v okresoch Prievidza v porovnaní s okresom Trenčín (najväčšie okresy kraja) na celkovom počte podnikov v Trenčianskom kraji v roku 2019 (%)10

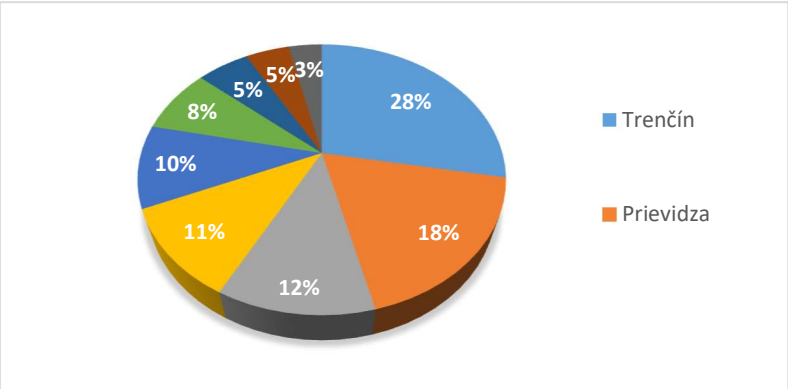

Zdroj: Vlastné spracovanie na základe údajov ŠÚ SR

[7] STATdat, https://bit.ly/3rw5jsC

[8] DATAcube, http://datacube.statistics.sk/#!/view/sk/VBD_SK_WIN/og3005rr/v_og3005rr_00_00_00_sk

[9] STATdat, https://bit.ly/38nzaM9, vlastné spracovanie

[10] STATdat, https://bit.ly/38nzaM9, vlastné spracovanie

Tabuľka 35 Podniky podľa ekonomických činností v okrese Prievidza v porovnaní s ostatnými okresmi Trenčianskeho kraja v r. 2019[11]

	Trenčín	Púchov	**Prievidza**	Považská Bystrica	Partizánske	Nové Mesto nad Váhom	Myjava	Ilava	Bánovce nad Bebravou	TSK
Poľnohospodárstvo, lesníctvo a rybolov	149	73	**145**	98	45	71	30	87	69	767
Priemysel spolu	724	205	**509**	382	209	442	162	393	174	3 200
Ťažba a dobývanie	2	0	**9**	0	0	0	0	0	0	11
Priemyselná výroba	685	199	**467**	357	194	428	152	377	169	3 028
Dodávka elektriny, plynu, pary a studeného vzduchu	8	2	**7**	11	4	3	3	8	1	47
Dodávka vody; čistenie a odvod odpadových vôd, odpady a služby odstraňovania odpadov	29	4	**26**	14	11	11	7	8	4	114
Stavebníctvo	528	162	**376**	307	120	263	46	167	85	2 054
Veľkoobchod a maloobchod; oprava motorových vozidiel a motocyklov	1 165	301	**765**	413	225	461	150	399	164	4 043
Doprava a skladovanie	251	82	**156**	111	51	140	37	84	61	973
Ubytovacie a stravovacie služby	203	50	**172**	68	43	80	24	64	30	734
Informácie a komunikácia	260	149	**153**	67	42	104	13	68	22	878
Finančné a poisťovacie činnosti	10	3	**9**	4	2	3	0	4	1	36
Činnosti v oblasti nehnuteľností	343	74	**201**	90	36	96	44	85	38	1 007
Odborné, vedecké a technické činnosti	906	191	**472**	251	125	234	58	230	109	2 576
Administratívne a podporné služby	490	153	**298**	142	92	231	72	199	82	1 759
Verejná správa a obrana; povinné sociálne zabezpečenie	0	2	**0**	0	0	1	0	0	0	3
Vzdelávanie	85	22	**59**	29	8	21	7	36	12	279
Zdravotníctvo a sociálna pomoc	140	48	**130**	68	45	63	23	73	37	627
Umenie, zábava a rekreácia	92	11	**56**	24	11	27	10	17	6	254
Ostatné činnosti	97	21	**55**	38	21	32	13	28	13	318
Spolu	6 167	1 752	**4 065**	2 474	1 284	2 711	851	2 327	1 077	22 708

Zdroj: Štatistický úrad SR

Ako ukazuje predchádzajúca tabuľka, z hľadiska ekonomických činností najviac podnikov pôsobí v kategórii „Veľkoobchod a maloobchod“ a „Priemysel“, jednak celkovo v Trenčianskom kraji, jednak v rámci okresu Prievidza, do ktorého spadá i riešené územie UMR,

Podniky podľa počtu zamestnancov

Vychádzajúc z predchádzajúcej kapitoly, v Trenčianskom kraji sídlilo v roku 2019 celkovo 22 708 podnikov. Prehľad podnikov podľa veľkostných kategórií v jednotlivých okresoch Trenčianskeho kraja je uvedený v nasledujúcej tabuľke.

Tabuľka 36 Podniky v okrese Prievidza v porovnaní s ostatnými okresmi Trenčianskeho kraja podľa počtu zamestnancov[12]

Okresy	nezistené			0 - 49			50 - 249			250 a viac		
	2015	2017	2019	2015	2017	2019	2015	2017	2019	2015	2017	2019
Bánovce nad Bebravou	228	338	388	431	426	485	24	23	22	5	6	8
Ilava	536	654	733	1 008	1 054	1 146	38	35	42	15	16	13

[11] http://datacube.statistics.sk/#!/view/sk/VBD_SK_WIN/og3005rr/v_og3005rr_00_00_00_sk

[12] http://datacube.statistics.sk/#!/view/sk/VBD_SK_WIN/og3009rr/v_og3009rr_00_00_00_sk

Myjava	175	219	287	351	377	383	20	16	18	1	2	1
Nové mesto nad Váhom	691	793	951	1 070	1 138	1 260	33	36	44	16	16	14
Partizánske	320	380	432	511	546	621	15	16	17	5	5	5
Považská Bystrica	620	741	833	1 021	1 102	1 220	33	29	33	6	7	6
Prievidza	**993**	**1 135**	**1 341**	**1 841**	**1 991**	**2 153**	**50**	**51**	**46**	**15**	**16**	**16**
Púchov	385	598	773	594	644	736	34	31	28	8	10	10
Trenčín	1 748	2 069	2 394	2 602	2 706	2 975	56	60	62	14	14	12
SPOLU TSK	**5 441**	**14 644**	**43 086**	**32 904**	**47 660**	**33 278**	**708**	**755**	**895**	**183**	**203**	**225**

Zdroj: Štatistický úrad SR

Podniky podľa druhov vlastníctva

Podľa druhu vlastníctva jednoznačne prevládajú podniky v súkromnom sektore. Z toho podiel zahraničných subjektov v organizačnej štruktúre hospodárstva kraja predstavuje 8%. Podrobný prehľad za jednotlivé okresy Trenčianskeho kraja je uvedený v tabuľke nižšie.

Tabuľka 37 Podniky podľa vybraných druhov vlastníctva v okrese Prievidza v porovnaní s ostatnými okresmi Trenčianskeho kraja v roku 2019[13]

Okresy	Podniky spolu	Súkromný sektor	z toho zahraničné	z toho medzinárodné
Bánovce nad Bebravou	903	902	84	23
Ilava	1 934	1 928	115	45
Myjava	689	681	84	24
Nové mesto nad Váhom	2 269	2 261	296	73
Partizánske	1 075	1 071	68	23
Považská Bystrica	2 092	2 088	153	42
Prievidza	**3 556**	**3 536**	**190**	**101**
Púchov	1 547	1 536	122	35
Trenčín	5 443	5 429	421	157
SPOLU TSK	**19 508**	**19 432**	**1 533**	**523**

Zdroj: Štatistický úrad SR

Živnostníci

V roku 2019 pôsobilo podľa evidencie Štatistického úradu SR v Slovenskej republike celkovo 323 896 živnostníkov, z toho v Trenčianskom samosprávnom kraji 34 423, čo predstavuje podiel približne 11%.

Najviac živnostníkov v kraji evidujeme pri činnostiach : stavebníctvo (8 372), veľkoobchod a maloobchod (6 788), priemysel (6 688). V rámci Trenčianskeho kraja najviac podnikov sídli v okrese Trenčín a **najviac živnostníkov pôsobí v okrese Prievidza.** Naopak najmenší počet podnikov je v okrese Myjava, kde taktiež pôsobí aj najmenej živnostníkov v kraji.

Tabuľka 38 Prehľad počtu živnostníkov v okrese Prievidza v porovnaní s ostatnými okresmi Trenčianskeho kraja podľa jednotlivých odvetví v roku 2019[14]

	BN	IL	MY	NM	PE	PB	**PD**	PU	TN	TSK
Poľnohospodárstvo, lesníctvo a rybolov	67	99	60	111	86	142	**214**	97	214	1 090
Priemysel spolu	463	826	439	747	530	974	**1 376**	416	917	6 688
Priemyselná výroba	463	822	436	739	523	966	**1 364**	410	912	6 635
Dodávka vody;	0	4	3	7	7	8	**10**	6	4	49

[13] http://datacube.statistics.sk/#!/view/sk/VBD_SK_WIN/og3003rr/v_og3003rr_00_00_00_sk

[14] STATdat, https://bit.ly/30EUfOd

čistenie a odvod odpadových vôd, odpady a služby odstraňovania odpadov										
Stavebníctvo	679	610	232	632	809	1 542	**1 940**	440	1 488	8 372
Veľkoobchod a maloobchod; oprava motorových vozidiel a motocyklov	412	685	330	651	580	786	**1 514**	526	1 304	6 788
Doprava a skladovanie	52	68	41	119	69	82	**220**	46	203	900
Ubytovacie a stravovacie služby	68	115	63	101	98	96	**340**	78	185	1 144
Informácie a komunikácia	55	114	44	134	79	128	**258**	45	255	1 112
Finančné a poisťovacie činnosti	15	23	4	30	29	23	**46**	18	43	231
Činnosti v oblasti nehnuteľností	2	17	6	13	9	10	**33**	10	61	161
Odborné, vedecké a technické činnosti	270	298	143	394	250	406	**835**	197	830	3 623
Administratívne a podporné služby	65	143	59	159	114	135	**352**	105	286	1 418
Vzdelávanie	22	48	20	56	25	56	**135**	42	132	536
Zdravotníctvo a sociálna pomoc	9	17	9	12	10	17	**14**	8	24	120
Umenie, zábava a rekreácia	18	16	11	16	17	27	**76**	17	61	259
Ostatné činnosti	107	184	94	189	170	193	**517**	158	369	1 981
Spolu	**2 304**	**3 263**	**1 555**	**3 364**	**2 875**	**4 617**	**7 870**	**2 203**	**6 372**	**34 423**

Zdroj: Štatistický úrad SR

Pri porovnaní počtu podnikov a počtu živnostníkov, môžeme v sledovanom období medzi rokmi 2008 až 2019 sledovať značný nárast počtu podnikov z 10 988 na 22 708, zatiaľ čo v prípade počtu živnostníkov došlo k pomerne významnému poklesu, a to z 44 429 na 34 423. Počet podnikov stále neprevyšuje počet živnostníkov

Zamestnanosť podľa sektorov

Z hľadiska evidovaného počtu zamestnancov v Trenčianskom kraji jednoznačne dominuje postavenie sekundárneho sektora (priemyslu), ktorý tvorí približne 50%-ný podiel na celkovej zamestnanosti. Celkový počet zamestnancov v tomto sektore rastie, pričom súčasne sa zvyšuje počet zamestnancov v kvartérnom sektore.

Graf 2 Vývoj priemerného evidenčného počtu zamestnancov podľa sektorov v Trenčianskom kraji15

[15] STATdat, https://bit.ly/30yVKgs

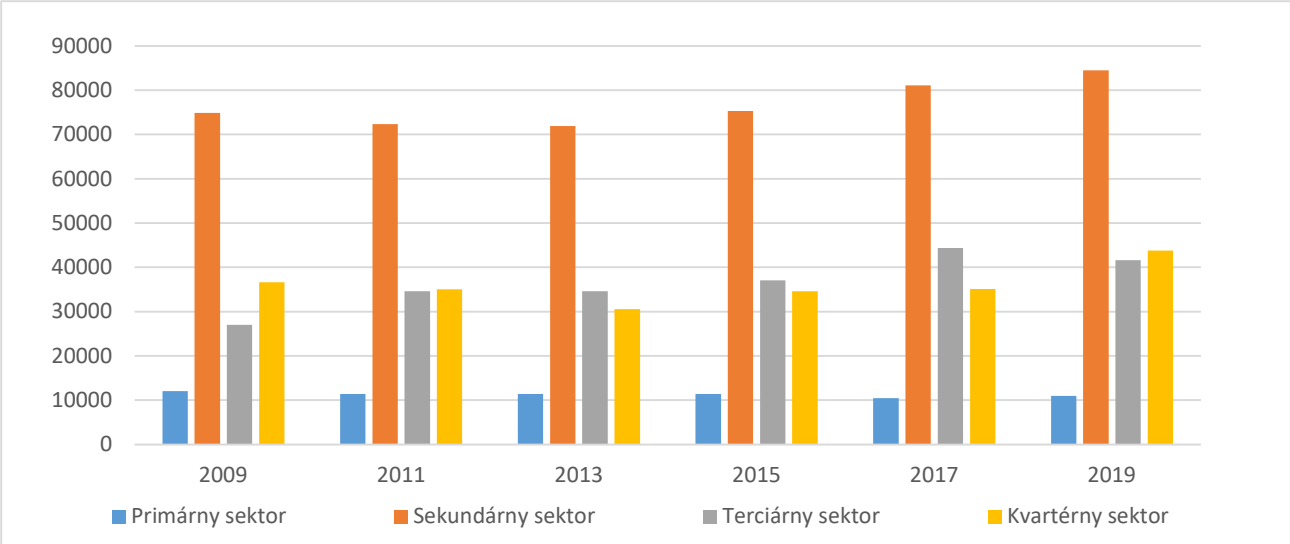

Zdroj: Štatistický úrad SR, vlastné spracovanie

Graf 3 Podiel jednotlivých sektorov hospodárstva na celkovej zamestnanosti v Trenčianskom kraji v roku 2019 (%)[16]

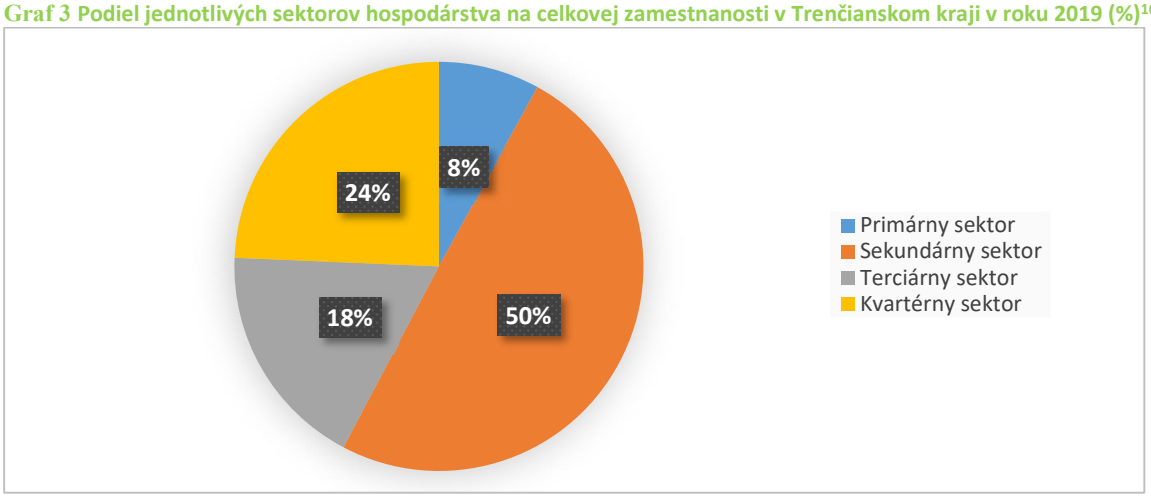

Zdroj: Štatistický úrad SR, vlastné spracovanie

Primárny sektor

Poľnohospodárstvo, lesníctvo a rybolov ako súbor ekonomických činností primárneho sektora zamestnávali v roku 2019 celkovo v Trenčianskom kraji 4 208 zamestnancov, čo predstavuje podiel 2,4% spomedzi všetkých pracujúcich v kraji, pričom z dlhodobého hľadiska pozorujeme jeho stagnáciu.

Poľnohospodárska pôda

Vývoj výmery poľnohospodárskej a ornej pôdy v Slovenskej republike má dlhodobo klesajúci trend. Od roku 1996 do roku 2019 ubudlo 5 460 ha poľnohospodárskej pôdy a takmer 8 963 ha ornej pôdy. Dôvodom úbytku poľnohospodárskej pôdy je jej záber na zástavbu, ale tiež zalesňovanie.

V rámci Trenčianskeho kraja podiel poľnohospodárskej pôdy tvorí približne 40% z celkovej výmery. Z toho najväčšiu časť zaberá orná pôda. Orná pôda spolu s lesným porastom majú aj najvyšší podiel na celkovej výmere kraja, spolu 89%. Zastavaná plocha tvorí 5,4% územia kraja.

Najväčšie výmery poľnohospodárskej pôdy nájdeme v okresoch **Prievidza**, Nové Mesto nad Váhom, Trenčín a Bánovce nad Bebravou. Z hľadiska bonity pôd sa Trenčiansky kraj zaraďuje medzi kraje s priemerným produkčným potenciálom pôd Slovenska, a to na úrovni 45,66 bodov zo 100-bodovej stupnice bonitovaných pôdno-ekologických jednotiek (BPEJ). Z toho najprodukčnejšie sú pôdy v okrese Nové Mesto nad Váhom, v ktorom je vyše 15 % zastúpenie pôd v bodovom rozmedzí 80-100 bodov BPEJ. Ostatné okresy majú zastúpenie pôd prevažne pod 80 BPEJ, najslabšie zastúpenie bonitných pôd (pod 70

[16] STATdat, https://bit.ly/30yVKgs

BPEJ) je v okrese Považská Bystrica. Okres Prievidza dosahuje najvyššie bodové zastúpenie bonity v rozpätí 51-60 BPEJ, a to na 26,7 % svojej poľnohospodárskej pôdy. Zvyšok poľnohospodárskej pôdy je v nižších bonitných hodnotách, a to 41-50 BPEJ na 22% pôdy, zvyšok je v hodnotách pod 10 BPEJ. Zdroj : http://www.podnemapy.sk/portal/reg_pod_infoservis/bh/bh.aspx

Obhospodarovanie poľnohospodárskej pôdy má vplyv aj na odtok vody v území čo úzko súvisí aj s meniacou sa klímou. Pri nevhodnom obhospodarovaní poľnohospodárskej pôdy môže nastať napr. k zhutneniu pôdy a zadržaniu menej vody čím sa môže významne prispieť k lokálnym a vo väčšom meradle aj regionálnym povodniam.

Rastlinná a živočíšna výroba

V Trenčianskom kraji je rastlinná výroba zameraná na pestovanie pšenice, jačmeňa, cukrovej repy, zemiakov, ovocia, zeleniny a krmovín na ornej pôde. Agronomická hodnota poľnohospodárskych pôd je znižovaná nedostatkom vlahy. V rámci stabilizácie úrod poľnohospodárskych plodín sú čiastočne využívané zariadenia závlahového hospodárstva.

V oblasti živočíšnej výroby možno konštatovať, že v poslednom období dochádza k jej miernemu poklesu z hľadiska počtu chovaných hospodárskych zvierat. Od roku 2012 vykazujú počty jednotlivých hospodárskych zvierat klesajúci stav, a to najmä pokiaľ ide o hovädzí dobytok, naopak mierny nárast je evidovaný v prípade hydiny. Pomerne výrazný pokles je zaznamenaný od roku 2011 aj v prípade ošípaných.

V Trenčianskom kraji sa na chov hospodárskych zvierat orientuje viacero subjektov poľnohospodárskej prvovýroby. Chov hovädzieho dobytka je v TSK najviac zastúpený v okrese Bánovce nad Bebravou (15%) a **Prievidza (14,7%)**. Najviac ošípaných je chovaných taktiež v okresoch Bánovce nad Bebravou (28%) a **Prievidza (27%)** a hydiny v okrese Púchov (54%). Chov oviec v kraji má nízke zastúpenie, v poslednom období môžeme sledovať mierny pokles medzi rokmi 2014 a 2019.

Lesníctvo

Lesné pozemky v Trenčianskom kraji zaberajú takmer 11% z celkovej výmery lesných pozemkov v Slovenskej republike. V rámci Trenčianskeho kraja je podiel výmery lesných pozemkov takmer 50% z celkovej výmery kraja.

Graf 4 Vývoj výmery lesných pozemkov v Trenčianskom kraji (ha)17

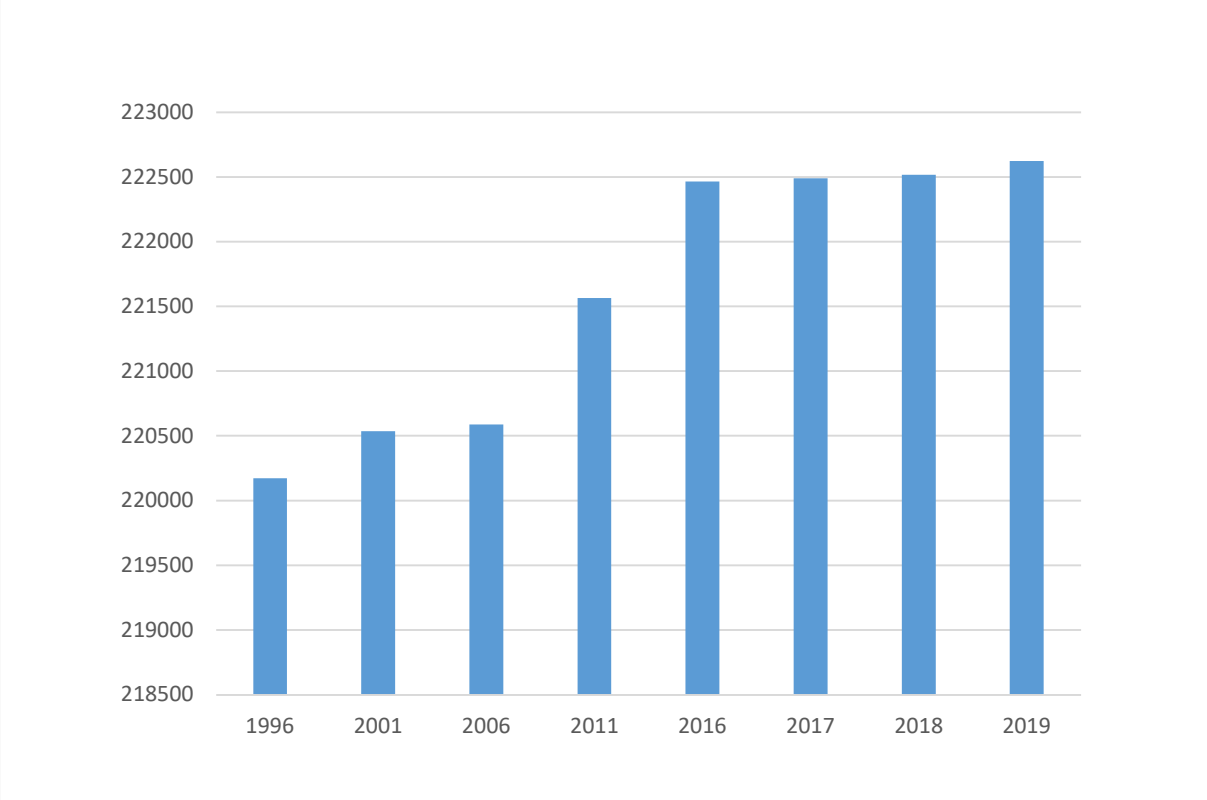

Zdroj: Štatistický úrad SR, vlastné spracovanie

[17] STATdat, https://bit.ly/3taxa23

Výmera lesných pozemkov z dlhodobého hľadiska má v kraji stúpajúcu tendenciu, v posledných rokoch sa však situácia stabilizovala, keď sa výmera ustálila na úrovni rádovo 222 tis. ha. Ako ukazuje nasledujúca tabuľka, okres Prievidza, do ktorého spadá i riešené územie UMR, je z hľadiska rozlohy lesných pozemkov (ha) i lesnatosti (%) najlesnatejším okresom v kraji.

Tabuľka 39 Výmera lesných pozemkov v Trenčianskom kraji podľa okresov, stav v r.2010

Okres	Lesné pozemky - ha	Lesnatosť - %	Porastová pôda v obhospodarovaní						
			štátne	súkromné	spoločenstevné	cirkevné	roľnícke družstvá	mestské a obecné	spolu
			ha						
Bánovce nad Bebravou	24 184	52,4	14 049	1 234	7 847	0	110	184	23 424
Ilava	18 773	52,4	7 853	3 668	6 456	29	403	0	18 409
Myjava	10 863	33,2	3 744	353	1 235	0	0	5 229	10 561
Nové Mesto nad Váhom	21 843	37,7	13 034	2 444	3 668	42	0	2 249	21 437
Partizánske	13 518	44,9	10 224	158	2 854	0	0	0	13 236
Považská Bystrica	28 862	52,3	10 359	2 063	12 062	141	0	3 035	27 660
Prievidza	**53 107**	**55,3**	**30 201**	**2 866**	**17 004**	**10**	**263**	**728**	**51 072**
Púchov	19 675	52,4	9 520	5 358	3 907	239	0	341	19 365
Trenčín	30 473	45,2	18 251	4 063	6 522	405	0	765	30 006
TSK spolu	**221 298**	**47,3**	**117 235**	**22 207**	**61 555**	**866**	**776**	**12 531**	**215 170**

Zdroj : http://www.forestportal.sk/lesne-hospodarstvo/informacie-o-lesoch/suhrnne-informacie-2010/Stranky/vymery-lesov.aspx, 2010

Sekundárny sektor

Sekundárny sektor zahŕňa činnosti spojené s ťažbou a dobývaním nerastných surovín, priemyselnú výrobu, stavebníctvo, dodávkou a rozvodom elektriny, plynu, pary a vzduchu a tiež dodávku vody, likvidáciu odpadov a odpadových vôd[18]. Sekundárny sektor a činnosti s ním spojené patria v kraji k významným ukazovateľom tvorby pracovných miest, ako aj tvorby hrubej pridanej hodnoty.

Tabuľka 40 Podniky sekundárneho sektora podľa ekonomických činností v okrese Prievidza v porovnaní s ostatnými okresmi TSK v roku 2019[19]

Okres	Ťažba a dobývanie	Priemyselná výroba	Dodávka elektriny, plynu, pary a studeného vzduchu	Dodávka vody; čistenie a odvod odpad. vôd, odpady a služby odstr. odpadov	Priemysel spolu	Stavebníctvo
Bánovce nad Bebravou	0	169	1	4	174	85
Ilava	0	377	8	8	393	167
Myjava	0	152	3	7	162	46
Nové Mesto nad Váhom	0	428	3	11	442	263
Partizánske	0	194	4	11	209	120
Považská Bystrica	0	357	11	14	382	307
Prievidza	**9**	**467**	**7**	**26**	**509**	**376**
Púchov	0	199	2	4	205	162
Trenčín	2	685	8	29	724	528

[18] Podľa štatistickej klasifikácie ekonomických činností (SK NACE Rev. 2)

[19] STATdat, https://bit.ly/3ep9t1G

TSK Spolu	**11**	**3 028**	**47**	**114**	**3 200**	**2 054**

Zdroj: Štatistickú úrad SR

Ťažba nerastov

Ťažba nerastných surovín patrí podľa odvetvovej štruktúry sekundárneho sektora hospodárstva. Na základe klasifikácie ekonomických činností SK NACE vykazovala Ťažba a dobývanie v TSK v roku 2019 celkovo 2 834 evidovaných zamestnancov.

Nerastné bohatstvo Trenčianskeho samosprávneho kraja je charakterizované veľkou rozmanitosťou surovinových druhov. Z pohľadu riešeného územia UMR sú významné najmä zdroje palivovo-energetických surovín (ložiská hnedého uhlia a lignitu), ktoré sa nachádzajú v oblasti hornej Nitry - v Handlovej a v Nováckej hnedouhoľnej panve. Spoločnosti Hornonitrianske bane, a.s., Prievidza a T&B SK, s.r.o., Bojnice (popri Kameňolomy, s.r.o., Nové Mesto nad Váhom) zároveň patria k najvýznamnejším podnikom z hľadiska tržieb v kraji v odvetví ťažobného priemyslu.

V súčasnosti prebieha proces útlmu a postupného zastavenia ťažby hnedého uhlia v Hornonitrianskych baniach v Prievidzi, pričom sa realizujú **robustné finančné podporné programy na hospodársku reštrukturalizáciu regiónu Hornej Nitry**.

Priemysel

Priemyselná výroba v Trenčianskom kraji a v jeho rámcoch i špecificky v sledovanom území UMR, patrí k významným faktorom zabezpečujúcim výkonnosť hospodárstva nielen v rámci metropolitného regiónu, ale aj na nadnárodnej úrovni. Význam priemyslu spočíva v tom, že toto odvetvie sa výraznou mierou podieľa na celkovej zamestnanosti kraja, a na regionálnej úrovni aj na tvorbe hrubej pridanej hodnoty. K 31. decembru 2017 pracovalo v Trenčianskom kraji v priemysle 86 976[20] osôb, čo tvorí spolu16,5% z celkového počtu zamestnancov v kraji. To znamená druhý najvyšší počet osôb zamestnaných v jednotlivých odvetviach ekonomických činností hospodárstva kraja.

Hrubý obrat SR v priemyselných podnikoch predstavoval v roku 2019 hodnotu 85 339 888 tis. Eur, na ktorej sa Trenčiansky kraj podieľal v hodnote .9 578 506 tis. Eur, t.j. 11%-ným podielom. Aj vďaka faktu, že priemysel je v tvorbe pracovných príležitostí v kraji dominantným sektorom, dosahuje štvrtinový podiel na priemyselnej produkcii hrubého obratu v krajine. Pri porovnaní podielu kraja na počte priemyselných závodov v SR dosahuje Trenčiansky kraj s 468 podnikmi 16%-né zastúpenie spomedzi 2887 podnikov v SR. Podobne ako v prípade hrubého obratu, ukazovateľ pridanej hodnoty vytvorenej v podnikoch na území kraja predstavuje, s 15%-ným podielom, významné postavenie v SR. V roku 2019 priemyselné podniky v TSK za svoje výkony a tovar utŕžili 11,5 mld. eur. Zamestnávali 91 243 osôb, čo je najvyššia zamestnanosť v odvetví priemyslu v porovnaní s ostatnými krajmi. Zdroj: Štatistickú úrad SR < http://datacube.statistics.sk/#!/view/sk/VBD_SK_WIN/pm3002rr/v_pm3002rr_00_00_00_sk>

V odvetvovej štruktúre zamestnanosti má v rámci celého kraja výraznú dominanciu strojárstvo, čo vytvára pomerne vyprofilovaný stav priemyselnej výroby, no i silnú závislosť na tomto odvetví.

Z pohľadu riešeného územia UMR a jeho širšieho kontextu, ktorý preň predstavuje okres Prievidza, resp. región hornej Nitry, do ktorého je zasadené, je ekonomika je pomerne diverzfikovaná. Okrem dominantného ťažobného priemyslu a energetiky tu má síce rovnako zastúpenie strojárstvo, ale tiež iné druhy priemyslu - gumárenský, zbrojársky, obuvnícky, kožiarsky, nábytkársky či potravinársky priemysel a nezanedbateľná je i prítomnosť rozvinutého cestovného ruchu, najmä kúpeľníctva v meste Bojnice. Najväčším zamestnávateľom v regióne hornej Nitry je spoločnosť Hornonitrianske bane, a.s. Prievidza a jej dcérske spoločnosti, s počtom zamestnancom do 4 000. Ďalšia zamestnanosť sa viaže k súvisiacim banským činnostiam v rámci dodávateľsko - odberateľských vzťahov, výroby energie a pod. Ďalšími významnými zamestnávateľmi v regióne sú Fortischem, GeWis Slovakia, Brose, Nestlé, Honeywell, Rialto, Contitech (Continental), SaarGummi, Vegum a Slovaktual, ktoré spolu zamestnávajú približne 9 000 osôb.

Ani diverzifikácia priemyslu však nemá vplyv na zvýšenú výkonnosť ekonomiky, nakoľko z pohľadu pridanej hodnoty na obyvateľa sa okres Prievidza v rokoch 2009 – 2016 radil medzi okresy pod priemernou úrovňou v rámci Slovenska. V roku 2016 dosiahol hodnotu 2 426 Eur na obyvateľa, pričom priemer v rámci Slovenska bol 2 767 Eur/obyvateľa. (Zdroj : ŠÚ SR, 2016)

Priestorová štruktúra priemyslu

Priemyselné parky

---

[20] http://statdat.statistics.sk/cognosext/cgi-bin/cognos.cgi?b_action=cognosViewer&ui.action=run&ui.object=storeID(%22iB8CC009C53A64B0FBB52A91A30E5BFB3%22)&ui.name=Region%c3%a1lna%20zamestnanos%c5%a5%20a%20zamestnanci%20%5bnu3003rr%5d&run.outputFormat=&run.prompt=true&cv.header=false&ui.backURL=%2fcognosext%2fcps4%2fportlets%2fcommon%2fclose.html

Aktuálny územný plán Trenčianskeho samosprávneho kraja[21] (ďalej aj ako „ ÚPN TSK„ v znení ZaD č. 3) v záväznej časti uvažuje s celoštátne významnými, resp. regionálne významnými územiami definovanými ako priemyselné parky, pri ktorých sa odporúča podporovať budovanie priemyselných parkov celoštátneho a lokálneho významu. V tomto zozname sa citujú okrem iných aj dve lokality umiestnené v rámci riešeného územia UMR, a to konkrétne Prievidza – Nováky – Agropark (priemyselný park celoštátneho významu) a Areál SAD v Prievidzi (priemyselný park lokálneho významu).

Tabuľka 41 Prehľad významnejších priemyselných parkov (zóny a areály) na území riešeného územia UMR

Názov územia	Lokalizácia	Rozloha (v ha)	Spoločnosti
Priemyselný park Nováky	**Nováky**	**0,91 ha**	
Priemyselný park Nováky	**Nováky**	**9,7 ha - zelený park**	**Printel s.r.o.**
Priemyselný park Prievidza- west	**Prievidza**	**47 ha**	**KOVOSPOL Grouo, Rubing**

Zdroj: vlastné spracovanie na základe údajov ÚPN TSK v znení ZaD č. 3 a oficiálnych stránok jednotlivých prevádzkovateľov

Tabuľka 42 Zoznam priemyselných parkov v TSK podľa Analýzy priemyselných parkov SR

										Počet prac.miest		
č.	Priemyselný park - mesto/obec	Okres	Rozloha (ha)	Celková výmera (m²)	Využiteľná plocha (m²)	Vnútroar. Komun. a ost. plochy (m²)	Voľná plocha (m²)	Obsadená plocha (m²)	Obsadenosť = % podiel obsadenej voči využiteľnej ploche	Plán.	Skutoč.	Skutočný voči plán. %
30	Myjava	Myjava	14	144 677	111 568	33 109	0	111 568	100,00%	246	745	302,85%
42	**Prievidza - Západ I**	**Prievidza**	**49**	**400 000**	**360 000**	**40 000**	**50 000**	**310 000**	**86,11%**	**3 000**	**500**	**16,67%**
45	Rudník	Myjava	16	162 330	143 100	19 230	140 311	2 789	1,95%	107	27	25,23%
61	Trenčín	Trenčín	115	1 150 000	1 036 000	114 000	280 000	756 000	72,97%	1 200	800	66,67%

Zdroj : MH INVEST II, MH SR, SARIO, Analýza priemyselných parkov SR k 30.6.2017, vlastné spracovanie z tabuľky č.18 prílohy materiálu https://www.economy.gov.sk/uploads/files/bRRRoRuk.pdf

Pre reálne posudzovanie stavu priestorových východísk priemyslu sledovaného územia či už je to región, prípadne okres voči iným regiónom Slovenska je základnou podmienkou rovnaké posudzovanie kapacít priemyselných parkov (ďalej aj ako PP), čo však nie je súčasný stav metodiky kompetentných organizácií. Príkladom sú rôzne analýzy stavu priemyselných parkov z dielne SARIO, odvodené od podmienok podpory PP z rokov 2001-2003 na základe nového zákona k podpore PP, či súčasných analýz MH SR (2018) a tiež rozdielnosti, ktoré vznikajú i aktivitami územných regionálnych inštitúcií. Na území Trenčianskeho kraja a nepochybne i na riešenom území UMR, sa nachádzajú mnohé ďalšie, v celkových analýzach nezmapované lokality, ktoré svojou rozlohou a funkčným zameraním výraznou mierou ovplyvňujú formovanie priľahlých území. Ďalšie územia priemyselnej výroby (plochy výroby) predstavujú menšie alebo samostatné jednotky priemyselnej a stavebnej výroby, podnikateľských aktivít a skladov prevažne lokálneho charakteru.

Z tohto pohľadu sa javí ako účelné pri riešení tém priemyselného rozvoja prihliadať na aktuálne odporúčania o brownfieldoch z dielne MD SR (ktoré disponuje kompetenciami v oblasti stratégií pre mestský rozvoj) v rámci **Koncepcie mestského rozvoja SR do roku 2030**, ktoré definujú postupy i metodiku pohľadu dozadu („teória troch grošov“) **bez ohľadu na majiteľa, región, či charakter priemyselnej výroby**.

[21] Územný plán TSK v znení zmien a doplnkov č.3

Brownfieldy
V roku 2018 vláda SR schválila materiál Koncepcia mestského rozvoja SR do roku 2030 (ďalej aj ako „Koncepcia"), spracovanú Ministerstvom dopravy a výstavby Slovenskej republiky (MDV SR). Jedným zo štrukturálnych opatrení, ktoré koncepcia obsahuje, je aj úloha „Analyzovať prekážky v zhodnocovaní nevyužívaných a zanedbaných území v intraviláne miest a navrhnúť podporné opatrenia". Takéto územia sa často označujú aj pojmom „brownfield".

Pre účely Koncepcie boli pod pojmom „brownfield" zadefinované také nehnuteľnosti (pozemok, objekt, areál), ktoré:

- sú zanedbané, opustené alebo nedostatočne využívané;
- sú pozostatkom predchádzajúceho užívania, zaniknutej aktivity;
- majú skutočné alebo potenciálne problémy s kontamináciou;
- pre svoje ďalšie prospešné využívanie vyžadujú intervenciu.

Ďalej boli brownfieldy kategorizované podľa ekonomického potenciálu na :

- rozvoja schopné – rozvoj je rentabilný a možný za bežných trhových podmienok;
- potenciálne rozvojové – obnova je na hranici rentability a riskantná, možná formou spolupráce verejného a súkromného sektora;
- s nákladovou medzerou – regenerácia je nerentabilná, vyžaduje verejnú podporu formou dotácií alebo iných opatrení.

Ako vyplýva z textu uvedeného vyššie, v takejto štruktúre sa nevyužívané plochy na území kraja neevidujú.

Preto ak hovoríme o potrebe systematickej podpory revitalizácie brownfieldov, ktorá by reflektovala Koncepciu a vo všeobecnosti celosvetové trendy mestského, resp. sídelného urbanistického rozvoja, ktoré smerujú od extenzifikácie urbanizácie (rozvoj sídiel so zaberaním stále nových plôch v území) k zvýšenému dôrazu na intenzifikáciu (využitie a pretváranie existujúcej nevyužívanej či opustenej infraštruktúry na nové funkcie), je nutné zadefinovať potrebu takéto štruktúry v prvom rade **identifikovať**. K tomu bude potrebná horizontálna a vertikálna integrácia, t.j. zapojenie partnerov na všetkých úrovniach s cieľom spoločného hľadania riešení, využívanie expertíz na národnej a medzinárodnej úrovni, finančná podpora procesu prípravy a realizácie projektov, ako aj akumulácia a zdieľanie poznatkov, skúseností s rôznymi prístupmi a postupmi a samozrejme budovanie odborných kapacít.

Zámer prioritizovať revitalizáciu zanedbaných a nevyužívaných území by mal v súlade s Koncepciou pozostávať z komponentov, ktoré by umožnili vytvoriť podmienky pre systematickú podporu obnovy zanedbaných a nevyužívaných území a objektov v intravilánoch sídiel najmä vo verejnom vlastníctve, vrátane rozsiahleho prehľadu a monitoringu a poskytnutia odbornej metodickej a právnej podpory:

- priebežne tvorená databáza zanedbaných a nevyužívaných území - identifikácia lokality, veľkosť územia, stavebné objemy, pôvodné využitie, aktuálne percentuálne využitie a typy funkcií, druh vlastníctva, poloha v rámci sídla, kontaminácia, prírodné a kultúrne hodnoty, popis, regulácia v rámci platného územného plánu, známe zámery, mapové a obrazové prílohy;
- monitorovanie a zverejňovanie informácií o zámeroch obnovy, pripravovaných, realizovaných a uskutočnených projektoch;
- tvorba a zverejňovanie metodických odporúčaní od zámeru po kolaudáciu – analýza súčasného stavu, zostavenie plánu využitia a obnovy, vypracovanie štúdie uskutočniteľnosti, špecifiká projektovej dokumentácie, inžinierskych činností a realizácie obnovy vrátane stavebných činností, obnovy technickej infraštruktúry a zelene;
- spracovanie právnych analýz, ktoré realizátorom uľahčia efektívnu prípravu, obnovu a využívanie území – vymedzenie kategórie nevyužívaných a zanedbaných území v územno-plánovacej dokumentácii, možnosti riešenia majetkových vzťahov, možnosti poskytovania verejných finančných zdrojov a viaczdrojového financovania vrátane podmienok štátnej pomoci, tvorba verejno-súkromných partnerstiev, riešenie prevádzkových vzťahov a pod.
- zapojenie a zosieťovanie spolupracujúcich samospráv na pôdoryse projektu URBACT.

Terciárny sektor (sektor služieb)[22]

[22] „Sektor služieb, z hľadiska národného hospodárstva označovaný tiež ako terciárny sektor, zahŕňa všetky odvetvia ľudskej činnosti, ktorých podstatou je poskytovanie služieb (platených aj neplatených), teda obchod, poskytovanie práce, vedomostí, finančných prostriedkov, infraštruktúry, výrobkov alebo ich vzájomná kombinácia. Ide o sektor s najvyšším podielom v krajinách s rozvinutou ekonomikou. Typické pre tento sektor je relatívne nízka investičná náročnosť, vysoké tempo zavádzania vedecko-technického pokroku a vysoká produktivita. Charakteristické je i to, že zamestnanosť v tomto sektore tvorí najvyšší podiel zo všetkých sektorov hospodárstva." (cit.Zdroj: https://managementmania.com/sk/sektor-sluzieb-terciarny-sektor)

Terciárny sektor je v TSK zastúpený pomerne vysokým podielom zo všetkých sektorov z hľadiska zamestnanosti. Tento podiel sa za sledované obdobie od roku 2009 pohybuje na úrovni 32%. V rámci sektora si dlhodobo najvyššie zastúpenie zamestnanosti v kraji udržiava odvetvie vzdelávania s podielom 7,5% (v roku 2019). Významné zastúpené sú aj odvetvia Verejná správa, sociálne zabezpečenie s podielom 6,7 % (v roku 2019) či odvetvie Zdravotníctvo, sociálna pomoc s 6,1%.

Zdravotná starostlivosť v TSK disponuje sieťou zariadení regionálneho významu reprezentovaná nemocnicami, odbornými liečebnými ústavmi, špecializovanými a rehabilitačnými zariadeniami poskytujúcimi zdravotnú, liečebnú a kúpeľnú starostlivosť, ktorá je citeľne prítomná aj v rámci riešeného územia UMR v meste Bojnice.

V komerčnej sfére sa v kraji sa vytvorila i hustá sieť zariadení malo- a veľkoobchodu, hotelov a gastronomických zariadení. Na terciárny sektor je tak na regionálnej úrovni v tejto podobe viazaná veľká časť hrubého fixného kapitálu. Navyše transformačný proces ekonomiky rozšíril v uplynulých rokoch terciárny sektor aj o množstvo subjektov ponúkajúcich v rámci kreatívnej sebarealizácie aj množstvo druhov služieb inovatívneho charakteru. Či už v podobe tovarových, alebo voľnočasových aktivít.

Špecifikom niektorých okresov TSK ako napríklad Trenčín či **Prievidza** je i koncentrácia tzv. vyššej vybavenosti sektora služieb. Z pohľadu komunálnych služieb sa jedná o regionálne inštitúcie, úrady štátnej a verejnej správy, bankovníctvo a pod.

V oblasti kultúry v TSK ako v jedinom kraji na Slovensku absentuje profesionálne divadelníctvo. Avšak v oblasti komerčného charakteru služieb narastá sieť klubových a eventových zariadení. Významnými turistickými miestami v kraji sú historické miesta – k Trenčianskemu hradu či hradným opevneniam na Považí (Tematín, Čachtice, Beckov, Vršatec, Považský hrad,....), z pohľadu dominantných atraktivít kraja v riešenom území UMR rovnocenne alternujú **Bojnický zámok a Národná zoologická záhrada Bojnice**, ako aj viaceré ďalšie prírodné, historické či sakrálne lokality.

Strieborná ekonomika[23]

V Európe sledujeme dlhodobý trend starnutia populácie, ktorý trvá už niekoľko desaťročí. Nasvedčuje tomu aj zvyšovanie mediánu veku, ktorý sa podľa údajov Eurostatu za posledných 12 rokov zvyšoval priemerne o 0,3 roka (z úrovne 38,3 r. v roku.2001 na úroveň 41,9 r. v roku 2013)

K nepriaznivému demografickému vývoju v súčasnosti prispela najmä nízka miera pôrodnosti, ale tiež zvyšovanie veku dožitia. Očakávaná dĺžka života sa v rozmedzí týchto rokov zvýšila v priemere o 2,6 roka, a to zo 77,7 r. na 80,3 r. (u mužov o 3 r. a u žien o 2,2 r.). Podľa prognózy Eurostatu sa celkový počet obyvateľov Európskej únie (501 miliónov z roku 2010) zvýši do roku 2040 na 526 miliónov, čo bude najvyšší počet obyvateľov. Následne sa počet bude znižovať (na 517 miliónov do roku 2060), pričom dôjde k prirodzenému úbytku obyvateľstva. Kým v roku 2010 bol podiel obyvateľov nad 65 rokov na populácii vo veku 15 – 64 rokov 17%, do roku 2060 sa má zvýšiť na viac než 68%. Podiel osôb vo veku 80 rokov a viac sa za 20 rokov od roku 2010 zvýši z 5% na 12%.

K relatívnemu nárastu vyšších vekových skupín obyvateľstva výrazným spôsobom prispeli aj dosiahnuté výsledky pokroku v ekonomickej, sociálnej, ale aj v medicínskej oblasti. V súvislosti so starnutím populácie sa do popredia čoraz viacej dostáva pojem **strieborná ekonomika**. Pod striebornou ekonomikou chápeme adaptáciu ekonomiky na budúce potreby rastúceho počtu starších ľudí, s čím súvisí vytváranie nových trhových príležitostí pre podnikateľský sektor (Deutsche Welle, 2005).

Okrem súvisiacich problémov, ktoré so sebou starnutie populácie prináša je možné túto skutočnosť vnímať aj ako výzvu, resp. príležitosť pre rozvoj nových segmentov hospodárstva – zameraných na potreby seniorov a ľudí v dôchodkovom veku. Jednou z nich sú aj príležitosti pre inovatívne firmy a ich produkty, ktoré by pomohli zlepšiť kvalitu života starších ľudí. Mnohé krajiny tak zakomponovávajú iniciatívy týkajúce sa technológií a starnutia do národných R&D politík alebo inovačných stratégií.[24] Na úrovni Európskej únie sa doteraz prijalo niekoľko opatrení, ktoré by mali stimulovať tento trh a ktoré by mali pomôcť malým a stredným podnikom, ktoré na ňom pôsobia. Môžeme sem zaradiť napríklad spoločný program aktívneho a asistovaného bývania (the Active and Assisted Living Joint Programme), akčný plán informatizácie a elektronizácie zdravotníctva (the eHealth Action Plan), európske inovačné partnerstvo v oblasti aktívneho a zdravého

[23] Zdroj: Strieborná ekonomika – potenciál na Slovensku, Viliam Páleník a kolektív, Ekonomický ústav SAV, Bratislava 2014. a Strieborná ekonomika ako možné exportné zameranie slovenskej ekonomiky, Viliam Páleník, Ekonomický ústav SAV, Bratislava 2009. Strieborná ekonomika, Inštitút zamestnanosti <https://www.iz.sk/sk/projekty/strieborna-ekonomika>

[24] Podľa Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru by malé a stredné podniky mali byť srdcom budúceho Európskeho inovačného plánu.

starnutia (the European Innovation Partnership on Active and Healthy Ageing) či Horizont 2020, teda najväčší výskumný a inovačný program EÚ, v rámci ktorého možno nájsť výzvu týkajúcu sa zdravia, demografických zmien a blahobytu.[25]

Citujúc zdroj[29]: „ U staršej generácie rastie ochota spotrebovať. Kúpna sila ľudí vo veku 60 a viac sa neustále zvyšuje. V štruktúre spotreby platí tzv. Engelov zákon: čím má niekto viac peňazí, tým menší podiel výdavkov dáva na nevyhnutné životné potreby ako potraviny a bývanie, a tým viac dáva na veci, ako sú zdravie, rekreácia, kultúra, peňažné dary na charitu a pod. V rámci EU ľudia patriaci do vekovej skupiny 50 a viac vlastnia 75 % akcií na burzách, 65% súkromných úspor, 60% domov, 50% osobných áut a dokonca až 80% luxusných áut. Fenomén strieborná ekonomika vytvára nové trhové príležitosti. Pre slovenskú ekonomiku je možnou trhovou príležitosťou exportovanie špecializovaných tovarov a služieb striebornej ekonomiky do krajín EÚ 15, ktoré aj v súčasnosti tvoria hlavné exportné teritórium. Starnúce obyvateľstvo vytvára početnú skupinu obyvateľstva, ktorá v podmienkach uplatňovania princípu aktívneho starnutia vytvára novú rastúcu skupinu spotrebiteľov so špecifickými požiadavkami, ako sú automobily s IKT čiastočne nahradzujúce oslabené zmyslové vnímanie, ubytovacie služby priateľské starnutiu, služby súvisiace so starostlivosťou o majetok – správa finančných portfólií, investícií do nehnuteľností a pod. Konkrétne zmeny v parametroch verejného systému služieb veľmi ťažko predvídať. Je však jasné, že úloha verejného sektora bude čoraz viac klesať a do popredia sa dostanú platené služby poskytované súkromným sektorom, a teda veľký objem platieb súkromným opatrovateľským a zdravotným službám.“

Starnutie a súvisiaci prechod z aktívneho pracovného života do dôchodku ovplyvňuje okrem ponuky práce aj správanie ľudí ako spotrebiteľov. Zmeny v objeme dopytu a v štruktúre spotreby v dôsledku rastúceho počtu starších ľudí v európskych ekonomikách majú potenciál stať sa hnacou silou konceptu, ktorý je často označovaný ako strieborná ekonomika. Tento termín sa vzťahuje na súbor ekonomických činností spojených s výrobou a poskytovaním tovarov a služieb zacielených na staršiu časť populácie. Európska komisia venuje pozornosť tejto problematike už niekoľko rokov a napríklad v Správe o starnutí populácie z roku 2009 kladie dôraz na možný pozitívny vplyv starnutia na súkromný sektor: "Starnutie spoločnosti prináša nové príležitosti pre inovatívne podniky vzhľadom k dopytu po inovatívnych alebo prispôsobených tovaroch a službách“.

Starnutie je v súčasnosti považované za významný sociálny a ekonomický problém Európy. Účinky starnutia na štruktúru spotreby povedú k štrukturálnym ekonomickým problémom. Zvýšenie dopytu po niektorých špecifických tovaroch a službách by mohlo byť považované za príležitosť pre niektoré sektory, alebo dokonca malé krajiny. Na druhej strane, niektoré sektory sa budú musieť prispôsobiť poklesu v dopyte po ich produkcii v dôsledku nevyhnutných zmien v spotrebnom správaní. Hlavnou myšlienkou konceptu striebornej ekonomiky je zameranie produkcie tovarov a služieb na rastúcu skupinu starších spotrebiteľov, ktorá má potenciál stimulácie hospodárskeho rastu a vytvárania nových pracovných príležitostí.

Zmeny vo vekovej štruktúre populácie so sebou prinášajú nevyhnutné dôsledky na ekonomiku. Skúsenosti ukázali, že zmeny vo vekovej štruktúre obyvateľstva môžu mať signifikantný vplyv na produkciu. Efekty podobného rozsahu na zmeny v spotrebe (a nepriamo v produkcii) je možné očakávať aj v súvislosti s odchodom generácie povojnových „baby boomerov“ do dôchodku. Na základe tohto vývoja je možné očakávať druhú demografickú dividendu. Takýto vývoj bol inšpiráciou pre vznik konceptu striebornej ekonomiky. Segmenty tovarov a služieb zamerané na seniorov budú rásť už len z dôvodu nárastu podielu starších osôb na celkovej populácii. Adekvátna a promptná reakcia na túto zmenu, ktorá by vyvolala primerané zmeny vo výrobe a poskytovaní služieb, má potenciál priniesť konkurenčnú výhodu, a to nielen v rámci Európy, ale aj pri expanzii na mimoeurópske trhy.

Starnúce obyvateľstvo vytvára početnú skupinu obyvateľstva, ktorí v podmienkach uplatňovania princípu aktívneho starnutia vytvárajú novú rastúcu skupinu spotrebiteľov so špecifickými požiadavkami ako sú:

- automobily s IKT čiastočne nahradzujúce oslabené zmyslové vnímanie,
- ubytovacie služby priateľské starnutiu,
- špecifické pracovné podmienky,
- služby súvisiace so starostlivosťou o majetok – správa finančných portfólií, investícií do nehnuteľností a pod.,
- trávenie voľného času, špecifické turistické služby,
- starostlivosť o zdravie a pod.

V prípade krajín s relatívne nižšími príjmami bude kľúčom k úspechu konceptu striebornej ekonomiky primárne uspokojenie základných potrieb domáceho trhu a efektívna schopnosť prilákať zahraničných zákazníkov do sektoru služieb. Vzhľadom na rastový potenciál skrytý v striebornej ekonomike by vlády mali zvážiť aplikáciu ekonomických a právnych stimulov, ktoré by zjednodušili prístup podnikov na domáce a zahraničné strieborné trhy.

Opatrenia zamerané na domáci trh, by mali zahŕňať:

- podporu záujmu a dostupnosť preventívnej zdravotnej starostlivosti;

[25] < https://ec.europa.eu/digital-agenda/en/news/growing-silver-economy-europe>.

- podporu dlhodobej starostlivosti a podporných služieb (dodávky jedla domov, a pod.);
- podpora neformálnej starostlivosti o seniora ako člena domácnosti
- podporu energeticky úsporného bývania.

Opatrenia zamerané na zahraničné trhy (vývozu tovarov a služieb):

- podpora domáceho cestovného ruchu zaujímavého pre zahraničných seniorov;
- podpora domácej zdravotnej starostlivosti, ktorá môže byť dopytovaná zahraničnými seniorov (vývoz služieb);
- podpora cezhraničnej dostupnosti zdravotnej a sociálnej starostlivosti (jednotný trh verejných služieb);
- podpora konkurencieschopnosti domácich výrobcov v súťaži so zahraničnými výrobcami, a tak prispieť k ich prístupu na zahraničné trhy.

Oblasti potenciálneho rozvoja slovenskej striebornej ekonomike sú:

- pôdohospodársvo a potravinárstvo (veľkovýrobná produkcia bio- /organických výrobkov, využitie vodného hospodárstva a lesníctva v turizme);
- stavebníctvo (v dôsledku zmien klímy – výstavba seniorských mestečiek a druhých domovov seniorov, rekonštrukcie);
- doprava (autá pre seniorov vs. univerzálny dizajn, bezbariérovosť);
- ubytovacie a stravovacie služby, zábava a rekreácia (v dôsledku zmien klímy príklon k miernemu pásmu, lokálne kultúry, kúpele, welness);
- ICT pre bývanie (pohotovostné systémy, inteligentné bývanie - prepojenie spotrebičov, zjednodušovanie používania);
- ICT pre zdravie (zdravotné technológie pre starších, domáca starostlivosť, telemedicína);
- finančné a poisťovacie služby (pripoistenie zdravotné, penzijné a na odkázanosť, reverzná hypotéka, osobné poradenské služby);
- vzdelávanie (rekvalifikačné kurzy, univerzity tretieho veku, socializačno-náučné aktivity).

Strieborná ekonomika je výzvou aj z pohľadu transformácie uhoľného regiónu hornej Nitry, pre ktorú jej Aktualizácia akčného plánu definuje ako jeden z jej pilierov aj Kvalitu života a sociálnu infraštruktúru. Zapojenie staršej generácie a s ňou spojených tzv. strieborných činností a služieb do ekonomického života ako jej súčasť sa javí byť veľkou výzvou aj pre samotné riešené územie UMR.

Kvartérny sektor[26]

V roku 2017 bolo v Trenčianskom kraji v odvetví odborné, vedecké a technické činnosti zamestnaných celkovo 4145 osôb, čo predstavovalo podiel len 0,28% z celkového počtu zamestnaných osôb v kraji. V porovnaní s podielom pracujúcich na úrovni SR, kde bolo v roku 2016 v tomto odvetví evidovaných 195 812 všetkých pracujúcich, vykazuje Trenčiansky kraj nižšiu hodnotu národného priemeru, ktorý – ako je nutné poznamenať, je tvorený primárne mestom, resp. regiónom Bratislava, ktorý zastáva v rámci krajiny pozíciu prirodzeného centra rozvoja kvartérneho sektora. Je to dané vysokou koncentráciou akademickej a vedeckej obce, ako aj pôsobnosťou širokého spektra súkromného sektora, vďaka čomu sa tam skoncentrovali subjekty, ktorých sa venujú činnostiam typickým pre vznik, zavádzanie a šírenie inovácií.

Podľa ročenky – Regional yearbook, ktorú vydal v roku 2019 Eurostat, patrí Bratislavský kraj medzi 3 regióny s najvyšším podielom výskumných pracovníkov na celkovom počte zamestnancov v rámci EÚ 28. Zároveň, spolu s regiónom Praha, disponuje aj najväčším podielom vedeckých pracovníkov v rámci verejného sektora. Naopak, podiel vedeckých pracovníkov v súkromnom sektore je relatívne nízky. Napriek tomu však región Bratislavy, a teda ani SR ako celku, nedosahujú významnejší počet záznamov na mape patentov či na medzinárodne porovnateľných výstupov inovatívneho charakteru.

Národné a regionálne intervencie do kvartérneho sektora hospodárstva nepredstavovali doteraz dostatočný impulz pre rozvoj odvetví založených na informačných technológiách a aktivitách s vyššou pridanou hodnotu. Bratislava je tak často krát vystavená externalitám v podobe difúznych priamych zahraničných investícií alebo sa spolieha na vlastné endogénne zdroje, ktoré sú však v meradle rastu európskej konkurencieschopnosti nedostatočné.

V Trenčianskom kraji sa však napriek vyššie uvedeným faktom dlhodobo formujú kapacity akademického i privátneho sektora, ktoré sú schopné čeliť v dobrých podmienkach na rozvoj tým najnáročnejším výzvam na poli vedy, výskumu

[26] „Kvartérny (znalostný) sektor hospodárstva je založený na znalostiach a zahŕňa najmä vedu a výskum. Niekedy sa tiež uvádza širšie poňatie sektora vrátane všetkých služieb založených na znalostiach a informáciách teda vzdelávanie, odvetví informačných a komunikačných technológií, poradenstvo a ďalšie. Kvartérny sektor je založený na vysokej vzdelanosti a vyžaduje vysoko kvalifikovaných pracovníkov. Znalostný sektor je rastúci predovšetkým v najvyspelejších štátoch a je hnacím motorom inovácií v ostatných sektoroch, najmä v priemysle a službách. Znalostný sektor prináša nové trhy, vytvára nové odvetvia, produkuje inovatívne služby, produkty alebo metódy práce. Z toho dôvodu je kľúčový pre rozvoj ekonomiky a celej spoločnosti.“ (Zdroj : https://managementmania.com/sk/znalostny-sektor-kvarterny-sektor)

a inovácií. Potenciál sa ukazuje najmä v rozvoji vedeckých, výskumných a inovačných aktivít v oblasti výskumu technológií skla, vodíkových technológií, obnoviteľných zdrojov energií, simulácií a virtuálnej reality, či technológií spracovania plastov, z ktorých časť má potenciál uplatniť sa aj v sledovanom území UMR:

Ekonomická aktivita obyvateľstva[27]

V Trenčianskom kraji bolo v roku 2011 podľa výsledkov Sčítania obyvateľov, domov a bytov 292 419 ekonomicky aktívnych osôb, z toho bolo 133 010 žien (t.j. 45,5% z celkového počtu ekonomicky aktívnych) a 159 409 mužov (54,5%). Z celkového počtu žien v Trenčianskom kraji bolo ekonomicky aktívnych 43,9% a z celkového počtu mužov bolo ekonomicky aktívnych 54,7%.

Najviac z celkového počtu ekonomicky aktívnych osôb v priestore Trenčianskeho kraja (42 %) sa skoncentrovalo v okresoch Trenčín a **Prievidza**, a tým najmä mestá Trenčín a Prievidza a ich spádové oblasti tu predstavujú ťažiskový priestor na trhu práce.

Ekonomická aktivita obyvateľstva kraja je nižšia než celoslovenský priemer (48,7%). Okres Prievidza dosiahol vyššiu ekonomickú aktivitu, než bol krajský priemer.

V Trenčianskom kraji prebiehal proces starnutia obyvateľstva (v roku 2019 bol index starnutia 131,9). Aj keď detská (predproduktívna) zložka obyvateľstva v posledných piatich rokoch mierne rástla, podiel obyvateľstva staršieho ako 65 rokov rástol 3,4-násobne rýchlejšie. Priemerný vek obyvateľa v roku 2019 dosiahol 42,8 roka.

Najviac ekonomicky aktívnych obyvateľov Trenčianskeho kraja je sústredených v sekundárnom sektore (47,5%), ktorého súčasťou je priemysel ako aj stavebníctvo. V sekundárnom sektore, čiže v odvetviach spracovateľského priemyslu (chemický, textilný, drevospracujúci, potravinársky, hutnícky, strojársky a pod.) a stavebníctva, pracuje 47,5% a v primárnom sektore, t.j. v odvetviach produkujúcich základné suroviny a materiály (poľnohospodárstvo, lesné a vodné hospodárstvo, ťažobný a energetický priemysel), 2,1% ekonomicky aktívnych.

Štruktúra ekonomicky aktívnych osôb podľa sektorov národného hospodárstva na úrovni jednotlivých okresov kopíruje štruktúru na úrovni kraja.

Podľa štatistík z roku 2018 najviac ekonomicky aktívnych obyvateľov Trenčianskeho kraja pracovalo v odvetviach Priemysel (44,7%), Veľkoobchod a maloobchod (12%), vzdelávanie (7,5%), Verejná správa, sociálne zabezpečenie (6,7%) či Doprava a skladovanie (4,5%) V týchto odvetviach ekonomickej činnosti sa realizovalo spolu takmer 129 242 pracujúcich (cca 76% ekonomicky aktívnych osôb).

Dochádzajúci a odchádzajúci [28]

Ekonomické aktivity obyvateľstva boli vždy spojené s pohybom za prácou. V nasledujúcom texte uvádzame prehľad o dochádzajúcom a odchádzajúcom bývajúcom obyvateľstve do zamestnania a škôl v okrese Prievidza, do ktorého spadá i riešené územie UMR. Prítomnosť obyvateľstva trvalo nebývajúceho v danej obci/meste či okrese spôsobuje, že na danom území sa na dennej báze nachádza viac obyvateľstva, ktoré zaťažuje všetky obecné/mestské funkčné systémy, zariadenia občianskej vybavenosti, dopravné, komunikačné a inžinierske siete a pod. Naopak, prílišný odliv obyvateľstva za prácou či štúdiom môže so sebou niesť riziko, že sa obyvatelia sledovaného územia rozhodnú za trvalé miesto svojho bydliska zvoliť miesto svojej práce či štúdia. Ako vyplýva z nižšie uvedených údajov ŠÚ SR z posledného sčítania domov a bytov v roku 2011, okres Prievidza zaznamenal vyšší počet odchádzajúcich ako prichádzajúcich. Z tohto pohľadu bude zaujímavé

---

[27] Ekonomická aktivita je údaj o postavení obyvateľa na trhu práce k rozhodujúcemu okamihu sčítania. Za jednotlivé sídla sa sleduje štruktúra ekonomicky aktívneho obyvateľstva iba pri sčítaní obyvateľov, domov a bytov. Za ekonomicky aktívnych na účely Sčítania obyvateľov, domov a bytov 2011 sa považovali obyvatelia, ktorí boli k rozhodujúcemu okamihu sčítania pracujúci (okrem dôchodcov), pracujúci dôchodcovia, nezamestnaní a osoby na materskej dovolenke.

[28] Dochádzka a odchádzka je spracovaná na základe podkladov ŠÚ SR zo Sčítania obyvateľov, domov a bytov k 21.5. 2011. Údaje sa vzťahujú na obyvateľov trvalo bývajúcich v SR s ekonomickou aktivitou pracujúci a pracujúci dôchodcovia, žiaci základných škôl (t.j. deti 5- až 16-ročné), študenti stredných škôl a študenti vysokých škôl. Vo výstupoch nie sú zahrnutí ekonomicky aktívni obyvatelia s nezisteným vekom a obyvatelia, ktorí denne dochádzajú/odchádzajú do/zo zamestnania, ale ich čas trvania dochádzky/odchádzky sa nezistil.

Dochádzkou do zamestnania a školy sa rozumie dochádzka do obce, ktorá bola k rozhodujúcemu okamihu sčítania miestom výkonu zamestnania, resp. miestom školy obyvateľa. Táto obec nie je zhodná s obcou trvalého pobytu obyvateľa. Údaje sú spracované aj za dochádzku obyvateľov do presne neurčenej (nezistenej) obce miesta zamestnania/školy. Pri dochádzke sú údaje triedené podľa centier odchádzky; jednotlivé obce odchádzky sú uvedené menovite vtedy, ak z nich za prácou alebo do školy odchádza spolu 10 a viac osôb.

Odchádzkou do zamestnania a školy sa rozumie odchod z obce, v ktorej mal obyvateľ k rozhodujúcemu okamihu sčítania trvalý pobyt. Obec trvalého pobytu je rozdielna od obce, kde obyvateľ vykonáva zamestnanie, resp. navštevuje školu. Údaje sú spracované aj za obyvateľov, ktorí do zamestnania alebo školy odchádzajú do zahraničia. Aj pri odchádzke sú uvedené menovite centrá dochádzky vtedy, ak z obce dochádza za prácou alebo do školy spolu 10 a viac osôb.

porovnanie s najnovším sčítaním obyvateľstva, ktoré prebehlo v roku 2021 (v čase spracovania tejto kapitoly výsledky neboli k dispozícii):

Podľa podkladov ŠÚ SR zo Sčítania obyvateľov, domov a bytov o počte dochádzajúcich a odchádzajúcich obyvateľov do zamestnania a škôl, v roku 2011 do okresu Prievidza **dochádzal**o za prácou 20 924 ekonomicky aktívnych osôb, z toho 18 974 dochádzajúcich v rámci okresu a 1 950 z iných okresov SR. Najviac ich dochádzalo z okresu Partizánske.

Okrem ekonomicky aktívnych osôb dochádzalo v roku 2011 do okresu Prievidza aj 382 žiakov a študentov z obcí iných okresov, z toho 114 dochádzalo do ZŠ, 241 študentov do SŠ a 27 študentov do VŠ. Najviac dochádzajúcich žiakov a študentov bolo z okresu Partizánske.

Celková dochádzka do okresu Prievidza predstavovala v roku 2011 spolu 25 855 osôb, z toho dochádzajúcich bolo 1 363 z obcí iných okresov TSK než okres Prievidza a 922 bolo z obcí okresov iných krajov SR než TSK.

Z okresu Prievidza **odchádzalo** v roku 2011 do zamestnania celkovo 28 268 ekonomicky aktívnych osôb (EAO) (čo je 9,7% z celkového počtu ekonomicky aktívnych osôb TSK ku dňu SODB 2011), z toho 1 864 ekonomicky aktívnych obyvateľov bolo odchádzajúcich do iných okresov TSK a 3 623 ekonomicky aktívnych odchádzalo do obcí okresov iných krajov SR než TSK a 3 807 ekonomicky aktívnych odchádzalo do zahraničia. Z odchádzajúcich do iných okresov SR najviac EAO odchádzalo do obcí okresu Bratislava.

Okrem ekonomicky aktívnych osôb odchádzalo v roku 2011 z okresu Prievidza aj 8 500 žiakov a študentov, z toho bolo 1 878 žiakov odchádzajúcich do ZŠ, 3 383 študentov do SŠ a 3 239 študentov do VŠ. Z celkového počtu odchádzajúcich žiakov a študentov z okresu Prievidza 561 odchádzajúcich do obcí iných okresov TSK, 2 837 bolo do obcí okresov iných krajov SR než TSK a 553 bolo odchádzajúcich do zahraničia. Z celkového počtu odchádzajúcich žiakov a študentov do iných okresov SR najviac ich odchádzalo do okresov Bratislava a Nitra.

Celková odchádzka z okresu Prievidza predstavovala v roku 2011 celkovo 36 768 osôb, z toho 2 425 bolo odchádzajúcich do obcí iných okresov TSK ako okres Prievidza, 6 460 bolo odchádzajúcich do obcí okresov iných krajov SR ako TSK a 4 360 do zahraničia.

Čo sa týka ekonomicky aktívnych osôb odchádzajúcich do zahraničia, metodika ŠÚ SR nesleduje v tomto prípade konkrétny smer.

Nezamestnanosť

Celkový stav na trhu práce signalizuje aj počet a štruktúra uchádzačov o zamestnanie [29] (ďalej aj ako „UoZ“).

V tabuľke je uvedený prehľad vývoja počtu uchádzačov o zamestnanie v okresoch Trenčianskeho kraja a v SR v rokoch 2011-2020 (stav k mesiacu december).

Tabuľka 43 Počet uchádzačov o zamestnanie (UoZ) okresu Prievidza v porovnaní s ostatnými okresmi Trenčianskeho kraja a v SR v r. 2011-2020

Okres	stav UoZ									
	k 31.12.	k 31.12.	k 31.12.	k 31.12.	k 31.12.	k 31.12.	k 31.12.	k 31.12.	K 31.12	K 31.12
	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Bánovce nad Bebravou	*2 078*	*2 440*	*2 366*	*2 143*	*1 766*	*1 355*	*962*	*737*	*711*	*1 114*
Ilava	2 594	3 263	2 996	2 700	2 165	1 758	1 036	896	915	1 396
Myjava	1 262	1 314	1 251	1 143	946	696	464	439	471	690
Nové Mesto nad Váhom	2 895	3 172	3 063	2 771	2 385	1 838	1 150	1 015	1 153	1 642
Partizánske	3 352	3 654	3 345	2 983	2 510	1 831	1 150	917	980	1 460
Považská Bystrica	4 466	4 449	4 042	3 770	3 027	2 400	1635	1 335	1 534	2 241
Prievidza	**9 809**	**9 937**	**10 253**	**9 623**	**8 097**	**6 315**	**4 228**	**3 709**	**3 785**	**5 237**
Púchov	1884	2 121	2 034	1 854	1 531	1 184	854	731	830	1 213
Trenčín	4 863	5715	5 227	4 779	3 873	2 871	1 720	1 348	1 353	2 635

[29] Uchádzač o zamestnanie je občan hľadajúci zamestnanie, zaradený do evidencie nezamestnaných na ÚP po podaní písomnej žiadosti o sprostredkovanie zamestnania.

Trenčiansky kraj	33 203	36 065	34 577	31 766	26 300	20 248	13 199	11 127	11 732	17 628
SR	399 800	425 858	398 876	373 754	334 379	276 131	195 583	169 802		227 341

Zdroj: Mesačná štatistika o počte a štruktúre uchádzačov o zamestnanie, Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny, Bratislava, 2019

Pozn.: Na základe lehôt pri zaraďovaní a vyraďovaní občanov v evidencii uchádzačov o zamestnanie, vyplývajúcich z procesov stanovených zákonom č. 5/2004 Z.z. o službách zamestnanosti v znení neskorších predpisov a zákonom č.71/1967 Z.z. o správnom konaní v znení neskorších predpisov, sú údaje v mesačnej štatistike za dané obdobie sledovania ku dňu spracovania považované za predbežné.

Graf 5 Vývoj miery evidovanej nezamestnanosti (MEN) v Slovenskej republike a v Trenčianskom kraji v r. 2011-2020 (stav k decembru)

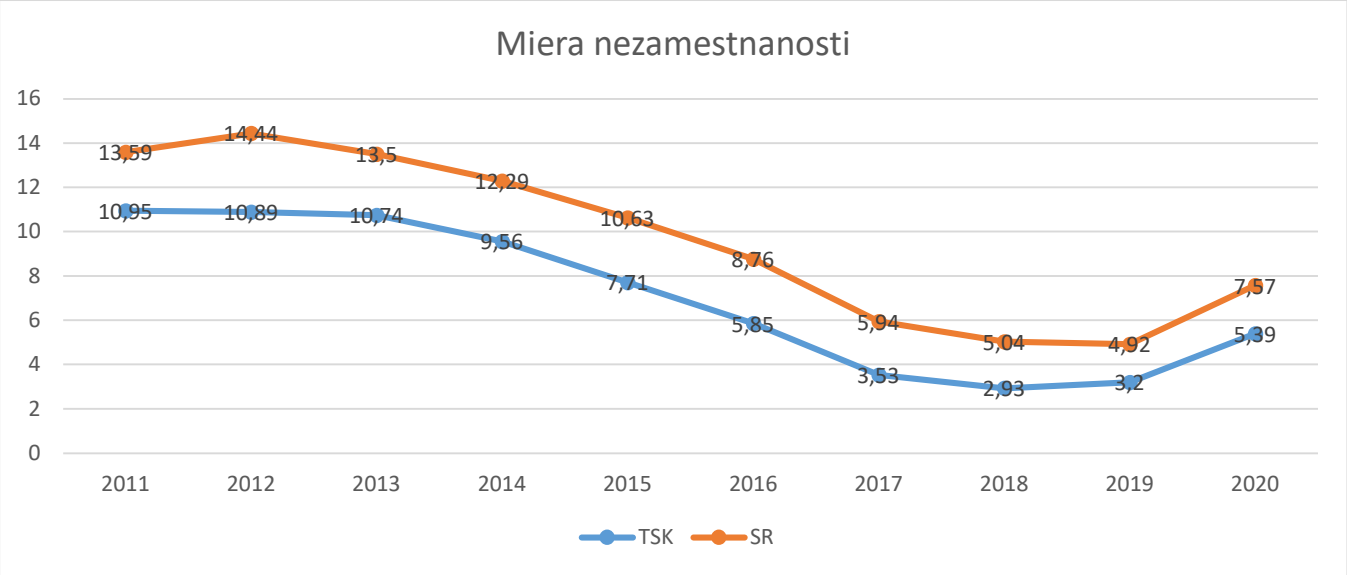

Spracovanie: vlastné spracovanie na základe údajov ÚPSVaR, 2019

V sledovanom období počty uchádzačov o zamestnanie v Trenčianskom kraji kulminovali v rokoch 2011-2014. Miera evidovanej nezamestnanosti klesla od decembra 2011 z 13,59% na 12,29% ku koncu roka 2014. Následne až po rok 2019 klesal počet uchádzačov o zamestnanie, ako aj počet disponibilných uchádzačov o zamestnanie, a tiež klesala miera evidovanej nezamestnanosti na úroveň 4,92 %. V TSK dosiahla MEN ku koncu decembra 2019 hodnotu 3,2 %. V roku 2020 zaznamenávame opäť nárast počtu UoZ - podľa dostupných údajov za rok 2020 bolo v Trenčianskom kraji celkovo 17 628 uchádzačov o zamestnanie, a miera evidovanej nezamestnanosti dosiahla 5,39%, tzn. mierne zvýšenie oproti decembru 2019. Dôvodmi môžu byť dopady pandemickej situácie v súvislosti s ochorením Covid-19, ktorá sa objavila začiatkom roku 2020, čo však v čase spracovania tejto kapitoly nie je zatiaľ možné objektívne zhodnotiť.

Na úrovni jednotlivých okresov v rámci Trenčianskeho kraja najpriaznivejšia situácia je v okrese Trenčín a najvyššiu mieru evidovanej nezamestnanosti sledujeme **v okrese Prievidza, ktorá v júni 2020 dosiahla 6,99% a v decembri 2020 o niečo viac - 7,14 % .** Avšak v porovnaní s ďalšími územnosprávnymi celkami (krajmi) má Trenčiansky kraj stále relatívne priaznivú situáciu na trhu práce, keďže miera evidovanej nezamestnanosti (k 31.12.2020 to bolo 5,39 %) je tu jedna z najnižších (po Bratislavskom, Trnavskom a Nitrianskom kraji). V podmienkach SR dosiahla k 31.12. 2020 miera nezamestnanosti 7,57 %. V okrese Prievidza, do ktorého spadá i riešené územie UMR, sa tak nezamestnanosť nejaví byť kľúčovým problémom. Tým je skôr starnutie obyvateľstva a odliv obyvateľov do iných regiónov.

Demografické prognózy , ktoré do roku 2040 očakávajú nárast podielu starších osôb v populácii až na takmer 33 % v okrese Prievidza (čo je viac ako prognóza celoslovenského priemeru 26,6 %) indikujú, že nadchádzajúce dve desaťročia bude horná Nitra zápasiť s problémom nedostatku pracovnej sily.

Veda, výskum a inovácie

Napriek pomerne vysokému tempu rastu slovenskej ekonomiky v posledných rokoch, progres vedy, výskumu a inovácií (VVI) zaostáva za európskym priemerom. Dôvodom nie je len podpriemerné financovanie vedy, výskumu a vývoja, ale aj stále výrazná orientácia na základný výskum, relatívna uzavretosť slovenského výskumu a zatiaľ pomerne nízky vplyv na inovačnú schopnosť slovenského hospodárstva.[30]

[30] https://www.tsk.sk/buxus/docs/PHSR%20FINAL.pdf

Oblasť vedy, výskumu a inovácií je v rámci slovenských podmienok dlhodobo zanedbávaná a predovšetkým z hľadiska objemu finančných prostriedkov podhodnotená. Podiel investícií do sféry vedy a výskumu predstavoval na Slovensku v roku 2017 len 0,88% HDP[31], čo nás radí medzi krajiny s najnižším podielom v rámci EÚ 28. (v roku 2013 - 0,85%, 2012 - 0,82%, 2011 - 0,68%, 2010 - 0,63% a v roku 2009 - 0,48%, zaznamenáva teda stále rastúcu tendenciu.) Nárast od roku 2010 je spôsobený nárastom kapitálových výdavkov na prístroje a zariadenia v dôsledku čerpania štrukturálnych fondov EÚ zameraných na výskum a vývoj. Napriek tomu dominuje najmä financovanie z verejného sektora. Štátny rozpočet SR zabezpečuje inštitucionálne (veda a technika na vysokých školách a rezortné výskumné ústavy) a účelové financovanie (grantové schémy Agentúry na podporu výskumu a vývoja, rezortné grantové systémy, financovanie medzinárodnej vedecko-technickej spolupráce, štátne programy VV a stimuly pre výskum a vývoj, grantové schémy VEGA, KEGA.

Táto úroveň je zároveň výrazne pod priemerom krajín Európskej únie (2,06% HDP) a v rozpore so stratégiou Európa 2020, ktorá hovorí o potrebe navýšenia prostriedkov do vedy a výskumu a znalostnej ekonomiky na úroveň 3% HDP. Napriek existencii viacerých koncepčných a strategických materiálov na národnej úrovni sa tento pomerne nepriaznivý stav dlhodobo nedarí zmeniť. V roku 2015 súkromné zdroje (vrátane zahraničných súkromných zdrojov) predstavovali 32,2% z celkových výdavkov na výskum a vývoj. Takmer tretina (31,9%) výdavkov na výskum a vývoj bola financovaná zo štátnych zdrojov a 35,9% tvorili verejné zahraničné zdroje najmä zo štrukturálnych fondov.

V regionálnom meradle sa na výskum a vývoj sa v roku 2019 minulo v Trenčianskom samosprávnom kraji (TSK) vyše 94 miliónov eur. Výdavky na výskum a vývoj boli druhé najvyššie spomedzi všetkých slovenských krajov. TSK sa na celoslovenských výdavkoch na výskum podieľal 25%.

Tabuľka 44 Výdavky na výskum a vývoj v Trenčianskom kraji v porovnaní s ostatnými kraji na Slovensku[32]

	2019	2018	2017	2016	2015	2014	2013	2012	2011	2010
Bratislavský kraj	374 848 137	360 835 833	383 071 239	319 931 199	384 880 489	311 168 729	346 919 349	317 112 561	242 739 021	208 159 688
Trnavský kraj	51 325 606	43 918 718	40 098 121	41 492 735	97 749 238	48 742 101	29 187 599	25 293 478	33 565 176	27 996 351
Trenčiansky kraj	**94 105 096**	**80 615 087**	**95 894 654**	**57 001 008**	**52 150 704**	**55 638 919**	**31 337 960**	**30 805 257**	**26 742 202**	**47 520 416**
Nitriansky kraj	36 578 285	66 239 476	37 349 484	36 876 753	88 226 123	52 768 892	20 186 560	25 209 502	21 298 161	18 776 310
Žilinský kraj	77 943 886	65 422 490	59 719 549	59 592 774	134 196 943	77 971 717	61 884 854	60 787 916	42 190 618	31 043 817
Banskobystrický kraj	43 724 537	41 406 162	37 334 105	37 743 974	44 540 470	34 814 907	33 126 665	29 938 412	26 320 296	18 775 470
Prešovský kraj	26 705 004	26 804 388	20 202 081	25 353 654	23 061 189	23 744 305	19 813 193	17 440 491	13 344 954	11 588 983
Košický kraj	71 358 969	65 704 580	75 285 862	62 843 015	102 467 139	64 782 733	68 419 997	78 637 609	62 238 926	52 507 710

Zdroj: DATAcube

Na základe Štatistického úradu SR, najvyššiu časť z celkových výdavkov tvorili bežné výdavky na výskum a vývoj (75,7%), zvyšných 24,3% tvorili kapitálové výdavky. Z nich najväčšiu časť tvorili výdavky na stroje a zariadenia (52,6%). [33]
Podľa vednej oblasti bolo v TSK najviac finančných prostriedkov použitých na technické vedy (89,3%) a prírodné vedy (9,8%). Podľa zdrojov financovania výdavkov na výskum a vývoj v kraji tvorili 95,4% podnikateľské zdroje, tri percentá štátne zdroje, 1,5% medzinárodné zdroje a 0,2% zdroje vysokých škôl.

V organizáciách a pracoviskách výskumu a vývoja kraja bolo v roku 2019 zamestnaných 2 385 osôb. TSK sa so 7,5% podielom na celkovom počte zamestnaných osôb výskumu a vývoja v SR umiestnil na štvrtom mieste medzi krajmi.

Sektorové rozdelenie potvrdzuje silnú orientáciu na tradičné technické odvetvia.

Tabuľka 45 Výdavky na výskum a vývoj podľa vednej oblasti v Trenčianskom kraji (v eur)34

Oblasť	2003	2008	2013	2017	2018
Prírodné vedy	6 473	149 173	792 074	9 406 405	2 553 233
Technické vedy	27 897 431	46 737 204	30 323 579	85 620 351	76 425 641
Lekárske a farmaceutické vedy	0	0	49 445	98 885	836 042

[31] Zdroj: Eurostat
[32] http://datacube.statistics.sk/#!/view/sk/VBD_SK_WIN/vt3007rr/v_vt3007rr_00_00_00_sk
[33] https://www.tasr.sk/tasr-clanok/TASR:20190208TBB00153
[34] http://datacube.statistics.sk/#!/view/sk/VBD_SK_WIN/vt1008rs/v_vt1008rs_00_00_00_sk

Pôdohospodárske vedy	292 903	0	2 107	99 602	91 512
Spoločenské vedy	0	278 796	170 755	604 131	708 359
Humanitné vedy	0	0	0	65 280	300
SPOLU	28 196 807	47 165 173	31 337 960	95 894 654	80 615 087

Zdroj: Datacube

V rámci Trenčianskeho kraja inštitúciami, ktoré produkujú výstupy vedy a výskumu, ktoré majú perspektívu využitia v hospodárskej praxi, sú okrem Univerzity Alexandra Dubčeka v Trenčíne aj viaceré Výskumné ústavy, z ktorých sa v riešenom území UMR nachádza **VÚP Prievidza.** Je zameraný na výskum chemických syntéz, výrobkov a procesov do úrovne technologických podkladov pre nové výrobne, výroba produktov malotonážnej chémie, chemických špecialít, čistých chemikálií a výrobkov pre zdravotníctvo a kozmetiku, servisné a expertízne služby v oblasti priemyselnej ekológie, chemických analýz, fyzikálno-chemických procesov, merania explozívnych vlastností plynov a pár a testovania chemických látok pre potreby európskej chemickej legislatívy REACH.

Významným zdrojom pre inovácie sú samotné existujúce hospodárske a priemyselné aktivity, ktoré aktivujú dopyt po inováciách a prinášajú príležitosť pre vznikanie inovatívnych firiem. Mnohé z veľkých firiem sú však súčasťou nadnárodných zoskupení a ich veda, výskum a inovácie sú sústredené mimo územia SR. Napriek tomu pri relevantnej kvalite a ponuke budú príležitosťou pre inovačné aktivity v regióne.

Podľa údajov TSK, 2012 (cit. zdroj: https://www.tsk.sk/podnikanie/investicne-prilezitosti-v-tsk/priemysel-v-tsk.html?page_id=30149) : „Odvetvová štruktúra priemyslu v Trenčianskom kraji je daná historickým vývojom a to uskutočňovaním priemyselnej politiky štátu od roku 1948. Zastúpený je najmä strojárstvom, elektrotechnikou, banským priemyslom, textilným a odevným priemyslom, gumárenským, sklárskym, drevospracujúcim kožiarskym a potravinárskym priemyslom, výroba stavebných hmôt a stavebných prvkov, výskum a vývoj, výroba energie a i. Útlmom boli postihnuté veľmi silné odvetvia priemyslu s nadregionálnym významom, najmä odevný, textilný a obuvnícky priemysel, baníctvo, výroba špeciálnej techniky. Priebeh transformačného procesu v nadväznosti na tradičnú ekonomickú základňu ovplyvnil priemysel v jednotlivých okresov kraja.

Strojársky priemysel
Strojársky priemysel predstavuje odvetvie s dlhoročnou tradíciou. V minulosti rezonoval v Trenčianskom kraji ťažký priemysel orientovaný najmä na zbrojársku výrobu. Zmenou situácie nastala reštrukturalizácia priemyslu. V súčasnej dobe strojársky priemysel má charakter ľahkého priemyslu ako je napr. výroba súčastí pre automobilový priemysel, obrábacích strojov a robotizovaných pracovísk, jednoúčelových zariadení, dielov pre výrobu ventilačný a klimatizačných zariadenia, poloautomatov pre rôzne vozidlá a prívesy, prevodoviek, valivých ložísk, výroba zdravotníckej techniky a pod.

Významným podnikom tohto odvetvia pôsobiacim na sledovanom území UMR je najmä **GeWis – Slovakia, s.r.o., Prievidza** (V ostatnom území kraja sú to EMERSON a.s., Nové Mesto nad Váhom, TRENS, a.s. ,Trenčín, Obal-Vogel Noot, a.s, Nové Mesto nad Váhom, PFS, a.s. , Brezová pod Bradlom, Brezová pod Bradlom a i.)

Chemický a gumárenský priemysel
Má významné miesto v oblasti priemyslu. Výroba je orientovaná najmä na výrobu na báze gumy so smerovaním pre automobilový priemysel, výroba pracích prostriedkov, lúhu a chlóru, vinylchloridu a polyvinylchloridu, ďalšie spracovanie PVC a pod. Významným podnikom tohto odvetvia pôsobiacim na sledovanom území UMR je najmä **Conti Tech Vibration Control, s.r.o., Prievidza** a **Fortischem, a.s. , Nováky.** (V ostatnom území kraja sú to Continental Madator Rubber, s.r.o., Púchov, SaarGummi Slovakia s.r.o., Dolné Vestenice, Vulkán, a.s. Partizánske, Pregmagas, s.r.o., Stará Turá a i.)

Riešené územie UMR, rovnako však ani Trenčiansky kraj ako celok nemá dostatočné regionálne zdroje inovácií pre udržateľný rozvoj hospodárskych aktivít. Z tohto dôvodu bude zámerom tohto PHRSR v koordinácii s PHRSR TSK naplánovať aktivity pre podporu vznikania konkurencieschopnej infraštruktúry pre realizáciu inovačných aktivít formou hospodárskych a podnikateľských aktivít.

Cestovný ruch, kultúra a šport

Cestovný ruch na Slovensku v roku 2020 výrazne ovplyvnila **pandémia Covid-19**. V ubytovacích zariadeniach na Slovensku **počet ubytovaných hostí klesol oproti predchádzajúcemu roku o polovicu**, t.j. na 3,2 milióna osôb, čo bolo najmenej za posledných dvadsať rokov. Prepad prišiel po **rekordnom turistickom roku 2019 so 6,4 miliónmi návštevníkov**. Tržby za celý rok boli medziročne nižšie o 46,4 % a ešte hlbšiemu prepadu zabránili len silné mesiace na začiatku roka a oživenie počas leta.

Počet zahraničných návštevníkov klesol medziročne až o dve tretiny, na 854-tisíc, čo bol najnižší počet cudzincov ubytovaných v SR od roku 1998. Počet domácich návštevníkov vďaka obmedzeniam cestovania do zahraničia a posilneniu domáceho cestovného ruchu v letných mesiacoch poklesol miernejšie, o 40,5 %. Ubytovatelia zaregistrovali 2,4 milióna domácich hostí.

Graf 6 Návštevníci v ubytovacích zariadeniach SR (v tis. osôb)

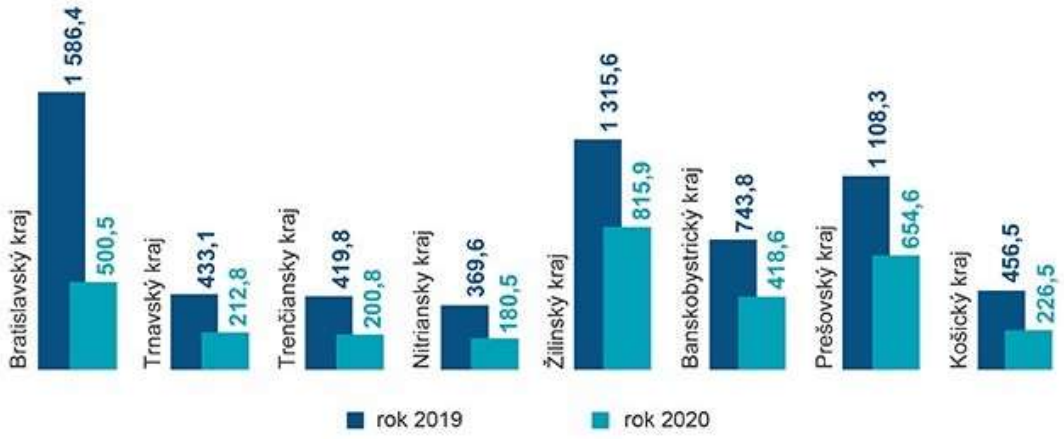

Zdroj : ŠÚ SR

Trenčiansky kraj zaznamenal v tejto situácii hneď po Bratislavskom kraji druhý najväčší pokles návštevnosti, a to o viac ako 50%, s počtom návštevníkov necelých 201 tisíc oproti roku 2019, kedy sme zaznamenali rekordných takmer 420 tisíc návštevníkov, pričom letná sezóna v Trenčianskom kraji bola v roku 2019 dokonca najúspešnejšou spomedzi všetkých ôsmich krajov z pohľadu priemerného počtu prenocovaní. *Zdroj : ŠÚ SR*

Tabuľka 46 Vývoj počtu ubytovacích zariadení v okrese Prievidza v porovnaní s ostatnými okresmi TSK

	2020	2019	2018	2017	2016	2015	2014	2013	2012	2011	2010
Trenčiansky kraj spolu	**313**	**327**	**326**	**279**	**287**	**288**	**234**	**246**	**259**	**249**	**253**
Okres Bánovce nad Bebravou	14	13	10	9	8	8	7	7	7	10	10
Okres Ilava	12	12	12	10	10	11	10	11	12	12	12
Okres Myjava	14	14	13	12	13	14	13	12	9	9	9
Okres Nové Mesto nad Váhom	30	32	34	26	27	26	20	21	24	26	26
Okres Partizánske	17	19	18	14	14	15	14	14	15	12	11
Okres Považská Bystrica	24	22	24	21	19	19	18	18	18	16	16
Okres Prievidza	**97**	**104**	**107**	**96**	**103**	**98**	**77**	**83**	**91**	**86**	**88**
Okres Púchov	22	24	24	21	21	22	19	20	22	18	19
Okres Trenčín	83	87	84	70	72	75	56	60	61	60	62

Zdroj : ŠÚ SR / DATACube

Tabuľka 47 Vývoj počtu návštevníkov, počtu prenocovaní a tržieb - ubytovacie zariadenia v Trenčianskom kraji

Trenčiansky kraj		**2020**	**2019**	**2018**
Počet návštevníkov	Spolu	**200 811**	**419 774**	**370 034**
	Zahraniční	36 757	110 608	110 234
	Domáci	164 054	309 166	259 800
Počet prenocovaní návštevníkov	Spolu	**839 369**	**1 584 442**	**1 454 952**
	Zahraniční	100 857	356 917	383 766
	Domáci	738 512	1 227 525	1 071 186
Priemerný počet prenocovaní	Spolu	4,2	3,8	3,9

	Zahraniční	2,7	3,2	3,5
	Domáci	4,5	4,0	4,1
Tržby za ubytovanie s DPH (v EUR)	Spolu	**16 589 086**	**35 488 571**	**36 047 520**
	Zahraniční	3 377 942	10 840 815	11 613 438
	Domáci	13 211 144	24 647 756	24 434 082

Zdroj : ŠÚ SR / DATACube

Počet ubytovacích zariadení zaznamenal takisto pokles, a to o takmer 4,5 %, keďže po rekordnom roku 2019 s počtom zariadení 327, ich v roku 2020 bolo už len 313. Avšak oveľa zreteľnejší bol **pokles tržieb** ubytovacích zariadení, kedy sme oproti predchádzajúcemu roku zaznamenali v roku 2020 prepad tržieb **až o cca 54 %**, a to len na necelých 16,6 mil. Eur z takmer 35,5 mil. Eur v roku 2019.

Vývoj ostatných tržieb cestovného ruchu sa dá - napriek chýbajúcim dátam za rok 2020 v čase spracovania tejto kapitoly, odhadovať ako takisto **extrémne hlboký prepad**, nakoľko ním bola charakterizovaná **celá sféra malého a stredného podnikania**. Vo všeobecnosti zrejme najciteľnejšie sa prijaté proti-pandemické opatrenia, ako najmä Covid-semafor či plošný lockdown na konci roka 2020, s presahom do prvého štvrťroka 2021, prejavili najmä v prevádzkach a zariadeniach **cestovného ruchu, kultúry a športu**, keďže bolo zrušených množstvo sezónnych podujatí, festivalov, divadelných a koncertných predstavení, športových zápasov, boli uzatvorené múzeá, galérie, knižnice, výstavy, kultúrne pamiatky, hotely, reštaurácie, kaviarne a celý rad ďalších ubytovacích, či stravovacích prevádzok, kioskov, trhovísk či lokálnych predajní, športovísk, ihrísk, lyžiarskych stredísk a množstva ďalších verejných areálov a objektov pre kultúrne, športové či spoločenské vyžitie. Dobre nastavené trendy nárastu počtu návštevníkov Trenčianskeho kraja ako aj celkových tržieb v oblasti kultúrnych, športových či turistických služieb sa tým citeľne zbrzdili.

Hoci v čase spracovania tejto kapitoly neboli k dispozícii dáta za kritický rok 2020, je zrejmé, že odteraz čelíme situácii, v ktorej **stav cestovného ruchu v čase pred Covid-19 a po ňom, bude diametrálne odlišný**. Z toho dôvodu bude pre oživenie segmentu a jeho nastavenie do budúcnosti potrebné zvoliť aj nové strategické prístupy s orientáciou na nové cieľové skupiny, pravdepodobne najmä z radov domácej klientely, na športové aktivity v prírode či iné aktivity súvisiace s pohybom, zdravým životným štýlom, viacgeneračné, rodinné programy, programy s bezpečnými aktivitami z pohľadu ďalších neočakávaných epidemiologických či iných zdravotných, bezpečnostných, prípadne klimatických opatrení a pod.

Analýza dát uvedená v Koncepcii rozvoja cestovného ruchu destinácie Trenčín región na obdobie 2020 – 2024, ktorá bola vypracovaná spracovateľom MNFORCE, s.r.o., Bratislava pre potreby Krajskej organizácie cestovného ruchu Trenčín Región (ďalej aj ako „KOCR"), poukázala na **sľubné trendy v rokoch 2008 – 2018 (t.j. v období pred epidémiou Covid-19)**, a to najmä v počte prenocovaní :

Napriek tomu, že TSK podľa spracovaných štatistických dát disponoval v sledovanom období najnižším počtom lôžok spomedzi všetkých krajov, zaznamenal zvyšovanie počtu prenocovaní, čo znamenalo zlepšovanie využívania existujúcich ubytovacích kapacít kraja. Prepočty z údajov ŠÚ SR uvedené v koncepcii ukázali, že TSK dokonca v roku 2018 dosiahol po Bratislavskom kraji (29%) druhé najlepšie výsledky vo využití lôžkovej kapacity v porovnaní s ostatnými krajmi Slovenska. Išlo o **25% využitie lôžkovej kapacity**, pričom ostatné kraje dosiahli nižšie výsledky. Rok 2019 v koncepcii síce nie je zahrnutý - podľa medializovaných správ (a ako ukazujú i údaje uvedené vyššie), sa však tento trend v roku 2019 ešte posilnil a zaznamenal historické maximá.

Okres Prievidza, do ktorého spadá i riešené územie UMR, zaznamenal po okrese Trenčín (37 %) druhé najväčšie výkony merané **počtom dosiahnutých prenocovaní**, a to **28 % výkonov celého kraja**.

Územie TSK navštevovali predovšetkým **obyvatelia Slovenska**. Išlo o takmer 260 tis. ubytovaných turistov, ktorí tvorili až **70% návštevníkov kraja**. Silný domáci cestovný ruch, aj keď v menšej miere, malo aj Slovensko ako také, domáci cestovný ruch tvorí v priemere cca 60%. Kraj navštívilo celkovo 110 234 zahraničných ubytovaných turistov, pritom najviac prichádzali obyvatelia Českej republiky, až 47 tis. návštevníkov (43% zo zahraničnej návštevnosti), s veľkým odstupom išlo o návštevníkov z Nemecka (takmer 16 tisíc, čo tvorí 14%) a s výrazným odstupom išlo o návštevníkov z Poľska a Rakúska, nasledovali Srbsko a Maďarsko.

Čo sa týka počtu prenocovaní, najdôležitejšou klientelou boli opäť **návštevníci zo Slovenska** (zhruba 1 mil. prenocovaní), s veľkým odstupom nasledovala Česká republika (133 tis. prenocovaní), Srbsko (56 tis. prenocovaní), Nemecko (44 tis. prenocovaní) a s výrazným odstupom od týchto krajín nasledovali Rakúsko, Ukrajina, Bulharsko a Poľsko. Oproti destinácii Slovensko ako takej ide o čiastočne o inú štruktúru návštevnosti. (*Zdroj : Koncepcia rozvoja cestovného ruchu destinácie Trenčín región na obdobie 2020 – 2024*)

Prirodzený potenciál rozvoja cestovného ruchu objektívne leží v oblastiach, ktoré sú pre Trenčiansky kraj **autentické**. Je to najmä **rozmanitý ráz krajiny**, bohaté **prírodné dedičstvo**, **zachované kultúrne pamiatky**, historické **tradície a ľudové zvyky**, historické i novodobé **pútnické tradície** a sakrálne miesta, ale aj moderné **festivalové kultúrne a umelecké podujatia**,

významné **športové tradície a podujatia**, prípadne **legendárne osobnosti** (najmä v športe), a podobne, ktoré priťahujú pozornosť k Trenčianskemu kraju a zvyšujú tak potenciál pre jeho návštevu v konkurencii ostatných krajov Slovenska.

Atraktivity Trenčianskeho regiónu má ambíciu zhodnotiť aj najnovší projekt krajského mesta Trenčín, ktoré sa uchádza o titul **Európske hlavného mesto kultúry 2026** a v doterajšom posudzovaní postúpilo do užšieho výberového kola s projektom Cultivating Curiosity / Kultivácia zvedavosti. Zdroj : https://dde55047-bf90-43a6-bed9-f30519e72a57.filesusr.com/ugd/516d70_79d01df06a414e5eb8407c433f120716.pdf

Medzi významné sektory rozvoja cestovného ruchu v Trenčianskom kraji patrí dlhodobo aj **kúpeľníctvo**, zaujímavou atraktivitou sú **vodné nádrže a bagroviská** s možnosťami amatérskeho či športového rybolovu a vodných športov. Ďalej sú to samotné **mestá a obce** s bohatou osobitou históriou, kultúrou a zvykmi, a mnoho ďalších lokalít, v ktorých je možnosť rozvíjať rôzne letné či zimné aktivity – predovšetkým športové (turistika, cyklistika, lyžovanie, plávanie, atď.).

V rámci samotného územia Trenčianskeho samosprávneho kraja, ktoré je tvorené deviatimi okresmi, sa geograficky prirodzene vyprofilovali štyri subregióny cestovného ruchu : **Región Trenčín a okolie** (okresy Trenčín a Ilava), región **Horná Nitra – Bojnice** (okresy Prievidza, Bánovce, Partizánske), **Región Myjava a Nové Mesto n. V.** (okresy Myjava a Nové Mesto n.V.) a **Horné Považie** (okresy Púchov, Považská Bystrica). Každý z nich je nositeľom osobitej ponuky charakterizovanej lokálnymi špecifikami , čo Trenčianskemu kraju dodáva - napriek dominujúcemu priemyselnému potenciálu, ktorým je primárne charakterizovaný, prvok atraktívnosti aj v konkurenčnom prostredí pomedzi inými, tradične silnejšími regiónmi cestovného ruchu na Slovensku.

Subregión Horná Nitra- Bojnice (okresy Prievidza, Bánovce nad Bebravou, Partizánske), do ktorého spadá i riešené územie UMR, sa nachádza na hornom toku rieky Nitry a jej prítokov a rozprestiera sa v Hornonitrianskej kotline medzi pohoriami Vtáčnik, Žiar, Strážovské vrchy, Tríbeč a Malá Fatra. V širšom poňatí ho tvoria okresy Prievidza, Partizánske, Bánovce nad Bebravou a okres Topoľčany, ktorý síce administratívno-správneho hľadiska nie je súčasťou Trenčianskeho samosprávneho kraja, no z pohľadu tvorby produktu cestovného ruchu, môže zohrávať komplementárnu úlohu.

Región Horná Nitra je historicky charakterizovaný predovšetkým ako priemyselný región (ťažobný priemysel, elektrotechnika, chémia, spracovanie plastov, textilná výroba, výroba obuvi, potravinárstvo,..) a jeho životné prostredie je poznačené najmä dlhodobou banskou ťažbou hnedého uhlia ako aj negatívnymi vplyvmi energetického a chemického priemyslu. Aktuálne sa región nachádza v **procese transformácie** - v roku 2019 bol vypracovaný Akčný plán pre transformáciu uhoľného regiónu Horná Nitra, podporovaný Európskou komisiou v rámci plánu prechodu uhoľných regiónov EÚ na čistú energiu a udržateľnú budúcnosť, pričom v celom procese transformácie subregiónu zohráva dôležité miesto cestovný ruch.
Región hornej Nitry disponuje bohatým kultúrno-historickým potenciálom a cestovný ruch má už aj v súčasnosti dobre rozvinutý. V Prievidzsko – Handlovskej oblasti je perspektívny rozvoj cestovného ruchu založený na technických pamiatkach (baníctvo a dobývanie – Prievidza a Handlová s okolím). Lokalitami mestského typu tohto regiónu sú Prievidza, Bojnice, Handlová, Nováky a Partizánske.

Hlavnými lákadlami regiónu sú predovšetkým **Bojnice a okolie**, predovšetkým **Bojnický zámok**, **Národná ZOO Bojnice** a **Kúpele Bojnice**. Možnosti využitia termálnych prameňov ponúkajú aj **kúpeľné miesto Malé Bielice** v okrese Partizánske a **termálne kúpaliská** v Bojniciach, Chalmovej a Bánovciach nad Bebravou. Možnosti rybolovu a vodných športov ponúkajú **vodné nádrže** Nitrianske Rudno a Duchonka. Najvyššia andezitová **lezecká stena** na Slovensku je na Skale Hrádok, pri obci Lehota pod Vtáčnikom

Ďalšími vybranými turistickými atraktivitami sú Hvezdáreň Partizánske, Hornonitriansky banský skanzen v Bani Cigeľ, Sklársky skanzen vo Valaskej Belej, skanzen roľníckeho náčinia a tradičnej architektúry slov. dediny, Máčov – Diviaky nad Nitricou, , Monty Ranč v Nitrianskom Pravne – časť Vyšehradné, s možnosťami jázd na koni, Fačkovské sedlo, Kľak Skiarena – s dobrým výberom turistických chodníkov turistických chodníkov a zjazdovky, ale aj 9-jamkové golfové ihrisko AGAMA v Koši.

V regióne sa nachádza i niekoľko **galérií a múzeí** – napr. Galéria Imricha Vysočana v Meštianskom dome v Prievidzi, Galéria Jabloň v Prievidzi, kde je situované aj Múzeum Vtedy a Galéria Region Art v Prievidzi, Galéria Velvet v Bojniciach, Karpaty Art Gallery v Handlovej, Hornonitrianske múzeum v Prievidzi, Múzeum praveku Prepoštská jaskyňa v Bojniciach, Slovenské národné múzeum Bojnice v národnej kultúrnej pamiatke Zámok Bojnice, Mestské múzeum v Partizánskom, Dom ilúzií - múzeum a galéria, Múzeum plátna, tkáčstva a výšivky vo Valaskej Belej, či Technické Moto Múzeum v Lehote pod Vtáčnikom. Medzi mestá s kultúrnymi pamiatkami patria aj Nitrianske Pravno, Brodzany, Veľké Uherce, Oponice a Uhrovec s rodným domom Ľ. Štúra a A. Dubčeka.

Chránené krajinné oblasti sú tu zastúpené oblasťami Ponitrie a Strážovské vrchy a národnými prírodnými rezerváciami Rokoš, Vtáčnik, Veľká skala a Vyšehrad. Prírodné prostredie tohto subregiónu celkovo poskytuje výborné podmienky pre turistiku s ponukou turistických trás: Malá Fatra – Výstup na Kľak; Strážovské vrchy – Výstup na Malú Maguru; Strážovské

vrchy – Výstup na Rokoš; Strážovské vrchy – Výstup na Strážov; Vtáčnik – Výstup na Žarnov a Buchlov; Vtáčnik – Výstup na Malý a Veľký Grič; Vtáčnik – Výstup na Vtáčnik; Pohorie Žiar – Výstup na Vyšehrad.

Diaľková cyklomagistrála na Hornej Nitre s názvom **Hornonitrianska cyklomagistrála** začína štartom pri prameni rieky Nitra pod Kľakom, vedie cez obce i Bojnice až do cieľa Žabokreky nad Nitrou. Z celkového počtu 8789 km cyklotrás na Slovensku evidujeme celkovo v subregióne Hornej Nitry – na území okresu Prievidza celkom 414 km.

V regióne sa každoročne koná množstvo lokálnych kultúrnych, športových či spoločenských podujatí, z ktorých nadregionálny rozmer nadobúdajú napríklad medzinárodné plachtárske preteky FCC Gliding na letisku Prievidza, Víno Bojnice – súťaž vín s medzinárodnou účasťou o účasť na Národnom salóne vín SR, BOSORÁK – medzinárodná súťaž v motokrose v Lehote pod Vtáčnikom.

Dobrý potenciál pre domáci cestovný ruch majú i podujatia miestneho významu ako Čerešňové slávnosti v Šútovciach, Výstup na Vtáčnik – tradičné turistické podujatie v Lehote pod Vtáčnikom, Regionálny folklórny festival v Partizánskom, Festival pastierskej kultúry v Nitrianskom Rudne, regionálny festival divadelných súborov Divadelná Prievidza, Bojnický jarmok, Tužina Gro(o)ve - hudobný multižánrový festival v Tužine, Máčovské gazdovské dvory v Máčove-Diviaky nad Nitricou, Festival dychových hudieb v Ostraticiach, Festival heligonkárov v Malých Hostiach, Banícky jarmok v Prievidzi a Handlovej, Slovenské filmobranie a Snow film fest v Prievidzi a iné.

Dopravná infraštruktúra v subregióne (najmä čo sa týka okresu Prievidza) sa radí k priemeru SR. Situáciu o niečo zlepšuje realizovaná výstavba rýchlostnej cesty R2, ktorá prepojí Košice s Českou republikou. Subregiónom prechádza železničná trať v smere Nové Zámky – Prievidza a Prievidza – Horná Štubňa. V okrajovej časti mesta Prievidza sa nachádza verejné medzinárodné letisko s nepravidelnou dopravou, ktoré môžu využívať aj malé motorové lietadlá.

V danom území je funkčná Oblastná organizácia cestovného ruchu Región Horná Nitra – Bojnice.

Kultúrne zariadenia
V Trenčianskom kraji sa nachádza **941 kultúrnych pamiatok**. Z tohto počtu sa v okrese Prievidza, do ktorého spadá i riešené územie UMR, nachádza **190 pamiatok**, čo je po okrese Trenčín s 211 pamiatkami druhý najväčší počet.

Nachádza sa tu i jedno z 3 **múzeí a galérií** v zriaďovateľskej pôsobnosti TSK, a to **Hornonitrianske múzeum so sídlom v Prievidzi** s viac ako 287 tisícmi zbierkových predmetov, čo je počet takmer o polovicu vyšší ako počet zbierkových predmetov Trenčianskeho múzea, ktoré je zároveň správcom Trenčianskeho hradu. Návštevnosťou rádovo pod desať tisíc návštevníkov ročne (v rokoch 2018 a 2019 dokonca pod sedem tisíc) sa však Hornonitrianske múyeum nedá porovnávať s Trenčianskym múzeom v Trenčíne, ktorého návštevnosť presahuje i 180 tisíc návštevníkov ročne.

Z celkového počtu **244 verejných knižníc s 24 pobočkami** v zriaďovateľskej pôsobnosti TSK **sa v riešenom území UMR** nachádza jedna regionálna knižnica (**Hornonitrianska knižnica v Prievidzi**) a nasledovné obecné knižnice v zriaďovateľskej pôsobnosti obcí:

- Prievidza - mestská knižnica Mikuláša Mišíka s tromi pobočkami: v Dome kultúry na Ul. F. Madvu, v Centre voľného času na Ul. K. Novackého a v priestoroch Základnej školy na Ul. P. Dobšinského
- Bojnice - 1

Prípadne školské knižnice v zriaďovateľskej pôsobnosti obcí a TSK :

- Prievidza - 7 školských knižníc, každá základná škola má svoju školskú knižnicu
- Bojnice - 1

Z celkového počtu **314 kultúrno-osvetových zariadení** pôsobiacich na území TSK sa v riešenom území UMR nachádza **Regionálne kultúrne centrum v Prievidz**i – pre okresy Partizánske a Prievidza, a mestské resp. obecné osvetové strediská v zriaďovateľskej pôsobnosti obcí a miest v nasledovnom počte : 6 kultúr. zariadení :Prievidza 4, Kanianka a Partizánske.

- Prievidza - Kultúrne a spoločenské stredisko (KaSS) – príspevková organizácia mesta, ktorá spravuje kultúrne domy v častiach mesta Necpaly, Malá Lehôtka, Veľká Lehôtka a Hradec.
- Bojnice - 1

Prípadne iné osvetové zariadenia v zriaďovateľskej pôsobnosti iných právnických a fyzických osôb: K-2000, o.z. (nemajú vlastný priestor), Matica slovenská Prievidza – Partizánske (nemajú vlastný priestor)

- Prievidza - kultúrno-kreatívne centrum Jabloň, kino Ster Cinema Center v OC Korzo.

Regionálne osvetové strediská v rámci celého TSK evidujú spolu 544 kolektívov, 556 jednotlivcov a 2 034 členov klubov v oblasti záujmovej umeleckej aj neumeleckej činnosti, z toho v jednotlivých obciach sledovaného územia UMR ide o nasledovný počet:

- Bojnice - 3 (Zbor sv. Martina, Bojnická kapela, Tanečná skupina MIMIKRY)

Na riešenom území UMR, ale ani na území celého Trenčianskeho kraja sa nenachádza ani jedno kamenné divadlo, nevykonáva činnosť ani jeden profesionálny divadelný – činoherný, operný, baletný súbor. Výnimkou sú amatérske ochotnícke divadelné, folklórne, hudobné aktivity na úrovni miestnych samospráv alebo združení fyzických a právnických osôb. V kraji takisto nepôsobí ani jedna vyššia umelecká škola – konzervatórium a akadémia umení. Umelecké vzdelávanie zabezpečujú základné umelecké školy (ZUŠ) v zriaďovateľskej pôsobnosti obcí a Stredná umelecká škola v Trenčíne, ktorá je v zriaďovateľskej pôsobnosti TSK. Táto škola sa špecializuje na niektoré odvetvia výtvarného umenia, resp. umeleckého priemyslu: scénografia, odevný dizajn, historický kostým, fotografia, polygrafia, mediálna výchova.
(Zdroj : analytický materiál TSK - Analýza sociálno-ekonomickej situácie Trenčianskeho samosprávneho kraja a návrhy na zlepšenie v sociálnej a hospodárskej oblasti, 2013, aktualizácia Odbor školstva a kultúry TSK, 2021)

Školstvo

Vysoké školy
V riešenom území UMR pôsobia dve detašované pracoviská vysokých škôl :

- Detašované pracovisko ŽU Žilina (FRI) v Prievidzi,
- Detašované pracovisko UCM Trnava (FSV) v Prievidzi,

V rámci Trenčianskeho kraja pôsobia nasledovné vysoké školy :

- Trenčianska univerzita Alexandra Dubčeka v Trenčíne (verejná vysoká škola)
- Vysoká škola manažmentu v Trenčíne (súkromná VŠ)
- Dubnický technologický inštitút v Dubnici nad Váhom (súkromná VŠ)

a detašované pracoviská a informačno-konzultačné strediská iných fakúlt vysokých škôl v SR :

- Fakulta priemyselných technológií TnUAD v Púchove
- Detašované pracovisko EU Bratislava (OF) v Púchove,
- Detašované pracovisko EU Bratislava (FHI) v Púchove,
- Detašované pracovisko STU Bratislava (MtF) v Dubnici nad Váhom,
- Informačno-konzultačné stredisko PU Prešov (FM) v Dubnici nad Váhom,
- Informačno-konzultačné stredisko VŠEMVS Bratislava v Trenčíne,
- Informačno-konzultačné stredisko VŠEMVS Bratislava v Bánovciach nad Bebravou,
- Detašované pracovisko Sv. Cyrila a Metoda VŠZaSP Bratislava v Partizánskom,
- Detašované pracovisko ŽU Žilina (SjF) v Považskej Bystrici.

Stredné školy
V Trenčianskom kraji poskytujú v školskom roku 2020/2021 vzdelávanie stredné školy rôznych zriaďovateľov. Z celkového počtu **54 stredných škôl** je v zriaďovateľskej pôsobnosti Trenčianskeho samosprávneho kraja **38** (70,4 %). Študuje na nich 15 603 žiakov, t.j. 84,4 % všetkých stredoškolákov v Trenčianskom kraji. Spolu s jazykovou školou a školským zariadením je v zriaďovateľskej pôsobnosti TSK 40 škôl nasledovných typov :

- 9 gymnázií s počtom žiakov 4 331
    - z toho v riešenom území UMR :
        - Prievidza
            - Cirkevný zriaďovateľ – Piaristické gymnázium ako súčasť Piaristickej spojenej školy Fr. Hanáka, Prievidza
            - Gymnázium V.B.Nedožerského, Prievidza
- 1 stredná športová škola s počtom žiakov 212
- 3 obchodné akadémie s počtom žiakov 1 114
- 5 stredných priemyselných škôl s počtom žiakov 1 882
    - z toho v riešenom území UMR :
        - Prievidza
            - Obchodná akadémia, Prievidza
- 3 stredné zdravotnícke školy s počtom žiakov 971
- 1 škola umeleckého priemyslu s počtom žiakov 454
- 1 spojená škola s počtom žiakov 277
- 15 ostatných stredných odborných škôl s počtom žiakov 6 362
    - z toho v riešenom území UMR :
        - Prievidza
            - Stredná zdravotnícka škola, Prievidza
            - Spojená piaristická škola Fr. Hanáka, Prievidza
            - Stredná odborná škola obchodu a služieb,J.Kalinčiaka 1, Prievidza

            - Spojená škola, J. Kalinčiaka 4, Prievidza
            - Stredná odborná škola, T.Vansovej 32, Prievidza
        - Nováky
            - Stredná odborná škola Nováky, Rastislavova 332, Nováky
- 1 Jazyková škola Trenčín
- 1 školské zariadenie (Krajské centrum voľného času v Trenčíne)

Základné školy

V Trenčianskom kraji je celkovo **193 základných škôl** (z toho 180 štátnych, 4 súkromné a 9 cirkevných), v ktorých je 45 108 žiakov v 2 343 triedach. Najviac ZŠ je v okrese Prievidza (41), v ktorých je spolu 9 651 žiakov v 522 triedach a v okrese Trenčín (37), v ktorých je spolu 9 415 žiakov v 463 triedach. Demografický vývoj spôsobil v rokoch 2015 - 2020 zvýšenie počtu žiakov (3283) a počtu tried o 100. (Zdroj : Odbor školstva a kultúry TSK, 2021).

- z toho v riešenom území UMR :
    - Prievidza
        - ZŠ, Ulica S. Chalupku 313/ 14, Prievidza
        - ZŠ, Rastislavova ulica 416/ 4, Prievidza
        - ZŠ, Mariánska ulica 554/ 19, Prievidza
        - ZŠ, Ulica P. Dobšinského 746/ 5, Prievidza, ktorá je súčasťou ZŠ s MŠ Ulica P. Dobšinského 746/ 5, Prievidza
        - ZŠ, Malonecpalská ulica 206/ 37, Prievidza, ktorá je súčasťou ZŠ s MŠ Malonecpalská ulica 206/37, Prievidza
        - ZŠ, Ulica energetikov 242/39, Prievidza
        - ZŠ, Ulica P.J. Šafárika 3, Prievidza
        - Piaristická ZŠ, ktorá je súčasťou Piaristickej spojenej školy Fr. Hanáka, Prievidza
        - Základná škola, ktorá je súčasťou Súkromnej spojenej školy, Prievidza
    - Nováky
        - Základná škola, Pribinova ul. 123/9, Nováky

Materské školy

Predprimárne vzdelávanie je poskytované deťom vo veku od 3 do 5 rokov. K 01.09. 2020 bolo na území TSK je zriadených **291 materských škôl** (266 štátnych,14 súkromných a 11 cirkevných), do ktorých bolo zapísaných 17 768 detí.

- z toho v riešenom území UMR :
    - Prievidza
        - MŠ, Ulica P. Benického 154/ 1, Prievidza
        - MŠ, Ulica D. Krmana 334/ 6, Prievidza
        - MŠ, Ulica A. Mišúta 731/ 2, Prievidza
        - MŠ, Športová ulica 134/ 34, Prievidza
        - MŠ, Ulica M. Mišíka 398/ 15, Prievidza
        - MŠ, Nábr. sv. Cyrila 360/ 28, Prievidza
        - MŠ, Ulica M. Gorkého 223/ 2, Prievidza
        - MŠ, Cesta Vl. Clementisa 251/ 12, Prievidza
        - MŠ, Ulica J. Matúšku 759/ 1, Prievidza
        - MŠ, Ulica P. Dobšinského 746/ 5, Prievidza, ktorá je súčasťou ZŠ s MŠ Ulica P. Dobšinského 746/ 5, Prievidza
        - MŠ, Malonecpalská ulica 206/ 37, Prievidza, ktorá je súčasťou ZŠ s MŠ Malonecpalská ulica 206/37, Prievidza
        - Piaristická MŠ, ktorá je súčasťou Piaristickej spojenej školy Fr. Hanáka, Prievidza
        - MŠ, ktorá je súčasťou Súkromnej spojenej školy, M.Falešníka 8, Prievidza
    - Nováky
        - Materská škola, Svätoplukova 91, Nováky

Pomer detí MŠ „Hrubá zaškolenosť“ sa od roku 2000 v kraji menil, najnižšie hodnoty boli v rokoch 2008 až 2012 (minimum bolo 96,1 % v roku 2010). V roku 2014 bola Hrubá zaškolenosť na úrovni 101,3 %, tento údaj je ale skresľujúci, nakoľko v MŠ sa nachádzajú aj 6-ročné deti (odklad školskej dochádzky). V školskom roku 2018/2019 bola najvyššia zaškolenosť 3-ročných, 4-ročných aj 6-ročných detí v Trenčianskom kraji, pričom v rámci kraja bola najvyššia zaškolenosť 6-ročných detí v materských školách v okrese Púchov. V súčasnosti je v triedach MŠ (2020) v priemere 19,7 detí. (Zdroj : Odbor školstva a kultúry TSK, 2021)

V riešenom území UMR je hrubá zaškolenosť v MŠ na úrovni :

- Prievidza

Počet detí s trvalým pobytom v meste Prievidza: 1138 vo veku od 3 – do veku povinného predprimárneho vzdelávania. Spolu počet detí v MŠ (cirkevní, súkromní zriaďovatelia a zriaďovateľ mesto Prievidza): 1254. Rozdiel v počtoch je spôsobený: MŠ navštevujú deti aj s trvalým pobytom v iných obciach, aj mladšie deti ako 3 roky, aj staršie deti – pokračovanie PPV).

- Nováky

Počet detí s trvalým pobytom v meste Nováky vo veku od 3 – do 6 rokov veku 104. Počet detí v MŠ je 116. Zaškolenosť 5-ročných detí je 100 %. MŠ navštevujú aj deti s trvalým pobytom v iných obciach, aj deti mladšie ako 3 roky a tiež staršie ako 6 rokov (pokračovanie PPV).

Digitalizácia a informatizácia

Myšlienka spraviť zo Slovenska digitálnu krajinu spadá do roku 2007, kedy bol Európskou komisiou schválený finančný príspevok EU na **Operačný program Informatizácia spoločnosti (OPIS)** vo výške **843,6 mil. Eur**. Jeho globálnym cieľom bolo podľa CKO (parafrázovaný text, zdroj : http://www.nsrr.sk/operacne-programy/informatizacia-spolocnosti/) „**vytvorenie inkluzívnej informačnej spoločnosti ako prostriedku na rozvoj vysoko výkonnej vedomostnej ekonomiky**, čím sa malo prispieť k dosahovaniu cieľa „rozvoj zdrojov trvalo udržateľného ekonomického rastu a zvyšovanie konkurencieschopnosti priemyslu a služieb“ v rámci strategickej priority Vedomostná ekonomika. Riadiacim orgánom pre tento operačný program bol Úrad vlády, ktorý si stanovil úlohu, že (cit., zdroj http://www.nsrr.sk/operacne-programy/informatizacia-spolocnosti/) „finančné prostriedky poskytnuté na modernizáciu verejnej správy prostredníctvom informačných a komunikačných technológií (IKT) budú koncentrované plošne do všetkých organizácií verejnej správy a budú poskytovať priame výstupy vo forme podporených služieb používateľom na celom území SR.“ Zároveň konštatoval, že (cit.) „ Ak má byť dosiahnutá funkčnosť rozvoja eGovernmentu a maximálna efektívnosť a účinnosť ŠF v tejto oblasti, musia byť intervencie implementované v celej organizačnej štruktúre verejnej správy bez ohľadu na to, v ktorých lokalitách sa tieto inštitúcie nachádzajú, alebo aké funkcie plnia. V opačnom prípade by bol rozvoj eGovernmentu nefunkčný a SR by v dohľadnom horizonte nedosiahla úroveň informatizácie porovnateľnú s vyspelými krajinami EÚ.“

V rámci programu OPIS boli definované tri prioritné osi (ďalej a ako „PO“) pre možné čerpanie prostriedkov :

PO1 Elektronizácia verejnej správy a rozvoj elektronických služieb
PO2 Rozvoj pamäťových a fondových inštitúcií a obnova ich národnej infraštruktúry
PO3 Zvýšenie prístupnosti k širokopásmovému internetu

V PO1 Elektronizácia verejnej správy a rozvoj elektronických služieb mal byť hlavným výsledkom systém, ktorý umožní občanom komunikovať s úradmi a inými verejnými inštitúciami z pohodlia domova. Avšak realitou po rokoch napĺňania tohto programu je, že napriek stovkám miliónov Eur, ktorá bola Slovensku k dispozícii, vo zvyšovaní digitálnej konkurencieschopnosti sledujeme iba minimálne pokroky a – naopak, nastáva **prehĺbenie zaostávania voči iným krajinám**. Poukázala na to štúdia Európskeho centra pre digitálnu konkurencieschopnosť, ktoré skúmalo napredovanie jednotlivých ekonomík v transformácii poháňanej digitálnymi technológiami v uplynulých troch rokoch.

Spomedzi 37. štátov Európy a Severnej Ameriky sa Slovensko v rebríčku Európskeho centra pre digitálnu konkurencieschopnosť umiestnilo na samom chvoste – **na treťom mieste od konca** s mínusovým skóre -102, pričom horšie skončili už iba Albánsko a Chorvátsko. Najlepšie výsledky v tomto hodnotení naopak preukázalo Bulharsko s plusovým skóre +130, Čierna Hora a Francúzsko.

Z úrovne štátu a jeho snahy prostredníctvom Prioritnej osi 1 priblížiť úrady občanom, došlo k čiastkovým zmenám, ktoré sa dotkli obyvateľov aj v regiónoch. Prínosom je zavedenie klientskych služieb IOMO (Integrované obslužné miesta), na ktorých sa občania môžu na jednom mieste dostať napríklad k výpisom z obchodného registra, listom vlastníctva, výpisom/odpisom z registra trestov a podobne. Podobne sa zavedením elektronických systémov čiastočne uľahčili služby súvisiace s vydávaním občianskych či vodičských preukazov, registráciou motorových vozidiel, či niektoré iné služby. V rámci celkovej snahy o priblíženie inštitúcií bližšie k občanom je však predmetom kritiky okrem iného fakt, že štát síce úradom nariadil v rámci projektu slovensko.sk používať namiesto papierových iba elektronické dokumenty, avšak mnohé samosprávy či samotné štátne úrady hlásia problémy s chýbajúcou elementárnou technikou. Nie je to však len nedostatok počítačov či tlačiarní, ale aj množstvo chybných či chýbajúcich formulárov a iných potrebných doložiek, problémy s elektronickými úložiskami, elektronickým podpisom, výpadky systému a množstvo iných otvorených otázok, ktoré zefektívnenie práce úradov prostredníctvom elektronizácie služieb brzdia – odhliadnuc od pochybností o predraženej cene štátnych zákaziek (zdroj: https://www.startitup.sk/slovensko-sk-funguje-ako-v-dobe-kamennej-jeho-dodavatel-na-nom-rozpravkovo-zaraba/)

Nie je ambíciou tejto kapitoly zanalyzovať celkový stav a dopady doterajších štátnych politík v oblasti elektronizácie verejnej správy v rámci Slovenska, avšak celkové hodnotenie v rámci vyššie uvedeného prieskumu Európskeho centra pre digitálnu ekonomiku hovorí za všetko. O jednotnom, prehľadnom digitálnom systéme na úrovni prepájania dátových zdrojov a ich

medzisektorovej koordinácii pri poskytovaní elektronických verejných služieb obyvateľom, a teda o citeľnom zlepšení užívateľského prostredia v tejto oblasti nemožno hovoriť.

Na tomto mieste možno konštatovať, že jednotlivé mestské či obecné samosprávy v rámci riešeného územia UMR, Trenčianskeho kraja, ako i samotný úrad TSK realizujú elektronizáciu a digitalizáciu svojich služieb v rámci svojich vlastných individuálnych možností, prípadne s použitím fondov EŠIF – OP Efektívna verejná správa (OP EVS), prípadne OP Integrovaná infraštruktúra (OP II) - konkrétne TSK uspel v oblasti digitalizácie a informácie s dvomi žiadosťami o NFP, s projektmi :

1. **Lepší Trenčiansky kraj** z programu Prioritnej osi 1 OP EVS *Posilnené inštitucionálne kapacity a efektívna verejná správa*, v rámci ktorého chce navrhnúť postupy a riešenia pre rozvoj verejných politík a služieb Trenčianskeho samosprávneho kraja s využitím SMART riešení. Realizácia projektu je v oblasti strategického plánovania zameraná na vypracovanie SMART koncepcie kraja a PHSR Trenčianskeho kraja - **s ohľadom na ciele a opatrenia Akčného plánu transformácie uhoľného regiónu horná Nitra.** Projekt je zameraný aj na optimalizáciu systémov regionálnej samosprávy a to najmä v oblasti finančného riadenia, projektového riadenia, implementácie strategických dokumentov kraja, zavedenie systémov kvality a vzdelávanie zamestnancov.

2. **Zavedenie nástrojov pre podporu asistovaného života a telemedicíny** z programu Prioritnej osi 7 OP II *Informačná spoločnosť,* Investičná priorita *Posilnenie aplikácií IKT v rámci elektronickej štátnej správy, elektronického vzdelávania, elektronickej inklúzie, elektronickej kultúry a elektronického zdravotníctva,* špecifický cieľ : *Zlepšenie digitálnych zručností a inklúzie znevýhodnených jednotlivcov do digitálneho trhu* . Priamym výstupom tohto projektu má byť elektronická služba „Poskytovanie nástroja pre podporu asistovaného života“, čo v praxi znamená využívanie nástrojov na monitorovanie domáceho prostredia občanov odkázaných na pomoc inej osoby alebo občanov so slabšou zdravotnou alebo fyzickou kondíciou, so signalizáciou neštandardných situácií u takýchto osôb dohliadajúcej osobe.

V rámci vlastných zdrojov a možností, poskytujú jednotlivé samosprávy v rámci riešeného územia UMR elektronické verejné služby najmä prostredníctvom zavádzania on-line formulárov, prostredníctvom elektronickej komunikácie, formou zverejňovania a poskytovania informácií v elektronickej podobe, alebo odkazmi na ústredné portály verejnej správy.

Záverom tejto kapitoly uvádzame konštatáciu MV SR, ktorá odznela v rámci pripomienkového procesu prípravy integrovaných územných stratégií jednotlivými VÚC, s ktorou je možné sa stotožniť aj v podmienkach TSK, resp. riešeného územia UMR (cit.) :

„V súčasnej dobe neexistuje jednotný systém zberu a vyhodnocovania dát, v dôsledku čoho je sťažené rozhodovanie, predikcia, spätná kontrola aj odhaľovanie anomálií. Rozhodnutia a riadenie samospráv je pre obyvateľov neprehľadné. Pre regionálnu i miestne samosprávy znamená neexistencia open dát a monitoringu zvýšené náklady a neefektívnu prácu, klesá aj kvalita a efektivita pri zabezpečovaní služieb verejnosti.

Digitalizácia a smart technológie by mali priniesť zvýšenú efektivitu aj v riadení dopravy a zvýšenie atraktivity územia pre turistov. Pandémia Covid-19 poukázala na veľkú potrebu digitalizácie pre možnosti dištančného vzdelávania a zabezpečenie chodu úradu. Školám chýba dostatok zariadení a software na zabezpečenie prechodu k dištančnej forme vzdelávania. Informácie, ktoré sa nachádzajú v čoraz väčšej miere v digitálnej podobe je potrebné chrániť voči útokom, vyplýva to aj zo zákona o kybernetickej bezpečnosti, kde samosprávy figurujú ako poskytovateľ základnej služby. Je potrebné zvyšovať mieru transparentnosti a efektívnosti verejnej správy, aj za pomoci tvorby open dát, pričom je nutné vzdelávať pracovníkov samospráv pri používaní nových technológií, čo zefektívni ich prácu, ako aj služby občanom. Využívanie moderných technológií by podporilo aj efektívnejšie monitorovanie ovzdušia, riadenie dopravy a zatraktívnenie kultúry a cestovného ruchu, kde by sme využili potenciál územia a sprístupnili jeho hmotné a nehmotné dedičstvo návštevníkom územia. Počas pandémie bolo znemožnené fungovanie niektorých služieb občanom, pričom by sme tomu vedeli do budúcna zabrániť plynulým prechodom na dištančnú formu práce. K dosiahnutiu tohto cieľa bude potrebné vybaviť verejné inštitúcie a úrady dostatkom materiálneho vybavenia a software, vrátane budovania vzdelanostných kapacít.“

Zhrnutie a dôsledky

Trenčiansky región vždy radil k tým bohatším krajom na Slovensku, no pravdou je, že posledné roky ho z hľadiska výšky HDP na obyvateľa začínajú postupne predbiehať Nitriansky, Žilinský i Košický kraj. Dôvodom vyššieho rastu sú najmä prichádzajúce zahraničné investície najmä do automobilového priemyslu v Nitrianskom a Žilinskom kraji, zmeny v štruktúre priemyslu a služieb, zmeny v domácom dopyte a v štruktúre exportu tovarov a služieb do zahraničia a hospodárska výkonnosť Košicko-Prešovskej aglomerácie.

V rámci samotného Trenčianskeho kraja je okres Prievidza, do ktorého spadá riešené územie UMR, jedným z najvyhľadávanejších okresov pri alokácií zahraničných investícií (popri Novom Meste nad Váhom a Trenčíne). V porovnaní

s ostatnými okresmi TSK má okres Prievidza po okrese Trenčín druhý najvyšší počet podnikov (vyše 4 tisíc podľa údajov z r.2019), z ktorých najväčší podiel majú podniky v oblasti veľkoobchodu, maloobchodu a priemyselnej výroby. V rámci Trenčianskeho kraja v okrese Prievidza zároveň pôsobí najviac živnostníkov (takmer 8 tisíc podľa údajov z r.2019), pričom najväčšie zastúpenie je v oblasti stavebníctva, veľkoobchodu, maloobchodu a priemyslu.

Z pohľadu evidovaného počtu zamestnancov v okrese Prievidza, do ktorého spadá i riešené územie UMR, dominuje postavenie sekundárneho sektora (priemyslu), pričom počet zamestnancov v tomto sektore rastie a ekonomika je tu pomerne diverzfikovaná. Okrem dominantného ťažobného priemyslu a energetiky tu má zastúpenie strojárstvo, ale tiež iné druhy priemyslu - gumárenský, zbrojársky, obuvnícky, kožiarsky, nábytkársky či potravinársky priemysel a nezanedbateľná je i prítomnosť rozvinutého cestovného ruchu, najmä kúpeľníctva v meste Bojnice. Najväčším zamestnávateľom v regióne hornej Nitry je spoločnosť Hornonitrianske bane, a.s. Prievidza a jej dcérske spoločnosti, s počtom zamestnancom do 4 000. Ďalšia zamestnanosť sa viaže k súvisiacim banským činnostiam v rámci dodávateľsko - odberateľských vzťahov, výroby energie a pod. Ďalšími významnými zamestnávateľmi v regióne sú Fortischem, GeWis Slovakia, Brose, Nestlé, Honeywell, Rialto, Contitech (Continental), SaarGummi, Vegum a Slovaktual, ktoré spolu zamestnávajú približne 9 000 osôb.

Ani diverzifikácia priemyslu však nemá vplyv na zvýšenú výkonnosť ekonomiky, nakoľko z pohľadu pridanej hodnoty na obyvateľa sa okres Prievidza v rokoch 2009 – 2016 radil medzi okresy pod priemernou úrovňou v rámci Slovenska. V roku 2016 dosiahol hodnotu 2 426 Eur na obyvateľa, pričom priemer v rámci Slovenska bol 2 767 Eur/obyvateľa.

V zozname priemyselných parkov celoštátneho významu TSK figuruje na riešenom území UMR priemyselný park Prievidza – Nováky – Agropark a ako priemyselný park lokálneho významu Areál SAD v Prievidzi. V analýze priemyselných parkov MH Invest/ SARIO figuruje aj priemyselný park Prievidza-Západ I.

Čo sa týka primárneho sektora, v súbore ekonomických činností poľnohospodárstvo, lesníctvo a rybolov zamestnával v roku 2019 celkovo v Trenčianskom kraji len približne 2,4% spomedzi všetkých pracujúcich v kraji, pričom z dlhodobého hľadiska pozorujeme jeho stagnáciu. Z pohľadu výmery poľnohospodárskej pôdy patrí okres Prievidza medzi okresy s najväčšou výmerou v rámci Trenčianskeho kraja, avšak s pomerne nízkou bonitou pôdy (na necelej polovici výmery s hodnotami pod 50-60 BPEJ, vo zvyšku dokonca pod 10 BPEJ). Okres Prievidza, do ktorého spadá i riešené územie UMR, je zároveň z hľadiska rozlohy lesných pozemkov (ha) i lesnatosti (%) najlesnatejším okresom v kraji.

Terciárny sektor je v TSK zastúpený pomerne vysokým podielom zo všetkých sektorov z hľadiska zamestnanosti. Tento podiel sa za sledované obdobie od roku 2009 pohybuje na úrovni 32%. V rámci sektora si dlhodobo najvyššie zastúpenie zamestnanosti v kraji udržiava odvetvie vzdelávania, verejnej správy, sociálneho zabezpečenia, zdravotníctva a sociálnej pomoci. V oblasti kultúry v TSK ako v jedinom kraji na Slovensku absentuje profesionálne divadelníctvo. Avšak v oblasti komerčného charakteru služieb narastá sieť klubových a eventových zariadení. Z pohľadu významných turistických atraktivít kraja v riešenom území UMR dominujú Bojnický hrad a ZOO, Bojnické kúpele a Hornonitrianske múzeum. Z pohľadu transformácie uhoľného regiónu hornej Nitry, pre ktorú jej Aktualizácia akčného plánu definuje ako jeden z jej pilierov aj Kvalitu života a sociálnu infraštruktúru, je výzvou tzv. strieborná ekonomika. Ide o zapojenie staršej generácie a s ňou spojených tzv. strieborných činností a služieb do ekonomického života, ktoré sa z pohľadu demografického vývoja javí byť veľkou výzvou aj pre samotné riešené územie UMR.

Napriek tomu, že v oblasti kvartérneho sektora národné a regionálne intervencie na celom území SR nepredstavovali doteraz dostatočný impulz pre rozvoj odvetví založených na informačných technológiách a aktivitách s vyššou pridanou hodnotou, v Trenčianskom kraji sa dlhodobo formujú kapacity akademického i privátneho sektora, ktoré sú schopné čeliť v dobrých podmienkach na rozvoj tým najnáročnejším výzvam na poli vedy, výskumu a inovácií. Potenciál sa ukazuje najmä v rozvoji vedeckých, výskumných a inovačných aktivít v oblasti výskumu technológií skla, vodíkových technológií, obnoviteľných zdrojov energií, simulácií a virtuálnej reality, či technológií spracovania plastov, z ktorých časť má potenciál uplatniť sa aj v sledovanom území UMR.

Z pohľadu ekonomickej aktivity obyvateľstva sa v okrese Prievidza (spolu s okresom Trenčín) skoncentrovalo najviac z celkového počtu ekonomicky aktívnych osôb v priestore Trenčianskeho kraja (42 %) a dosiahol vyššiu ekonomickú aktivitu, než bol krajský priemer (ktorý bol však nižší než celoslovenský priemer).

V Trenčianskom kraji prebieha proces starnutia obyvateľstva (v roku 2019 bol index starnutia 131,9). Aj keď detská (predproduktívna) zložka obyvateľstva v posledných piatich rokoch mierne rástla, podiel obyvateľstva staršieho ako 65 rokov rástol 3,4-násobne rýchlejšie. Priemerný vek obyvateľa v roku 2019 dosiahol 42,8 roka.

Demografické prognózy do roku 2040 očakávajú nárast podielu starších osôb v populácii až na takmer 33 % v okrese Prievidza (čo je viac ako prognóza celoslovenského priemeru 26,6 %), čo indikuje, že nadchádzajúce dve desaťročia bude horná Nitra zápasiť s problémom nedostatku pracovnej sily.

Podľa podkladov ŠÚ SR zo Sčítania obyvateľov, domov a bytov o počte dochádzajúcich a odchádzajúcich obyvateľov do zamestnania a škôl, v roku 2011 do okresu Prievidza dochádzalo celkovo 25 855 osôb, z toho 1363 bolo dochádzajúcich z

obcí iných okresov TSK než okres Prievidza a 922 bolo z obcí okresov iných krajov SR než TSK. Naopak, z okresu Prievidza v roku 2011 celkovo odchádzalo 36 768 osôb, z toho 2 425 bolo odchádzajúcich do obcí iných okresov TSK ako okres Prievidza, 6 460 bolo odchádzajúcich do obcí okresov iných krajov SR ako TSK a 4 360 do zahraničia.

V miere nezamestnanosti sledujeme v okrese Prievidza síce najvyššiu mieru v rámci Trenčianskeho kraja, ktorá v júni 2020 dosiahla 6,99% a v decembri 2020 dokonca 7,14 %, avšak v porovnaní s ďalšími územnosprávnymi celkami (krajmi) má Trenčiansky kraj stále relatívne priaznivú situáciu na trhu práce, keďže miera evidovanej nezamestnanosti (5,39 % k 31.12.2020) je jednou z najnižších v SR. V okrese Prievidza, do ktorého spadá i riešené územie UMR, sa tak nezamestnanosť nejaví byť kľúčovým problémom. Tým je skôr vyššie spomínané starnutie obyvateľstva a odliv obyvateľov do iných regiónov.

V oblasti cestovného ruchu má sledované územie UMR osobitý potenciál spojený najmä s využívaním kultúrnych, prírodných a historických daností územia, kúpeľníctva, baníckych tradícií, ako aj možností pre šport, s dobrým potenciálom ubytovacích kapacít, kde okres Prievidza, do ktorého spadá i riešené územie UMR, zaznamenal po okrese Trenčín (37 %) druhé najväčšie výkony merané počtom dosiahnutých prenocovaní, a to 28 % výkonov celého kraja. Vzhľadom na kritický rok 2020 a dopady pandemických opaterní v súvislosti s ochorením Covid-19 však čelíme zmenenej situácii, v ktorej tento segment zaznamenal výrazný prepad. Pre jeho oživenie a nastavenie do budúcnosti bude potrebné zvoliť aj nové strategické prístupy s orientáciou na nové cieľové skupiny, pravdepodobne najmä z radov domácej klientely, na športové aktivity v prírode či iné aktivity súvisiace s pohybom, zdravým životným štýlom, viacgeneračné, rodinné programy, programy s bezpečnými aktivitami z pohľadu ďalších neočakávaných epidemiologických či iných zdravotných, bezpečnostných, prípadne klimatických opatrení a pod.

V riešenom území UMR sa nachádza štandardná základná občianska vybavenosť. Pôsobia tu dve detašované pracoviská vysokých škôl (Detašované pracovisko ŽU Žilina / Fakulta riadenia a informatiky v Prievidzi a Detašované pracovisko UCM Trnava / Fakulta sociálnych vied v Prievidzi), gymnázia, stredné priemyselné školy, základné, materské i umelecké školy. Pôsobí tu tiež jedna z troch nemocníc v zriaďovateľskej pôsobnosti Trenčianskeho samosprávneho kraja, a to NsP Prievidza so sídlom v Bojniciach. s 517 lôžkami, ktorá je zároveň jedinou nemocnicou v Trenčianskom kraji s vybudovaným urgentným príjmom. Trenčiansky samosprávny kraj je krajom. Ten má len jednu koncovú nemocnicu a nedisponuje žiadnym špecializovaným pracoviskom napr. kardiochirurgia, neurochirurgia a pod. a zaznamenávame problémy s prekladmi pacientov na tieto pracoviská.

V oblasti sociálnych služieb sa v okrese Prievidza poskytujú takmer všetky formy sociálnej pomoci, vzhľadom na demografický vývoj je však otázna ich priestorová štruktúra a kapacita.

V oblasti digitalizácie a informatizácie jednotlivé mestské či obecné samosprávy v rámci riešeného územia UMR, Trenčianskeho kraja, ako i samotný úrad TSK realizujú svoje služby v rámci svojich vlastných individuálnych možností, prípadne s použitím fondov EŠIF – OP Efektívna verejná správa (OP EVS), prípadne OP Integrovaná infraštruktúra (OP II).
Elektronické verejné služby poskytujú najmä prostredníctvom zavádzania on-line formulárov, prostredníctvom elektronickej komunikácie, formou zverejňovania a poskytovania informácií v elektronickej podobe, alebo odkazmi na ústredné portály verejnej správy. Absentuje jednotný systém zberu a vyhodnocovania dát, v dôsledku čoho je rozhodovanie samospráv sťažené a pre obyvateľov neprehľadné.

D. Územno-technická analýza

Predmetom tejto kapitoly je popis dopravnej infraštruktúry (cestná, železničná, cyklistická, letecká, ..) a verejnej dopravy na riešenom území v rámci jeho širších vzťahov. Ako zdroje dát boli využité viaceré podkladové materiály ako sú Plán udržateľnej mobility TSK, Plán dopravnej obslužnosti TSK, dáta Štatistického úradu SR, SSC. V kapitole sa tiež popisuje základná technická infraštruktúra (zásobovanie vodou, odkanalizovanie, plynofikácia a energetika). Textový popis a grafické výstupy vychádzali najmä z údajov spracovaných v rámci územného plánu regiónu v aktuálnom znení, územných plánov jednotlivých obcí v rámci riešeného územia a z podkladov jednotlivých prevádzkovateľov infraštruktúry.

Dopravná infraštruktúra

Cestná doprava

V riešenom území UMR hrá v širších vzťahoch podstatnú úlohu najmä cestná doprava, nakoľko železničná infraštruktúra tu nie je dostatočne rozvinutá. Územie nie je priamo napojené na diaľničnú sieť a sieť rýchlostných ciest - najbližší súvislý úsek diaľnice pri Žiari nad Hronom je od Prievidze vzdialený 30km, a najbližší úsek diaľnice D1 v smere na Bratislavu, je od Prievidze vzdialený viac ako 64 km. Preto je kľúčový najmä stav ciest I. a II. triedy.

Riešeným územím UMR prechádza cesta **I/50** v smere západ-východ (Česká republika – Trenčín – Bánovce nad Bebravou **– Nováky** - **Prievidza** – Handlová – Žiar nad Hronom – Zvolen – Lučenec – Košice – Ukrajina) a cesta **I/64** smere sever-juh

(Žilina – **Prievidza** –**Nováky** - Partizánske – Topoľčany – Nitra – Nové Zámky – Komárno). Ide o cesty I. triedy, ktoré sa spájajú v severnej časti mesta Nováky. V intraviláne mesta Prievidza sa na cestu I/64 napája cesta III/1776 (Bojnice - Opatovce nad Nitrou – **Koš**), s prepojením na III/1774 (Nitrianske Rudno – **Bojnice** – **Prievidza**) a III/1775 (Kanianka – **Bojnice**).

Úsek cesty I/50 Nováky – Prievidza v dĺžke 8 km bol prebudovaný na štvorpruh s parametrami rýchlostnej cesty, avšak nejde o plnohodnotné naplnenie potreby mesta a regiónu z hľadiska napojenia na nadregionálnu cestnú dopravu.

Prirodzeným dopravným uzlom riešeného územia UMR i celého územia hornej Nitry je mesto **Prievidza**, ktoré je vystavené vysokým objemom tranzitnej, predovšetkým cestnej dopravy z Podunajskej nížiny (Nové Zámky, Bratislava, Nitra , Topoľčany) do Turčianskej kotliny a zo stredného Považia (Trenčín, Bánovce nad Bebravou) na stredné Pohronie.

V sieti cestných komunikácií v rámci jeho intravilánu je niekoľko bariér v podobe križovaní železničnej a cestnej dopravy, ktoré sú riešené úrovňovými železničnými priechodmi (Bojnická cesta pri železničnej stanici a Necpalská cesta pri obchodnom centre Kaufland). Zároveň je tu badateľná i vysoká zaťaženosť ciest v intraviláne, najmä prieťah III/1774 do Bojníc, ktorý okrem funkcie prieťahu mestom napĺňa aj funkciu kľúčovej spojnice medzi centrom mesta a jeho západne orientovanými obytnými časťami a mestom Bojnice, ktoré je súčasťou aglomerácie. Mesto Prievidza preto akcentuje potrebu odľahčiť preťaženie tejto komunikácie vybudovaním juhozápadného cestného obchvatu, ktorý by vyriešil dopravné spojenie Prievidza – Bojnice.

Obrázok 7 Širšie vzťahy . prepojenia na TEN-T koridory v rámci Trenčianskeho kraja

Zdroj: TENtec Interactive Map Viewer[35],

Obrázok 8 Celkový pohľad na cestnú sieť v Trenčianskom kraji

[35] https://ec.europa.eu/transport/infrastructure/tentec/tentec-portal/map/maps.html

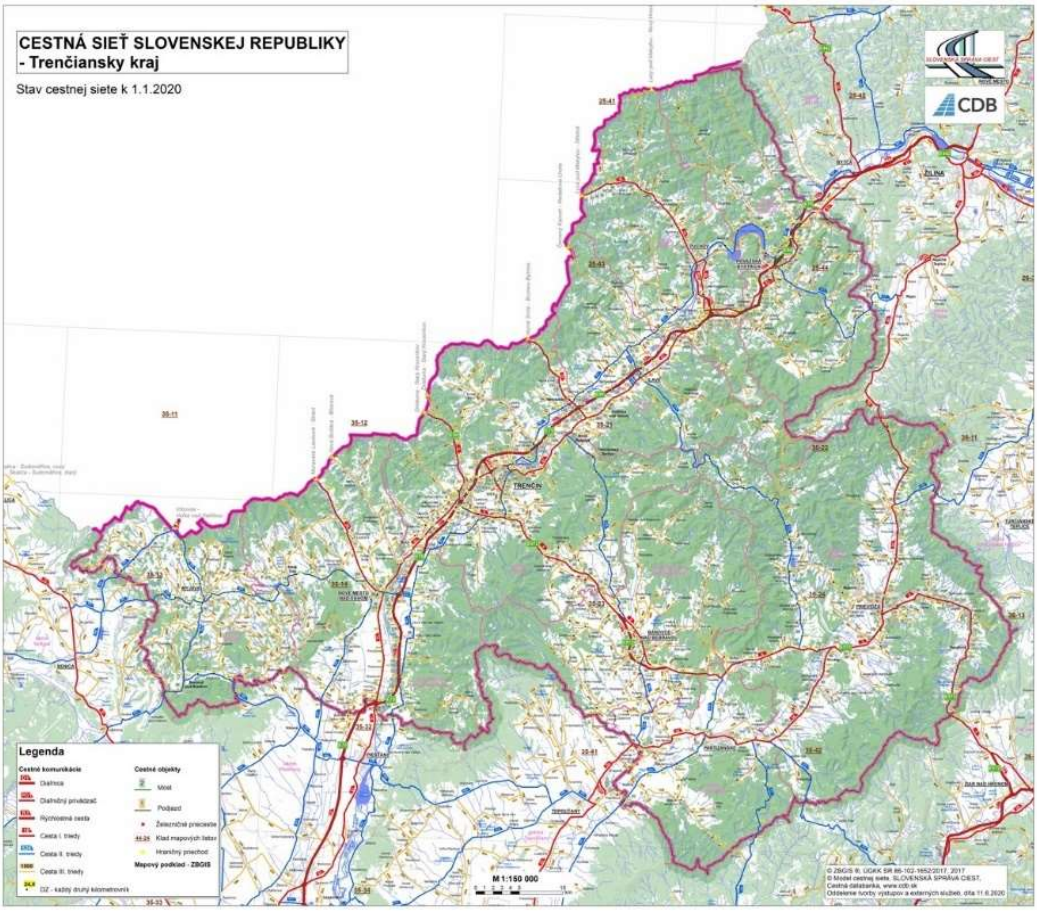

Zdroj : SSC SR, CDB, 2020

Tabuľka 48Základné údaje o sieti cestných komunikácií v okrese Prievidza v porovnaní s ostatnými okresmi TSK

Okres	Diaľnice	Diaľničné privádzače	Rýchlostné cesty	Privádzač RC	Cesty I.tr.	Cesty II.tr.	Cesty III.tr.	SPOLU	Cesty, ktoré sú súčasťou			ROZLOHA	POČET OBYVATEĽOV	Hustota cestn siete	
									"E" ťahov	Trás "TEM"	Multimod. a doplnkových koridorov				
	km	km	km	km		km	km	km	km	km	km	km 2	počet	km/km 2	km 10 oby
Bánovce nad Bebravou			9,955		17,819	10,503	153,214	191,491	18,512		18,538	462	36379	0,415	4,2
Ilava	15,856				18,369	28,826	81,959	145,01	15,856	15,856	15,856	359	59300	0,404	1,3
Myjava						59,039	170,11	229,149				327	26456	0,7	6,
Nové Mesto n.V.	21,608				35,57	54,184	151,981	263,343	21,608	21,608	21,608	580	62532	0,454	2,
Partizánske	15,52				20,715	40,446	59,628	136,309	3,068		3,068	301	45704	0,401	1,3
Považská Bystrica					16,247	34,882	122,86	173,989	15,52	15,52	15,52	463	62526	0,409	1,9
Prievidza					**86,169**	**47,819**	**135,868**	**269,856**	**46,351**		**47,071**	**960**	**134238**	**0,281**	**1,0**
Púchov	7,639		1,693		37,917	16,841	86,534	150,624	7,639	7,639	32,917	375	44371	0,402	1,
Trenčín	25,66	1,26			71,423	54,189	172,03	324,56	58,49	38,48	45,848	675	11437	0,481	1,5

		6					1	9		4			6		
TSK spolu	86,283	1,266	11,648		304,229	346,729	1134,19	1884,34	187,044	99,107	200,426	4502	585882	0,419	1,9
Zdroj : SSC BA, SDB, 2018															

Autobusová verejná doprava

Čo sa týka prímestskej a diaľkovej autobusovej osobnej dopravy, riešené územie UMR je relatívne dobre obslúžené, mesto Prievidza má spojenie priamymi pravidelnými autobusovými linkami so siedmimi okresnými mestami. Podobne aj prepojenie mesta s ďalšími regiónmi Slovenska diaľkovou autobusovou dopravou je na dobrej úrovni, čo čiastočne kompenzuje nedostatočné železničné prepojenia.

V okrese Prievidza, do ktorého spadá i riešené územie UMR a tiež v samotnom meste Prievidza verejnú autobusovú dopravu realizuje dopravca SAD. SAD Prievidza a. s. vykonáva obslužnosť celého regiónu hornej Nitry, resp. okresov Prievidza, Partizánske, Bánovce n/B. až po mesto Handlová. Z celkového počtu 163 prevádzkovaných autobusov prímestskej autobusovej dopravy je30 autobusov bezbariérových. Tieto bezbariérové autobusy obsluhujú územie od Bánoviec n/B. cez Prievidzu, smerom na Partizánske až po hranice Banskobystrického kraja (cez obce – Nitrianske Pravno, Nitrianske Rudno, Kľačno, Lehota pod Vtáčnikom, Nedožery-Brezany, Kanianka, Cigeľ, Bojnice, Čavoj, Valaská Belá a iné).

Okrem prímestskej autobusovej dopravy je v rámci TSK možné v niektorých reláciách využiť aj **diaľkovú autobusovú dopravu**, ktorá je založená na komerčnom základe a prevádzkujú ju rôzne dopravné spoločnosti: DOB BUS s.r.o, eurobus a.s, FlixBus CZ s.r.o., INTERBUS, s.r.o., KA&LO, spol. s r.o., Miroslav Jagelka, MT – LINES, a.s., NIKA TRANS s.r.o., Paulus-bus, s.r.o., Pavol Bekeš – BEAS, SAD Humenné, a.s., SAD Krupina, s.r.o., S.A.D. Zvolen a.s., STUDENT AGENCY k.s., Tibor Schnierer – AUTOBUSOVÁ DOPRAVA, Tourbus, a.s., TSG SLOVAKIA s.r.o. a Viliam Turan-TURANCAR. Niektoré ďalšie spoločnosti prevádzkujú **medzinárodné linky** s vylúčenou vnútroštátnou prepravou.

Železničná doprava

Cez územie regiónu Prievidza i samotné mesto Prievidza prechádza železničná trať č.140 Prievidza – Nové Zámky. Ide o trať nadregionálneho významu 2. kategórie, pripája región na železničnú trať 1. kategórie, ktorá je súčasťou paneurópskeho koridoru IV. Bratislava – Nové Zámky – Štúrovo. Ďalej regiónom vedie aj železničná trať č. 145 Prievidza – Handlová – Horná Štubňa. Je to trať 3. kategórie regionálneho významu, nadväzujúca na železničnú trať nadregionálneho významu Hronská Dúbrava – Vrútky. Ani jedna z uvedených železničných tratí nie je elektrifikovaná. Významný nedostatok v kapacite statickej dopravy vo väzbe na železničnú (a zároveň aj autobusovú) stanicu v Prievidzi bol odstránení v roku 2021 vybudovaním parkoviska s kapacitou 66 parkovacích miest . Všetky trate sa stretávajú v Železničnom depe Prievidza, ktoré má regionálny význam a je jedno z dvoch rušňových dep, ktoré na území TSK prevádzkuje Železničná spoločnosť Slovensko (depo Prievidza a depo Trenčianska Teplá).

Priame železničné spojenie z Prievidze je s desiatimi okresnými mestami, avšak z nadregionálneho pohľadu nemá železničná preprava osôb veľký význam (s výnimkou prímestskej prepravy osôb medzi Prievidzou a jej zázemím) a jej využitie je najmä v oblasti nákladnej dopravy s výhodnou polohou nákladnej stanice v meste Prievidza vzhľadom na polohu skladovacích a priemyselných areálov.

Celkovo je na území TSK prevádzkovaných spolu **11 železničných tratí v celkovej dĺžke 325 km** a 92 železničných staníc a zastávok. Z toho je na území TSK elektrifikovaných **123 km tratí**, teda približne tretina, a to v úsekoch Horná Streda – Púchov (vrátane), Púchov – Plevník-Drienové a Púchov – Strelenka. Okrem železničných tratí existujú v TSK aj nasledujúce železničné spojky: **chrenovecká (Chrenovec – Nováky okrem ŽST Prievidza)**, čachtická (Čachtice – Považany okrem ŽST Nové Mesto nad Váhom), chynoranská (Ostratice – Žabokreky nad Nitrou okrem ŽST Chynorany) – mimo prevádzky. (Zdroj: Železnice Slovenskej republiky, 2018)

Letecká doprava

Letecké spojenie s regiónom má potenciál v letisku a heliporte Ukrinská v katastrálnom území Prievidze, ktoré má medzinárodný štatút letiska s nepravidelnou dopravou. Je prevádzkované Aeroklubom Prievidza, o.z. a jeho využitie sa aktuálne realizuje v oblasti leteckých športov a turistiky, organizácie medzinárodných leteckých podujatí, obchodných letov, výsadkových letov, výcvikových aktivít pre pilotov, servisných služieb v oblasti leteckej techniky, ale aj organizáciu kultúrnych podujatí a podobne.

Najbližšie dostupné letisko medzinárodného významu s pravidelnou dopravou je Letisko M.R.Štefánika v Bratislave s časovou dostupnosťou 2 hodiny z Prievidze s využitím osobnej automobilovej dopravy a takmer 4 hodiny s využitím verejnej osobnej autobusovej a železničnej dopravy.

Cyklistická a pešia doprava

Cyklistika sa v ostatných rokoch stáva čoraz obľúbenejšou formou trávenia voľného času. Na podporu rozvoja udržateľnej mobility a zdravého životného prostredia je nevyhnutné podporovať bezpečnosť alternatívnych spôsobov dopravy, ako je cyklistická a pešia doprava. Tu je dôležité si uvedomiť, že oba spôsoby dopravy začlenené do každodenného rytmu života fungujú iba na lokálnej, v prípade cyklodopravy aj na subregionálnej úrovni.

Na úrovni kraja je plánovanie cyklistickej infraštruktúry formou dlhých cyklomagistrál ako základnej kostry cyklistickej siete, na ktorú sa napájajú, alebo sa budú postupne napájať doplnkové lokálne cyklotrasy, ktoré sú pre rozvoj cyklodopravy nevyhnutné.

Cyklotrasy, ktoré sú situované v mestskom prostredí alebo ako samostatné komunikácie určené pre cyklistov, majú predpisovo stanovené svoje šírkové usporiadania, sklony a pod.. Rozlišujú jednosmerný pohyb cyklistov, obojsmerný pohyb cyklistov, spoločný pohyb cyklistov a chodcov. Takéto cyklotrasy sa budujú ako samostatné komunikácie alebo komunikácie oddelené nejakým spôsobom od dopravy. Označujú sa dopravnými značkami v zmysle príslušných predpisov. Obyčajne ich budovanie vyžaduje rozsiahlejšie stavebné úpravy a s tým súvisiace finančné náklady. K nim patria cyklistické chodníky, chodníčky, rôzne samostatné alebo oddelené cyklopruhy.

Cykloturistická trasa je určená pre pohyb na bicykli za účelom cykloturistiky, trávenia voľného času, poznávania krajiny, prírody a pamiatok. Trasa väčšinou vedie po existujúcej sieti komunikácií a zariadení so súhlasom ich vlastníkov. Trasa je značená systémom cykloturistického značenia podľa STN 01 8028 „Cykloturistické značenie“. Po trase jazdia cykloturisti na vlastné nebezpečie. Pre značenie cykloturistických trás je v platnosti od roku 2001 štátna norma STN 01 8028 „Cykloturistické značenie“. Systém značenia cykloturistických trás dopĺňajú ešte vynútené dopravné značky, pokiaľ to vyžaduje situácia (obyčajne miesta výjazdov a zjazdov cykloturistickej trasy, resp. križovania cykloturistických trás s cestami I. a II. triedy, vždy záleží od situácie, frekvencie dopravy a pod.)

V rámci Trenčianskeho samosprávneho kraja sú rozpracované tri strategické projekty:

1) Vážska cyklomagistrála,
2) cyklotrasa Trenčín – Nemšová s ďalšou nadväznosťou smerom k štátnym hraniciam SR/ČR,
3) regionálna cyklotrasa **na hornej Nitre.**

V sledovanom území UMR ako aj pre celé územie hornej Nitry je základom pre riešenie cyklodopravy spracovanie štúdie realizovateľnosti cyklotrasy na hornej Nitre. Štúdia spočíva v spracovaní návrhu variantných riešení vedenia cyklotrasy, ktorá bude spájať mestá Handlová, **Prievidza, Nováky**, Partizánske, až po hranicu s Nitrianskym samosprávnym krajom, dĺžky cca 60 km. Výsledkom štúdie sú viaceré varianty, z ktorých je vybraný jeden ako odporúčaný. Cyklotrasa bude mať cyklodopravný charakter, bude slúžiť nielen ako prepojenie turisticky významných lokalít s možnosťou športového vyžitia pre turistov, či rodiny s deťmi, ale i ako bezpečná alternatívna doprava do zamestnania pre obyvateľov regiónu horná Nitra.

- úsek: Hranica NSK - Partizánske
- úsek: Partizánske - Zemianské Kostoľany
- úsek: Zemianské Kostoľany - Prievidza
- úsek: Prievidza - Handlová

Cyklodoprava má svoju prioritu v strategických dokumentoch a je zanesená do územných plánov všetkých štyroch obcí sledovaného územia UMR. Mesto Prievidza získalo v roku 2017 nenávratný finančný príspevok z Integrovaného regionálneho operačného programu v požadovanej výške 1 430 806,09 eur na vybudovanie cyklotrasy na katastrálnych územiach miest Prievidza a Bojnice. Ide o vybudovanie 3 666,44 metrov cyklistických chodníkov a spoločných chodníkov pre cyklistov a peších a vybudovanie štyroch prvkov doplnkovej cyklistickej infraštruktúry, ako sú odpočívadlá, cyklostojany na odloženie bicyklov a oddychové priestory. (Zdroj : www.prievidza.sk)

Bike&Ride je služba, ktorá sa dá zhrnúť heslom – zaparkuj bezpečne bicykel a pokračuj verejnou hromadnou dopravou. Služba Bike & Ride, kde si cyklista môže na stanici uzamknúť bicykel a ďalej pokračovať iným dopravným prostriedkom je veľmi efektívny spôsob, ako podporiť rozvoj cyklodopravy. Cyklisti majú istotu, že pri návrate bicykel opäť nájdu a nemusia na dopravu po meste využívať napríklad automobil. Táto služba sa v rámci TSK nachádza iba v Prievidzi, iné mestá službu bike&ride neposkytujú.

Rovnako je to so službou spoločných bicyklov, tzv. *Bikesharing*. Bikesharing je primárne cielený na obyvateľov, ktorí napríklad dochádzajú z okolitých sídel do mesta za prácou a chcú sa po meste pohybovať na bicykli, alebo pre turistov alebo jednoducho pre miestnych obyvateľov, ktorí sa chcú po meste pohybovať šetrne k životnému prostrediu a pritom zvoliť rýchlejší spôsob dopravy, ako je chôdza. V rámci TSK Bikesharing prevádzkujú mestá **Prievidza** a Trenčín. Pešie a cyklistické trasy v katastri miest sú v správe jednotlivých miest, mimo katastrálnych území miest sú v správe kraja.

Pešia doprava je dôležitá temer výlučne v intravilánoch obcí a miest. Výnimku tvoria turistické chodníky. Význam pešej dopravy klesá s veľkosťou obce. V mestách býva pešia doprava väčšinou kombinovaná s cyklistickou dopravou (spoločné pásy a pod.). Pešia doprava a pešie trasy sú definované v jednotlivých územných plánoch obcí. V jednotlivých zónach so

sústredenou občianskou vybavenosťou (OV) sa v príslušných dokumentáciách (Územný plán zóny) uplatňuje požiadavka na bezkolíznosť peších trás s trasami iných druhov dopravy a taktiež zriadenie primeraných plôch rozptylu pre peších (námestia). Vzhľadom na lokálnu úroveň nie je nutné pešiu dopravu analyzovať vo väčšom detaile. Trasovanie možných peších trás v extraviláne obcí v súbehu s komunikáciami je nevhodné riešenie, a to najmä z hľadiska dopravnej bezpečnosti. Doprava medzi obcami je zabezpečovaná ostatnými módmi dopravy – prímestská autobusová (PAD), železničná doprava, cyklodoprava alebo individuálna automobilová doprava (IAD).

Technická infraštruktúra

Obsah tejto kapitoly čerpá najmä zo súhrnnej správy dokumentu „Plán rozvoja verejných vodovodov a verejných kanalizácií pre územie Trenčianskeho kraja na roky 2021 - 2027“ (ďalej aj ako „PRVVaVK“), spracovaného odborom starostlivosti o životné prostredie Okresného úradu Trenčín v súlade so zákonom č. 442/2002 Z. z. o verejných vodovodoch a verejných kanalizáciách (v čase spracovania tejto kapitoly vo fáze schvaľovacieho procesu v rámci MŽP SR) a tiež z údajov spracovaných v rámci územného plánu regiónu v aktuálnom znení a z údajov ŠÚ SR.

Zásobovanie vodou a odkanalizovanie

Zásobovanie obyvateľov pitnou vodou z verejných vodovodov zabezpečuje v zmysle zákona o obecnom zriadení obec. Po transformácii štátnych podnikov vodární a kanalizácií obce túto činnosť zabezpečujú v rozhodujúcej miere prostredníctvom obchodných spoločností. Zo širšieho pohľadu územia celého Trenčianskeho kraja jeho špecifikom je, že územne spadá do pôsobnosti až piatich veľkých vodárenských prevádzkových spoločností, ktorými sú :

- Považská vodárenská spoločnosť, a.s., - okresy Považská Bystrica, Púchov, Ilava
- Trenčianska vodárne a kanalizácie, a.s., - okresy Trenčín, Nové Mesto nad Váhom
- Bratislavská vodárenská spoločnosť, a.s., - okres Myjava
- Stredoslovenská vodárenská prevádzková spoločnosť, a.s., - okres Prievidza
- Západoslovenská vodárenská spoločnosť a.s., - okresy Bánovce nad Bebravou a Partizánske
- PreVaK, s.r.o. Bratislava- mesto Stará Turá
- Regionálna vodárenská spoločnosť Vlára – Váh, s.r.o., časť okresu Trenčín

Tieto vodárenské spoločnosti zabezpečujú prevádzkovanie prevažnej väčšiny verejných vodovodov v kraji. Okrem nich pôsobia na území kraja aj ďalšie menšie obchodné spoločnosti zabezpečujúce prevádzkovanie verejných vodovodov. Viaceré obce riešia prevádzkovanie svojich verejných vodovodov prostredníctvom odborne spôsobilých osôb v zmysle zákona o verejných vodovodoch a verejných kanalizáciách.

V súčasnosti vodovodný systém v TSK tvorí celistvú sústavu vodárenských zariadení, napr. vodojemov, vodárenských zdrojov, čerpacích staníc a vodovodných potrubí.

Vlastníkom vodovodnej a kanalizačnej siete vodohospodárskej infraštruktúry väčšiny obcí na území kraja sú vodárenské akciové spoločnosti a jednotlivé mestá a obce, ktoré infraštruktúrny majetok vložili do týchto spoločností.

V okrese Prievidza, do ktorého spadá i riešené územie UMR je vlastníkom infraštruktúry Stredoslovenská vodárenská spoločnosť, a.s. Banská Bystrica a prevádzkovanie zabezpečuje Stredoslovenská vodárenská prevádzková spoločnosť, a.s., Prievidza.

Obce s verejným vodovodom

K 31.12.2018 bol z celkového počtu 276 obcí TSK vybudovaný aspoň v časti sídla verejný vodovod v 245 z nich, čo predstavuje **88,77 %.** Z pohľadu jednotlivých okresov je **najpriaznivejšia situácia** v okresoch **Prievidza**, Myjava, Partizánske a Trenčín, kde nie je vybudovaný verejný vodovod len v jednej obci okresu. Vo všetkých ostatných obciach týchto okresov je vybudovaný aspoň v časti verejný vodovod.

Stav zásobovania obyvateľstva pitnou vodou

Z celkového počtu obyvateľstva Trenčianskeho kraja bolo k 31.12.2018 zásobovaných pitnou vodou **91,19 %**, čo je viac ako celoslovenský priemer v roku 2018 ktorý je podľa VÚVH 89,25 % . Od poslednej aktualizácie (2013) sa zvýšila zásobovanosť obyvateľstva pitnou vodou v kraji o 2 %. Z 35 obcí bez verejného vodovodu sa znížil ich počet na 31.

V okrese Prievidza, do ktorého spadá i riešené územie UMR, zásobovanosť obyvateľov pitnou vodou dosahuje 98,95%, čo je najviac zo všetkých okresov kraja.

Vodné zdroje - bilancia zdrojov a potrieb

Vývoj využívania podzemných a povrchových vôd na Slovensku je závislý nielen na reálnych a potenciálnych možnostiach súvisiacich s kvantitatívnymi a kvalitatívnymi podmienkami, ale v súčasnosti ho výrazne ovplyvňujú aj ekonomické podmienky súvisiace s cenovými úpravami a s tým spojeným poklesom spotreby vody. Významný pokles spotreby vody vo verejných vodovodoch zmierňuje tlak na budovanie nových zdrojov vody.

Podľa údajov SHMÚ dokumentované využiteľné množstvá podzemných vôd v Trenčianskom kraji predstavujú **6 181,5 l.s^{-1}**.

Z globálneho pohľadu rámcovej bilancie potrieb vody, ktoré budú zodpovedať rozvoju verejných vodovodov a zdrojov vody využívaných na území Trenčianskeho kraja vyplýva, že **vybudované kapacity zdrojov budú pokrývať všetky potreby**. Vzhľadom k nerovnomernému rozloženiu vodných zdrojov, kedy sú niektoré oblasti z hľadiska zdrojov vody prebytkové, iné oblasti zase vykazujú k roku 2018 deficit zdrojov, však uvedené tvrdenie nezodpovedá reálnemu stavu vo všetkých vodovodoch TSK. Bilancia výhľadových potrieb pitnej vody v spotrebiskách na území **pôsobnosti Stredoslovenskej vodárenskej spoločnosti, a. s.,** (a teda i riešeného územia UMR) voči využívaným zdrojom vody po znížení ich výdatnosti o ekologické limity a nevyhovujúce zdroje vody poukazuje na určitú napätosť.

Tabuľka Spotreba pitnej vody v riešenom území UMR v porovnaní s okresom Prievidza a ostatnými okresmi TSK (v tis. m^3)

Okres	2019	2018	2017	2016	2015	2014	2013
Bánovce nad Bebravou	1 273	1 390	1 334	1 249	1 243	1 209	1 260
Ilava	1 847	1 810	1 793	1 806	1 777	1 757	1 813
Myjava	1 049	1 037	1 021	1 008	1 001	997	1 005
Nové Mesto nad Váhom	2 191	2 120	2 123	2 057	2 031	2 069	2 119
Partizánske	1 473	1 522	1 470	1 467	1 415	1 357	1 422
Považská Bystrica	1 966	1 971	1 925	1 905	1 860	1 819	1 861
Prievidza	**5 078**	**5 152**	**5 098**	**5 050**	**5 125**	**5 037**	**5 278**
Z toho UMR : mesto Prievidza	1 742,431	1 769,417	1 767,244	1 773,81	1 812,226	1 812,579	1 841,041
mesto Nováky	206,078	227,871	213,191	204,016	204,381	201,914	220,816
mesto Bojnice	363,810	364,650	340,099	342,054	323,645	314,413	342,936
obec Koš	61,457	59,014	54,488	63,533	65,337	77,399	70,399
Púchov	1 431	1 402	1 404	1 336	1 310	1 269	1 323
Trenčín	4 704	4 566	4 554	4 539	4 217	4 107	4 535
TSK	**21 113**	**21 079**	**20 807**	**20 794**	**20 004**	**19 622**	**20 616**
SR							

Zdroj: ŠÚ SR, DATAcube, 2019

Odkanalizovanie

Cieľom napĺňania plánov rozvoja verejných vodovodov a verejných kanalizácií je dosiahnuť na jednej strane rozvoj obecnej infraštruktúry, respektíve zvýšenie úrovne sanitácie, komfortu bývania a životnej úrovne obyvateľstva a na strane druhej zvýšenú ochranu a zlepšenie stavu prírodných zdrojov vôd, vodných ekosystémov ako aj zdravia ľudí.

Premietnutie integrovaného prístupu k ochrane a využívaniu vodných zdrojov v rámci trvalo udržateľného rozvoja do oblasti odvádzania a čistenia komunálnych odpadových vôd znamená zabezpečovať znižovanie rozdielov medzi množstvom a kvalitou vody spotrebovanej a množstvom a kvalitou vôd spätne privádzaných kanalizačným systémom do vodného prostredia.

V rámci Trenčianskeho kraja je odkanalizovanie obcí riadené Plánom rozvoja verejných kanalizácií Trenčianskeho kraja, ktorý je spracovaný na základe Plánu rozvoja verejných kanalizácií pre územie SR a vychádza z aktualizovaného Národného programu Slovenskej republiky pre vykonávanie smernice Rady 91/271/EHS o čistení komunálnych odpadových vôd v znení smernice Komisie 98/15/ES a nariadenia európskeho parlamentu a Rady 1882/2003/ES, ako aj zákona č. 364/2004 Z. z. o vodách (vodný zákon).

Stav čistenia a odvádzania odpadových vôd

Stav v Trenčianskom kraji zodpovedá historickému vývoju spoločnosti ako celku, možnostiam ekonomiky, stavu vývoja a aplikácie nových technológií v oblasti realizácie stokových sietí a ČOV, kvalite stavebných prác, morálnemu a fyzickému opotrebovaniu strojnotechnologických zariadení a kanalizačných objektov. Berúc do úvahy dlhú životnosť kanalizačných objektov, ich technické parametre a konštrukčné riešenia zodpovedajú koncepčným zámerom a účelu, ktorý bol aktuálny v dobe ich návrhu a realizácie, ako aj finančným a technickým možnostiam danej doby.

Ku koncu roku 2018 bol počet obyvateľov v Trenčianskom kraji bývajúcich v domoch pripojených na verejnú kanalizáciu 389 tisíc, čo tvorí takmer **66,40 %** z celkového počtu obyvateľov. Rozvoj verejných kanalizácií v Trenčianskom kraji a pripojenosť obyvateľstva na verejné kanalizácie zaostáva za stavom v zásobovaní obyvateľstva pitnou vodou, ktorý predstavuje v kraji 91,19 % .

V Trenčianskom kraji je verejná kanalizácia vybudovaná alebo čiastočne vybudovaná v **101 obciach,** z čoho v správe vodárenských spoločností sú kanalizácie a ČOV v 62 obciach. Celkovo je v Trenčianskom kraji evidovaných 56 komunálnych ČOV, z ktorých 28 je v správe vodárenských spoločností a 28 v správe obcí a iných spoločností. Celková dĺžka kanalizačnej siete ku koncu roka 2018 bola viac ako 1300 km. Oproti roku 2013 bola vybudovaná verejná kanalizácia v ďalších 35-tich obciach Trenčianskeho kraja. Boli realizované veľké projekty všetkých vodárenských spoločností pôsobiacich v kraji, bola ukončená rekonštrukcia a intenzifikácia čistiarní odpadových vôd, ktoré nespĺňali požiadavky európskej a slovenskej legislatívy, boli vybudované nové čistiarne odpadových vôd a im prislúchajúce siete verejných kanalizácií.

Tabuľka 49 Vybrané štatistiky vodovodnej a kanalizačnej siete v SR – situácia v TSK v porovnaní s ostatnými krajmi SR

územie	2017				2011				2001			
	voda	kanál	ČOV	VOV	voda	kanál	ČOVm	VOV	voda	kanál	ČOVm	VOV
Bratislavský kraj	**2 485**	**1 766**	**57 983**	**57 983**	**2 291**	**1 418**	**61 084**	**61 103**	**2 331**	**1 023**	**72 996**	**73 081**
Trnavský kraj	2 765	1 866	34 224	34 224	2 687	1 546	36 649	36 779	2 583	623	41 686	41 702
Trenčiansky kraj	**3 134**	**1 210**	**36 758**	**36 977**	**2 998**	**914**	**33 473**	**33 525**	**2 204**	**584**	**33 915**	**35 505**
Nitriansky kraj	4 915	1 626	35 857	36 753	4 718	1 262	36 681	38 480	2 787	639	42 930	43 785
Žilinský kraj	4 128	2 233	100 275	100 275	3 866	1 703	92 379	92 572	3 262	798	97 301	97 533
Banskobystrický kraj	4 194	1 275	50 853	52 691	4 048	1 083	46 676	50 214	3 965	851	56 043	61 672
Prešovský kraj	4 329	2 308	58 227	58 255	4 205	1 911	49 648	50 288	3 161	972	52 352	59 986
Košický kraj	4 357	1 783	50 090	50 571	3 963	1 372	9 894	51 658	3 100	882	66 248	68 012

Zdroj: dataCUBE 2019, Poznámka: voda - Dĺžka vodovodnej siete bez prípojok (km), kanál - Dĺžka kanalizačnej siete bez prípojok (km), ČOVm - Množstvo čistených odpadových vôd (tis. m3), VOV - Množstvo vypúšťaných odpadových vôd (tis. m³)

Tabuľka 50 Vybrané štatistiky vodovodnej a kanalizačnej siete – situácia v obciach riešeného územia UMR v porovnaní s TSK

územie	**2017**				**2011**				**2001**			
	voda	**kanál**	**ČOVm**	**VOV**	**voda**	**kanál**	**ČOVm**	**VOV**	**voda**	**kanál**	**ČOVm**	**VOV**
Trenčiansky kraj	**3 134**	**1 210**	**36 758**	**36 977**	**2 998**	**914**	**33 473**	**33 525**	**2 204**	**584**	**33 915**	**35 505**
Z toho UMR : mesto Prievidza	174,45	90,46	4968	4968	173,53	89	5052	5052	143,21	88,61	7390	7390
mesto Nováky	59,85	11,5	191	191	59,85	11,2	199	199	54,3	11,157	197	197
mesto Bojnice	25,33	21,13	372	372	25,00	17,3	394	394	25,00	17,3	395	395
obec Koš	9,41	0	0	0	9,41	0	0	0	9,41	0	0	0

Zdroj: samosprávy dotknutých obcí, 2019
Poznámka: voda - Dĺžka vodovodnej siete bez prípojok (km), kanál - Dĺžka kanalizačnej siete bez prípojok (km), ČOVm - Množstvo čistených odpadových vôd (tis. m3), VOV - Množstvo vypúšťaných odpadových vôd (tis. m³)

Tabuľka 51 Prehľad stavu v odvádzaní a čistení odpadových vôd v riešenom území UMR v porovnaní s okresom Prievidza a ostatnými okresmi TSK (stav ku koncu r.2018)

OKRES	počet obyvateľov [tis.]	počet obyvateľov napojených na SS a ČOV [tis]	stoková sieť v prevádzke [počet obcí]	ČOV v obci prevádzkované		
				v správe		
				VS	obce a iné	spolu
Považská Bystrica	62,52	49,00	10	4	4	8
Púchov	44,37	26,57	11	3	3	6
Ilava	59,30	45,06	12	1	3	4
Trenčín	114,37	87,49	23	7	2	9
Nové Mesto nad Váhom	62,51	35,60	10	4	3	7
Myjava	26,45	15,37	4	2	2	4
Bánovce nad Bebravou	36,18	19,00	6	1	4	5
Prievidza	**134,23**	**84,04**	**14**	**4**	**7**	**11**
Z toho UMR: mesto Prievidza	46,257	44,532	1	1	0	1
mesto Nováky	4,205	4,110	1	0	1	1
mesto Bojnice	4,952	4,912	1	0	0	0
obec Koš	1,091	0	0	0	0	0
Partizánske	45,70	27,16	11	1	1	2
Spolu TSK	*585,63*	*389,29*	*101*	*28*	*28*	*56*

Poznámka: v kraji sú prevádzkované aj ČOV, ktoré sú vo vlastníctve súkromných spoločností a je na ne napojená časť verejných kanalizácií v obciach a mestách. V počte ČOV nie sú započítané malé domové ani malé obecné ČOV do 50 EO.
Zdroj : Plán rozvoja verejných vodovodov a verejných kanalizácií pre územie Trenčianskeho kraja, časť VK, aktualizácia 2019.

Zásobovanie energiami
V Trenčianskom kraji výrobu elektrickej energie zabezpečujú **vodné elektrárne** a **tepelné elektrárne**. Najväčším výrobcom elektrickej energie sú Slovenské elektrárne, a.s. Územie je deficitné z hľadiska potreby elektrickej energie, väčšina elektrickej energie pochádza zo zdrojov mimo kraja. Na výrobu elektrickej energie vo vodných elektrárňach sa využíva hydroenergetický potenciál rieky Váh, ktorý je trvalo sa obnovujúcim, a preto nevyčerpateľným primárnym energetickým zdrojom - na rozdiel od všetkých druhov fosílnych palív. Vodné elektrárne svojimi veľmi pohyblivými výkonmi a prevádzkovou pružnosťou sú schopné pokrývať prudko meniace sa požiadavky na výkon v špičkovej časti denného diagramu zaťaženia. Výrobu elektrickej energie dopĺňa výroba vo vodných mikroelektrárňach. Ich inštalovaný výkon je zanedbateľný, vyrobená elektrická energia sa spotrebuje v lokalite jej výroby.

TSK je na energetické siete republiky zapojený sústavou 66 ks 110 KV vedení napájaných z nadradených uzlov Križovany, Bystričany, Považská Bystrica, Senica, prepájaných dvomi 220 kV vedeniami. Okrem toho územím kraja prechádzajú tri 400 kV vedenia. Spoľahlivosť zásobovania sa zvýšila vybudovaním transformovne 400 kV/110 kV v Bošáci.

Hlavnými zdrojmi elektrickej energie v TSK sú **Elektrárne Nováky v Zemianskych Kostoľanoch** s celkovým inštalovaným elektrickým výkonom 522,4 MWe s orientáciou na spaľovanie hnedého uhlia zo slovenských uhoľných baní (aktuálne v plánovanom režime budúceho útlmu) a vodné elektrárne na Váhu, spolu 9 vodných elektrární s celkovým inštalovaným výkonom 260,6 MWe. Okrem toho výrobu elektrickej energie zabezpečujú závodné elektrárne s celkovým inštalovaným výkonom 47,8 MWe a vodné elektrárne. V celom povodí Váhu je na území kraja vybudovaných aj 19 malých vodných elektrární s celkovým inštalovaným výkonom 1,214 MWe.
(Zdroj : Akčný plán udržateľného energetického rozvoja Trenčianskeho samosprávneho kraja na roky 2013 – 2020 / SEAP.)

Zásobovanie plynom
Na území Trenčianskeho kraja sa nachádza distribučná sieť prevádzkovaná spoločnosťou Slovenský plynárenský priemysel, a.s. (ďalej aj ako „SPP“).

Z hľadiska zásobovania plynom sa kraj opiera o plynovody 500-64 a 300-25 prechádzajúce územím. Spoľahlivosť sa ešte zlepší diverzifikáciou zdrojov – vybudovaním plynovodu z iného zdroja, výstavbou podzemných zásobníkov zemného plynu na východnom Slovensku.

Sieť vysokotlakých plynovodov (ďalej aj ako „VTL“) tvoria (VTL relevantné pre riešené územie UMR je vyznačené graficky):

• VTL plynovod DN500 PN63 (OP dop 6,3 MPa), ktorý vedie Považím (Špačince – Nové Mesto nad Váhom – Považská Bystrica) a je pripojený z tranzitného plynovodu pri trasovom uzávere TU39 pri Špačinciach, severne od Trnavy,
• VTL plynovod DN300 PN25 (OP do 2,5 MPa), ktorý je pripojený na medzištátny plynovod DN700 PN55 (OP do 5,5 MPa) cez prepúšťaciu stanicu pri Červeníku severne od Leopoldova (Červeník – Nové mesto nad Váhom – Púchov),
• VTL plynovod DN300 PN25 (OP do 2,5 MPA), ktorý je pripojený na medzištátny plynovod DN700 PN55 cez prepúšťaciu stanicu Ľudovítova (južne od Výčap - Opatoviec), vedúci v trase Topoľčany - Partizánske - Nováky - Prievidza s prepojením na Martin,
• VTL plynovod DN500 PN25 (OP do 4,0 MPA), Jablonica – Senica, ktorý je pripojený na prepoj medzi tranzitným plynovodom (2xDN700 PN63) a medzištátnym plynovodom DN700 PN55) cez prepúšťaciu stanicu Jablonica,
• pokračovanie vyššie uvedeného plynovodu dimenziou DN300 do Myjavy (Zemanovci), ktorý je prepojený s považským plynovodom dimenziou DN200 PN25 (OP do 2,5 MPA) v Novom Meste nad Váhom,
• VTL plynovod DN500 PN63 (OP do 6,3 MPA) slúži na posilnenie VTL plynovodu DN300 PN25, ale aj na priame pripojenie odberateľov. K tomuto účelu slúžia prepúšťacie stanice Považany (Mošovce) a Považská Bystrica (Sverepec).

Z uvedených plynovodov sa napájajú regulačné stanice na **strednotlaké plynovody** (ďalej aj ako „STL“). Niektoré sídla sú napojené na STL zo susednej obce, kde sa nachádza regulačná stanica.

Bezpečnosť

Kriminalita

Na Slovensku bolo v roku 2017 zistených celkovo 66 215 trestných činov. Z toho 5 986 (9,04%) v Trenčianskom kraji. Ich počet z časového hľadiska klesá.

Tabuľka 52 Vývoj počtu spáchaných trestných činov v samosprávnych krajoch SR

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Bratislavský kraj	19 354	18 415	17 211	15 260	14 145	13 271	11 577
Trnavský kraj	8 957	8 860	9 073	8 186	7 405	7 760	7 283
Trenčiansky kraj	7 775	7 753	7 569	6 958	6 280	6 149	5 986
Nitriansky kraj	9 501	9 421	9 884	9 230	8 255	8 025	7 881
Žilinský kraj	10 240	9 808	9 788	9 431	8 585	8 004	7 774
Banskobystrický kraj	12 052	11 267	11 206	10 009	8 745	7 876	7 672
Prešovský kraj	10 152	10 242	10 431	9 240	8 019	7 769	7 687
Košický kraj	14 565	14 281	14 282	12 717	11 551	10 588	10 112
Slovenská republika	92 873	90 351	89 677	81 245	73 163	69 635	66 215

Zdroj: Štatistickú úrad SR

V oblasti kriminality je opodstatnenou požiadavkou zapracovať do verejných politík aj **programy prevencie kriminality** (zvyšovanie bezpečnosti obyvateľov), ktoré budú reagovať na identifikované problémy, globálne trendy a lokálne výzvy súvisiace najmä s javmi ako sú :

- prebiehajúce demografické zmeny s dopadom na nárast nárokov na služby v rôznych oblastiach, vrátane možného znižovania konkurencieschopnosti regionálnej ekonomiky,
- nástup nových civilizačných hrozieb a technológií s možným negatívnym dopadom na bezpečnosť a nutnosťou flexibilne reagovať na krízové javy (Covid, kybernetické hrozby), a pod.

Požiarna ochrana

Ochranu pred požiarmi na území Trenčianskeho kraja zabezpečujú predovšetkým príslušníci Hasičského a záchranného zboru (HaZZ). Pokrytie územia TSK je v súčasnosti zabezpečené najmä hasičskými stanicami HaZZ pod ministerstvom vnútra SR. Organizačne je HaZZ na území kraja rozdelený na Krajské riaditeľstvo v Trenčíne a okresné riaditeľstvá. Riešené územie UMR spadá pod Okresné riaditeľstvo HaZZ v Prievidzi, pod ktoré patria hasičské stanice v Prievidzi a v Handlovej. Činnosti, ktoré majú za cieľ ochranu životov a zdravia občanov a ich majetku pred požiarmi a inými živelnými pohromami zabezpečujú taktiež dobrovoľné jednotky požiarnej ochrany pôsobiace v jednotlivých obciach.

Vo všeobecnosti platí, že čím kratšia časová vzdialenosť k najbližšej hasičskej stanici, tým rýchlejšie je možné zasiahnuť v prípade núdze a nebezpečenstva, a tým je dosiahnutá vyššia bezpečnosť. Vďaka relatívnej kompaktnosti územia sa dobrými hodnotami dostupnosti do 15 minút sa vyznačujú všetky štyri obce riešeného územia UMR.
Zdroj: www.minv.sk, www.protipoziarne.sk

Civilná ochrana obyvateľstva
„Civilná ochrana obyvateľstva je systém úloh a opatrení zameraných na ochranu života, zdravia a majetku, spočívajúcich najmä v analýze možného ohrozenia a v prijímaní opatrení na znižovanie rizík ohrozenia, ako aj určenie postupov a činnosti pri odstraňovaní následkov mimoriadnych udalostí. Poslaním civilnej ochrany je v rozsahu vymedzenom v zákone chrániť životy, zdravie, majetok a vytvárať podmienky pri mimoriadnych udalostiach a počas mimoriadnej situácie a na ten účel spolupracovať s obdobnými inštitúciami iných štátov pri poskytovaní vzájomnej pomoci.“ (cit. zo zdroja : http:// www.minv.sk/?Civilna_ochrana)

Pre uplatňovanie stavebnotechnických požiadaviek na ochranné stavby civilnej ochrany je smerodajný dokument „**Analýza územia z hľadiska možných mimoriadnych udalostí“**, ktorý sa vypracúva v súlade so zákonom č. 395/2011 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 42/1994 Z. z. o civilnej ochrane obyvateľstva v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony. Plnenie požiadaviek vyššie uvedených legislatívnych dokumentov je overované v rámci príslušných územných a stavebných konaní.

Určenie pôsobnosti orgánov verejnej správy v oblasti civilnej ochrany je vymedzené zákonom č. 42/1994 Z. z. Národnej rady Slovenskej republiky o civilnej ochrane obyvateľstva. Podľa uvedeného zákona má príslušné kompetencie v oblasti plánov ochrany obyvateľstva pri mimoriadnych udalostiach, evakuácii, riešenia ukrytia, organizovanie humanitárnej pomoci a pod. najmä samosprávny kraj v súčinnosti s orgánmi štátnej správy a obcami.

Ochrana pred povodňami
Určenie pôsobnosti orgánov verejnej správy v oblasti ochrany pred povodňami je legislatívne vymedzené Zákonom 7/2010 Z. z. o ochrane pred povodňami. Na jeho základe okresný úrad v sídle kraja zostavuje povodňový plán kraja a predkladá ho na schválenie Ministerstvu životného prostredia SR (MŽP SR). Obce v záujmovom území spracúvajú povodňový plán zabezpečovacích prác, ak má drobný vodný tok alebo jeho ucelený úsek v nájme alebo vo výpožičke a tento predkladajú na schválenie príslušnému okresnému úradu. Všetky obce v riešenom území spracúvajú a zostavujú povodňové plány záchranných prác obce a predkladajú ich na schválenie príslušnému okresnému úradu.

Všetky uvedené orgány štátnej správy spolupracujú v rámci svojej pôsobnosti s HaZZ SR a Policajným zborom SR (PZ SR).
Malé toky v riešenom území sú upravené len miestnymi úpravami. Z hľadiska ochrany územia pred povodňami sú nebezpečné najmä malokapacitné priepusty, premostenia, vtoky do krytých profilov.

Vláda Slovenskej republiky vo svojom uznesení č. 31 z januára 2000 schválila **Program protipovodňovej ochrany SR do roku 2010**, ktorý sa podarilo naplniť asi na 50 percent. Finančné prostriedky sa použili napríklad na preventívne protipovodňové opatrenia ktorými sú najmä technické a biotechnické opatrenia v povodí, ktoré spomaľujú odtok vôd z povodia do vodných tokov, smerovali tiež na výstavbu a rekonštrukciu retenčných nádrží, ochranných hrádzí, protipovodňových línií a zariadení na prečerpávanie vnútorných vôd, úpravu vodných tokov, ako aj budovanie poldrov.

Výzvou aj pre riešené územie UMR je v súčasnosti vládou schválený **Program revitalizácie krajiny a integrovaného manažmentu povodí SR**. Zameriava sa na zadržanie dažďovej vody v krajine, ako aj na celkové oživenie a obnovu poškodenej krajiny a minimalizáciu rizika vzniku povodňových prívalových vĺn.

Jedným zo základných krokov účinnej prevencie proti povodniam je podľa mnohých publikovaných štúdií obnovenie ekosystémových funkcií povodia/územia/krajiny, ktoré svojimi prirodzenými vlastnosťami zadrží dažďovú vodu, umožní jej vsakovanie do podložia, zvýši kvalitu pôdy a v rámci priestorovej optimalizácie funkcií, potrieb a využívania krajiny človekom, zabezpečí aj jej ekologickú stabilitu.

Konkrétnym cieľom je vytvoriť a vybudovať v lesnej, v poľnohospodárskej a v urbánnej krajine vodozádržné krajinné a terénne útvary a v intravilánoch obcí a miest vybudovať vodozádržné systémy, zariadenia a technické riešenia s celkovou cyklickou zádržnou kapacitou dažďovej vody v objeme 250 miliónov m^3. Následne tieto vodozádržné systémy/zariadenia

zodpovedne prevádzkovať, udržiavať ich funkčnosť, vykonávať ich údržbu a servis. Stanovená cyklická vodozádržná kapacita vyplýva z **analýzy zrážkovoodtokových pomerov povodí územia Slovenskej republiky.**

Zhrnutie a dôsledky

Riešené územie UMR sa nachádza na tranzitnom dopravnom uzle celoštátneho významu a využíva pozíciu na jeho hlavných vnútroštátnych dopravných trasách v severo-južno i západo-východnom smere. Aglomeračným uzlom nielen riešeného územia UMR ale i celého regiónu hornej Nitry je mesto Prievidza, ktoré pôsobí ako dôležité sídelno-hospodárske centrum s nadregionálnym významom. Z tohto dôvodu je aj dôležitým cieľom i východiskom osobnej i nákladnej dopravy. V nadregionálnych dopravných vzťahoch má preň význam najmä cestná sieť. Tá však nenapĺňa požiadavky súčasnej doby a nespĺňa ani európske kritériá, pre ktoré by bola potrebná rozsiahla modernizácia minimálne s prestavbou súčasných cestných komunikácií I. triedy na rýchlostné cesty so štvorpruhovým profilom a tiež zvýraznenie dopravných vzťahov riešeného územia UMR s krajským mestom Trenčín. Pri budúcom rozvoji výrobných a nevýrobných aktivít v riešenom území UMR ako i širšom regióne sa existujúca dopravná infraštruktúra javí byť limitom rozvoja.

Čo sa týka prímestskej a diaľkovej autobusovej osobnej dopravy, riešené územie UMR je relatívne dobre obslúžené, mesto Prievidza má spojenie priamymi pravidelnými autobusovými linkami so siedmimi okresnými mestami. Podobne aj prepojenie mesta s ďalšími regiónmi Slovenska diaľkovou autobusovou dopravou je na dobrej úrovni, čo čiastočne kompenzuje nedostatočné železničné prepojenia. V okrese Prievidza, do ktorého spadá i riešené územie UMR a tiež v samotnom meste Prievidza verejnú autobusovú dopravu realizuje dopravca SAD Prievidza, a. s..

Priame železničné spojenie z Prievidze je s desiatimi okresnými mestami, avšak z nadregionálneho pohľadu nemá železničná preprava osôb veľký význam (s výnimkou prímestskej prepravy osôb medzi Prievidzou a jej zázemím) a jej využitie je najmä v oblasti nákladnej dopravy s výhodnou polohou nákladnej stanice v meste Prievidza vzhľadom na polohu skladovacích a priemyselných areálov.

Letecké spojenie s regiónom má potenciál v letisku a heliporte Úkrniská v katastrálnom území Prievidze, ktoré má medzinárodný štatút letiska s nepravidelnou dopravou.

Plánovanie cyklistickej infraštruktúry na úrovni kraja prebieha vo forme dlhých cyklomagistrál ako základnej kostry cyklistickej siete, na ktorú sa napájajú, alebo sa budú postupne napájať doplnkové lokálne cyklotrasy. V sledovanom území UMR ako aj pre celé územie hornej Nitry je základom pre riešenie cyklodopravy spracovanie štúdie realizovateľnosti cyklotrasy na hornej Nitre, ktorá bude spájať mestá Handlová, **Prievidza, Nováky**, Partizánske, až po hranicu s Nitrianskym samosprávnym krajom, v dĺžke cca 60 km. Cyklodoprava je ako priorita zanesená do územných plánov všetkých štyroch obcí sledovaného územia UMR. Mesto Prievidza získalo v roku 2017 nenávratný finančný príspevok 1,4 mil. eur na vybudovanie cyklotrasy na katastrálnych územiach miest Prievidza a Bojnice – 3,6 km cyklistických chodníkov a spoločných chodníkov pre cyklistov a peších a doplnkovú infraštruktúru.

Čo sa týka technickej infraštruktúry verejného vodovodu a verejnej kanalizácie, v okrese Prievidza, do ktorého spadá i riešené územie UMR, je vlastníkom infraštruktúry Stredoslovenská vodárenská spoločnosť, a.s. Banská Bystrica a prevádzkovanie zabezpečuje Stredoslovenská vodárenská prevádzková spoločnosť, a.s., Prievidza. Zásobovanosť obyvateľov pitnou vodou tu dosahuje 98,95%, čo je najviac zo všetkých okresov kraja.
Odkanalizovanie obcí je riadené Plánom rozvoja verejných kanalizácií Trenčianskeho kraja, ktorý je spracovaný na základe Plánu rozvoja verejných kanalizácií pre územie SR. V rámci okresu Prievidza sa nachádza 11 čistiarní odpadových vôd a z celkového počtu 52 obcí má v prevádzke stokovú sieť 14 obcí.

Hlavnými zdrojmi elektrickej energie v TSK sú **Elektrárne Nováky v Zemianskych Kostoľanoch** s orientáciou na spaľovanie hnedého uhlia zo slovenských uhoľných baní (aktuálne v plánovanom režime budúceho útlmu) a vodné elektrárne na Váhu, spolu 9 vodných elektrární. Okrem toho výrobu elektrickej energie zabezpečujú závodné elektrárne a vodné elektrárne. V celom povodí Váhu je na území kraja vybudovaných aj 19 malých vodných elektrární.

Z hľadiska zásobovania plynom sa kraj opiera o plynovody 500-64 a 300-25 prechádzajúce územím. Na území Trenčianskeho kraja sa nachádza distribučná sieť prevádzkovaná spoločnosťou Slovenský plynárenský priemysel, a.s. (ďalej aj ako „SPP“). V riešenom území sa zásoby energie realizujú cez o vysokotlaký plynovod, ktorý je pripojený na medzištátny plynovod DN700 PN55 cez prepúšťaciu stanicu Ľudovítova (južne od Výčap - Opatoviec), vedúci v trase Topoľčany - Partizánske - Nováky - Prievidza s prepojením na Martin.

V oblasti bezpečnosti je opodstatnenou požiadavkou zapracovať do verejných politík aj programy prevencie kriminality (zvyšovanie bezpečnosti obyvateľov), ktoré budú reagovať na identifikované problémy, globálne trendy a lokálne výzvy súvisiace najmä s javmi ako sú prebiehajúce demografické zmeny s dopadom na nárast nárokov na služby v rôznych oblastiach, vrátane možného znižovania konkurencieschopnosti regionálnej ekonomiky alebo nástup nových civilizačných

hrozieb a technológií s možným negatívnym dopadom na bezpečnosť a nutnosťou flexibilne reagovať na krízové javy (Covid, kybernetické hrozby), a pod.

Ochranu pred požiarmi zabezpečujú predovšetkým príslušníci Hasičského a záchranného zboru (HaZZ). Pokrytie územia TSK je v súčasnosti zabezpečené najmä hasičskými stanicami HaZZ pod ministerstvom vnútra SR. Organizačne je HaZZ na území kraja rozdelený na Krajské riaditeľstvo v Trenčíne a okresné riaditeľstvá. Riešené územie UMR_spadá pod Okresné riaditeľstvo HaZZ v Prievidzi, pod ktoré patria hasičské stanice v Prievidzi a v Handlovej. Vďaka relatívnej kompaktnosti územia UMR sa dobrými hodnotami dostupnosti do 15 minút vyznačujú všetky štyri jeho obce
Civilná ochrana a ochrana pred povodňami sú v rámci UMR realizované v rámci pôsobnosti rôznych orgánov verejnej správy ako ich vymedzuje zákon. Výzvou aj pre riešené územie UMR je v súčasnosti vládou schválený Program revitalizácie krajiny a integrovaného manažmentu povodí SR, ktorý sa zameriava na zadržanie dažďovej vody v krajine, ako aj na celkové oživenie a obnovu poškodenej krajiny a minimalizáciu rizika vzniku povodňových prívalových vĺn.

E. Prírodno-environmentálna analýza

Predmetom kapitoly je prehľad súčasného stavu oblastí životného ako je odpadového hospodárstvo, chránené územia, prehľad najväčších znečisťovateľov ovzdušia, základné zhodnotenie kvality a znečistenia vody a pôdy spolu s prehľadom lokalít ohrozených žiarením, hlučnosťou a prašnosťou. Ako podkladové zdroje dát boli využité údaje Štatistického úradu SR, Ministerstva životného prostredia SR, ŠGUDŠ, ŠOP SR, Informačného systému environmentálnych záťaží, www.enviroportal.sk, Národného Emisného Inventarizačného Systému a územného plánu Trenčianskeho kraja. Kapitoly bolo možné obohatiť o poznatky, ktoré vychádzajú zo strategických dokumentov obstaraných úradom TSK ako sú napríklad: Krajská koncepcia Environmentálnej výchovy, vzdelávania a osvety v TSK, Plán udržateľnej mobility Trenčianskeho samosprávneho kraja, Cyklostratégia TSK na roky 2016 – 2030.

V novom programovom období boli z úrovne Európskej únie stanovené základné podmienky, ktoré musia členské štáty splniť, aby mohli začať čerpať zdroje z fondov EÚ v rámci cieľa 2 „Zelená, nízkouhlíková Európa“ na financovanie opatrení v oblasti životného prostredia. Tieto základné podmienky boli stanovené pre vodné hospodárstvo, odpadové hospodárstvo a ochranu prírody, pričom sa viažu k vypracovaniu jednotlivých strategických koncepčných dokumentov pre tieto oblasti.

Pre oblasť vodohospodárstva a odpadových vôd ide o dokument **„Plán rozvoja verejných vodovodov a verejných kanalizácií pre územie SR na roky 2021 – 2027“** (Zdroj: https://www.enviroportal.sk/sk/eia/detail/plan-rozvojaverejnych-vodovodov-verejnych-kanalizacii-pre-uzemie-srn), pre oblasť odpadového hospodárstva ide o dokument **„Program odpadového hospodárstva Slovenskej republiky na roky 2021 – 2025“**, (Zdroj:https://www.enviroportal.sk/sk/eia/detail/programodpadoveho-hospodarstva-slovenskej-republiky-na-roky2021-2025) a pre oblasť ochrany prírody, biodiverzity a zelenej infraštruktúry ide o dokument **„Prioritný akčný rámec (PAF) pre sústavu Natura 2000 v Slovenskej republike podľa článku 8 smernice Rady 92/43/EHS o ochrane prirodzených biotopov a voľne žijúcich živočíchov a rastlín (smernica o biotopoch) vo viacročnom finančnom rámci na roky 2021 – 2027“**, (Zdroj: https://www.minzp.sk/natura2000/prioritny-akcny-ramecfinancovania-natura-2000-slovenskej-republike/).

Odpadové hospodárstvo

Od roku 1993 sú v Slovenskej republike (SR) v súlade so štátnou environmentálnou politikou pre potreby definovania úloh strategického a koncepčného rozvoja odpadového hospodárstva z úrovne štátu vypracovávané **Programy odpadového hospodárstva Slovenskej republiky (POH SR)**. POH SR spracovaný na roky 2016 – 2020 bol v poradí šiestym programom, ktorého úlohou je nadväzne na POH SR do roku 2015 poskytnúť komplexný pohľad na ďalší rozvoj odpadového hospodárstva v SR, nadväzne na výsledky dosiahnuté v predchádzajúcom programovacom období a s ohľadom na všetky zmeny, ktorými prešla SR v procese budovania odpadového hospodárstva. Na predchádzanie vzniku odpadov kladie dôraz dokument **„Program predchádzania vzniku odpadu SR na roky 2019 – 2025“**.

Pri riešení problematiky odpadového hospodárstva je možné vychádzať z Programu odpadového hospodárstva Slovenskej republiky na roky 2016 – 2020, ktorý bol schválený Vládou SR dňa 14.10.2015 uznesením č. 562/2015 Z. z. a na ktorý bude po spracovaní nadväzovať Program odpadového hospodárstva Trenčianskeho kraja na roky 2021-2025, resp. z Programu odpadového hospodárstva Slovenskej republiky na roky 2021 – 2025, ktorý bol v čase spracovania tejto kapitoly v štádiu návrhu (Zdroj:https://www.enviroportal.sk/sk/eia/detail/programodpadoveho-hospodarstva-slovenskej-republiky-na-roky2021-2025)

Právna úprava odpadového hospodárstva sa vykonáva zákonom č. 79/2015 Z. z. o odpadoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Katalóg odpadov sa ustanovuje vyhláškou Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky č. 365/2015 Z. z v znení vyhlášky č. 320/2017 Z. z.

Z dostupných údajov je možné konštatovať, že množstvo vyprodukovaného komunálneho odpadu za posledných päť rokov rastie avšak v poslednom vyhodnotenom roku došlo k miernemu poklesu vyprodukovaného komunálneho odpadu a tým pádom k miernej stabilizácii jeho produkcie. V roku 2019 bolo na území kraja vyprodukovaných 245 845 ton komunálneho odpadu čo predstavuje 420,17 kg na jedného obyvateľa kraja, čo je hodnota nižšia ako celoslovenský priemer 434,74 kg na obyvateľa. Je možné sa domnievať, že je to spôsobené tým, že obyvateľstvo na území kraja nie je sústredené úplne v mestskom urbanizovanom prostredí a má možnosti aj záujem udržiavať produkciu komunálneho odpadu na nižších úrovniach.

Graf 7 Porovnanie vybraných ukazovateľov odpadového hospodárstva na úrovni krajov a priemernej hodnoty Slovenskej republiky 2019

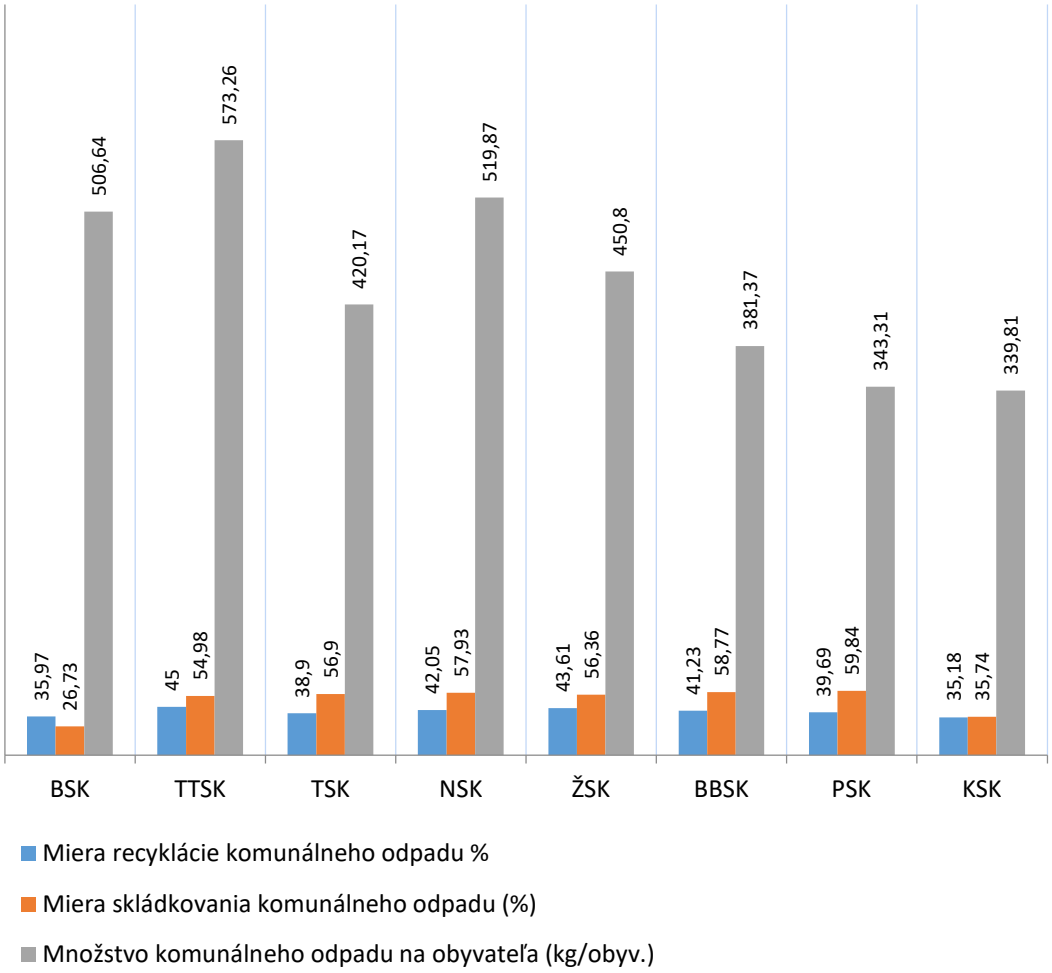

Zdroj: Vytvorené podľa Štatistický úrad Slovenskej republiky, www.statistics.sk

Podľa § 81 ods. 7 zákona č. 79/2015 Z. z. o odpadoch má samotná obec na starosti činnosti týkajúce sa separácie odpadu, a to:

- zber a prepravu zmesového komunálneho odpadu vznikajúceho na jej území,
- zavedenie a vykonávanie triedeného zberu biologicky rozložiteľného kuchynského odpadu okrem prevádzkovateľov kuchýň, zavedenie a vykonávanie triedeného zberu jedlých olejov a tukov z domácností, zavedenie a vykonávanie triedeného zberu biologicky rozložiteľných odpadov zo záhrad a parkov vrátane odpadu z cintorínov,
- zabezpečiť zavedenie a vykonávanie triedeného zberu komunálnych odpadov pre papier, plasty, kovy, sklo a viacvrstvové kombinované materiály na báze lepenky.

Miera recyklácie komunálneho odpadu v TSK za posledných päť rokov vzrástla z 18,5% na 38,9% avšak stále je to pod priemerom Slovenskej republiky a Európskej únie. PHSR TSK na roky 2021 – 2027 sa v strategickej časti snaží definovať čo najefektívnejšie opatrenia, ktoré podporia snahy o zníženie množstva produkcie komunálneho odpadu.

Tabuľka 53 Prehľad skládok odpadov na území okresu Prievidza, do ktorého spadá i riešené územie UMR

Okres	Názov skládky	Katastrálne územie	Trieda skládky	Prevádzkovateľ		Rok začatia prevádzky	Predpok. Rok ukončenia
Prievidza	Dvorníky nad Nitricou	Nitrica	SKNNO	INGPORS, s.r.o.		2010	**2025**
	Na Schleiblingu	Handlová	SKNNO	HATER – HANDLOVÁ s.r.o.		1996	

	Vyšehradné	Nitrianske Pravno	SKNNO	Skládka TKO Vyšehradné		1994	**2018**
	Skládka stabilizátu	**Zemianske Kostoľany,**	**SKIO**	**Slovenské elektrárne a.s.Elektrárne Nováky závod**		**1998**	**2030**

Zdroj: Ministerstvo životného prostredia SR, podľa materiálu Zoznam skládok odpadov prevádzkovaných v Slovenskej republike v roku 2017, www.minzp.sk

Celkovo sa v súčasnosti na území Trenčianskeho kraja nachádzajú 3 spaľovne odpadu zo zdravotnej starostlivosti a 2 zariadenia na spoluspaľovanie odpadov v okresoch Trenčín, Ilava a **Prievidza**. V kraji sú prevádzkované 3 spaľovne nemocničných odpadov (odpadov zo zdravotníckych zariadení), ktoré sa nachádzajú v nemocniciach **Bojnice** okres Prievidza, Trenčín a Myjava. Na území TN kraja sa tiež nachádzajú dve zariadenia na spoluspaľovanie odpadov. Sú to rotačné pece na výrobu slinku v cementárňach Považská cementáreň a.s. Ladce a CEMMAC a.s. Horné Srnie.

Je treba poznamenať, že viacero obcí sa bráni budovaniu nových zariadení na spaľovanie odpadov a snaží sa uprednostňovať recykláciu, ktorá je v odpadovej hierarchii nadriadená spaľovaniu ale aj skládkovaniu odpadov. Samotné názory na spaľovanie odpadov v spoločnosti sú veľmi rozdielne. V Slovenskej republike len v roku 2018 skončilo vyše 50 % komunálneho odpadu na skládkach a nové kapacity na spaľovanie odpadov by pomohli túto hodnotu znížiť avšak spaľovanie odpadu je aj z pohľadu Európskej únie druhý najnevhodnejší spôsobom nakladania s odpadom.

Objem produkovaného komunálneho odpadu za rok 2021 pre územie UMR Prievidza – Nováky z toho:
- Prievidza – zmesový komunálny odpad 8575 ton
- Bojnice – 2707,4003 ton

Podiel triedených zložiek odpadu za jednotlivé obce územia UMR za rok 2021 je nasledovný:
- Prievidza
  - plasty 664,900 ton,
  - papier a lepenka 1056,564 ton,
  - sklo 888,410 ton,
  - kovy a viacvrstvové kombinované materiály 153,18 ton,
  - biologicky rozložiteľný odpad zo záhrad a parkov 2567,225 ton,
  - biologicky rozložiteľný kuchynský odpad 410,67 ton (obdobie 05/2021 – 12/2021).
- Bojnice – 22,08%, 597,9403 ton.

Environmentálne limity

Základným legislatívnym dokumentom ochrany prírody a krajiny Slovenskej republiky je zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 543/2003 z 25. júna 2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny. Územné časti vysokej biologickej a ekologickej hodnoty sú vyhlásené za chránené územia v niektorej z kategórií chránených území alebo podliehajú osobitnej ochrane, pričom špeciálnu starostlivosť a režim na chránených územiach zabezpečujú stupne ochrany. Národné parky a chránené krajinné oblasti sa označujú ako veľkoplošné chránené územia (VCHÚ). Chránené areály, prírodné rezervácie, národné prírodné rezervácie, prírodné pamiatky, národné prírodné pamiatky a chránené krajinné prvky sa označujú ako maloplošné chránené územia (MCHÚ). Osobitnú kategóriu tvoria napríklad chránené vtáčie územia a územia európskeho významu, ale aj lokality významných mokradí.

Chránené územia

Do okresu Prievidza (PD) čiastočne zasahujú dve veľkoplošné chránené územia – CHKO Strážovské vrchy a CHKO Ponitrie, 19 maloplošných chránených území, 6 území Natura – územie európskeho významu a dve chránené vtáčie územia, z ktorých však žiadne nezasahujú do riešeného územia UMR.

Environmentálne záťaže

Ako ukazuje nasledujúca tabuľka, v rámci Trenčianskeho kraja je podľa Informačného systému environmentálnych záťaží evidovaných 200 záznamov v 3 rôznych registroch. V registri A – pravdepodobná environmentálna záťaž je evidovaných 92 záznamov, v registri B – potvrdená environmentálna záťaž je evidovaných 41 záznamov a v registri C – sanovaná/rekultivovaná lokalita je evidovaných 67 záznamov. Z toho v okrese Prievidza, do ktorého spadá i riešené územie UMR, je evidovaných 11 záťaží v Registri A, 15 záťaží v Registri B a 23 záťaží v registri C.

Tabuľka 54 Počet záťaží evidovaných v riešenom území UMR v porovnaní s okresom Prievidza a ostatnými okresmi TSK

Okres	Pravdepodobná environmentálna záťaž Register A	Potvrdená environmentálna záťaž Register B	Sanovaná/rekultivováná Lokalita Register C
Bánovce nad Bebravou	4	2	**2**
Ilava	19	0	**2**
Myjava	6	1	**4**
Nové mesto nad Váhom	11	7	**10**
Partizánske	6	3	**5**
Považská Bystrica	10	2	**2**
Prievidza	**11**	**15**	**23**
Z toho UMR : mesto Prievidza	**2**	**2**	**3**
mesto Nováky	**0**	**3**	**2**
mesto Bojnice	**0**	**0**	**1**
obec Koš			
Púchov	5	4	**10**
Trenčín	20	7	**9**
TSK spolu	**92**	**41**	**67**

Ovzdušie, voda a pôda

Hornonitrianska kotlina patrí do teplej klimatickej oblasti. Odvodňuje ju rieka Nitra, do ktorej vtekajú prítoky Bebrava, Nitrica a Handlovka. Na rieke Nitra je problémom kvalita vody zhoršovaná priemyselnými činnosťami v okrese Prievidza. Riešené územie má pomerne značné zásoby podzemných vôd, termálne pramene v **Bojniciach** podmienili vznik kúpeľov.

Bojnická termálna voda je hydrogén-uhličitanovo-síranová, vápnikovo-horčíková hypotonická akratoterma s teplotou od 28 – 52 ºC, ktorá vyviera z 9 prameňov s výdatnosťou 40 l/s z hĺbok 1200-1500 m. Liečivá voda účinkuje pozitívne na vegetatívny nervový systém, predovšetkým jeho parasympatickú časť. Indikuje sa pri chorobách pohybového ústrojenstva (najmä reumatických a zápalových), nervových ochoreniach, ženských chorobách, chorobách obličiek a močových ciest, onkologických chorobách a chorobách z povolania.

Ovzdušie

Na znečistení ovzdušia v riešenom území UMR sa podieľajú výraznou mierou činitele, ktoré sú situované priamo v jeho území, ale aj pôsobiace v okolí tohto územia. Hlavné zdroje znečistenia ovzdušia pochádzajú z bodových zdrojov priemyselnej prevádzky Slovenské elektrárne a.s., Závod Elektrárne Nováky, Zemianske Kostoľany, FORTISCHEM a.s. Nováky, ale aj z mobilných zdrojov - automobilová doprava.

Z hľadiska zdrojov znečistenia sa podieľali na znečistení ovzdušia najmä energetické zdroje výrobných podnikov, centrálne tepelné zdroje, blokové kotolne, domáce kúreniská a podobne. Prevažná časť emisnej záťaže Trenčianskeho kraja pochádza najmä z regiónu Hornej Nitry. Táto oblasť, do ktorej spadá i riešené územie UMR, predstavuje územie celého okresu Prievidza, kde sa vyskytuje znečistené ovzdušie, ktoré môže vo zvýšenej miere vyvolať škodlivé účinky na zdravie obyvateľstva a zložky životného prostredia.

Diferenciácia územia podľa environmentálnej kvality je stanovená v piatich stupňoch. Na území Trenčianskeho kraja sa nachádzajú regióny s nenarušeným prostredím (Bielokarpatský región a Strážovský región), región s mierne narušeným prostredím (Strednopovažský región, Ponitriansky a Tribečský región) s koncentráciou narušeného prostredia v aglomerácii Trenčína (Trenčiansky región). Regióny so silne narušeným prostredím predstavujú Dolnopovažský a **Hornonitriansky región**.

Znečisťujúce látky v ovzduší možno považovať za zdroj znečistenia povrchových a podzemných vôd aj z vodohospodárskeho hľadiska. Voda je jedným z médií transportu a akumulácie látok znečisťujúcich ovzdušie. Na pôdu majú najškodlivejší vplyv plynné exhaláty kyslého charakteru, ako sú oxidy síry, oxidy dusíka, chlorovodík a pod., preto že neutralizujú zásadité zložky pôdy a spôsobujú jej okysľovanie. Okysľovanie pôd vplýva negatívne nielen na rastlinstvo, ale aj na ďalšie faktory ako napr. nedostatok živín, zníženie biologickej aktivity, slabý rozklad organickej hmoty. Ďalším rizikom je kumulácia ťažkých kovov v pôde, čo sa odráža v schopnosti pôdy poskytovať hygienicky neškodné plodiny.

V oblasti ochrany ovzdušia musia prevádzkovatelia zdrojov znečisťovania ovzdušia plniť podmienky zákona NR SR č. 137/2010 Z. z. o ovzduší. Kategorizácia stacionárnych zdrojov znečistenia ovzdušia je daná vyhláškou MŽP SR č. 410/2012 Z. z., ktorou sa vykonávajú niektoré ustanovenia zákona o ovzduší. Vyhláškou MŽP SR č. 231/2013 Z. z., sa ustanovujú požiadavky na vedenie prevádzkovej evidencie a rozsah ďalších údajov o stacionárnych zdrojoch znečisťovania ovzdušia. Vyhláškou Ministerstva životného prostredia SR, č. 411/2012 Z. z. sa ustanovuje monitorovanie emisií zo stacionárnych zdrojov a kvality ovzdušia v okolí, spôsob a požiadavky na zisťovanie a preukazovanie množstva vypúšťaných znečisťujúcich látok a údajov o dodržaní určených technických požiadaviek a všeobecných podmienok prevádzkovania.

V Trenčianskom kraji je ovzdušie najviac znečisťované na území **hornej Nitry**. Ovzdušie je najviac zaťažované exhalátmi z chemického priemyslu, energetiky (teplárne, elektrárne) a dopravy. Významných druhotným zdrojom znečisťovania je sekundárna prašnosť, ktorej úroveň závisí od meteorologických činiteľov, zemných a poľnohospodárskych prác a charakteru povrchu. Vykurovanie domácností je v hornatejšej časti kraja významnejším zdrojom znečisťovania ovzdušia než v Trnavskom, či Bratislavskom kraji. Vo väčších mestách sa používa najmä zemný plyn, palivové drevo sa používa vo väčšej miere v hornatej severnej časti kraja. Priemyselné zdroje znečisťovania ovzdušia sú z hľadiska príspevku k lokálnemu znečisteniu ovzdušia základnými znečisťujúcimi látkami menej významné s výnimkou cementární. Významnejšie sa prejavuje vplyv tepelnej elektrárne, ktorý však v závislosti od meteorologických podmienok prispieva viac k regionálnemu pozadiu.

Pre porovnanie zozbieraných hodnôt je k dispozícií tabuľka , ktorá obsahuje množstvá vyprodukovaných základných znečisťujúcich látok v okresoch TSK za posledných 5 rokov :

Tabuľka 55 Emisie základných znečisťujúcich látok (ZL) zo stredných a veľkých stacionárnych zdrojov znečistenia v TSK podľa okresov (t/rok)

Typ ZL	Okres	2019	2018	2017	2016	2015
1.3.00 tuhé znečisťujúce látky (TZL)	Trenčín	50,66	70,45	42,66	43,29	46,74
	Púchov	11,30	10,29	11,21	12,94	14,79
	Bánovce nad Bebravou	4,53	4,36	4,23	5,35	4,84
	Myjava	3,48	3,55	3,46	4,11	4,49
	Nové Mesto nad Váhom	9,93	8,20	6,60	6,73	6,30
	Partizánske	7,13	12,70	11,14	10,14	11,53
	Považská Bystrica	12,32	10,27	10,11	9,69	9,16
	Prievidza	**272,57**	**210,01**	**271,66**	**341,54**	**744,26**
	Ilava	77,12	67,94	75,04	204,37	212,97
	SPOLU	449,02	397,77	436,09	638,16	1055,08
3.9.99 Oxid siričitý 3.4.01 + 3.4.02	Trenčín	70,73	45,39	86,64	102,91	61,93
	Púchov	34,03	27,12	40,09	36,70	28,75
	Bánovce nad Bebravou	0,66	0,88	0,14	0,47	0,73
	Myjava	5,40	5,02	5,68	5,27	5,90
	Nové Mesto nad Váhom	1,50	1,74	0,33	0,30	0,18
	Partizánske	11,13	10,09	8,68	9,07	8,51
	Považská Bystrica	1,88	1,91	2,48	2,38	2,14
	Prievidza	**1179,61**	**2694,06**	**6901,63**	**6176,46**	**46791,47**
	Ilava	9,30	8,68	38,62	15,32	9,12
	SPOLU	1314,23	2794,89	7084,29	6348,88	46908,74
3.4.03 oxidy dusíka (NOx) - oxid dusnatý	Trenčín	880,84	880,73	897,43	852,02	868,77
	Púchov	264,72	265,62	324,00	355,02	383,96
	Bánovce nad Bebravou	16,56	16,60	16,90	16,70	16,09
	Myjava	31,06	33,17	35,34	34,92	36,73
	Nové Mesto nad Váhom	33,44	32,15	33,61	34,84	32,35
	Partizánske	64,22	71,39	70,43	67,58	73,90
	Považská Bystrica	65,13	54,71	66,94	78,36	95,24

	Prievidza	**1270,83**	**1253,60**	**1833,08**	**1932,79**	**3958,06**
	Ilava	653,08	568,63	643,64	705,75	813,76
	SPOLU	3279,88	3176,61	3921,36	4077,98	6278,83
4.4.02 organické látky vyjadrené ako celok	Trenčín	67,37	76,03	63,17	58,10	56,17
	Púchov	147,10	142,91	162,67	137,39	130,98
	Bánovce nad Bebravou	14,44	16,03	16,88	16,13	18,98
	Myjava	40,23	34,49	34,03	30,08	32,12
	Nové Mesto nad Váhom	54,57	53,35	47,55	50,56	53,71
	Partizánske	46,47	46,27	43,27	41,06	36,58
	Považská Bystrica	36,22	38,12	35,91	31,96	27,28
	Prievidza	**141,40**	**146,27**	**159,91**	**163,97**	**164,97**
	Ilava	66,55	65,35	75,00	65,53	51,39
	SPOLU	614,34	618,81	638,39	594,77	572,17
3.5.01 oxid uhoľnatý (CO)	Trenčín	4547,78	4252,98	3784,84	2786,69	3174,11
	Púchov	70,91	64,38	79,29	66,85	53,97
	Bánovce nad Bebravou	14,56	15,12	13,86	14,43	14,16
	Myjava	76,76	80,31	85,77	93,30	96,60
	Nové Mesto nad Váhom	22,82	21,82	21,54	21,44	20,49
	Partizánske	145,56	180,27	177,34	165,14	174,53
	Považská Bystrica	86,09	52,02	82,15	156,51	125,04
	Prievidza	**603,31**	**697,98**	**842,43**	**1248,58**	**754,08**
	Ilava	1441,95	2211,10	2208,76	2205,48	2126,09
	SPOLU	7009,74	7575,97	7295,97	6758,43	6539,07

Zdroj: Národný Emisný Inventarizačný Systém, vlastné spracovanie

Najvýznamnejší prevádzkovatelia stredných a veľkých zdrojov znečistenia ovzdušia v okrese Prievidza podľa dokumentu "Informácia o kvalite ovzdušia v Trenčianskom kraji a o podiele jednotlivých zdrojov znečisťovania ovzdušia na jeho znečisťovaní v roku 2019" vydaného Okresným úradom Trenčín boli v roku 2019 : FORTISCHEM a.s., Slovenské elektrárne a.s., Hornonitrianske bane Prievidza a.s., NAVI s.r.o. – hydinárska farma, MVDr. Vladimír Rybnikár – veľkovýkrmňa hosp. zvierat, Scheuch s.r.o. – striekacia kabína so sušením (Zdroj : https://www.minv.sk/?Ochrana_ovzdusia_OSZP_OUTN)

Graf 8 Prehľad množstva vyprodukovaných základných znečisťujúcich látok v TSK v porovnaní s ostatnými krajmi Slovenskej republiky v roku 2019

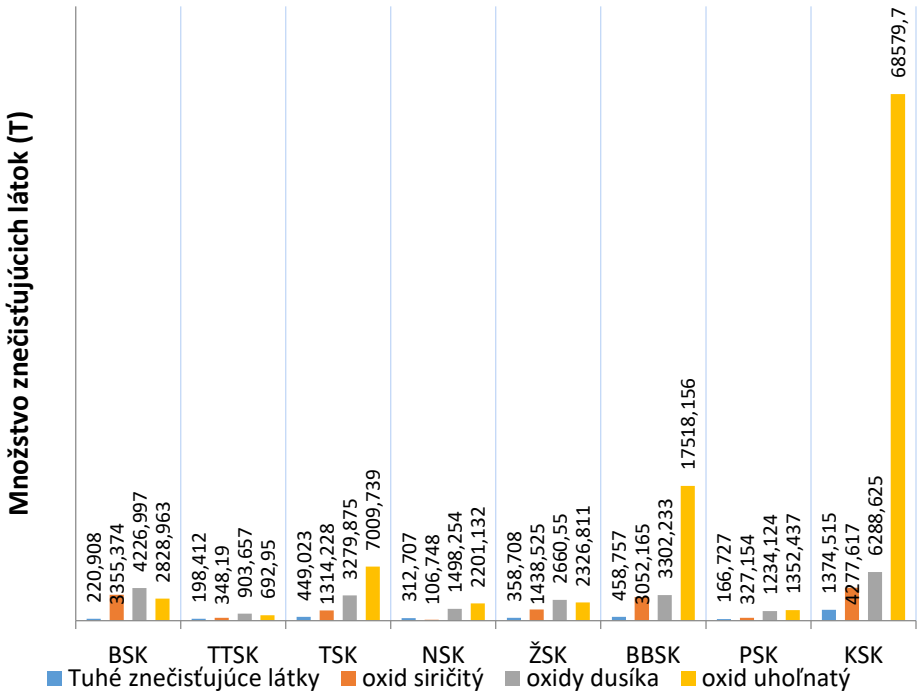

Zdroj: Vytvorené podľa údajov Národného Emisného Inventarizačného Systému

Tuhé znečisťujúce látky (TZL) – tento názov sa vzťahuje na emisie širokého rozsahu vetrom unášaných častíc od prachových častíc až po najmenšie a takmer neviditeľné častice s veľkosťou 0,1 až 10 µm. Tuhé častice, ktoré predstavujú zmes látok pozostávajúcu z uhlíka, prachu a aerosólov, vznikajú v doprave hlavne pri spaľovaní nafty. Donedávna sa pokladala nafta za čistejšie palivo ako benzín, nakoľko pri jej spaľovaní dochádza k menším emisiám CO a NOx. Avšak práve v dôsledku emisií tuhých častíc (menších ako 10 µm) a ich vážnemu vplyvu na zdravie ľudí došlo k zmene pohľadu na toto palivo. Polietavý prach predstavuje sumu častíc rôznej veľkosti, ktoré sú voľne rozptýlené v ovzduší. Ich pôvod je v rôznych technologických procesoch, uvoľňujú sa najmä pri spaľovaní tuhých látok, sú obsiahnuté vo výfukových plynoch motorových vozidiel. Do ovzdušia sa však dostávajú aj vírením častíc usadených na zemskom povrchu (sekundárna prašnosť). Zdravotná významnosť prachu závisí od veľkosti častíc. Zatiaľ čo väčšie častice (nad 10 µm) môžu pôsobiť iba podráždenie horných dýchacích ciest s kašľom a kýchaním a dráždenie očných spojiviek, menšie častice sa dostávajú až do dolných dýchacích ciest a častice s rozmerom pod 2,5 µm môžu prestupovať do pľúcnych skliepkov a buď sa usadzovať v pľúcach alebo aj prenikať do krvného obehu. Z tohto aspektu delíme ukazovateľ prašnosti na celkovú prašnosť (TSP), častice pod 10 µm (PM10) a častice pod 2,5 µm (PM2,5).

Oxid siričitý (SO2) patrí k typickým a najčastejším zložkám emisií. Najväčšie množstvá vznikajú pri spaľovaní fosílnych palív. Oxid siričitý je plyn, ktorý reaguje s vodnými parami za vzniku kyseliny. Jeho účinky na ľudský organizmus sa odvíjajú práve z tejto vlastnosti – pôsobí dráždivo na dýchacie cesty a očné spojivky. Cestná doprava sa podieľa síce len 3-6 %-mi na emisiách síry v Európe (veľká väčšina emisií stále pochádza zo spaľovania uhlia). Pôsobí dráždivo obzvlášť na horné dýchacie cesty, dostavuje sa kašeľ. Menšie koncentrácie vyvolávajú zápaly priedušiek a astmu a chronická expozícia oxidu siričitého negatívne ovplyvňuje krvotvorbu a spôsobuje poškodenie srdcového svalu.

Oxidy dusíka (NOx) vznikajú pri zohriatí vzduchu, ktoré nastáva pri spaľovaní palív. Jeho množstvo závisí na teplote procesu - čím je teplota vyššia, tým vyššia je tvorba. V motorových vozidlách dochádza k tvorbe oxidov dusíka v dôsledku vysokého tlaku a teploty v motore, pri ktorej reaguje dusík s kyslíkom. Viac ako 90% oxidov dusíka je emitovaných vo forme oxidu dusného (NO). Vo vzduchu sa však tento plyn rýchlo mení na oxid dusičitý (NO2). NO2 sa mení na kyselinu dusičitú , ktorá sa spája so vzdušnou vlhkosťou a vedie ku vzniku tzv. kyslých dažďov, ktoré majú negatívny vplyv na organizmy a materiály. Cestná doprava sa podieľa celosvetovo až 51% na emisiách oxidov dusíka. V EÚ je tento podiel takmer dve tretiny, zvyšok pochádza z výroby elektriny a tepla. V krajinách strednej a východnej Európy je to opačne. Ešte stále väčšina emisií dusíka pochádza z výroby elektriny a tepla, významným zdrojom je spaľovanie zemného plynu. Oxidy dusíka sa absorbujú do krvi zväčša vo forme dusitanov a uvoľňujú sa močom. NO2 pôsobí ako oxidant, pôsobí na dýchacie cesty a spôsobuje ich zužovanie. Karcinogénne účinky oxidov dusíka sa zatiaľ nepotvrdili, najnovšie poznatky však upozorňujú na možný vznik rakoviny pľúc zapríčinenej inhaláciou cigaretového dymu.

Oxid uhoľnatý (CO) je toxický – preniká do krvi dýchacím traktom, viaže sa na červené krvné farbivo za vzniku tzv. karboxylhemoglobínu, ktorý stráca schopnosť prenosu kyslíka. Následkom je znížený prívod kyslíka do tkanív. Väzba oxidu uhoľnatého na hemoglobín je približne tristokrát silnejšia ako s kyslíkom a preto jeho odstránenie z krvi trvá mnoho hodín až dní. Príznaky otravy sa objavujú už pri premene 10 % hemoglobínu na karboxyhemoglobín. Toto je jednou z príčin škodlivosti fajčenia. Najčastejšími prejavmi otravy oxidom uhoľnatým sú bolesti hlavy, závraty, hučanie v ušiach, sčervenanie v tvári, bolesti končatín, búšenie srdca. Oxid uhoľnatý je značne jedovatý plyn, ktorý vzniká pri nedokonalom spaľovaní uhlíka a organických látok a je súčasťou výfukových plynov motorových vozidiel. Vďaka pokroku v konštrukcii spaľovacích motorov sa emisie oxidu uhoľnatého v poslednom čase celkovo znižujú. Na žiadnej z monitorovacích staníc na Slovensku nebola v roku 2018 prekročená limitná hodnota pre CO a úroveň znečistenia ovzdušia za predchádzajúce obdobie rokov 2012 – 2018 je pod dolnou medzou pre hodnotenie tejto úrovne. (Zdroj : Informácia o kvalite ovzdušia v TSK, OÚ-OŽP Trenčín, 2018 https://www.minv.sk/swift_data/source/verejna_sprava/obu_trencin/informacie_pre_obcanov/o_zivot/2019/3q/9/Informacia%20o%20kvalite%20ovzdusia%20za%20rok%202018.pdf)

Ako vyplýva z uvedených tabuliek, v prípade TSK za posledných 5 rokov pozorujeme pokles hodnôt u všetkých sledovaných ukazovateľov znečistenia ovzdušia, s výnimkou CO, kde pozorujeme nárast hodnôt o cca 1000, resp. 500 ton v rokoch 2018 a 2019 oproti roku 2015 (pričom však ani na jednej z monitorovacích staníc v SR, a teda ani TSK neboli prekročené limitné hodnoty a úroveň znečistenia je pod dolnou medzou hodnotenia tejto úrovne). Rovnako klesá aj % podiel znečisťujúcich látok produkovaných v rámci TSK na celkovom objeme v rámci celej SR. Najbadateľnejší je pokles v prípade oxidu siričitého, kedy v roku 2015 tvoril podiel jeho produkcie v TSK na celkovej produkcii v SR až 72%, kým v roku 2019 už len 9,8%. Pokles hodnôt v rámci SR však neplatí u CO ani CO2, kde podiel TSK na produkcii v rámci celej SR stúpol, a to v prípade CO zo 4,3 % v roku 2015 na 6,8 % v roku 2019 a v prípade CO2 z 33,6% v roku 2015 na 38,1 % v roku 2019.

Voda

Slovenská republika sa vstupom do Európskej únie zaviazala plniť požiadavky spoločenstva v oblasti ochrany, využívania, hodnotenia a monitorovania stavu vôd zastrešené rámcovým dokumentom známym pod názvom Rámcová smernica o vode – RSV (Water Framework Directive 2000/60/EC). Rámcová smernica bola transponovaná do zákona NR SR č. 364/2004 Z. z. o vodách a o zmene zákona SNR č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov (vodný zákon) a vyhlášky Ministerstva pôdohospodárstva, životného prostredia a regionálneho rozvoja Slovenskej republiky č. 418/2010 Z. z. o vykonaní niektorých ustanovení vodného zákona.

Kvalita a znečistenie vôd
Hlavnými zdrojmi znečistenia povrchových vôd regiónu sú:

- bodové zdroje znečistenia - priemyselné prevádzky,
- poľnohospodárska výroba - splach agrochemikálií, priesaky exkrementov a pod.
- urbanizácia - priesaky nevodotesných žúmp, priesaky zo skladovania odpadov a pod.

Z pohľadu riešeného územie UMR sledujeme rieku Nitra vrátane sledovaných prítokov, ktorú zaraďujeme medzi silne až veľmi znečistené toky v dôsledku antropogénnej činnosti v danej oblasti. Nepriaznivú situácia je výsledkom ťažby a priemyslu v Handlovej, Prievidzi a Novákoch, chemickým závodom v Novákoch a ČOV-kami v okresných mestách. Pozdĺž celého toku Nitry je kvalita vody zaradená do IV. a V. triedy okrem miesta odberu nad Kolačnom, kde tento úsek je zaradený do III. triedy čistoty. Hlavnou príčinou znečistenia vôd na toku sú chemické závody v Novákoch, elektráreň v Zemianskych Kostoľanoch a priemyselná výroba v areáli bývalého podniku Koželužne Bošany. Dlhodobo nepriaznivá situácia je spôsobená aj nízkymi prietokmi, úpravami koryta, poľnohospodárskou činnosťou a zmenami v krajine.

Z prítokov Nitry naďalej nepriaznivý stav zostáva na Handlovke, ktorej vody sú v V. triede čistoty, pričom triedu určujúcimi ukazovateľmi sú skupiny ukazovateľov C, D, E a F. Triedu určujúcim ukazovateľom v profile Bebrava - Krušovce sú koliformné baktérie, ktoré zaraďujú tento úsek do V. triedy čistoty.

Aktuálnu hrozbu pre kvalitu zdrojov podzemných vôd v TSK predstavujú infiltrácie povrchových vôd do riečnych sedimentov, z priemyselných hnojív, znečistených zrážkových vôd, skládok odpadov, priemyselných a odpadových vôd mestských a sídelných aglomerácií a poľnohospodárstva. Pri celkovom zhodnotení hodnôt celkovo k zvýšeniu železa, mangánu, dusičnanov, chloridov a niektorých stopových prvkov. V rámci základných fyzikálno – chemických ukazovateľov sa najviac sa vyskytuje zvýšená koncentrácia mangánu, a to najmä v Novákoch a Prievidzi. Železo taktiež prekračuje limitné hodnoty vo viacerých objektoch V rámci oblasti SK10000400P je najviac znečistená oblasť **Prievidze**, kde sa vyskytujú zvýšené koncentrácie arzénu, železa, mangánu, naftalénu a amónneho iónu.

Ochrana vody
Ochrana vodných zdrojov je úzko spojená s územnou ochranou prírody. Z dôvodu potreby zachovania kvality zdrojov podzemných a povrchových vôd je dôležité činnosť človeka vhodným spôsobom regulovať tak, aby bol rozvoj celého regiónu trvalo udržateľný. Okrem samotných ochranných pásiem stanovených Vyhláškou MŽP č. 29/2005 Z. z. ktorou sa ustanovujú podrobnosti o určovaní ochranných pásiem vodárenských zdrojov, o opatreniach na ochranu vôd a o technických úpravách v ochranných pásmach vodárenských zdrojov je pre zachovanie kvality vodných zdrojov veľmi dôležitá aj kvalita životného prostredia širšieho okolia vodného zdroja. Preto prvky ochrany prírody a krajiny limitujúce antropogénne aktivity v chránených územiach a ich ochranných pásmach definovaných v zákone č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny možno považovať za pozitívne faktory v krajine, ktoré napomáhajú udržať stabilitu ekosystémov krajiny a vodných zdrojov nevynímajúc.

Najväčší a najvýznamnejší zdroj pitnej vody v Trenčianskom kraji sú **chránené oblasti prirodzenej akumulácie vôd (Chránená vodohospodárska oblasť)**. V zmysle § 31 zákona č. 364/2004 Z. .z o vodách v znení neskorších predpisov sa vyhlasuje Chránená vodohospodárska oblasť, ktorá predstavuje územie, ktoré svojimi prírodnými podmienkami tvorí významnú prirodzenú akumuláciu povrchových a podzemných vôd. V Trenčianskom kraji sa nachádzajú dve - **CHVO Strážovské vrchy** a **CHVO Beskydy - Javorníky**, ktoré sa nachádzajú v severnej časti územia a tvoria **24 % rozlohy** Trenčianskeho kraja. Celková rozloha CHVO Strážovské vrchy je 757 km2, pričom v území Trenčianskeho kraja sa nachádza 700 km2. Rozloha CHVO Beskydy a Javorníky predstavuje 1 856 km2, pričom na území Trenčianskeho kraja sa nachádza len 375 km2, čo predstavuje 20 % celkovej rozlohy CHVO.

Podľa § 31 zákona č. 364/2004 Z. z. o vodách v znení neskorších predpisov sú vyhlásené **zraniteľné oblasti**, ktoré tvoria poľnohospodársky využívané územia, z ktorých odtekajú vody zo zrážok do povrchových vôd alebo vsakujú do podzemných vôd, v ktorých koncentrácia dusičnanov je vyššia ako 50 mg.l-1 alebo sa môže v blízkej budúcnosti prekročiť. Zraniteľné oblasti sú vyhlásené prevažne v nižších polohách s poľnohospodárskou pôdou, kde je riziko ohrozenia vôd vyššou koncentráciou živín, predovšetkým dusičnanmi. V zmysle Nariadenia vlády SR č. 617/2004 Z. z., ktorým sa ustanovujú citlivé a zraniteľné oblasti sa v Trenčianskom kraji nachádza **142 zraniteľných oblastí**, ktoré sú vymedzené hranicami katastrálnych území. Zraniteľné oblasti pokrývajú **44 % rozlohy** Trenčianskeho kraja a sú vymedzené prevažne **v Považskom podolí, Podunajskej pahorkatine, Hornonitrianskej kotline a na úpätí Bielych Karpát, Strážovských vrchov a Považského Inovca**. V rámci okresov je najväčšie pokrytie zraniteľnými oblasťami v okresoch Partizánske (100 %), Nové Mesto nad Váhom (78 %) a Trenčín (66 %) a najmenšie v okresoch Považská Bystrica (3 %) a Myjava (2 %).

Pôda
Pôda predstavuje významný krajinný prvok s nezastupiteľnou energetickou a bioprodukčnou funkciou. Je výsledkom vzájomného prenikania a pôsobenia atmosféry, hydrosféry, litosféry a biosféry. Je s nimi tesne spätá, a preto detailne odráža súčasnú a čiastočne i minulú štruktúru krajiny. Kvalita pôdneho krytu je výrazným činiteľom podmieňujúcim

existenciu určitých typov rastlinstva a živočíšstva v krajine. Zároveň je i významným prírodným zdrojom s nezastupiteľnou produkčnou funkciou, ktorá je jedným z najdôležitejších existenčných faktorov ľudskej spoločnosti.

Ako východiskový podklad pri analýze vlastností pôd a ich priestorového rozloženia sú používané mapy pôdy a zrnitosť pôdy. Pôdna pokrývka bola hodnotená na základe výskytu pôdnych typov na úrovni subtypov a pôdnych druhov (na základe zrnitosti). V rámci hornatejších častí sú dôležitými pedo-genetickými faktormi substrát, reliéf a klíma. Na území nížin sú hlavnými pedo-genetickými faktormi azonálne činitele. Najvýznamnejším faktorom je erózna a akumulačná činnosť vodných tokov, ktorá spôsobuje opakované narušovanie pôdy záplavami a je jedným z najviac negatívnych javov pôsobiacich na pôdu. Pod pojmom erózia pôdy sa rozumie rozrušovanie, premiestňovanie a ukladanie pôdnych častíc pôsobením vody, vetra a iných exogénnych činiteľov. Erózia poľnohospodárskej pôdy predstavuje úbytok povrchovej najúrodnejšej vrstvy poľnohospodárskej pôdy bezprostredne spojený s úbytkom humusu a živín.

Podľa údajov Výskumného ústavu pôdoznalectva a ochrany pôdy je na území TSK silnou vodnou eróziou ohrozených 24,95% pôd a extrémne silnou vodnou eróziou ohrozených 25,88% pôd. Účinkami veternej erózie je ohrozených 0,05% (ohrozenie silnou eróziou).

Tabuľka 56 Zastúpenie kategórií ohrozenosti pôd vodnou eróziou v okrese Prievidza v porovnaní s ostatnými okresmi Trenčianskeho kraja

Okres	Kategória eróznej ohrozenosti [% z poľnohospodárskej pôdy]			
	žiadna až slabáerózia	stredná erózia	silná erózia	**extrémna erózia**
Bánovce nad Bebravou	33,62	31,52	21,2	**13,66**
Ilava	34,37	11,98	19,78	**33,86**
Myjava	8,61	25,76	34,75	**30,87**
Nové Mesto nad Váhom	42,2	17,21	21,2	**19,39**
Partizánske	56,35	27,36	13,5	**2,79**
Považská Bystrica	10,36	10,41	39,06	**40,18**
Prievidza	**29,08**	**22,23**	**22,25**	**26,44**
Púchov	16,52	6,9	31,68	**44,89**
Trenčín	29,46	18,89	25,36	**26,29**
Trenčiansky kraj	**29,53**	**19,64**	**24,95**	**25,88**

Zdroj: Výskumný ústav pôdoznalectva a ochrany pôdy

Tabuľka 57 Zastúpenie kategórií ohrozenosti pôd veternou eróziou v okrese Prievidza v porovnaní s ostatnými okresmi Trenčianskeho kraja

Okres	Kategória eróznej ohrozenosti [% z poľnohospodárskej pôdy]			
	žiadna až slabáerózia	stredná erózia	silná erózia	**extrémna erózia**
Bánovce nad Bebravou	99,24	0,76	-	-
Ilava	88,15	11,7	0,14	-
Myjava	100	-	-	-
Nové Mesto nad Váhom	99,66	0,33	0,02	-
Partizánske	100	-	-	-
Považská Bystrica	97,48	2,41	0,11	-
Prievidza	**97,43**	**2,57**	-	-
Púchov	98,5	1,39	0,12	-
Trenčín	98,13	1,39	0,03	-

Trenčiansky kraj	**97,96**	**1,99**	**0,05**	**-**

Zdroj: Výskumný ústav pôdoznalectva a ochrany pôdy

Ochrana poľnohospodárskej pôdy je zabezpečená ochranou najkvalitnejšej poľnohospodárskej pôdy v katastrálnom území v sídlach kraja podľa kódu bonitovaných pôdno-ekologických jednotiek, ktorý je uvedený v prílohe č. 2 k nariadeniu vlády č. 58/2013 Z. z. o odvodoch za odňatie a neoprávnený záber poľnohospodárskej pôdy pre každé katastrálne územie. Ďalšími dôležitým prvkami sú objekty, ktoré sú súčasťou hydromelioračnej sústavy na poľnohospodárskej pôde. Zväčša sa jedná o plochy závlah s príslušnou rúrovou sieťou, drenáže, odvodňovacie kanále, prečerpávacie stanice a ďalšie.

Klimatické podmienky a dopady zmeny klímy

Ovzdušie je najdynamickejším krajinným prvkom. Dôležité je posudzovanie z hľadiska dlhodobého stavu vlastností ovzdušia ako sú teplotné a zrážkové pomery. Tieto klimatické parametre, spolu s mierou jeho znečistenia cudzorodými látkami, najvýraznejšie modifikujú podmienky socioekonomického využitia územia.

Z hľadiska klímy Trenčianskeho kraja patria Považské Podolie, Podunajská pahorkatina a **Hornonitrianska kotlina** do teplej klimatickej oblasti. Znakom teplej oblasti je viac než 50 letných dní počas roka, t.j. dní, kedy maximálna denná teplota vzduchu dosahuje 25° C a viac.

Dopady spojené so zmenou podnebia majú vplyv na všetky zložky životného prostredia a znižovanie týchto dopadov je predmetom rady strategických dokumentov ako napr. Stratégia adaptácie SR na nepriaznivé dôsledky zmeny klímy – aktualizácia, ktorá bola schválená uznesením vlády SR č. 478/2018. Hlavným cieľom tejto stratégie je zlepšiť pripravenosť Slovenska čeliť nepriaznivým dôsledkom zmeny klímy, priniesť čo najširšiu informáciu o súčasných adaptačných procesoch na Slovensku, a na základe ich analýzy ustanoviť inštitucionálny rámec a koordinačný mechanizmus na zabezpečenie účinnej implementácie adaptačných opatrení na všetkých úrovniach a vo všetkých oblastiach, ako aj zvýšiť celkovú informovanosť o tejto problematike.

Z pozorovaných trendov zmeny podnebia za obdobie rokov 1881 – 2017 na Slovensku možno uviesť:
• rast priemernej ročnej teploty vzduchu,
• priestorovo rozdielny trend ročných úhrnov atmosférických zrážok,
• pokles relatívnej vlhkosti vzduchu,
• pokles snehovej pokrývky do výšky 1000 m n. m.,
• vzrast potenciálneho výparu a pokles vlhkosti pôdy,
• zmeny v premenlivosti klímy (najmä zrážkových úhrnov).

Teplotné pomery v rámci TSK

Na území sú zastúpené tri klimatické oblasti: teplá, mierne teplá a studená. Nižšie položené časti kraja – vrátane Hornonitrianskej kotliny, do ktorej spadá i riešené územie UMR, patria do teplej klimatickej oblasti, stráne pohorí do mierne teplej a najvyššie polohy do chladnej klimatickej oblasti. Teplá oblasť sa rozprestiera do výšky 300 m.n.m. Má viac ako 50 letných dní s maximálnou teplotou +25 °C a vyššou. Mierne teplá oblasť zaberá územie vrchovín a hornatín s výškovým rozmedzím od 300 do 800 m.n.m. Má menej ako 50 letných dní v roku. Priemerná teplota v júli je nad + 16°C. Chladná oblasť s priemernou teplotou vzduchu v júli pod + 16 °C sa vyskytuje v najvyšších polohách územia kraja. Priemerné mesačné teploty v letných mesiacoch sa pohybujú od 16,9 °C do 18,0°C a v
zimných mesiacoch od - 3,2°C do 4,2°C.

Ročný priemer zrážok sa na území Trenčianskeho kraja pohybuje od 550 do 1000 mm. Charakteristické je, že množstvo zrážok stúpa s nadmorskou výškou. Približne 60% zrážok spadne v letnom období a asi 40% v zimnom období, čo je výhodné pre prírodu. Mesiacmi s najvyšším priemerným mesačným množstvom zrážok sú mesiace jún, júl a august a najmenej zrážok pripadá na február.

Snehová pokrývka sa udrží 70 až 120 dní, a v najvyšších častiach pohoria Vtáčnik až 160 dní. Hrúbka snehovej pokrývky sa zväčšuje so stúpajúcou nadmorskou výškou a dosahuje priemernú hrúbku okolo 30 cm. Najviac dní so snehovou pokrývkou pripadá na január a február. Prevládajú severozápadné až severné vetry. Približne 2/3 dní roka je oblačnosť, pričom najmenej oblačné dni sa vyskytujú koncom leta a začiatkom jesene. Do roka je tu priemerne 50 jasných dní a 25 až 30 dní s búrkou. Oblačnosť pribúda so stúpajúcou nadmorskou výškou a ubúda k východu, vplyvom kontinentality. Na horách je najväčšia na jar a v lete a najmenšia v zime. Prevažná časť územia má okolo 100 až 140 dní bez mrazu, v najvyšších polohách kraja je to približne 80 dní. Obdobie s výskytom teplôt pod bodom mrazu trvá 80 až 120 dní, vyššie položené miesta majú okolo 200 dní pod bodom mrazu.

Dopady zmeny klímy
Ako vyplynulo zo zozbieraných klimatických charakteristík (priemerná ročná teplota, počet tropických dní) zmena klímy sa negatívne dotýka aj územia Trenčianskeho kraja. Oteplenie klímy je veľmi pravdepodobne spôsobené ľudskou činnosťou. Ak bude naďalej pokračovať celosvetový rast emisií, pravdepodobne nás už na konci 21. storočia čakajú vážne zmeny. V závislostí od vyprodukovaných emisií sa môže teplota zvýšiť o 1,1°C až 6,4°C.

Na Slovensku sa od roku 1881 zvýšila teplota v priemere o 1,6°C a poklesli ročné úhrny zrážok. Ako reakciu na problémy súvisiace so zmenou klímy Úrad TSK začal realizovať projekt Zelená župa, ktorého cieľom je zníženie negatívnych dopadov prevádzky úradu a objektov v jeho správe na životné prostredie ako aj zvýšenie environmentálneho povedomia občanov kraja. Aj vďaka tomuto projektu boli realizované projekty na zníženie energetickej náročnosti budov, vystavali sa obľúbené cyklotrasy, boli obstarané elektromobily pre potreby úradu ako aj vybudované rýchlonabíjacie stanice. V rámci osvety bol zorganizovaný seminár o zmeny klímy na pôde TSK.

Prezentácia scenárov zmeny klímy na Slovensku
Za obdobie rokov 1881 - 2017 sa na Slovensku pozoroval rast priemernej teploty vzduchu asi o 1,73 °C, pokles ročných úhrnov atmosférických zrážok v priemere asi o 0,5 % (na juhu SR bol pokles miestami aj viac ako 10 %, na severe a severovýchode ojedinele úhrn zrážok vzrástol do 3 %). Takmer na celom území SR sa prejavil pokles všetkých charakteristík snehovej pokrývky do výšky 1000 m. Zmeny v premenlivosti klímy (najmä zrážkových úhrnov) - príkladom sú v krátkom časovom intervale striedajúce extrémne vlhké a suché roky: extrémne suchá rok 2003 a čiastočne aj 2007, extrémne vlhké roky 2010 a 2016 a mimoriadne suchý rok 2011 a čiastočne aj 2012. Za posledných 15 rokov došlo k najvýznamnejšiemu rastu výskytu extrémnych denných a niekoľkodenných úhrnov zrážok, čo malo za následok zvýšenie rizika lokálnych povodní v rôznych oblastiach SR. Na druhej strane v období rokov 1989 - 2017 sa oveľa častejšie ako predtým vyskytovalo lokálne celoplošné sucho, ktoré bolo zapríčinené predovšetkým dlhými periódami relatívne teplého počasia a malými úhrnmi zrážok v niektorej časti vegetačného obdobia. Zvlášť výrazné bolo sucho v rokoch 1990 - 1994, 2000, 2003 a 2007, v niektorých regiónoch na západe SR aj v rokoch 2015 a 2017.

Priemery teploty vzduchu by sa mali postupne zvyšovať o 2 až 4 °C v porovnaní s priemermi obdobia 1951 - 1980, pričom sa zachová doterajšia medziročná a medzisezónna časová premenlivosť. Ročné úhrny zrážok by sa nemali podstatne meniť. Skôr sa ale predpokladá mierny nárast okolo 10 %, predovšetkým na severe Slovenska. Väčšie zmeny by mali nastať v ročnom chode a časovom režime zrážok – v lete sa všeobecne očakáva slabý pokles úhrnov zrážok (predovšetkým na juhu SR) a v zvyšnej časti roka slabý až mierny rast úhrnov zrážok (predovšetkým v zime na severe Slovenska). V teplej časti roka sa očakáva zvýšenie premenlivosti úhrnov zrážok, zrejme sa predĺžia a častejšie vyskytnú málo zrážkové (suché) obdobia na strane jednej a zrážkovo výdatnejšie krátke daždivé obdobia na strane druhej. Pretože sa očakáva teplejšie počasie v zime, tak až do výšky 900 m n.m. bude snehová pokrývka nepravidelná a častejšie sa budú vyskytovať zimné povodne – snehová pokrývka bude zrejme v priemere vyššia iba vo výške nad 1200 m n.m., tieto plochy ale predstavujú na Slovensku menej ako 5 % rozlohy, čo nemôže podstatne ovplyvniť odtokové pomery. Vzhľadom na zosilnenie búrok v teplej časti roka sa očakáva častejší výskyt silného vetra, víchric a tornád v súvislosti s búrkami. Očakáva sa pokles vlhkosti pôdy na juhu Slovenska, rast potenciálnej evapotranspirácie vo vegetačnom období asi o 6 % na 1° C oteplenia, pričom sa úhrny zrážok vo vegetačnom období podstatne nezvýšia (zdroj SHMÚ SR).

Zhrnutie a dôsledky

Na základe environmentálnej analýzy je potrebné aj v rámci riešeného územia UMR v budúcnosti riešiť viaceré problémy. Je dôležité sa zamerať najmä na problematiku transformácie odpadového hospodárstva, riešeniu adaptácie na zmenu klímy a znížiť znečisťovanie ovzdušia lokálnymi kúreniskami.

Je odhadované, že produkcia odpadov bude aj v budúcnosti rásť. To však bude narážať na limity v oblasti odpadovej infraštruktúry a takisto prísnej európskej legislatívy. V sledovanom období je nevyhnutné zabezpečiť nakladanie s odpadmi v zmysle hierarchie odpadového hospodárstva podľa programu predchádzania vzniku odpadov. Uvedené je potrebné aj vzhľadom na to, že niektoré skládky sú už po životnosti alebo sa ich uzavretie v najbližšom období má uskutočniť.

Zmena klimatických pomerov prinesú potrebu inak vnímať usporiadanie mestského prostredia, vykonávanie poľnohospodárskej činnosti, budovanie technickej infraštruktúry či budovanie alebo renováciu stavebných objektov. Je predpoklad, že v urbanizovanom prostredí vzrastie požiadavka na tvorbu a výsadbu prvkov, ktoré znížia miestne teploty. Takým príkladom môže byť výsadba stromoradí a alejí v uliciach miest, budovanie parkov, fontán, jazierok a podobne. V poľnohospodárskych činnostiach je potrebné sa zamerať na vhodné postupy, ktoré budú prispievať k zadržovaniu vody v krajine a k zvyšovaniu druhovej rozmanitosti zmierňujúcej prejavy zmeny klímy. V oblasti stavebných objektov je potrebné hľadať také technické riešenia smerujúcej z znižovaniu energetickej náročnosti a takisto k znižovaniu produkcie skleníkových plynov.

V oblasti znečistenia ovzdušia je potrebné sa v budúcnosti zamerať najmä na znečisťovanie ovzdušia lokálnymi kúreniskami zvyšovaním osvety medzi obyvateľmi. Nepredpokladá sa, že znečistenie zo stredných a veľkých zdrojov znečistenia bude v budúcom období stúpať. Plánované činnosti na zlepšenie cyklodopravy, vybudovanie preložiek ciest, obchvatov miest, nových úsekov ciest, verejnej dopravy prinesú pozitívny dopad na kvalitu ovzdušia a hladiny hluku v mestách a obciach na území kraja. Na druhej strane pri realizácii stavebných úprav v oblasti dopravy je potrebné počítať s narušením zložiek prírodného prostredia.

F. Syntéza analytických východísk

SWOT analýza, TOWS matica

SWOT analýza slúži na syntetizáciu analytických východísk charakterizujúcich súčasný územia UMR Prievidza-Nováky vrátane ich váženia, ktoré definuje ich jednotlivé váhy/dôležitosť.

Tabuľka 58: SWOT analýza územia UMR

Silné stránky 37		**Slabé stránky 42**	
Poloha územia UMR v rámci rozvojových osí	9	Technický stav cestnej infraštruktúry ako i príslušných technických objektov (mosty, podjazdy) a nedobudovaná rýchlostná cestná infraštruktúra (R2)	7
Prepojenie stredoškolského vzdelávania a praxe – duálne vzdelávanie	8	Energetická efektivita verejnej infraštruktúry	9
Partnerstvá samospráv UMR s verejným ako i súkromným sektorov	6	Regresívny typu populácie	6
Podiel ekonomicky aktívneho obyvateľstva	8	Environmentálne záťaže po ťažbe uhlia, ako i iných prostredie zaťažujúcich aktivitách	8
Ponuka športových a voľnočasových aktivít na území UMR	6	Technický stav objektov vo vlastníctve samospráv územia UMR	7
		Technický stav objektov vo vlastníctve samospráv územia UMR	5
Príležitosti 43		**Ohrozenia 30**	
Transformácia uhoľného regiónu Hornej Nitry	10	Stabilizácia a ochrana zdrojov pitnej vody	5
Rozvoj železničnej dopravy na báze nízko emisných zdrojov energie (vodík)	7	Adaptabilita územia na zmenu klímy a odolnosť regiónu	8
Rozvoj cyklistej infraštruktúry	8	Kapacity a dosptupnosť vybraných služieb obyvateľom regiónu	9
Regionálna spolupráca a koordinácia rozvojových aktivít jednotlivých lokálnych územných samospráv prostredníctvom platformy UMR	6	Environmentálne záťaže na území po ťažbe uhlia	8
Integrovaná udržateľná mobilita v regióne	7		
Transformácia UMR na smart región	5		

Na základe sumáru váh jednotlivých faktorov v rámci určitého kvadrantu je možné definovať základnú charakteristiku/pozíciu regiónu vo vzťahu k svojmu ďalšiemu rozvoju.

Sumár váženia pre jednotlivé faktory

- Silné stránky versus Slabé stránky 37-42 = - 5
- Príležitosti versus Ohrozenia = 43 – 30 = 13

Výsledná stratégia na základe faktorov SWOT je **spojenectvo**. To znamená, že územie UMR by malo intenzívne spolupracovať na rozvoji a kapitalizácií svojich príležitostí a tieto premieňať na svoje silné stránky

Schéma 1:: TOWS matica UMR Prievidza - Nováky

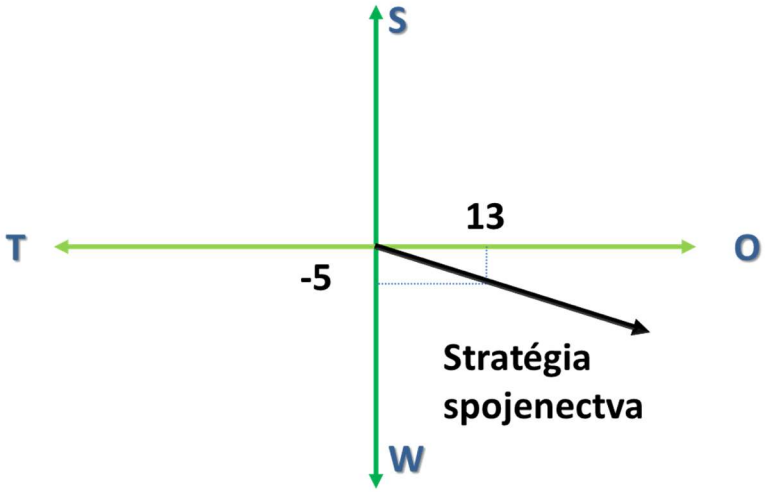

Potenciály, problémy a výzvy pre UMR

Špecifické potenciály, problémy a výzvy pre UMR Prievidza - Nováky:

1. transformácia uhoľného regiónu Hornej Nitry,
2. adaptácia sídiel na klimatickú zmenu,
3. kapitalizácia vedecko-výskumného potenciálu v oblasti elektrotechniky a IT, automotive, chemického priemyslu, energetiky, stavebníctva a potravinárstva,
4. stabilizácia obyvateľstva a zvrátenie negatívneho demografického vývoja, starnutie obyvateľstva, inklúzia pracovných migrantov, sociálna inklúzia,
5. kapacitné deficity sociálnej a zdravotníckej infraštruktúry,
6. investičný dlh na základnej infraštruktúre – kanalizácia, rozvody vody, cestná infraštruktúra, školská infraštruktúra, kultúrna infraštruktúra
7. stabilizácia a ochrana vodných zdrojov,
8. budovanie partnerstiev a prepojenie vedeckovýskumnej základne a školstva s potrebami produkčných sektorov v území UMR,
9. dosiahnutie vyváženého energetického mixu a využitia vysokého potenciálu UMR v oblasti obnoviteľných zdrojov a energetické zhodnotenie odpadov,
10. kompletizácia systému zberu, triedenia a zhodnocovania odpadov (plast, biomasa, biologický odpad a pod.) na báze regionálnej spolupráce medzi súkromným a verejným sektorom,

11. zlepšenie kvality života – dostupnosť služieb (najmä sociálne služby, integrácia a komunitizácia seniorov – posilnenie úlohy komunít pri zabezpečovaní služieb), strieborná ekonomika, nájomné a sociálne bývanie,

12. rozvoj dopravy realizáciou príkladov dobrej praxe projektov integrovanej udržateľnej multimodálnej mobility.

G. Faktory rozvoja územia UMR Prievidza - Nováky

Za strategické faktory rozvoja regiónu UMR považujeme:

A. Efektívna a spravodlivá transformácia uhoľného regiónu Hornej Nitry;

B. Adaptácia regiónu na klimatickú zmenu;

C. Rozvoj zdravotníckej infraštruktúry a budovanie kapacít verejných služieb;

D. Rozvoj komunitnej energetiky na báze špecifických lokálnych OZE;

E. Partnerstvá a prepojenie vedeckovýskumnej základne a školstva s potrebami produkčných sektorov v území UMR;

F. Regionálny systému kompletizácia systému zberu, triedenia a zhodnocovania odpadov (plast, biomasa, biologický odpad a pod.) na báze regionálnej spolupráce medzi súkromným a verejným sektorom;

G. Zvyšovanie kvality života – dostupnosť služieb (najmä sociálne služby, integrácia a komunitizácia seniorov – posilnenie úlohy komunít pri zabezpečovaní služieb), strieborná ekonomika, nájomné a sociálne bývanie;

H. Integrovaná udržateľná multimodálna mobilita regiónu UMR.

STRATEGICKÁ A PROGRAMOVÁ A FINANČNÁ ČASŤ SPOLOČNÉHO PROGRAMU HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA ÚZEMIA UDRŽATEĽNÉHO MESTSKÉHO ROZVOJA JADROVÝCH MIEST PRIEVIDZA, NOVÁKY A MESTA BOJNICE A OBCE KOŠ NA ROKY 2022 – 2030

A. Vízia rozvoja UMR Prievidza-Nováky do roku 2030

UMR Prievidza – Nováky región, ktorý premieňa svoje špecifiká na svoju výhodu, aby tu ľudia nielen žili, alebo boli hrdí, že sú jeho súčasťou.

B. Hlavný cieľ UMR Prievidza-Nováky

Zdravý, udržateľný a inovatívny región Prievidza – Nováky využívajúci prírodný, ekonomický a ľudský kapitál pre kvalitný život obyvateľov. Dobré podmienky pre podnikanie a zdravé životné prostredie prostredie.

Pre naplnenie vízie a hlavného cieľa pre obdobie rokov 2022 až 2030 bola navrhnutá rozvojová stratégia v nasledujúcej štruktúre:

Schéma 2 Schéma rozvojovej stratégie UMR Prievidza - Nováky

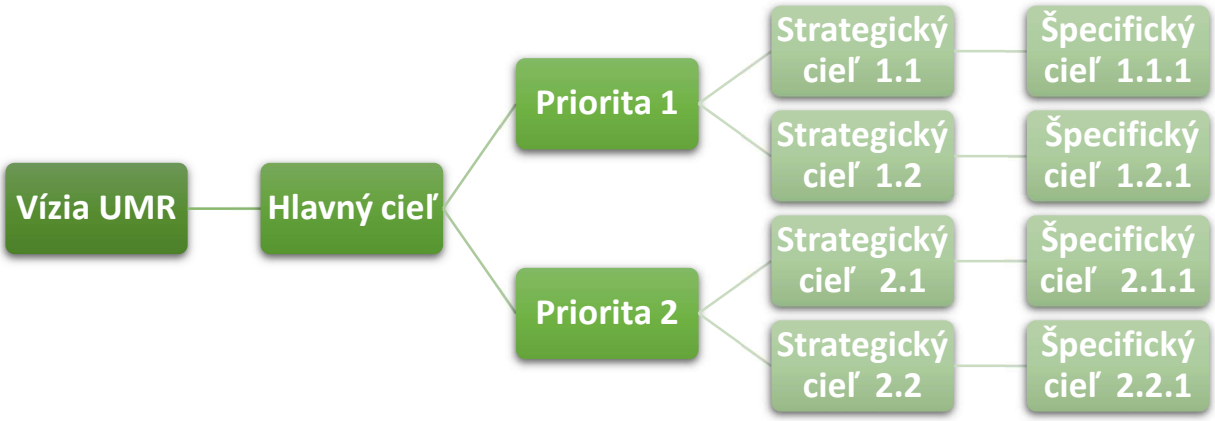

Priorita 1 - Zdravé a smart komunity

PRIORITA	**1 Zdravé a smart komunity**
STRATEGICKÝ CIEĽ	**1.1. Podpora zdravého životného štýlu a rozvoj talentov lokálnych komunít**
ŠPECIFICKÝ CIEĽ	**1.1.1. Budovanie, obnova a modernizácia športovej a voľnočasovej infraštruktúry**
Popis špecifického cieľa	Špecifický cieľ sa zameriava na zlepšenie športových a voľnočasových možností pre obyvateľov kraja s cieľom podporiť zdravý životný štýl obyvateľstva, vyhľadávať a zveľaďovať talenty, rozvíjať kreativitu, komunikačné a spoločenské zručnosti mládeže, ako aj medzigeneračnú výmenu skúseností ako predpokladu zdravej a vitálnej populácie. Opatrenia cielia na dobudovanie a modernizáciu športovej infraštruktúry tak, aby jej dostupnosť v rámci kraja bola na vysokej úrovni, či už vo verejnom priestore, alebo ako súčasť školskej infraštruktúry a aby spĺňala požiadavky na inovatívne a ekologické prístupy v oblasti energetických riešení budov a areálov. Súčasťou opatrení sú aj aktivity zamerané na osobnostný rast mladej generácie a jej formovanie tak po hodnotovej stránke ako i v kontexte zručností potrebných pre jej integráciu na meniaci sa trh práce resp. v kontexte dynamiky zmien spoločnosti.

Doba realizácie	**Partneri pre implementáciu špecifického cieľa**		**Väzba na výzvy, potenciálny, limity, problémy impulzy na ktoré špecifický cieľ reaguje**
2022 - 2030	**Hlavný partner**	UMR / územná samospráva	**11. zlepšenie kvality života, 8. budovanie partnerstiev, 2. adaptácia sídiel na klimatickú zmenu, 6. investičný dlh na základnej infraštruktúre**
	Spolupracujúci partneri	Územná samospráva, vlastníci/správcovia športovej a voľnočasovej infraštruktúry, podnikateľský sektor, vzdelávacie subjekty, tretí sektor, komunity.	

Väzba špecifického cieľa na Integrovanú územnú investíciu

IUI 1- Kvalita života v regióne, IUI 2 - Kvalita životného prostredia, IUI 3 - Inovatívna a konkurencieschopná regionálna ekonomika

Opatrenia špecifického cieľa

- budovanie siete multi-športovísk, regionálnej špecifickej športovej infraštruktúry a voľnočasovej infraštruktúry,
- budovanie športovej infraštruktúry (napr. zimné štadióny, plavárne, kúpaliská, športové haly a pod.),
- budovanie športovo-rekreačných zón, komunitných športovísk, detských ihrísk a inej voľnočasovej infraštruktúry (kluby, spoločenské centrá, vzdelávacie centrá, kultúrne centrá a pod.),
- budovanie siete športovej infraštruktúry na školách, prepojenie školstva a športu
- podpora zdravého životného štýlu (fyzické a psychické zdravie) u všetkých vekových kategórií,
- výchova komplexne pripraveného mladého človeka (inovácie vo výchovnom systéme detí a mládeže, programy medzigeneračnej výmeny skúseností)

Indikátory UMR viažuce sa ku špecifickému cieľu

Názov indikátora	**Typ indikátora**	**Dátový set pre jeho monitorovanom**	**Vstupná hodnota**	**Cieľová hodnota**

Operácie/Projekty napĺňajúce opatrenia špecifického cieľa

Projekty mesto Prievidza

Názov projektu	Popis projektu	Predpokladaná hodnota v € a zdroj financovania
Rekonštrukcia atletického štadiónu ZŠ Sama Chalupku, Prievidza	Rekonštrukcia a modernizácia atletického štadióna do takej miery, aby spĺňal technické požiadavky Medzinárodnej asociácie atletických federácií IAAF. Rekonštrukciou vznikne atletický štadión vhodný na prípravu reprezentantov atletických disciplín, tréningy atlétov, atletické preteky ako pre využitie širokou verejnosťou.	1 mil. /JTF/EŠIF/rozpočet mesta
Výstavba novej mestskej plavárne, Prievidza	Rekonštrukcia a rozšírenie mestskej plavárne v Prievidzi - prestavba existujúceho pavilónu, spočívajúca v rozšírení kapacity šatní a hygienického zázemia na obidve podlažia; -prestavba existujúcej technológie spočívajúca vo vstavbe schodiska, wellness, umiestnenie novej technológie (výmenníková stanica, vzduchotechnika, bazénová technológia...); - prestavba existujúcej bazénovej haly, spočívajúca v odstránení strešnej konštrukcie, v rekonštrukcii bazénovej vane, podláh vrátane bazénových inštalácií a podlahového kúrenia, dostavbe detského bazéna a tribúny pre divákov na 2.podlaží, realizácia vzduchtechnických rozvodov a novej strešnej konštrukcie s vegetačnou zeleňou, na ktorej budú umiestnené doplnkové zdroje vykurovania bazénov - solárne panely.	4,4 mil. / JTF/EŠIF
Rekonštrukcia športového areálu CVČ	Predmetom projektu bude rekonštrukcia a modernizácia vonkajšieho ihriska vrátane nového inline korčuliarskeho oválu s umelým povrchom, vybudovanie skate parku, workoutového ihriska, ihriska s fitnes strojmi pre seniorov a rekonštrukcia telocviční v priestoroch CVČ. Rekonštrukciou vznikne areál s možnosťou využitia pre športové kluby s dôrazom na deti a mládež, voľnočasové aktivity pre deti, mládež, seniorov a širokú športovú verejnosť	0,9 mil. / JTF/EŠIF
Modernizácia objektov športovej infraštruktúry Športová hala	Modernizácia objektov športovej infraštruktúry zameraná na zvýšenie kvality poskytovaných služieb a zlepšenie podmienok pre športovanie	1 mil. / JTF/EŠIF/rozpočet mesta
Modernizácia objektov športovej infraštruktúry Zimný štadión	Modernizácia objektov športovej infraštruktúry zameraná na zvýšenie kvality poskytovaných služieb a zlepšenie podmienok pre športovanie	0,2 mil. / JTF/EŠIF/rozpočet mesta
Modernizácia objektov športovej infraštruktúry Futbalový štadión	Modernizácia objektov športovej infraštruktúry zameraná na zvýšenie kvality poskytovaných služieb a zlepšenie podmienok pre športovanie	0,5 mil. / JTF/EŠIF/rozpočet mesta
Tanečná sála KaSS - výstavba	Výstavba Kultúrneho domu v Prievidzi – nová tanečná sála, javisko, šatne, kancelárie správy budovy a administratívy, podzemné parkovanie, revitalizácia zelených plôch, výsadba nových stromov okolí budovy. Sála bude veľkokapacitne aj akusticky vyhovovať a slúžiť na mestské, občianske, spoločenské aj reprezentačné stretnutia, konferencie, kongresy, snemy, kultúrne akcie, vystúpenia, populárne koncerty, plesy, folklórne vystúpenia, detské predstavenia, výchovné koncerty, divadlo, kino, občasná galéria a výstavné plochy. Vybudovanie kateringového zázemia a príslušenstva na ktoré samotný kultúrny dom kapacitne ani funkčne nestačí a nevyhovuje. Navrhovaná budova pojme v sále viac ako 450 ľudí na sedenie.	6 mil. / JTF/EŠIF/rozpočet mesta
Kultúrny dom Baník	Rekonštrukcia a modernizácia priestorov kultúrneho domu Baník v Prievidzi vrátane zníženia jeho energetickej náročnosti, čím sa dosiahne zvýšenie kvalitatívnej úrovne priestorov kultúrnej inštitúcie.	1,580 mil. / JTF/EŠIF/rozpočet mesta
Revitalizácia vnútroblokov ul. Baníkov, ul. Mišíka a ul.Gorkého.	Cieľom projektového zámeru je vytvorenie voľne prístupného verejného priestranstva v zastavanom území za účelom poskytnutia možností aktívneho trávenia voľného času všetkým vekovým kategóriám s dôrazom na environmentálne riešenie situácie a zlepšenie životného prostredia v meste Prievidza.	2,118 mil. / JTF/EŠIF/rozpočet mesta

Revitalizácia Čerešňového sadu v Prievidzi	Revitalizácia verejného priestoru – Čerešňový sad na sídlisku kopanice. Predmetom projektu bude dendrologický prieskum, nové sadové úpravy, vybudovanie oddychovej zóny so zachovaním prírodného charakteru územia, vybudovanie dažďovej záhrady, vybudovanie chodníkov s mlátovým povrchom, edukatívne prvky, mobiliár – lavičky, odpadkové koše.	0,300 mil. / JTF/EŠIF/rozpočet mesta
Rozšírenie zelených plôch na Námestí slobody a širšom centre v meste Prievidza	Predmetom je odvedenie dažďovej vody z nepriepustných povrchov, využitie zeleného potenciálu na zabránenie prehrievania urbanizovaných lokalít a vytvorenie nových plôch zelene. Využitie nových prírodných prvkov z dôvodu eliminácie negatívnych vplyvov klimatických zmien a vznik nových, bezpečných a zdraviu prospešných voľnočasových plôch.	0,400 mil. / JTF/EŠIF
Vybudovanie amfiteátra v mestskom parku	amfiteáter na kultúrnospoločenské podujatia	rozpočet mesta
Vybudovanie trvalého pódia na Námestí slobody	vybudovanie nového pódia na kultúrnospoločenské podujatia	rozpočet mesta
Skate park/ bike park	realizácia nového skate parku resp. bike parku v areály CVČ na Ul. K. Novackého pre voľnočasové aktivity mládeže	rozpočet mesta
Parkourové ihrisko	Vybudovanie nového parkourového ihriska na území mesta	rozpočet mesta
Dráha pre in-line korčuľovanie v areáli CVČ Spektrum (Ul. K. Novackého)	dráha pre kolieskové korčule vytvorená z existujúceho bežeckého oválu	rozpočet mesta
Centrálne detské ihrisko – lokalita Prednádražie	realizácia nového ihriska pre voľnočasové aktivity detí vo veku 3-12 rokov	rozpočet mesta
Rekonštrukcia športových ihrísk v mestských častiach Veľká Lehôtka, Malá Lehôtka, Hradec	rekonštrukcia existujúcich športových ihrísk	rozpočet mesta
Lanový park	vytvorenie nového lanového parku na okraji mestského parku za účelom rozšírenia relaxačno oddychovej a športovej zóny	rozpočet mesta
Rozšírenie mestského cintorína a ďalších pohrebísk v meste	nové hrobové a urnové miesta na pohrebiskách	rozpočet mesta
Projekty mesto Nováky		
Názov projektu	**Popis projektu**	**Predpokladaná hodnota v € a zdroj financovania**
Rekonštrukcia areálu Mestského futbalového štadióna Nováky a jeho technického zázemia.	Zveľadenie technického zázemia areálu a objektu hlavnej tribúny, energetické zefektívnenie a odstránenie problémov so zatekaním cez strechu a cez časti tribúny s umiestnenými sedadlami. Rekonštrukcia interiéru - šatní a miestností poskytujúcich servis ubytovaným a rozhodcom.	0,600 mil. / JTF/EŠIF
Rekonštrukcia umelých trávnikov na futbalovom ihrisku Nováky – umelá tráva, multifunkčné ihrisko	Výmena umelého trávnika na veľkej hracej ploche a výmena opotrebovaného umelého trávnika na multifunkčnom ihrisku v areáli Futbalového štadióna v Novákoch	0,250 mil. / JTF/EŠIF
Hydraulická plošina na dne bazéna pre potreby plaveckých výcvikov, Nováky.	Hydraulickou plošinou sa upravuje výška hladiny vodnej plochy pre výučbu plaveckých výcvikov, nakoľko bazén bol projektovaný na športové využitie vodného póla	0,250 mil. / JTF/EŠIF
Oprava havarijného stavu Národného centra vodného póla v Novákoch	Rekonštrukcia pohyblivej strechy NCVP Nováky (výmena krytiny, obnovenie ochranného náteru na konštrukcii, ...)	0,900 mil. / JTF/EŠIF
Rekonštrukcia kultúrnej pamiatky Kúria Nováky		1,2 mil. / JTF/EŠIF
Rekonštrukcia Obradnej siene Nováky		0,220 mil. / JTF/EŠIF
Rekonštrukcia Kultúrneho domu Nováky		2,3 mil. / JTF/EŠIF

Rekonštrukcia Domu smútku Nováky		0,300 mil. / JTF/EŠIF
Požiarna zbrojnica, Nováky	Rekonštrukcia objektu požiarnej zbrojnice, ktorá okrem funkčného poslania poskytuje aj športovo-spoločenské a voľnočasové vyžitie pre miestnu komunitu dobrovoľných hasičov. Riešenie energetickej náročnosti výmenou okenných otvorov, zateplenie plášťa objektu a strechy. Vyriešenie efektívneho vykurovania objektu, ktorý je teraz vykurovaný elektrickými telesami. Pre plnú funkčnosť je potrebné doplniť aj požiarnu techniku.	0,300 mil. / JTF/EŠIF
Revitalizácia mestských zelených plôch - Park Š.Moyzesa, Nováky	Revitalizácia verejných priestranstiev a zelených plôch ako priestoru pre potenciálne komunitné, spoločenské a voľnočasové aktivity - s využitím prvkov na znižovanie dopadov zmeny klímy	0,400 mil. / JTF/EŠIF
Revitalizácia lokalít kostola a kúrie, Nováky	Revitalizácia historickej kultúrnej pamiatky a priľahlého priestranstva s vytvorením nového verejného priestranstva pre možnosť stretávania sa a spoločenských aktivít občanov.	0,400 mil. / JTF/EŠIF
Projekty mesto Bojnice		
Názov projektu	**Popis projektu**	**Predpokladaná hodnota v € a zdroj financovania**
Revitalizácia Plážového kúpaliska v Bojniciach	Vytvorenie športovo-rekreačnej zóny pre širokú verejnosť. Stavebné, rekonštrukčné práce a úpravy areálu, vybudovanie oválu pre in-line korčuliarov. Projekt podporí okrem zdravého životného štýlu aj cestovný ruch v regióne. Synergický efekt sa dosiahne prepojením jednotlivých športových a rekreačných cieľov jestvujúcou cyklotrasou a vodozádržnými opatreniami prispievajúcimi k zlepšeniu klímy.	1,200 mil. / JTF/EŠIF
Revitalizácia Autokempingu Bojnice	Cieľom je zatraktívnenie a sprevádzkovanie areálu autokempingu. V rámci areálu pôjde o výmenu prípojok inžinierskych sietí, obnovu osvetlenia areálu, rekonštrukciu chatiek, doplnenie areálu novými zariadeniami. Projekt bude mať pozitívny dopad na podporu cestovného ruchu v regióne, v blízkosti Národnej ZOO, zámku Bojnice, vyhliadkových veží, bojnickej kalvárie, Kúpeľov Bojnice a svojím umiestnením na lesnom pozemku predstavuje výnimočné ubytovanie priamo na lesnom pozemku.	1,100 mil. / JTF/EŠIF
Rekonštrukcia klubovne futbalového klubu	Modernizácia, sfunkčnenie a zatraktívnenie priestorov klubovne futbalového klubu.	0,150 mil. / JTF/EŠIF
Rekonštrukcia budovy Domu služieb, Bojnice	Modernizácia, sfunkčnenie a zatraktívnenie priestorov budovy Domu služieb.	0,350 mil. / JTF/EŠIF
Rekonštrukcia časti Hurbanovho námestia	Dokončenie rekonštrukcie prispeje k rozšíreniu stretávacích a voľnočasových plôch (v historickom centre mesta na Hurbanovom námestí je zrekonštruovaná jedna časť námestia a vytvorená pešia zóna).	1,1 mil. / JTF/EŠIF
Projekty Obec Koš		
Názov projektu	**Popis projektu**	**Predpokladaná hodnota v € a zdroj financovania**
Výstavba šatní na futbalovom štadióne, Koš	Modernizácia, sfunkčnenie a zatraktívnenie priestorov futbalového štadióna	0,250 mil. / JTF/EŠIF
Rekonštrukcia umelých trávnikov na tenisových kurtoch, Koš	Modernizácia, sfunkčnenie a zatraktívnenie priestorov tenisových kurtov.	0,050 mil. / JTF/EŠIF
Vybudovanie workoutového ihriska, Koš	Projekt podporuje zdravý životný štýl a zatraktívňuje verejené priestory.	0,050 mil. / JTF/EŠIF

Výstavba kultúrneho domu, Koš	Projekt pre zvýšenie kvality poskytovania kultúrneho vyžitia obyvateľov, organizovanie kultúrnych akcií, svadieb, kongresov a pod. Zvýšenie občianskej vybavenosti v obci, ktorá v tejto oblasti dlhodobo absentuje.	1 mil. / JTF/EŠIF
Hasičská zbrojnica, Koš	Rekonštrukcia objektu požiarnej zbrojnice, ktorá okrem funkčného poslania poskytuje aj športovo-spoločenské a voľnočasové vyžitie pre miestnu komunitu dobrovoľných hasičov. Riešenie energetickej náročnosti výmenou okenných otvorov, zateplenie plášťa objektu a strechy. Vyriešenie efektívneho vykurovania objektu, ktorý je teraz vykurovaný elektrickými telesami. Pre plnú funkčnosť je potrebné doplniť aj požiarnu techniku.	0,500 mil. / JTF/EŠIF
Projekty iných partnerov		
Názov projektu	**Popis projektu**	**Predpokladaná hodnota v € a zdroj financovania**

PRIORITA	1 Zdravé a smart komunity
STRATEGICKÝ CIEĽ	1.2. Smart región
ŠPECIFICKÝ CIEĽ	1.2.1. Smart urbánna bezpečnosť
Popis špecifického cieľa	Špecifický cieľ sa zameriava na riešenia v oblasti zavádzania SMART riešení v oblasti infraštruktúry a služieb zameraných na urbánnu bezpečnosť obcí a miest, v nadväznosti na projekty naprieč všetkými Prioritami a ich jednotlivých Špecifických cieľov, v gescii rôznych Spolupracujúcich partnerov v rámci územia UMR.

Doba realizácie	Partneri pre implementáciu špecifického cieľa		Väzba na výzvy, potenciálny, limity, problémy impulzy na ktoré špecifický cieľ reaguje
2022 - 2030	Hlavný partner	UMR/územná samospráva	Cieľ má potenciál reagovať priamo či okrajovo na všetkých 12 potenciálov, problémov a výziev v území UMR Prievidza-Nováky stanovených v rámci Vstupnej správy
	Spolupracujúci partneri	Územná samospráva, vlastníci/správcovia urbánnej infraštruktúry, podnikateľský sektor, vzdelávacie subjekty, tretí sektor, komunity.	

Väzba špecifického cieľa na Integrovanú územnú investíciu

IUI 1- Kvalita života v regióne, IUI 2 - Kvalita životného prostredia, IUI 3 - Inovatívna a konkurencieschopná regionálna ekonomika, IUI 4 - Mobilita

Opatrenia špecifického cieľa

- Realizácia projektov budovania a podpory SMART infraštruktúry a služieb , nadväzujúcich na projekty alebo v rámci projektov zameraných na urbánnu bezpečnosť, naprieč všetkými Prioritami a ich jednotlivých Špecifických cieľov v gescii rôznych Spolupracujúcich partnerov v rámci územia UMR
- Riešenia v oblasti budovania a podpory systémov a riešení prispievajúcich k zvyšovaniu bezpečnosti obyvateľov, ochrane zdravia a životov, realizované v nadväznosti na projekty naprieč všetkými Prioritami a ich jednotlivých Špecifických cieľov, v gescii rôznych Spolupracujúcich partnerov v rámci územia UMR.

Indikátory UMR viažuce sa ku špecifickému cieľu

Názov indikátora	Typ indikátora	Dátový set pre jeho monitorovanom	Vstupná hodnota	Cieľová hodnota

Operácie/Projekty napĺňajúce opatrenia špecifického cieľa

Projekty mesto Prievidza

Názov projektu	Popis projektu	Predpokladaná hodnota v € a zdroj financovania
Budovanie smart kamerového systému, Prievidza	Dobudovanie infraštruktúry kamerového systému – ihriská, športoviská, cintoríny, verejné priestranstvá	0,500 mil. / JTF/EŠIF

Svetelne riadená križovatka na Ul. B. Bjornsona a Ul. M. R. Štefánika	Doplnenie súčasnej križovatky o cestnú svetelnú signalizáciu s dynamickým systémom riadenia, ľavostranné odbočovacie pruhy na úkor stredových zelených pásov, úprava priechodov pre chodcov, preloženie autobusových zastávok, doplnenie cyklistických pruhov a pod. Charakter a smerovanie dopravy v križovatke zostane nezmenený. Výhody riešenia: dynamické riadenie dopravných prúdov, schopnosť regulovania signálnych plánov podľa aktuálneho stavu dopravy, bezpečnosť križovania chodcov, menší plošný záber križovatky, možnosť doplnenia jazdných pruhov po prípadnom vyčerpaní kapacity.	0,265 mil. / JTF/EŠIF
Modernizácia verejného osvetlenia v meste	modernizácia existujúceho verejného osvetlenia v meste Prievidza za účelom zníženia prevádzkových nákladov	rozpočet mesta
Realizácia verejného osvetlenia v jednotlivých častiach mesta	vybudovanie nového verejného osvetlenia	rozpočet mesta
Projekty mesto Nováky		
Názov projektu	**Popis projektu**	**Predpokladaná hodnota v € a zdroj financovania**
Rekonštrukcia verejného osvetlenia LED technológie (včítane svietidiel, stožiarov, kabeláže a rozvádzačov), Nováky	Rekonštrukcia verejného osvetlenia v častiach, kde nebola doteraz realizovaná rekonštrukcia vôbec alebo kde v rámci výzvy sa mohli vymieňať len svietidlá za LED technológiu, ale infraštruktúra nebola oprávneným výdavkom.	0,500 mil. / JTF/EŠIF
Požiarna zbrojnica, Nováky	Rekonštrukcia objektu požiarnej zbrojnice. Riešenie energetickej náročnosti výmenou okenných otvorov, zateplenie plášťa objektu a strechy. Vyriešenie efektívneho vykurovania objektu, ktorý je teraz vykurovaný elektrickými telesami. Pre plnú funkčnosť je potrebné doplniť aj požiarnu techniku.	0,300 mil. / JTF/EŠIF
Projekty mesto Bojnice		
Názov projektu	**Popis projektu**	**Predpokladaná hodnota v € a zdroj financovania**
Modernizácia verejného osvetlenia v meste	Cieľom projektu je zmodernizovať systém verejného osvetlenia, pridanie svetelných bodov a zvýšenie intenzity osvetlenia na kritických miestach. Inštalovanie SMART rozvádzačov pre optimálne nastavenie a riadenie svetelnosti v meste.	0,400 mil. / JTF/EŠIF
Rekonštrukcia časti Hurbanovho námestia	Dokončenie rekonštrukcie prispeje k zvýšeniu urbánnej bezpečnosti (v historickom centre mesta na Hurbanovom námestí je zrekonštruovaná jedna časť námestia a vytvorená pešia zóna).	1,1 mil. / JTF/EŠIF
Projekty Obec Koš		
Názov projektu	**Popis projektu**	**Predpokladaná hodnota v € a zdroj financovania**
Rekonštrukcia verejného osvetlenia LED technológie, Koš	Modernizácia verejného osvetlenia v obci Koš- výmena pôvodných svietidiel za LED svietidla, výmena kabeláže.	0,070 mil. / JTF/EŠIF
Hasičská zbrojnica, Koš	Rekonštrukcia objektu požiarnej zbrojnice. Riešenie energetickej náročnosti výmenou okenných otvorov, zateplenie plášťa objektu a strechy. Vyriešenie efektívneho vykurovania objektu, ktorý je teraz vykurovaný elektrickými telesami. Pre plnú funkčnosť je potrebné doplniť aj požiarnu techniku.	0,500 mil. / JTF/EŠIF
Projekty iných partnerov		

Názov projektu	Popis projektu	Predpokladaná hodnota v € a zdroj financovania

PRIORITA	**1 Zdravé a smart komunity**
STRATEGICKÝ CIEĽ	**1.2. Smart región**
ŠPECIFICKÝ CIEĽ	**1.2.2. Podpora smart komunikácie, kapacít plánovania a manažmentu územia**
Popis špecifického cieľa	Špecifický cieľ sa zameriava na riešenia v oblasti zavádzania SMART riešení v oblasti infraštruktúry a služieb zameraných na komunikáciu v rámci obcí a miest, ako aj podporu kapacít plánovania a manažmentu územia v rámci obcí a miest, v nadväznosti na projekty naprieč všetkými Prioritami a ich jednotlivých Špecifických cieľov, v gescii rôznych Spolupracujúcich partnerov v rámci územia UMR.

Doba realizácie	**Partneri pre implementáciu špecifického cieľa**		**Väzba na výzvy, potenciálny, limity, problémy impulzy na ktoré špecifický cieľ reaguje**
2022 - 2030	**Hlavný partner**	UMR/územná samospráva	**Cieľ má potenciál reagovať priamo či okrajovo na všetkých 12 potenciálov, problémov a výziev v území UMR Prievidza-Nováky stanovených v rámci Vstupnej správy**
	Spolupracujúci partneri	Územná samospráva, vlastníci/správcovia urbánnej infraštruktúry, podnikateľský sektor, vzdelávacie subjekty, tretí sektor, komunity.	

Väzba špecifického cieľa na Integrovanú územnú investíciu

IUI 1- Kvalita života v regióne, IUI 2 - Kvalita životného prostredia, IUI 3 - Inovatívna a konkurencieschopná regionálna ekonomika, IUI 4 - Mobilita

Opatrenia špecifického cieľa

- Realizácia projektov budovania a podpory SMART infraštruktúry a služieb , nadväzujúcich na projekty alebo v rámci projektov zameraných na komunikáciu v rámci obcí a miest, naprieč všetkými Prioritami a ich jednotlivých Špecifických cieľov v gescii rôznych Spolupracujúcich partnerov v rámci územia UMR
- Riešenia v oblasti budovania centier spolupráce, sieťovania a zdieľania infraštruktúry a/alebo služieb v oblasti plánovania a manažmentu územia, realizované v rámci obcí a miest UMR naprieč všetkými Prioritami a ich jednotlivých Špecifických cieľov, v gescii rôznych Spolupracujúcich partnerov.

Indikátory UMR viažuce sa ku špecifickému cieľu

Názov indikátora	**Typ indikátora**	**Dátový set pre jeho monitorovanom**	**Vstupná hodnota**	**Cieľová hodnota**

Operácie/Projekty napĺňajúce opatrenia špecifického cieľa

Projekty mesto Prievidza

Názov projektu	**Popis projektu**	**Predpokladaná hodnota v € a zdroj financovania**
Sanácia a následný monitoring skládky Ploštiny, Prievidza	Monitoring zrekultivovanej skládky a smart systém vyhodnocovania dát.	1 mil. / JTF/EŠIF
Sanácia a následný monitoring skládky Pod Banskou, Prievidza	Monitoring zrekultivovanej skládky, smart systém vyhodnocovania dát.	1 mil. / JTF/EŠIF

Budovanie administratívnych a analyticko-strategických kapacít v Meste Prievidza	Cieľom projektového zámeru je posilniť koordinačné a implementačné kapacity miestnej samosprávy za účelom zefektívnenia ich činností pri výkone originálnych a prenesených kompetencií, s použitím smart prvkov komunikácie, manažmentu a riadenia.	0,570 mil. / EŠIF
Budovanie administratívnych a analyticko-strategických kapacít - pokračovanie projektu Podpora zamestnateľnosti "baníci" v Meste Prievidza	Cieľom projektového zámeru je zmierniť dopady ukončenia banskej činnosti na zamestnancov Hornonitrianskych baní Prievidza, a.s. po roku 2023 a aj s použitím smart prvkov komunikácie, manažmentu a riadenia vytvoriť podmienky pre ich plynulý prechod z utlmovaného odvetvia ťažby hnedého uhlia do nového zamestnania v iných odvetviach hospodárskej činnosti v regióne – kontinuálne pokračovanie projektu Podpora zamestnateľnosti v regióne horná Nitra.	0,500 mil. / EŠIF
Modernizácia rozhlasu v meste Prievidza	Modernizácia existujúcej technológie mestského rozhlasu s použitím smart technológií (wireless,..)	0,200 mil. / JTF/EŠIF
Projekty mesto Nováky		
Názov projektu	**Popis projektu**	**Predpokladaná hodnota v € a zdroj financovania**
Budovanie administratívnych a analyticko-strategických kapacít v Meste Nováky	Cieľom projektového zámeru je posilniť koordinačné a implementačné kapacity miestnej samosprávy za účelom zefektívnenia ich činností pri výkone originálnych a prenesených kompetencií, s použitím smart prvkov komunikácie, manažmentu a riadenia.	0,200 mil. / JTF/EŠIF
Budovanie administratívnych a analyticko-strategických kapacít - pokračovanie projektu Podpora zamestnateľnosti "baníci" v Meste Nováky	Cieľom projektového zámeru je zmierniť dopady ukončenia banskej činnosti na zamestnancov Hornonitrianskych baní Prievidza, a.s. po roku 2023 a aj s použitím smart prvkov komunikácie, manažmentu a riadenia vytvoriť podmienky pre ich plynulý prechod z utlmovaného odvetvia ťažby hnedého uhlia do nového zamestnania v iných odvetviach hospodárskej činnosti v regióne – kontinuálne pokračovanie projektu Podpora zamestnateľnosti v regióne horná Nitra.	0,500 mil. / JTF/EŠIF
Vybudovanie smartwireless rozhlasu, Nováky	Pokračovanie v rekonštrukcii mestského rozhlasu doplnením ďalších hniezd bezdrôtového prenosu signálu v častiach, kde je problém s kvalitou vysielania (kabeláž v zlom stave a výmena reproduktorov pre príjem bezdrôtového prenosu signálu). Na smart podporu doplniť aj vysielacu centrálu o nové funkcionality.	0,083 mil. / JTF/EŠIF
Projekty mesto Bojnice		
Názov projektu	**Popis projektu**	**Predpokladaná hodnota v € a zdroj financovania**
Rozšírenie siete bezdrôtového rozhlasu na celé mesto, Bojnice	Rozšírenie existujúcej siete bezdrôtového rozhlasu v častiach, kde chýba drôtové napojenie o nové jednotky tak, aby bolo rozhlasom pokryté celé mesto.	0,100 mil. / JTF/EŠIF
Projekty Obec Koš		
Názov projektu	**Popis projektu**	**Predpokladaná hodnota v € a zdroj financovania**
Rekonštrukcia verejného rozhlasu-dolný koniec	Zrekonštruovanie zastaraného rozhlasu na dolnom konci.	
Projekty iných partnerov		
Názov projektu	**Popis projektu**	**Predpokladaná hodnota v € a zdroj**

		financovania

PRIORITA	**1 Zdravé a smart komunity**
STRATEGICKÝ CIEĽ	**1.3. Sociálna inklúzia**
ŠPECIFICKÝ CIEĽ	**1.3.1. Dostupné sociálne služby a bývanie**
Popis špecifického cieľa	Špecifický cieľ sa zameriava na oblasť sociálnych služieb poskytovaných na území UMR. Obsahuje opatrenia smerujúce k budovaniu novej a modernizácii existujúcej infraštruktúry najmä v oblasti dostupnosti bývania pre všetky sociálne skupín tak, aby zároveň spĺňala požiadavky na inovatívne a ekologické prístupy v oblasti energetických riešení budov a areálov. Opatrenia cielia i na podporu terénnych a podporných služieb komunitného charakteru umožňujúce stabilizáciu klientov v oblasti bývania a tiež rozvoja zamestnanosti.

Doba realizácie	**Partneri pre implementáciu špecifického cieľa**		**Väzba na výzvy, potenciálny, limity, problémy impulzy na ktoré špecifický cieľ reaguje**
2022 - 2030	**Hlavný partner**	UMR/územná samospráva	**11. zlepšenie kvality života, 8. budovanie partnerstiev, 6. investičný dlh na základnej infraštruktúre**
	Spolupracujúci partneri	Územná samospráva, vlastníci/správcovia sociálnej infraštruktúry, podnikateľský sektor, vzdelávacie subjekty, tretí sektor, komunity.	

Väzba špecifického cieľa na Integrovanú územnú investíciu

IUI 1- Kvalita života v regióne, IUI 2 - Kvalita životného prostredia, IUI 3 - Inovatívna a konkurencieschopná regionálna ekonomika

Opatrenia špecifického cieľa

- budovanie, obnova a modernizácia sociálnej infraštruktúry najmä v oblasti dostupnosti bývania pre všetky sociálne skupiny a zároveň s ohľadom na inovatívne a ekologické prístupy v oblasti energetických riešení budov a areálov
- podpora terénnych a podporných služieb komunitného charakteru umožnujúce stabilizáciu klientov v oblasti bývania a tiež rozvoja zamestnanosti

Indikátory UMR viažuce sa ku špecifickému cieľu

Názov indikátora	**Typ indikátora**	**Dátový set pre jeho monitorovanom**	**Vstupná hodnota**	**Cieľová hodnota**

Operácie/Projekty napĺňajúce opatrenia špecifického cieľa

Projekty mesto Prievidza

Názov projektu	**Popis projektu**	**Predpokladaná hodnota v € a zdroj financovania**

Rozvoj sociálnych služieb v regióne v rámci rozšírených služieb CIZS Prievidza	Cieľom projektu je využitie areálu bývalej materskej školy na Ul. Š. Závodníka na rozvoj sociálnych služieb v regióne. Poskytovanie sociálnej služby je zamerané na riešenie nepriaznivej sociálnej situácie z dôvodu ťažkého zdravotného postihnutia, nepriaznivého zdravotného stavu alebo z dôvodu dovŕšenia dôchodkového veku. Vzhľadom na stav budov sa uvažuje o asanácii súčasných objektov a vybudovaní štyroch nových pavilónov pre klientov. Súčasťou komplexu bude aj hospodársky pavilón a riešenie parkovacích, odstavných a spevnených plôch, obslužných komunikácií a chodníkov. Priľahlú časť zariadenia bude tvoriť odpočinková zóna – park, ktorú budú klienti využívať na odpočinok, ako aj na pracovnú terapiu. Objekty budú navrhnuté v pasívnom štandarde, doplnené o prvky zariadení využívajúcich obnoviteľné zdroje energie, systém zelených striech, resp. čiastočných zelených fasád vrátane návrhu zachytávania dažďovej vody.	1,750 mil. / JTF/EŠIF
Projekty mesto Nováky		
Názov projektu	**Popis projektu**	**Predpokladaná hodnota v € a zdroj financovania**
Budova Gastro, nízkonákladové bývanie, Nováky	Komplexná rekonštrukcia celého objektu, ktorý je napojený na Dom kultúry. Súčasťou je ubytovacia časť, kde by sa rekonštrukciou získali nízkonákladové priestory na bývanie. V spodnej časti sa nachádzajú pôvodne reštauračné priestory so zázemím na prípravu jedál. Tieto priestory vyžadujú rekonštrukciu a tiež zázemie v kuchyni treba doplniť o novú technológiu	1,5 mil. / JTF/EŠIF
Vybudovanie zariadenia pre seniorov, Nováky	Veková štruktúra obyvateľov si vyžaduje vybudovanie zariadenia komunitného typu s denným stacionárom. Mesto Nováky starne – od roku 1991 pokles detí o 24% a prírastok starších obyvateľov o 21,5%.	3,5 mil. / JTF/EŠIF
Projekty mesto Bojnice		
Názov projektu	**Popis projektu**	**Predpokladaná hodnota v € a zdroj financovania**
Rekonštrukcia budovy materskej škôlky na zariadenie pre seniorov, Bojnice	Cieľom projektu je vybudovať Zariadenie pre seniorov v rámci nevyužívaného objektu materskej škôlky v časti Dubnica a poskytnúť tak klientom komfortné riešenie nepriaznivej sociálnej situácie. Prostredníctvom novovybudovaného zariadenia by sa rozšírila ponuka služieb pre občanov Bojníc a iných obcí a miest o 8 až 10 lôžok v závislosti od stupňa odkázanosti klientov.	0,800 mil. / JTF/EŠIF
Projekty Obec Koš		
Názov projektu	**Popis projektu**	**Predpokladaná hodnota v € a zdroj financovania**
Projekty iných partnerov		
Názov projektu	**Popis projektu**	**Predpokladaná hodnota v € a zdroj financovania**

Priorita 2 Dostupné a moderné služby obyvateľom

PRIORITA	**2 Dostupné a moderné služby obyvateľom**
STRATEGICKÝ CIEĽ	**2.1. Dostupné sociálne služby**
ŠPECIFICKÝ CIEĽ	**2.1.1. Budovanie a modernizácia zariadení sociálnych služieb**
Popis špecifického cieľa	Špecifický cieľ sa zameriava na oblasť sociálnych služieb na území UMR. Zameriava sa na opatrenia smerujúce k budovaniu novej a modernizácií existujúcej infraštruktúry sociálnej starostlivosti. Rovnako sa zameriava na podporné aktivity smerujúce k rozvoju ľudských zdrojov v oblasti sociálnych služieb, zvyšovaniu atraktivity a istôt pre povolania spojených so sociálno oblasťou. V neposlednom rade sa venuje aj podporným a rozvojovým aktivitám ambulantnej alebo pobytovej sociálnej starostlivosti, terénnej práce, telemetrických služieb, ako aj aktivít zameraných na integráciu a komunitizáciu seniorov. Opatrenia sú zároveň orientované na inovatívne a ekologické prístupy v oblasti energetických a technologických riešení predmetných budov, areálov a súvisiacej riešenej infraštruktúry.

Doba realizácie	**Partneri pre implementáciu špecifického cieľa**		**Väzba na výzvy, potenciálny, limity, problémy impulzy na ktoré špecifický cieľ reaguje**
2022 - 2030	**Hlavný partner**	UMR / územná samospráva	**5. kapacitné deficity sociálnej a zdravotníckej infraštruktúry, 4. stabilizácia obyvateľstva, starnutie obyvateľstva, 6. investičný dlh na základnej infraštruktúre, 11. zlepšenie kvality života**
	Spolupracujúci partneri	Územná samospráva, subjekty poskytujúce sociálnu starostlivosť, sociálna poisťovňa, podnikateľský sektor, vlastníci/správcovia infraštruktúry a služieb pre možné využitie v oblasti poskytovania sociálnych služieb a sociálnej starostlivosti.	

Väzba špecifického cieľa na Integrovanú územnú investíciu

IUI 1 - Kvalita života v regióne, IUI 2 - Kvalita životného prostredia, IUI 3 - Inovatívna a konkurencieschopná regionálna ekonomika

Opatrenia špecifického cieľa

- modernizácia a dobudovanie existujúcej infraštruktúry sociálnych služieb ambulantnej a pobytovej starostlivosti,
- budovanie a podpora integrovaných služieb v oblasti zdravotníctva a sociálnych služieb najmä v oblasti dlhodobej starostlivosti,
- budovanie systému podpory kapacít terénnej sociálnej a zdravotníckej služby (opatrovateľskej a ošetrovateľskej služby) rešpektujúc regionálne kapacitné požiadavky,
- stabilizácia a rozvoj ľudských kapacít (vrátane ohodnotenia, pracovných podmienok a vzdelávanie),
- zavedenie nástrojov pre podporu asistovaného života a telemedicíny pre špecifické skupiny obyvateľov,
- podpora programov dôstojného starnutia, aktivít a nástrojov na integráciu a komunitizáciu seniorov, programov medzigeneračnej a sociálnej inklúzie, programov napomáhajúcich rozvoju striebornej ekonomiky a pod.

Indikátory UMR viažuce sa ku špecifickému cieľu

Názov indikátora	**Typ**	**Dátový set pre jeho**	**Vstupná**	**Cieľová**

	indikátora	monitorovanom	hodnota	hodnota

Operácie/Projekty napĺňajúce opatrenia špecifického cieľa		
Projekty mesto Prievidza		
Názov projektu	**Popis projektu**	**Predpokladaná hodnota v € a zdroj financovania**
Zariadenie sociálnych služieb v regióne v rámci rozšírených služieb CIZS, Prievidza	Cieľom projektu je využitie areálu bývalej materskej školy na Ul. Š. Závodníka na rozvoj sociálnych služieb v regióne. Poskytovanie sociálnej služby je zamerané na riešenie nepriaznivej sociálnej situácie z dôvodu ťažkého zdravotného postihnutia, nepriaznivého zdravotného stavu alebo z dôvodu dovŕšenia dôchodkového veku. Vzhľadom na stav budov sa uvažuje o asanácii súčasných objektov a vybudovaní štyroch nových pavilónov pre klientov. Súčasťou komplexu bude aj hospodársky pavilón a riešenie parkovacích, odstavných a spevnených plôch, obslužných komunikácií a chodníkov. Priľahlú časť zariadenia bude tvoriť odpočinková zóna – park, ktorú budú klienti využívať na odpočinok, ako aj na pracovnú terapiu. Objekty budú navrhnuté v pasívnom štandarde, doplnené o prvky zariadení využívajúcich obnoviteľné zdroje energie, systém zelených striech, resp. čiastočných zelených fasád vrátane návrhu zachytávania dažďovej vody.	1,750 mil. / JTF/EŠIF
Rekonštrukcia útulku na Košovskej ceste (dom č.15 a dom č.17)	rekonštrukcia a debarierizácia objektu	rozpočet mesta
Vybudovanie nového zariadenia sociálnych služieb	vytvorenie nového zariadenia sociálnych služieb ako napr: denný stacionár, zariadenie opatrovateľskej služby, zariadenie podporovaného bývania	rozpočet mesta
Projekty mesto Nováky		
Názov projektu	**Popis projektu**	**Predpokladaná hodnota v € a zdroj financovania**
Budova Gastro, nízkonákladové bývanie, Nováky	Komplexná rekonštrukcia celého objektu, ktorý je napojený na Dom kultúry. Súčasťou je ubytovacia časť, kde by sa rekonštrukciou získali nízkonákladové priestory na bývanie. V spodnej časti sa nachádzajú pôvodne reštauračné priestory so zázemím na prípravu jedál. Tieto priestory vyžadujú rekonštrukciu a tiež zázemie v kuchyni treba doplniť o novú technológiu.	1,5 mil. / JTF/EŠIF
Vybudovanie zariadenia pre seniorov, Nováky	Veková štruktúra obyvateľov si vyžaduje vybudovanie zariadenia komunitného typu s denným stacionárom. Mesto Nováky starne – od roku 1991 pokles detí o 24% a prírastok starších obyvateľov o 21,5%.	3,5 mil. / JTF/EŠIF
Projekty mesto Bojnice		
Názov projektu	**Popis projektu**	**Predpokladaná hodnota v € a zdroj financovania**
Rekonštrukcia budovy materskej škôlky na zariadenie pre seniorov, Bojnice	Cieľom projektu je vybudovať Zariadenie pre seniorov v rámci nevyužívaného objektu materskej škôlky v časti Dubnica a poskytnúť tak klientom komfortné riešenie nepriaznivej sociálnej situácie. Prostredníctvom novovybudovaného zariadenia by sa rozšírila ponuka služieb pre občanov Bojníc a iných obcí a miest o 8 až 10 lôžok v závislosti od stupňa	0,800 mil. / JTF/EŠIF

	odkázanosti klientov.	
Projekty Obec Koš		
Názov projektu	**Popis projektu**	**Predpokladaná hodnota v € a zdroj financovania**
Projekty iných partnerov		
Názov projektu	**Popis projektu**	**Predpokladaná hodnota v € a zdroj financovania**

PRIORITA	**2 Dostupné a moderné služby obyvateľom**
STRATEGICKÝ CIEĽ	**2.2. Integrované zdravotné služby**
ŠPECIFICKÝ CIEĽ	**2.2.1. Centrá integrovanej zdravotnej starostlivosti**
Popis špecifického cieľa	Špecifický cieľ sa zameriava na oblasť zdravotníctva a poskytovaných zdravotníckych služieb na území UMR. Zameriava sa na opatrenia smerujúce k budovaniu novej a modernizácií existujúcej infraštruktúry zdravotníctva. Rovnako sa zameriava na podporné aktivity smerujúce ku rozvoju ľudských zdrojov zdravotníctva, zvyšovaniu atraktivity a istôt pre povolania spojených so zdravotníctvom. V neposlednom rade sa venuje aj podporným a rozvojovým aktivitám ambulantnej starostlivosti, terénnej práce a telemedicíny. Opatrenia sú zároveň orientované na inovatívne a ekologické prístupy v oblasti energetických a technologických riešení predmetných budov, areálov a súvisiacej riešenej infraštruktúry.

Doba realizácie	**Partneri pre implementáciu špecifického cieľa**		**Väzba na výzvy, potenciálny, limity, problémy impulzy na ktoré špecifický cieľ reaguje**
2022 - 2030	**Hlavný partner**	UMR / územná samospráva	**5. kapacitné deficity sociálnej a zdravotníckej infraštruktúry, 4. stabilizácia obyvateľstva, starnutie obyvateľstva, 6. investičný dlh na základnej infraštruktúre, 11. zlepšenie kvality života**
	Spolupracujúci partneri	Územná samospráva, subjekty poskytujúce zdravotnú starostlivosť, zdravotné poisťovne, podnikateľský sektor, vlastníci/správcovia infraštruktúry a služieb pre možné využitie v oblasti poskytovania integrovanej zdravotnej starostlivosti.	

Väzba špecifického cieľa na Integrovanú územnú investíciu

IUI 1 - Kvalita života v regióne, IUI 2 - Kvalita životného prostredia, IUI 3 - Inovatívna a konkurencieschopná regionálna ekonomika

Opatrenia špecifického cieľa

- modernizácia a dobudovanie existujúcej infraštruktúry zdravotníckych služieb ambulantnej a ústavnej zdravotnej starostlivosti (nemocnice, polikliniky, ambulancie, materiálno-technické vybavenie)na území kraja,
- kompletizácia Centier integrovanej zdravotnej starostlivosti,
- budovanie a podpora integrovaných služieb v oblasti zdravotníctva a sociálnych služieb najmä v oblasti dlhodobej starostlivosti,
- budovanie systému podpory kapacít terénnej sociálnej a zdravotníckej služby (ošetrovateľskej služby) rešpektujúc regionálne kapacitné požiadavky,
- stabilizácia a rozvoj ľudských kapacít (vrátane ohodnotenia, pracovných podmienok a vzdelávanie),
- zavedenie nástrojov pre podporu asistovaného života a telemedicíny pre špecifické skupiny obyvateľov.

Indikátory UMR viažuce sa ku špecifickému cieľu

Názov indikátora	**Typ indikátora**	**Dátový set pre jeho monitorovanom**	**Vstupná hodnota**	**Cieľová hodnota**

Operácie/Projekty napĺňajúce opatrenia špecifického cieľa

Projekty mesto Prievidza		
Názov projektu	**Popis projektu**	**Predpokladaná hodnota v € a zdroj financovania**
Vybudovanie Centra integrovanej zdravotnej starostlivosti, Prievidza	Komplexná rekonštrukcia a modernizácia existujúceho objektu. Centrum bude na jednom mieste združovať všeobecných lekárov, pediatrov a špecialistov, čím sa vytvoria podmienky pre poskytovanie všeobecnej a špecializovanej ambulantnej zdravotnej starostlivosti na kvalitatívne vyššej úrovni za účelom zlepšenia dostupnosti, efektivity a kvality zdravotnej starostlivosti v spádovej oblasti.	1,750 mil. / JTF/EŠIF
Projekty mesto Nováky		
Názov projektu	**Popis projektu**	**Predpokladaná hodnota v € a zdroj financovania**
Rekonštrukcia Centra integrovanej zdravotnej starostlivosti, Nováky	V rámci rekonštrukcie - zateplenie plášťa budovy a strechy. V rámci interiéru - výmena elektroinštalácie, vybudovanie klimatizácie a vzduchotechniky – predpríprava. Na jednotlivých poschodiach rekonštrukcia WC, úprava ordinácií s čakárňami podľa normatívnych štandardov. Súčasťou bude aj príprava na využitie internetu a komunikáciu s digitálnym röntgenom.	1,040 mil. / JTF/EŠIF
Vybudovanie polikliniky, Nováky	Vybudovanie nového zdravotného strediska so zameraním na Integráciu primárnej zdravotnej starostlivosti výstavba novej budovy v zmysle platnej legislatívny s požadovanými energetickými štandardami a súčasne plánované zlepšenie dostupnosti ambulantnej zdravotnej starostlivosti občanov.	3,4 mil. / JTF/EŠIF
Projekty mesto Bojnice		
Názov projektu	**Popis projektu**	**Predpokladaná hodnota v € a zdroj financovania**
Projekty Obec Koš		
Názov projektu	**Popis projektu**	**Predpokladaná hodnota v € a zdroj financovania**
Projekty iných partnerov		
Názov projektu	**Popis projektu**	**Predpokladaná hodnota v € a zdroj financovania**

PRIORITA	**2 Dostupné a moderné služby obyvateľom**
STRATEGICKÝ CIEĽ	**2.3. Dostupné a moderné vzdelávacie služby**
ŠPECIFICKÝ CIEĽ	**2.3.1. Rozširovanie kapacít vzdelávacích služieb**
Popis špecifického cieľa	Špecifický cieľ sa zameriava na dobudovanie komplexnej siete vzdelávacích zariadení v oblasti predprimárneho a primárneho vzdelávania, ale tiež celoživotného vzdelávania kapacít pre malé a stredné podnikanie, sociálnu ekonomiku, striebornú ekonomiku, budovania a podpory centier celoživotného vzdelávania, kariérneho poradenstva, zdieľaných služieb a pod. Opatrenia zahŕňajú aj programy vzdelávania školiteľov a pedagógov, programy zamerané na sieťovanie a rozvoj spolupráce s prepojením vzdelávacích inštitúcií / zariadení s praxou. Opatrenia sú zároveň orientované na inovatívne a ekologické prístupy v oblasti energetických a technologických riešení predmetných budov, areálov a súvisiacej riešenej infraštruktúry.

Doba realizácie	**Partneri pre implementáciu špecifického cieľa**		**Väzba na výzvy, potenciálny, limity, problémy impulzy na ktoré špecifický cieľ reaguje**
2022 - 2030	**Hlavný partner**	UMR / územná samospráva	Cieľ má potenciál reagovať priamo či okrajovo na všetkých 12 potenciálov, problémov a výziev v území UMR Prievidza-Nováky stanovených v rámci Vstupnej správy
	Spolupracujúci partneri	Územná samospráva, vzdelávacie subjekty, podnikateľský sektor, vlastníci/správcovia infraštruktúry a služieb pre možné využitie v oblasti dostupného a moderného vzdelávania.	

Väzba špecifického cieľa na Integrovanú územnú investíciu

IUI 1 - Kvalita života v regióne, IUI 2 - Kvalita životného prostredia, IUI 3 - Inovatívna a konkurencieschopná regionálna ekonomika

Opatrenia špecifického cieľa

- budovanie, obnova a modernizácia vzdelávacích zariadení v oblasti predprimárneho a primárneho vzdelávania,
- budovanie a podpora centier celoživotného vzdelávania, kariérneho poradenstva, zdieľaných služieb,
- programy vzdelávania a rozširovania kapacít školiteľov a pedagógov,
- budovanie a podpora sieťovania a rozvoja spolupráce s prepojením vzdelávacích inštitúcií / zariadení s praxou.

Indikátory UMR viažuce sa ku špecifickému cieľu

Názov indikátora	**Typ indikátora**	**Dátový set pre jeho monitorovanom**	**Vstupná hodnota**	**Cieľová hodnota**

Operácie/Projekty napĺňajúce opatrenia špecifického cieľa

Projekty mesto Prievidza

Názov projektu	**Popis projektu**	**Predpokladaná hodnota v € a zdroj financovania**

Modernizácia vnútorných priestorov a vybavenia základných škôl, MŠ, ZUŠ a CVČ : ZŠ Rastislavova (230 tis.), ZŠ Sama Chalupku (235 tis.), ZŠ s MŠ Malonecpalská (225 tis.), ZŠ Mariánska (155 tis.), ZŠ Energetikov (230 tis.), CVČ Nováckeho (185 tis.), ZUŠ Prievidza (45 tis.), MŠ Mišúta (75 tis.)	Modernizácia ZŠ, MŠ, ZUŠ a CVČ výmena a rekonštrukcia technických a technologických rozvodov. Rekonštrukcia sociálnych zariadení, omietok, malieb a nášľapných vrstiev podláh. Úprava doplnkových konštrukcií (zábradlie, kryty na radiátory) vybavenie a zariadenie.	1,380 mil. / JTF/EŠIF/rozpočet mesta
Zlepšenie materiálno technického vybavenia ZŠ s MŠ Dobšinského	Zlepšenie materiálno technického vybavenia základnej školy a jej zariadenia.	0,050 mil. / JTF/EŠIF
Rekonštrukcia a modernizácia MŠ Športová ulica	zateplenie obvodového plášťa, strešného plášťa, výmena okenných a dverných výplní otvorov, rekonštrukcia technických a technologických rozvodov, sociálnych zariadení, kuchyne, skladových priestorov, vonkajších vstupov modernizácia učební,	rozpočet mesta
Projekty mesto Nováky		
Názov projektu	**Popis projektu**	**Predpokladaná hodnota v € a zdroj financovania**
Zlepšenie materiálno technického vybavenia ZŠ Nováky	Zlepšenie materiálno technického vybavenia, zlepšenie kompetencie žiakov základných škôl formou zriadenia učební – obstaranie hnuteľného majetku – technického vybavenia učební.	0,190 mil. / JTF/EŠIF
Rozšírenie materskej škôlky, Nováky	Projekt je zameraný na rozšírenie kapacity a rekonštrukciu objektu MŠ (zateplenie, oprava strechy, úprava interiéru), zvýšenie energetickej hospodárnosti budov materskej školy; zvýšenie kapacity objektu pre umiestnenie detí, ktorý nepokrýva potreby obyvateľstva; obnovu stavebno- technického riešenia.	0,585 mil. / JTF/EŠIF
Projekty mesto Bojnice		
Názov projektu	**Popis projektu**	**Predpokladaná hodnota v € a zdroj financovania**
Projekty Obec Koš		
Názov projektu	**Popis projektu**	**Predpokladaná hodnota v € a zdroj financovania**
Projekty iných partnerov		
Názov projektu	**Popis projektu**	**Predpokladaná hodnota v € a zdroj financovania**
Rekvalifikačné kurzy pre súčasných zamestnancov Slovenských elektrární, a.s. - Elektráreň Nováky – súkromný sektor		0,300 mil. / EŠIF

Priorita 3 - Udržateľná mestské/regionálna mobilita

PRIORITA	**3 Udržateľná mestská/regionálna mobilita**
STRATEGICKÝ CIEĽ	**3.1. Nemotorová doprava**
ŠPECIFICKÝ CIEĽ	**3.1.1. Vnútrosídelná cyklodoprava**
Popis špecifického cieľa	Špecifický cieľ sa zameriava na podporu ekologizácie dopravy a mobility v kraji prostredníctvom využitia potenciálov na modernizáciu dopravnej infraštruktúry pre cyklodopravu, vo forme ekologických, vodozádržných, integrovaných, multimodálnych, bezbariérových a smart riešení.

Doba realizácie	**Partneri pre implementáciu špecifického cieľa**		**Väzba na výzvy, potenciálny, limity, problémy impulzy na ktoré špecifický cieľ reaguje**
2022 - 2030	**Hlavný partner**	UMR / územná samospráva	**12. rozvoj multimodálnej mobility, 2. adaptácia sídiel na klimatickú zmenu, 6. investičný dlh na základnej infraštruktúre, 11. zlepšenie kvality života, 8. budovanie partnerstiev**
	Spolupracujúci partneri	Územná samospráva, subjekty poskytujúce a/alebo prevádzkujúce zdieľané dopravné služby, podnikateľský sektor, vlastníci/správcovia infraštruktúry a služieb pre možné využitie v oblasti vnútrosídelnej cyklodopravy a jej infraštruktúry, tretí sektor, komunity.	

Väzba špecifického cieľa na Integrovanú územnú investíciu

IUI 1 - Kvalita života v regióne, IUI 2 - Kvalita životného prostredia, IUI 3 - Inovatívna a konkurencieschopná regionálna ekonomika

Opatrenia špecifického cieľa

- vnútrosídelná sieť sieť cyklotrás prepájajúcich lokality v rámci sídla, určených na zvýšenie dostupnosti dochádzky za prácou, vzdelaním a službami v území UMR, v širších vzťahoch nadväzujúca na sieť regionálnych a lokálnych cyklotrás, vrátane zodpovedajúcej infraštruktúry (nabíjacie stanice pre elektrobicykle, odstavné miesta, share-pointy a pod.)
- podpora intermodality / opatrení na prepojenie cyklomobility s inými druhmi dopravy,
- zvyšovanie povedomia, riadenie, koordinácia a propagácia rozvoja cyklodopravy a cykloturistiky (centrálna databáza, zber dát, podpora partnerstiev, priaznivá tarifná politika pre kombinovanú cyklodopravu, podpora spoločnej značky Trenčiansky cykloregión a pod.)

Indikátory UMR viažuce sa ku špecifickému cieľu

Názov indikátora	**Typ indikátora**	**Dátový set pre jeho monitorovanom**	**Vstupná hodnota**	**Cieľová hodnota**

Operácie/Projekty napĺňajúce opatrenia špecifického cieľa

Projekty mesto Prievidza		
Názov projektu	**Popis projektu**	**Predpokladaná hodnota v € a zdroj financovania**
Vybudovanie ďalšej etapy cyklotrasy, Prievidza	Pokračovanie rozvoja cyklistických trás na území mesta za účelom rozvoja mestskej mobility v rozsahu podpory rozvoja cyklistickej dopravy pri súčasnej podpore verejnej osobnej dopravy. Našou snahou je vytvoriť také podmienky, aby bol bicykel použiteľný bez obmedzení ako plnohodnotný dopravný prostriedok pri ceste do zamestnania a škôl, za nákupmi, službami či voľnočasovými aktivitami. Zároveň dosiahneme redukciu negatívnych dôsledkov automobilovej dopravy a celkové zlepšenie životného prostredia.	1 mil. / JTF/EŠIF
Cyklochodníky v meste Prievidza	vybudovanie nových a rekonštrukcia existujúcich cyklochodníkov v meste Prievidza	rozpočet mesta
Projekty mesto Nováky		
Názov projektu	**Popis projektu**	**Predpokladaná hodnota v € a zdroj financovania**
Zlepšenie cyklistickej infraštruktúry na hornej Nitre - úsek Zemianske Kostoľany – Nováky – Opatovce nad Nitrou – Prievidza	Vybudovanie cyklotrasy po brehu rieky Nitry v časti Nováky - mostné teleso na ceste 9 až po Topírenskú dolinu (po hrebeni brehu rieky Nitry je makadamový 30 cm podklad) s pokračovaním až do Opatoviec – asfaltový povrch. Časti cyklotrasy v Prievidzi sú už realizované.	1 mil. / JTF/EŠIF
Projekty mesto Bojnice		
Názov projektu	**Popis projektu**	**Predpokladaná hodnota v € a zdroj financovania**
Prepojenie cyklistickej infraštruktúry na hornej Nitre cez Bojnice	Napojenie na existujúcu sieť cyklotrás na hornej Nitre. Cieľom je prepojenie dôležitých bodov a dopravných cieľov navzájom a podporiť tým využívanie bicykla bez obmedzení či už v rámci voľného času alebo ako spôsob dopravy do a z práce.	1 mil. / JTF/EŠIF
Projekty Obec Koš		
Názov projektu	**Popis projektu**	**Predpokladaná hodnota v € a zdroj financovania**
Projekty iných partnerov		
Názov projektu	**Popis projektu**	**Predpokladaná hodnota v € a zdroj financovania**

PRIORITA	3 Udržateľná mestská/regionálna mobilita
STRATEGICKÝ CIEĽ	3.1. Nemotorová doprava
ŠPECIFICKÝ CIEĽ	3.1.2. Vnútrosídelná pešia doprava
Popis špecifického cieľa	Špecifický cieľ sa zameriava na podporu ekologizácie dopravy a mobility v kraji prostredníctvom využitia potenciálov na modernizáciu dopravnej infraštruktúry pre pešiu dopravu, vo forme ekologických, vodozádržných, integrovaných, multimodálnych, bezbariérových a smart riešení.

Doba realizácie	Partneri pre implementáciu špecifického cieľa		Väzba na výzvy, potenciálny, limity, problémy impulzy na ktoré špecifický cieľ reaguje
2022 - 2030	**Hlavný partner**	UMR / územná samospráva	**12. rozvoj multimodálnej mobility, 2. adaptácia sídiel na klimatickú zmenu, 6. investičný dlh na základnej infraštruktúre, 11. zlepšenie kvality života, 8. budovanie partnerstiev**
	Spolupracujúci partneri	Územná samospráva, subjekty poskytujúce a/alebo prevádzkujúce zdieľané dopravné služby, podnikateľský sektor, vlastníci/správcovia infraštruktúry a služieb pre možné využitie v oblasti vnútrosídelnej pešej dopravy a jej infraštruktúry, tretí sektor, komunity.	

Väzba špecifického cieľa na Integrovanú územnú investíciu

IUI 1 - Kvalita života v regióne, IUI 2 - Kvalita životného prostredia, IUI 3 - Inovatívna a konkurencieschopná regionálna ekonomika

Opatrenia špecifického cieľa

- vnútrosídelná sieť sieť peších trás prepájajúcich lokality v rámci sídla, určených na zvýšenie pešej dostupnosti dochádzky za prácou, vzdelaním a službami v území UMR, v širších vzťahoch nadväzujúca na sieť regionálnych a lokálnych peších trás a cyklotrás, vrátane zodpovedajúcej infraštruktúry (wifi-zóny, info-pointy, značenia cieľov, lavičky a pod.)
- podpora intermodality / opatrení na prepojenie pešej mobility s inými druhmi dopravy,
- zvyšovanie povedomia, riadenie, koordinácia a propagácia rozvoja pešej dopravy a pešej turistiky (zber dát, podpora partnerstiev, podpora spoločnej značky, osveta v oblasti zdravého životného štýlu a pod.)

Indikátory UMR viažuce sa ku špecifickému cieľu

Názov indikátora	Typ indikátora	Dátový set pre jeho monitorovanom	Vstupná hodnota	Cieľová hodnota

Operácie/Projekty napĺňajúce opatrenia špecifického cieľa

Projekty mesto Prievidza

Názov projektu	Popis projektu	Predpokladaná hodnota v € a zdroj financovania

Zvýšene bezpečnosti chodcov na území mesta	zvýšenie bezpečnosti chodcov budovaním stredových ostrovčekov, prvkov upokojenia dopravy a pod.	rozpočet mesta
Chodník Nedožerská cesta	realizácia nového chodníka s prepojením na existujúci podchod, vrátane riešenia odvodnenia a preložky NN, preložky plynu, novej kanalizačnej prípojky	rozpočet mesta
Rekonštrukcia pešej zóny na Ul. K. Novackého	rekonštrukcia pešej zóny, verejného osvetlenia, revitalizácia zelene, zachytávanie dažďovej vody	rozpočet mesta
Oprava chodníkov v jednotlivých Výboroch volebných obvodov	oprava chodníkov položením nových asfaltových alebo betónových vrstiev	rozpočet mesta
Rekonštrukcia chodníkov a miestnych komunikácií v jednotlivých Výboroch volebných obvodov	rekonštrukcia chodníkov ~~z~~ v rozsahu úpravy podkladných a nášľapných vrstiev	rozpočet mesta
Projekty mesto Nováky		
Názov projektu	**Popis projektu**	**Predpokladaná hodnota v € a zdroj financovania**
Vybudovanie chodníka do priemyselnej zóny, Nováky		0,110 mil. / JTF/EŠIF
Revitalizácia peších koridorov v rámci mestských zelených plôch - park Š. Moyzesa, Nováky	Predmetom je odvedenie dažďovej vody z nepriepustných povrchov, využitie zeleného potenciálu na zabránenie prehrievania urbanizovaných lokalít a vytvorenie nových plôch zelene. Využitie nových prírodných prvkov z dôvodu eliminácie negatívnych vplyvov klimatických zmien.	0,400 mil. / JTF/EŠIF
Projekty mesto Bojnice		
Názov projektu	**Popis projektu**	**Predpokladaná hodnota v € a zdroj financovania**
Projekty Obec Koš		
Názov projektu	**Popis projektu**	**Predpokladaná hodnota v € a zdroj financovania**
Projekty iných partnerov		
Názov projektu	**Popis projektu**	**Predpokladaná hodnota v € a zdroj financovania**

Priorita 4 - Smart dopravná a technická infraštruktúra

PRIORITA	**4 Smart dopravná a technická infraštruktúra**
STRATEGICKÝ CIEĽ	**4.1. Ochrana vôd**
ŠPECIFICKÝ CIEĽ	**4.1.1. Budovanie verejnej kanalizácie**
Popis špecifického cieľa	Špecifický cieľ sa zameriava na dobudovanie infraštruktúry verejnej kanalizácie.

Doba realizácie	**Partneri pre implementáciu špecifického cieľa**		**Väzba na výzvy, potenciálny, limity, problémy impulzy na ktoré špecifický cieľ reaguje**
2022 - 2030	**Hlavný partner**	UMR / územná samospráva	**6. investičný dlh na základnej infraštruktúre, 11. zlepšenie kvality života, 2. adaptácia sídiel na klimatickú zmenu, 8. budovanie partnerstiev**
	Spolupracujúci partneri	Územná samospráva, vlastníci/správcovia infraštruktúry a služieb v oblasti verejnej kanalizácie, podnikateľský sektor, tretí sektor, komunity.	

Väzba špecifického cieľa na Integrovanú územnú investíciu

IUI 1 - Kvalita života v regióne, IUI 2 - Kvalita životného prostredia, IUI 3 - Inovatívna a konkurencieschopná regionálna ekonomika

Opatrenia špecifického cieľa

- identifikované balíky investícií podľa Plánu rozvoja verejných vodovodov a verejných kanalizácií pre územie Trenčianskeho kraja na roky 2021 – 2027,
- balíky investičných zámerov samospráv na budovanie a obnovu infraštruktúry verejnej kanalizáce,
- alternatívne prístupy k odkanalizovaniu odpadových vôd: koreňové čistiarne, domové čistiarne vo vybraných lokalitách územia UMR.

Indikátory UMR viažuce sa ku špecifickému cieľu

Názov indikátora	**Typ indikátora**	**Dátový set pre jeho monitorovanom**	**Vstupná hodnota**	**Cieľová hodnota**

Operácie/Projekty napĺňajúce opatrenia špecifického cieľa

Projekty mesto Prievidza

Názov projektu	**Popis projektu**	**Predpokladaná hodnota v € a zdroj financovania**
Vybudovanie splaškovej kanalizácie v MČ Hradec, Malá a Veľká Lehôtka, Prievidza	Vybudovanie novej verejnej kanalizácie v mestských častiach za účelom zníženia záťaže životného prostredia a zvýšenia kvality života obyvateľov. Odkanalizovaním územia sa zamedzí nekontrolovanému vypúšťaniu splaškových vôd a eliminuje riziko kontaminácie podzemných a povrchových vôd.	8 mil. / JTF/EŠIF/rozpočet mesta

Vybudovanie kanalizácie na zadržiavanie dažďovej vody, vsakovacie zariadenia a vodozádržné opatrenia, Prievidza	V rámci mesta sú úseky, kde nie je dobudovaná kanalizačná sieť (napr. ulica Šimonovská, Lehotská, J. C. Hronského, Jesenského, Duklianska, Nábrežná a pod., niekde sú gravitačné problémy) a úseky potrebné na prepojenie do siete ústiacej do čističky odpadných vôd.	1,200 mil. / JTF/EŠIF
Projekty mesto Nováky		
Názov projektu	**Popis projektu**	**Predpokladaná hodnota v € a zdroj financovania**
Dobudovanie kanalizácie, Nováky	V rámci mesta sú úseky, kde nie je dobudovaná kanalizačná sieť (napr. ulica Šimonovská, Lehotská, J. C. Hronského, Jesenského, Duklianska, Nábrežná a pod., niekde sú gravitačné problémy) a úseky potrebné na prepojenie do siete ústiacej do čističky odpadných vôd.	0,700 mil. / JTF/EŠIF
Projekty mesto Bojnice		
Názov projektu	**Popis projektu**	**Predpokladaná hodnota v € a zdroj financovania**
Projekty Obec Koš		
Názov projektu	**Popis projektu**	**Predpokladaná hodnota v € a zdroj financovania**
Projekty iných partnerov		
Názov projektu	**Popis projektu**	**Predpokladaná hodnota v € a zdroj financovania**

PRIORITA	**4 Smart dopravná a technická infraštruktúra**
STRATEGICKÝ CIEĽ	**4.2. Bezpečná a dostupná dopravná infraštruktúra**
ŠPECIFICKÝ CIEĽ	**4.2.1. Kompletizácia a modernizácia dopravnej infraštruktúry**
Popis špecifického cieľa	Špecifický cieľ sa zameriava na podporu ekologizácie dopravy a mobility v území UMR prostredníctvom využitia potenciálov na modernizáciu dopravnej infraštruktúry pre cestnú dopravu, vo forme ekologických, vodozádržných, integrovaných, multimodálnych, bezbariérových a smart riešení zvyšujúcich dostupnosť a bezpečnosť dopravy.

Doba realizácie	**Partneri pre implementáciu špecifického cieľa**		**Väzba na výzvy, potenciálny, limity, problémy impulzy na ktoré špecifický cieľ reaguje**
2022 - 2030	**Hlavný partner**	UMR / územná samospráva	**12. rozvoj multimodálnej mobility, 2. adaptácia sídiel na klimatickú zmenu, 6. investičný dlh na základnej infraštruktúre, 11. zlepšenie kvality života, 8. budovanie partnerstiev**
	Spolupracujúci partneri	Územná samospráva, vlastníci/správcovia dopravnej infraštruktúry a služieb s možným využitím v oblasti zvyšovania bezpečnosti a dostupnosti dopravy, podnikateľský sektor, tretí sektor, komunity.	

Väzba špecifického cieľa na Integrovanú územnú investíciu

IUI 1 - Kvalita života v regióne, IUI 2 - Kvalita životného prostredia, IUI 3 - Inovatívna a konkurencieschopná regionálna ekonomika

Opatrenia špecifického cieľa

- modernizácia siete dopravných trás prepájajúcich lokality v rámci územia UMR, s cieľom zvýšenia bezpečnosti pri dochádzke za prácou, vzdelaním a službami, v širších vzťahoch nadväzujúca na sieť regionálnych a lokálnych trás, cyklotrás a peších trás, vrátane zodpovedajúcej infraštruktúry zameranej na prvky bezpečnosti
- podpora intermodality / opatrení na prepojenie všetkých druhov dopravy a zvyšovanie ich bezpečnosti,
- zvyšovanie povedomia, riadenie, koordinácia a propagácia rozvoja integrovanej a multimodálnej dopravy (zber dát, podpora partnerstiev, osveta v oblasti využívania alternatívnych módov dopravy - preferencia verejnej hromadnej dopravy pred osobnou a pod.)

Indikátory UMR viažuce sa ku špecifickému cieľu

Názov indikátora	**Typ indikátora**	**Dátový set pre jeho monitorovanom**	**Vstupná hodnota**	**Cieľová hodnota**

Operácie/Projekty napĺňajúce opatrenia špecifického cieľa

Projekty mesto Prievidza

Názov projektu	**Popis projektu**	**Predpokladaná hodnota v € a zdroj financovania**

Vybudovanie parkoviska Hviezdoslavova ulica Prievidza	Cieľom projektového zámeru je vybudovanie samostatného parkoviska v centre mesta. Je potrebné zrealizovať samotné spevnené plochy, prístupovú komunikáciu, odvodnenie komunikácie dažďovou kanalizáciou, odlučovač ropných látok, verejné osvetlenie. predpokladaný počet parkovacích miest bude 80 a prístup na parkovisko z Hviezdoslavovej ulice.	0,250 mil. / JTF/EŠIF
Inteligentná a udržateľná mobilita v Meste Prievidza	Zelenšie verejné služby (TSM PD s.r.o.): opatrenia, ktorých cieľom je prostredníctvom optimalizácie realizácie verejných služieb prispieť k dekarbonizácii miestneho dopravného sektoru a jeho infraštruktúry, nákup vozového parku s elektrickým pohonom pre ich nasadenie pri zabezpečovaní verejných služieb. Zelenšia mestská mobilita (TSM PD s.r.o.):opatrenia, ktoré podporia doterajšie úsilie samosprávy v oblasti regulácie statickej dopravy zefektívnením kontroly, a zavádzaním digitalizácie pri správe riešení. Regulácia statickej dopravy okrem iného podporuje využívanie verejnej hromadnej dopravy, čo by rozvojom kontrolných možností opäť bolo podporené, nákup kontrolného elektromobilu s kamerami, ktoré bude nasadené v CMPZ, prípadne v ďalších regulovaných zónach. Zelenšia mestská polícia (MSP): opatrenia, ktorých cieľom je prostredníctvom optimalizácie zabezpečovania výkonu hliadkovej činnosti mestskej polície prispieť k dekarbonizácii miestneho dopravného sektoru a jeho infraštruktúry, nákup vozového parku s elektrickým pohonom pre nasadenie pri zabezpečovaní výkonu hliadkovej činnosti mestskej polície.	1,360 mil. / JTF/EŠIF
Priemyselný park Prievidza Západ II. a jeho dopravné napojenie, Prievidza	Zámer rieši prípravu rozvojových plôch pre potenciálnych investorov v novom priemyselnom parku Prievidza – Západ II. Cieľom projektu je okrem vybudovania infraštruktúry vybudovať aj dopravné napojenie priemyselnej zóny na obchvat mesta.	8,350 mil. / JTF/EŠIF
Oprava mostných objektov na rieke Handlovka, Prievidza	Vzhľadom na svoj strategický význam sú mostné objekty jedným z rozhodujúcich parametrov prevádzkyschopnosti cestnej siete v meste. Opravou sa zabezpečuje prevádzkyschopnosť mostného objektu na úrovni pôvodne navrhovaných parametrov s použitím certifikovaných materiálov a schválených technologických postupov.	0,750 mil. / JTF/EŠIF
Rekonštrukcie miestnych komunikácií v meste Prievidza	Rekonštrukcia miestnych komunikácií vybúraním pôvodných konštrukčných vrstiev a realizácia nových podkladných vrstiev vozovky, realizácia nových asfaltobetónov AC.	1,431 mil. / JTF/EŠIF
Opravy miestnych komunikácií v meste Prievidza	Opravy miestnych komunikácií: frézovanie 90 mm oprava obrubníkov, vyspravenie podložia po IS, doplnenie uličných vpustí, 2x postrek s asfaltovou emulziou, pokládka z asfaltobetónov 90 mm.	1,701 mil. / JTF/EŠIF
Generel dopravy	spracovanie komplexného generelu, ktorý zohľadní všetky zložky statickej dopravy, cyklotrasy, chodcov, trasy MHD	rozpočet mesta
Zástavky MHD	rekonštrukcia existujúcich zastávkových pruhov na frekventovaných komunikáciách	rozpočet mesta
Rekonštrukcia mostných objektov na území mesta Prievidza	rekonštrukcia mostných objektov	rozpočet mesta
Parkovacie plochy pri Mestskom cintoríne	Nové parkovacie miesta	rozpočet mesta
Riešenie dopravnej situácie na križovatke Bojnickej cesty a Ulice Za depom pri železničnom depe	zvýšenie priepustnosti cestnej križovatky	rozpočet mesta
Riešenie dopravnej situácie na križovatke Ul. M. R. Štefánika a Ul. B. Bjornsona	zvýšenie priepustnosti a bezpečnosti cestnej križovatky a zvýšenie bezpečnosti chodcov	rozpočet mesta

Spevnené plochy v jednotlivých volebných obvodov	realizácia nových spevnených plôch pri bytových domoch pre obyvateľov	rozpočet mesta
Spevnené plochy na Ul. M. Rázusa	realizácia nových spevnených plôch na Ul. M. Rázusa	rozpočet mesta
Ulica olympionikov	Rekonštrukcia miestnej cesty vrátane vybudovania nových parkovacích plôch, chodníka a verejného osvetlenia	rozpočet mesta
Hornonitrianska cesta	Rekonštrukcia miestnej cesty vrátane vybudovania nových parkovacích plôch, chodníka a verejného osvetlenia	rozpočet mesta
Sládkovičova ulica	Rekonštrukcia miestnej cesty vrátane chodníka	rozpočet mesta
Oprava miestnych komunikácií v jednotlivých volebných obvodov	oprava komunikácií položením nových asfaltových vrstiev	rozpočet mesta
Projekty mesto Nováky		
Názov projektu	**Popis projektu**	**Predpokladaná hodnota v € a zdroj financovania**
Príprava projektovej dokumentácie pre úsek rýchlostnej cesty R2 Dolné Vestenice – Nováky		4,780 mil. / JTF/EŠIF
Výstavba úseku rýchlostnej cesty R2 - Nováky - Žiar nad Hronom		662 mil. / JTF/EŠIF
Rekonštrukcia mostíkov nad Lelovským potokom, Nováky	Mostíky na Lelovskom potoku budované v „60“ rokoch sú vo veľmi zlom technickom stave a neumožňujú bezpečný prejazd k nehnuteľnostiam cez potok. Celkom je tam 20 mostných telies.	0,350 mil. / JTF/EŠIF
Prístupová cesta, Nováky	Vybudovanie prístupovej cesty k rekreačnému a obytnému územiu na podporu rozmachu priemyselného areálu v blízkosti riešenej lokality	0,500mil. / JTF/EŠIF
Rekonštrukcia komunikácie, Nováky	Potreba dobudovania miestnych komunikácii v rámci mesta, ktoré sú v zlom technickom stave (napr. len spevnené cesty bez asfaltového povrchu a nové prístupové cesty k novým objektom)	1 mil. / JTF/EŠIF
Rozšírenie a dopravné napojenie priemyselného parku, Nováky		19,845 mil. / JTF/EŠIF
Projekty mesto Bojnice		
Názov projektu	**Popis projektu**	**Predpokladaná hodnota v € a zdroj financovania**
Revitalizácia parkoviska za KC Bojnice	Cieľom projektu je spevnenie plochy parkoviska v centrálnej časti mesta za KC Bojnice, ktoré je v nevyhovujúcom stave, vytvorenie 99 parkovacích miest, montáž verejného osvetlenia, výsadba zelene, výstavba kanalizácie, dobudovanie infraštruktúry pre cyklodopravu a elektrodopravu. Parkovisko je vo veľkej miere využívané turistami, najmä počas letnej turistickej sezóny.	1 mil. / JTF/EŠIF
Projekty Obec Koš		
Názov projektu	**Popis projektu**	**Predpokladaná hodnota v € a zdroj financovania**
Vybudovanie parkovacích miest pri bytových domoch a pri materskej škole	Zvýšenie kapacity parkovacích miest v obci.	0,100 mil. / --

Rekonštrukcia miestnych komunikácií	Rekonštrukcia ciest na uliciach Ružová, Bojnická,Víťazstva.	0,400 mil. / --
Projekty iných partnerov		
Názov projektu	**Popis projektu**	**Predpokladaná hodnota v € a zdroj financovania**
Zlepšenie využitia železničnej osobnej a nákladnej dopravy modernizáciou trate 140 a 141 na trase Prievidza - Bratislava.., Nováky		JTF/EŠIF

PRIORITA	**5 Ekosystémové služby a kvalita životného prostredia**
STRATEGICKÝ CIEĽ	**5.1. Environmentálne záťaže**
ŠPECIFICKÝ CIEĽ	**5.1.1. Sanácia a rekultivácia skládok odpadu a prevencia vzniku nových záťaží**
Popis špecifického cieľa	Špecifický cieľ sa zameriava na riešenia smerujúce k ochrane životného prostredia formou sanácie environmentálnych záťaží a eliminácie kontaminácie prostredia znečisťujúcimi látkami. Opatrenia sú zamerané aj na prevenciu vzniku nových záťaží - redukciu vzniku odpadov, najmä komunálneho zmesového odpadu a komunálneho odpadu, ale aj stavebného odpadu a i., prostredníctvom riešení na zhodnocovanie odpadu.

Doba realizácie	**Partneri pre implementáciu špecifického cieľa**		**Väzba na výzvy, potenciálny, limity, problémy impulzy na ktoré špecifický cieľ reaguje**
2022 - 2030	**Hlavný partner**	UMR / územná samospráva	**11. zlepšenie kvality života, 6. investičný dlh na základnej infraštruktúre, 8. budovanie partnerstiev, 2. adaptácia sídiel na klimatickú zmenu**
	Spolupracujúci partneri	Územná samospráva, vlastníci/správcovia infraštruktúry a služieb v oblasti skládkovania a spracovania odpadu, agrosektor, podnikateľský sektor, subjekty vzdelávania, vedy a výskumu, tretí sektor, komunity.	

Väzba špecifického cieľa na Integrovanú územnú investíciu

IUI 1 - Kvalita života v regióne, IUI 2 - Kvalita životného prostredia, IUI 3 - Inovatívna a konkurencieschopná regionálna ekonomika

Opatrenia špecifického cieľa

- sanácia a rekultivácia plôch zaťažených existujúcou environmentálnou záťažou (likvidácia nelegálnych skládok, envirozáťaže v územiach brownfields, sanácia a rekultivácia skládok komunálneho odpadu),
- sanácia nových sedimentov na dne vodných tokov a vodných plôch,
- výmena azbestových prvkov a ich sanácia,
- technológie a opatrenia znižovania emisií najvýznamnejších zdrojov znečistenia na území UMR,
- technológie a opatrenia na zhodnocovanie odpadu.
- podpora inovácií a budovania partnerstiev v oblasti zhodnocovania odpadov a prevencie vzniku odpadových záťaží na území UMR, vrátane podpory aktivít zameraných na vzdelávanie, osvetu a propagáciu.

Indikátory UMR viažuce sa ku špecifickému cieľu

Názov indikátora	**Typ indikátora**	**Dátový set pre jeho monitorovanom**	**Vstupná hodnota**	**Cieľová hodnota**

Operácie/Projekty napĺňajúce opatrenia špecifického cieľa

Projekty mesto Prievidza

Názov projektu	**Popis projektu**	**Predpokladaná hodnota v € a zdroj**

		financovania
Sanácia skládky Ploštiny, Prievidza	Rekultivácia skládky v Prievidzi a jej následný monitoring.	1 mil. / JTF/EŠIF
Sanácia skládky Pod Banskou, Prievidza	Rekultivácia skládky v Prievidzi a jej následný monitoring.	1 mil. / JTF/EŠIF
I.-IV.etapa zefektívnenia zberu odpadu/polozapustené kontajnery, Prievidza	Nárast produkcie odpadu za uplynulé roky, spolu s nárokmi na triedenie odpadov za účelom jeho ďalšieho zhodnotenia vyplývajúcimi aj z nového zákona o odpadoch, si vo všeobecnosti vyžaduje uvažovať o zmene systému v odpadovom hospodárstve. Optimálnym riešením sa celosvetovo ukazuje využitie polopodzemných kontajnerov ako náhrada alebo doplnenie konvenčných riešení štandardnými nadzemnými nádobami a kontajnermi. Veľkokapacitné kontajnery pod úrovňou zeme umožňujú znížiť zaťaženie verejného priestoru neestetickými a často nehygienickými konvenčnými nádobami na odpad. Obsah kontajnerov nie je možné opätovne vyberať, vďaka čomu zostáva okolitý priestor čistý a cenné druhotné suroviny na svojom mieste. Pevné zabudovanie kontajnerov znemožňuje nepovolaným osobám manipuláciu a obmedzuje riziko vandalizmu.	6,888 mil. / JTF/EŠIF
Mechanicko-biologická úprava odpadov, Prievidza	Mechanicko-biologickú úpravu zmesových komunálnych odpadov. Mechanicko-biologická úprava (MBÚ) predstavuje technológiu na spracovávanie zvyškových komunálnych odpadov - roztriedenie na využiteľné (materiálovo alebo energeticky) a nevyužiteľné odpady, a ďalej biologickej úpravy vytriedených biologických zložiek zvyškového odpadu.	4,500 mil. / JTF/EŠIF
Projekty mesto Nováky		
Názov projektu	**Popis projektu**	**Predpokladaná hodnota v € a zdroj financovania**
Zberný dvor, Nováky	Nový zberný dvor je plánovaný v areáli bývalého skladu dreva Lesov š.p., kde je prístupová komunikácia a tiež železničná vlečka. Potrebné je vybudovať infraštruktúru pre zberný dvor, požadovanú legislatívou. Súčasný Zberný dvor v blízkosti Mestského úradu už nevyhovuje požiadavkám na manipuláciu s odpadmi.	1,5 mil. / JTF/EŠIF
Kompostáreň, Nováky	Vybudovanie Kompostárne vrátane vysporiadania majetkoprávnych vzťahov s majiteľmi pozemkov a vybavenie potrebnou technikou na manipulácia s BROa s Kuchynským odpadom. (drtička, prehrabávacia technika, traktory na zvoz BRO...)	1 mil. / JTF/EŠIF
Sanácia odkalísk, skládok a environmentálnych záťaží z technológie Fortischemu – VÁPENNÉ JAMY		30 mil. / JTF/EŠIF
Projekty mesto Bojnice		
Názov projektu	**Popis projektu**	**Predpokladaná hodnota v € a zdroj financovania**
Projekty Obec Koš		
Názov projektu	**Popis projektu**	**Predpokladaná hodnota v € a zdroj financovania**
Zberný dvor, Koš		1 mil. / ---

Projekty iných partnerov		
Názov projektu	**Popis projektu**	**Predpokladaná hodnota v € a zdroj financovania**
Vybudovanie nového centrálneho tepelného zdroja na báze energetického zhodnotenia odpadov – súkromný sektor SE, Nováky	Vybudovanie nového centrálneho tepelného zdroja na báze energetického zhodnotenia odpadov	--- / JTF/EŠIF

PRIORITA	5 Ekosystémové služby a kvalita životného prostredia
STRATEGICKÝ CIEĽ	5.2. Adaptácia na zmenu klímy
ŠPECIFICKÝ CIEĽ	5.2.1. Zadržiavanie vody v krajine
Popis špecifického cieľa	Špecifický cieľ sa zameriava na riešenia prispievajúce k ochrane ekosystémov, chránených území a k ochrane krajiny pred povodňami. Opatrenia smerujú k vodozádržným riešeniam v krajine (vrátane urbanizovanej krajiny) prispievajúcim k zlepšeniu lokálnej i globálnej klímy, ako aj k inováciám a budovaniu partnerstiev v oblasti ochrany krajiny pred následkami zmeny klímy (vysušovanie, povodne).

Doba realizácie	Partneri pre implementáciu špecifického cieľa		Väzba na výzvy, potenciálny, limity, problémy impulzy na ktoré špecifický cieľ reaguje
2022 - 2030	**Hlavný partner**	UMR / územná samospráva	**2. adaptácia sídiel na klimatickú zmenu, 11. zlepšenie kvality života, 6. investičný dlh na základnej infraštruktúre, 8. budovanie partnerstiev**
	Spolupracujúci partneri	Územná samospráva, vlastníci/správcovia infraštruktúry a služieb využiteľných v oblasti riešení pre zadržiavanie vody v krajine (napr.správcovia vodných tokov, správcovia urbanizovanej krajiny,..), agrosektor, podnikateľský sektor, subjekty vzdelávania, vedy a výskumu, tretí sektor, komunity.	

Väzba špecifického cieľa na Integrovanú územnú investíciu

IUI 1 - Kvalita života v regióne, IUI 2 - Kvalita životného prostredia, IUI 3 - Inovatívna a konkurencieschopná regionálna ekonomika

Opatrenia špecifického cieľa

- zmena obhospodarovania poľnohospodárskej krajiny pre zvýšenie retenčnej schopnosti poľnohospodárskej pôdy na území UMR,
- podporné opatrenia na zvyšovanie využívania organickej hmoty v pôde,
- podpora zmeny manažmentu lesov pre zvyšovanie retenčnej schopnosti lesa na území UMR,
- pozemkové úpravy na území UMR,
- melioračné opatrenia na území UMR,
- realizácia protipovodňových a regulačných opatrení na tokoch a vodných plochách na území UMR,
- systém čistenia vodných tokov,
- úprava (vyzdvihnutie) a obnova mostných konštrukcií v povodiach tokov,
- výsadba remíziek, alejí, stromoradí a inej zelene na otvorených priestranstvách,
- budovanie vodozádržných opatrení vo verejnom priestore sídiel (vsakovanie ako i opätovné využitie vody pre údržbu územia),
- budovanie systému suchých poldrov na území UMR.
- podpora inovácií a budovania partnerstiev v oblasti ochrany krajiny pred následkami zmeny klímy (vysušovanie, povodne) na území UMR, vrátane podpory aktivít zameraných na vzdelávanie, osvetu a propagáciu dôležitosti ochrany klímy.

Indikátory UMR viažuce sa ku špecifickému cieľu

Názov indikátora	Typ indikátora	Dátový set pre jeho monitorovanom	Vstupná hodnota	Cieľová hodnota

Operácie/Projekty napĺňajúce opatrenia špecifického cieľa				
Projekty mesto Prievidza				
Názov projektu		**Popis projektu**		**Predpokladaná hodnota v € a zdroj financovania**
Revitalizácia vnútroblokov ul. Baníkov, ul. Mišíka a ul.Gorkého.		Cieľom projektového zámeru je vytvorenie voľne prístupného verejného priestranstva v zastavanom území za účelom poskytnutia možností aktívneho trávenia voľného času všetkým vekovým kategóriám s dôrazom na environmentálne riešenie situácie a zlepšenie životného prostredia v meste Prievidza.		2,118 mil. / JTF/EŠIF
Revitalizácia Čerešňového sadu v Prievidzi		Revitalizácia verejného priestoru – Čerešňový sad na sídlisku kopanice. Predmetom projektu bude dendrologický prieskum, nové sadové úpravy, vybudovanie oddychovej zóny so zachovaním prírodného charakteru územia, vybudovanie dažďovej záhrady, vybudovanie chodníkov s mlátovým povrchom, edukatívne prvky, mobiliár – lavičky, odpadkové koše.		0,300 mil. / JTF/EŠIF
Rozšírenie zelených plôch na Námestí slobody a širšom centre v meste Prievidza		Predmetom je odvedenie dažďovej vody z nepriepustných povrchov, využitie zeleného potenciálu na zabránenie prehrievania urbanizovaných lokalít a vytvorenie nových plôch zelene. Využitie nových prírodných prvkov z dôvodu eliminácie negatívnych vplyvov klimatických zmien a vznik nových, bezpečných a zdraviu prospešných voľnočasových plôch.		0,400 mil. / JTF/EŠIF
Projekty mesto Nováky				
Názov projektu		**Popis projektu**		**Predpokladaná hodnota v € a zdroj financovania**
Revitalizácia mestských zelených plôch - Park Š.Moyzesa, Nováky		Revitalizácia verejných priestranstiev a zelených plôch ako priestoru pre potenciálne komunitné, spoločenské a voľnočasové aktivity - s využitím prvkov na znižovanie dopadov zmeny klímy		0,400 mil. / JTF/EŠIF
Revitalizácia lokalít kostola a kúrie, Nováky		Revitalizácia historickej kultúrnej pamiatky a priľahlého priestranstva s vytvorením nového verejného priestranstva pre možnosť stretávania sa a spoločenských aktivít občanov.		0,400 mil. / JTF/EŠIF
Rekonštrukcia koryta Lelovského potoka, Nováky		Lelovský potok bol budovaný z betónových banských skruží, ktoré boli spolu s kameňom spájané betónom. Vzhľadom vek potoka sa technický stav zhoršil a porušená betónová výplň si vyžadujú pravidelné čistenie koryta od nánosov a zarastajúcej trávy. Túto úpravu koryta by bolo potrebné realizovať spolu s rekonštrukciou mostných telies a vodozádržnými opatreniami a opatreniami na rozšírenie zelene a biodiverzity.		0,250 mil. / --
Rekonštrukcia mostíkov nad Lelovským potokom, Nováky		Mostíky na Lelovskom potoku budované v „60“ rokoch sú vo veľmi zlom technickom stave a neumožňujú bezpečný prejazd k nehnuteľnostiam cez potok. Celkom je tam 20 mostných telies. Túto rekonštrukciu mostných telies by bolo potrebné realizovať spolu s úpravou koryta Lelovského potoka, vodozádržnými opatreniami a opatreniami na rozšírenie zelene a biodiverzity.		0,350 mil. / JTF/EŠIF
Vybudovanie chodníka do priemyselnej zóny, Nováky		Synergický efekt sa dosiahne vodozádržnými riešeniami a opatreniami na rozšírenie zelene a biodiverzity pozdĺž chodníka.		0,110 mil. / JTF/EŠIF
Projekty mesto Bojnice				

Názov projektu	Popis projektu	Predpokladaná hodnota v € a zdroj financovania
Revitalizácia Plážového kúpaliska v Bojniciach	Vytvorenie športovo-rekreačnej zóny pre širokú verejnosť. Stavebné, rekonštrukčné práce a úpravy areálu, vybudovanie oválu pre in-line korčuliarov. Projekt podporí okrem zdravého životného štýlu aj cestovný ruch v regióne. Synergický efekt sa dosiahne prepojením jednotlivých športových a rekreačných cieľov jestvujúcou cyklotrasou a vodozádržnými riešeniami a opatreniami na rozšírenie zelene a biodiverzity prispievajúcimi k zlepšeniu klímy a ekosystému.	1,200 mil. / JTF/EŠIF
Revitalizácia Autokempingu Bojnice	Cieľom je zatraktívnenie a sprevádzkovanie areálu autokempingu. V rámci areálu pôjde o výmenu prípojok inžinierskych sietí, obnovu osvetlenia areálu, rekonštrukciu chatiek, doplnenie areálu novými zariadeniami. Projekt bude mať pozitívny dopad na podporu cestovného ruchu v regióne, v blízkosti Národnej ZOO, zámku Bojnice, vyhliadkových veží, bojnickej kalvárie, Kúpeľov Bojnice a svojím umiestnením na lesnom pozemku predstavuje výnimočné ubytovanie priamo na lesnom pozemku. Synergický efekt sa dosiahne vodozádržnými riešeniami a opatreniami na rozšírenie zelene a biodiverzity prispievajúcimi k zlepšeniu klímy a ekosystému.	1,100 mil. / JTF/EŠIF
Revitalizácia parkoviska za KC Bojnice	Cieľom projektu je spevnenie plochy parkoviska v centrálnej časti mesta za KC Bojnice, ktoré je v nevyhovujúcom stave, vytvorenie 99 parkovacích miest, montáž verejného osvetlenia, výsadba zelene, výstavba kanalizácie, dobudovanie infraštruktúry pre cyklodopravu a elektrodopravu. Parkovisko je vo veľkej miere využívané turistami, najmä počas letnej turistickej sezóny. Synergický efekt sa dosiahne vodozádržnými riešeniami a opatreniami na rozšírenie zelene a biodiverzity prispievajúcimi k zlepšeniu klímy a ekosystému.	1 mil. / JTF/EŠIF
Projekty Obec Koš		
Názov projektu	**Popis projektu**	**Predpokladaná hodnota v € a zdroj financovania**
Vybudovanie workoutového ihriska, Koš	Vybudovanie workoutového ihriska. Synergický efekt sa dosiahne riešeniami obsahujúcimi vodozádržné opatrenia na realizovanej ploche.	0,050 mil. / JTF/EŠIF
Vybudovanie parkových miest pri bytových domoch a pri materskej škole	Zvýšenie kapacity parkovacích miest. Synergický efekt sa dosiahne riešeniami obsahujúcimi vodozádržné opatrenia na realizovanej ploche.	0,100 mil. / --
Projekty iných partnerov		
Názov projektu	**Popis projektu**	**Predpokladaná hodnota v € a zdroj financovania**

PRIORITA	5 Ekosystémové služby a kvalita životného prostredia
STRATEGICKÝ CIEĽ	5.3. Ekosystémové služby
ŠPECIFICKÝ CIEĽ	5.3.1. Kvalitné a zelené verejné priestory
Popis špecifického cieľa	Špecifický cieľ sa zameriava na riešenia smerujúce k eliminácii dopadov zmeny klímy a uhlíkovej stopy prostredníctvom budovania prvkov zelenej infraštruktúry a opatrení na zvyšovanie biodiverzity.

Doba realizácie	Partneri pre implementáciu špecifického cieľa		Väzba na výzvy, potenciálny, limity, problémy impulzy na ktoré špecifický cieľ reaguje
2022 - 2030	**Hlavný partner**	UMR / územná samospráva	**2. adaptácia sídiel na klimatickú zmenu, 11. zlepšenie kvality života, 6. investičný dlh na základnej infraštruktúre, 8. budovanie partnerstiev**
	Spolupracujúci partneri	Územná samospráva, vlastníci/správcovia infraštruktúry a služieb využiteľných v oblasti riešení pre kvalitné a zelené verejné priestory, podnikateľský sektor, subjekty vzdelávania, vedy a výskumu, tretí sektor, komunity.	

Väzba špecifického cieľa na Integrovanú územnú investíciu

IUI 1 - Kvalita života v regióne, IUI 2 - Kvalita životného prostredia, IUI 3 - Inovatívna a konkurencieschopná regionálna ekonomika

Opatrenia špecifického cieľa

- eliminácia dopadov zmeny klímy a uhlíkovej stopy v urbanizovanom prostredí na území UMR,
- revitalizácia a budovanie nových prvkov zelenej infraštruktúry v sídlach vrátane opatrení na zvyšovanie biodiverzity (verejné priestory, vnútrobloky, areály ZŠ a MŠ a pod.).
- podpora inovácií a budovania partnerstiev v oblasti skvalitňovania zelenej infraštruktúry a verejných pristranstiev na území UMR, vrátane podpory aktivít zameraných na vzdelávanie, osvetu a propagáciu dôležitosti ochrany biodiverzity a klímy.

Indikátory UMR viažuce sa ku špecifickému cieľu

Názov indikátora	Typ indikátora	Dátový set pre jeho monitorovanom	Vstupná hodnota	Cieľová hodnota

Operácie/Projekty napĺňajúce opatrenia špecifického cieľa

Projekty mesto Prievidza

Názov projektu	Popis projektu	Predpokladaná hodnota v € a zdroj financovania
Revitalizácia vnútroblokov ul. Baníkov, ul. Mišíka a ul.Gorkého.	Cieľom projektového zámeru je vytvorenie voľne prístupného verejného priestranstva v zastavanom území za účelom poskytnutia možností aktívneho trávenia voľného času všetkým vekovým kategóriám s dôrazom na environmentálne riešenie situácie a zlepšenie životného prostredia v meste Prievidza.	2,118 mil. / JTF/EŠIF

Revitalizácia Čerešňového sadu v Prievidzi	Revitalizácia verejného priestoru – Čerešňový sad na sídlisku kopanice. Predmetom projektu bude dendrologický prieskum, nové sadové úpravy, vybudovanie oddychovej zóny so zachovaním prírodného charakteru územia, vybudovanie dažďovej záhrady, vybudovanie chodníkov s mlátovým povrchom, edukatívne prvky, mobiliár – lavičky, odpadkové koše.	0,300 mil. / JTF/EŠIF/rozpočet mesta
Rozšírenie zelených plôch na Námestí slobody a širšom centre v meste Prievidza	Predmetom je odvedenie dažďovej vody z nepriepustných povrchov, využitie zeleného potenciálu na zabránenie prehrievania urbanizovaných lokalít a vytvorenie nových plôch zelene. Využitie nových prírodných prvkov z dôvodu eliminácie negatívnych vplyvov klimatických zmien a vznik nových, bezpečných a zdraviu prospešných voľnočasových plôch.	0,400 mil. / JTF/EŠIF
Revitalizácia mestského parku	výsadba novej parkovej zelene, kvetinových záhonov a osadenie parkového mobiliáru	rozpočet mesta
Revitalizácia verejných priestranstiev a vnútroblokov na území mesta	revitalizácia existujúcej zelene, chodníkov, mobiliáru, výsadba novej zelene, návrh nových prvkov drobnej architektúry, realizácia opatrení zameraných na zmiernenie negatívnych dopadov zmeny klímy	rozpočet mesta
Projekty mesto Nováky		
Názov projektu	**Popis projektu**	**Predpokladaná hodnota v € a zdroj financovania**
Revitalizácia mestských zelených plôch - Park Š.Moyzesa, Nováky	Revitalizácia verejných priestranstiev a zelených plôch ako priestoru pre potenciálne komunitné, spoločenské a voľnočasové aktivity - s využitím prvkov na znižovanie dopadov zmeny klímy	0,400 mil. / JTF/EŠIF
Revitalizácia lokalít kostola a kúrie, Nováky	Revitalizácia historickej kultúrnej pamiatky a priľahlého priestranstva s vytvorením nového verejného priestranstva pre možnosť stretávania sa a spoločenských aktivít občanov - s využitím prvkov na znižovanie dopadov zmeny klímy	0,400 mil. / JTF/EŠIF
Rekonštrukcia koryta Lelovského potoka, Nováky	Lelovský potok bol budovaný z betónových banských skruží, ktoré boli spolu s kameňom spájané betónom. Vzhľadom vek potoka sa technický stav zhoršil a porušená betónová výplň si vyžadujú pravidelné čistenie koryta od nánosov a zarastajúcej trávy. Túto úpravu koryta by bolo potrebné realizovať spolu s rekonštrukciou mostných telies a vodozádržnými opatreniami a opatreniami na rozšírenie zelene a biodiverzity.	0,250 mil. / --
Rekonštrukcia mostíkov nad Lelovským potokom, Nováky	Mostíky na Lelovskom potoku budované v „60“ rokoch sú vo veľmi zlom technickom stave a neumožňujú bezpečný prejazd k nehnuteľnostiam cez potok. Celkom je tam 20 mostných telies. Túto rekonštrukciu mostných telies by bolo potrebné realizovať spolu s úpravou koryta Lelovského potoka, vodozádržnými opatreniami a opatreniami na rozšírenie zelene a biodiverzity.	0,350 mil. / JTF/EŠIF
Vybudovanie chodníka do priemyselnej zóny, Nováky	Synergický efekt sa dosiahne vodozádržnými riešeniami a opatreniami na rozšírenie zelene a biodiverzity pozdĺž chodníka.	0,110 mil. / JTF/EŠIF
Projekty mesto Bojnice		
Názov projektu	**Popis projektu**	**Predpokladaná hodnota v € a zdroj financovania**
Revitalizácia Plážového kúpaliska v Bojniciach	Vytvorenie športovo-rekreačnej zóny pre širokú verejnosť. Stavebné, rekonštrukčné práce a úpravy areálu, vybudovanie oválu pre in-line korčuliarov. Projekt podporí okrem zdravého životného štýlu aj cestovný ruch v regióne. Synergický efekt sa dosiahne prepojením jednotlivých športových a rekreačných cieľov jestvujúcou cyklotrasou a vodozádržnými riešeniami a opatreniami na rozšírenie zelene a biodiverzity prispievajúcimi k zlepšeniu klímy a ekosystému.	1,200 mil. / JTF/EŠIF

Revitalizácia Autokempingu Bojnice	Cieľom je zatraktívnenie a sprevádzkovanie areálu autokempingu. V rámci areálu pôjde o výmenu prípojok inžinierskych sietí, obnovu osvetlenia areálu, rekonštrukciu chatiek, doplnenie areálu novými zariadeniami. Projekt bude mať pozitívny dopad na podporu cestovného ruchu v regióne, v blízkosti Národnej ZOO, zámku Bojnice, vyhliadkových veží, bojnickej kalvárie, Kúpeľov Bojnice a svojím umiestnením na lesnom pozemku predstavuje výnimočné ubytovanie priamo na lesnom pozemku. Synergický efekt sa dosiahne vodozádržnými riešeniami a opatreniami na rozšírenie zelene a biodiverzity prispievajúcimi k zlepšeniu klímy a ekosystému.	1,100 mil. / JTF/EŠIF
Revitalizácia parkoviska za KC Bojnice	Cieľom projektu je spevnenie plochy parkoviska v centrálnej časti mesta za KC Bojnice, ktoré je v nevyhovujúcom stave, vytvorenie 99 parkovacích miest, montáž verejného osvetlenia, výsadba zelene, výstavba kanalizácie, dobudovanie infraštruktúry pre cyklodopravu a elektrodopravu. Parkovisko je vo veľkej miere využívané turistami, najmä počas letnej turistickej sezóny. Synergický efekt sa dosiahne vodozádržnými riešeniami a opatreniami na rozšírenie zelene a biodiverzity prispievajúcimi k zlepšeniu klímy a ekosystému.	1 mil. / JTF/EŠIF
Projekty Obec Koš		
Názov projektu	**Popis projektu**	**Predpokladaná hodnota v € a zdroj financovania**
Vybudovanie workoutového ihriska, Koš	Vybudovanie workoutového ihriska. Synergický efekt sa dosiahne riešeniami obsahujúcimi vodozádržné opatrenia na realizovanej ploche.	0,050 mil. / JTF/EŠIF
Vybudovanie parkových miest pri bytových domoch a pri materskej škole	Zvýšenie kapacity parkovacích miest. Synergický efekt sa dosiahne riešeniami obsahujúcimi vodozádržné opatrenia na realizovanej ploche.	0,100 mil. / --
Projekty iných partnerov		
Názov projektu	**Popis projektu**	**Predpokladaná hodnota v € a zdroj financovania**

Priorita 6 - Obehová ekonomika a ekologická regionálna energetika

PRIORITA	**6 Obehová ekonomika a ekonomická regionálna ekonomika**
STRATEGICKÝ CIEĽ	**6.1. Efektívny manažment odpadov**
ŠPECIFICKÝ CIEĽ	**6.1.1. Zvyšovanie efektivity nakladania s odpadmi (zber, manažment, spracovanie, zhodnocovanie)**
Popis špecifického cieľa	Špecifický cieľ sa zameriava na zvyšovanie efektivity zberu, manažmentu, spracovania a zhodnocovania odpadov, ako aj redukciu vzniku odpadov, najmä komunálneho zmesového odpadu a komunálneho odpadu, ale aj stavebného odpadu, biologického odpadu a i.

Doba realizácie	**Partneri pre implementáciu špecifického cieľa**		**Väzba na výzvy, potenciálny, limity, problémy impulzy na ktoré špecifický cieľ reaguje**
2022 - 2030	**Hlavný partner**	UMR / územná samospráva	**11. zlepšenie kvality života, 6. investičný dlh na základnej infraštruktúre, 8. budovanie partnerstiev, 2. adaptácia sídiel na klimatickú zmenu**
	Spolupracujúci partneri	Územná samospráva, vlastníci/správcovia infraštruktúry a služieb v oblasti skládkovania, spracovania a manažmentu odpadu, agrosektor, podnikateľský sektor, subjekty vzdelávania, vedy a výskumu, tretí sektor, komunity.	

Väzba špecifického cieľa na Integrovanú územnú investíciu

IUI 1 - Kvalita života v regióne, IUI 2 - Kvalita životného prostredia, IUI 3 - Inovatívna a konkurencieschopná regionálna ekonomika

Opatrenia špecifického cieľa

- budovanie regionálnej infraštruktúry na efektívne spracovanie odpadov, vrátane biologicky rozložiteľného odpadu.
- regionálne združenie samospráv pre manažment odpadov (plasty, biomasa, bioodpad) vrátane technológií zhodnocovania odpadov.

Indikátory UMR viažuce sa ku špecifickému cieľu

Názov indikátora	**Typ indikátora**	**Dátový set pre jeho monitorovanom**	**Vstupná hodnota**	**Cieľová hodnota**

Operácie/Projekty napĺňajúce opatrenia špecifického cieľa

Projekty mesto Prievidza

Názov projektu	**Popis projektu**	**Predpokladaná hodnota v € a zdroj financovania**
Sanácia skládky Ploštiny, Prievidza	Rekultivácia skládky v Prievidzi a jej následný monitoring.	1 mil. / JTF/EŠIF
Sanácia skládky Pod Banskou, Prievidza	Rekultivácia skládky v Prievidzi a jej následný monitoring.	1 mil. / JTF/EŠIF

I.-IV.etapa zefektívnenia zberu odpadu/polozapustené kontajnery, Prievidza	Nárast produkcie odpadu za uplynulé roky, spolu s nárokmi na triedenie odpadov za účelom jeho ďalšieho zhodnotenia vyplývajúcimi aj z nového zákona o odpadoch, si vo všeobecnosti vyžaduje uvažovať o zmene systému v odpadovom hospodárstve. Optimálnym riešením sa celosvetovo ukazuje využitie polopodzemných kontajnerov ako náhrada alebo doplnenie konvenčných riešení štandardnými nadzemnými nádobami a kontajnermi. Veľkokapacitné kontajnery pod úrovňou zeme umožňujú znížiť zaťaženie verejného priestoru neestetickými a často nehygienickými konvenčnými nádobami na odpad. Obsah kontajnerov nie je možné opätovne vyberať, vďaka čomu zostáva okolitý priestor čistý a cenné druhotné suroviny na svojom mieste. Pevné zabudovanie kontajnerov znemožňuje nepovolaným osobám manipuláciu a obmedzuje riziko vandalizmu.	6,888 mil. / JTF/EŠIF
Mechanicko-biologická úprava odpadov, Prievidza	Mechanicko-biologickú úpravu zmesových komunálnych odpadov. Mechanicko-biologická úprava (MBÚ) predstavuje technológiu na spracovávanie zvyškových komunálnych odpadov - roztriedenie na využiteľné (materiálovo alebo energeticky) a nevyužiteľné odpady, a ďalej biologickej úpravy vytriedených biologických zložiek zvyškového odpadu.	4,500 mil. / JTF/EŠIF
Realizácia nových stanovíšť pre polopodzemné kontajnery	vybudovanie systému polopodzemných stanovíšť za účelom skvalitnenia služieb poskytovaných v oblasti odpadového hospodárstva	rozpočet mesta
Smart technológie pre odpadové hospodárstvo	Inštalácia snímačov na jednotlivé nádoby pre zefektívnenie a kontrolu množstva odpadu na území mesta	rozpočet mesta
Likvidácia nepovolených skládok	likvidácia nepovolených skládok na území mesta Prievidza	rozpočet mesta
Projekty mesto Nováky		
Názov projektu	**Popis projektu**	**Predpokladaná hodnota v € a zdroj financovania**
Zberný dvor, Nováky	Nový zberný dvor je plánovaný v areáli bývalého skladu dreva Lesov š.p., kde je prístupová komunikácia a tiež železničná vlečka. Potrebné je vybudovať infraštruktúru pre zberný dvor, požadovanú legislatívou. Súčasný Zberný dvor v blízkosti Mestského úradu už nevyhovuje požiadavkám na manipuláciu s odpadmi.	1,5 mil. / JTF/EŠIF
Kompostáreň, Nováky	Vybudovanie Kompostárne vrátane vysporiadania majetkoprávnych vzťahov s majiteľmi pozemkov a vybavenie potrebnou technikou na manipulácia s BROa s Kuchynským odpadom. (drtička, prehrabávacia technika, traktory na zvoz BRO...)	1 mil. / JTF/EŠIF
Sanácia odkalísk, skládok a environmentálnych záťaží z technológie Fortischemu – VÁPENNÉ JAMY		30 mil. / JTF/EŠIF
Projekty mesto Bojnice		
Názov projektu	**Popis projektu**	**Predpokladaná hodnota v € a zdroj financovania**
Projekty Obec Koš		
Názov projektu	**Popis projektu**	**Predpokladaná hodnota v € a zdroj financovania**
Zberný dvor, Koš		1 mil. / ---
Projekty iných partnerov		

Názov projektu	Popis projektu	Predpokladaná hodnota v € a zdroj financovania
Vybudovanie nového centrálneho tepelného zdroja na báze energetického zhodnotenia odpadov – súkromný sektor SE, Nováky	Vybudovanie nového centrálneho tepelného zdroja na báze energetického zhodnotenia odpadov	--- / JTF/EŠIF

PRIORITA	6 Obehová ekonomika a ekonomická regionálna ekonomika
STRATEGICKÝ CIEĽ	6.2. Ekologické a obnoviteľné zdroje energie
ŠPECIFICKÝ CIEĽ	6.2.1 Budovanie obnoviteľných zdrojov energie na báze lokálnych špecifík
Popis špecifického cieľa	Špecifický cieľ sa zameriava na podporu riešení s využitím obnoviteľných zdrojov energie.

Doba realizácie	Partneri pre implementáciu špecifického cieľa		Väzba na výzvy, potenciálny, limity, problémy impulzy na ktoré špecifický cieľ reaguje
2022 - 2030	Hlavný partner	UMR / územná samospráva	11. zlepšenie kvality života, 6. investičný dlh na základnej infraštruktúre, 8. budovanie partnerstiev, 2. adaptácia sídiel na klimatickú zmenu
	Spolupracujúci partneri	Územná samospráva, vlastníci/správcovia infraštruktúry a služieb v oblasti OZE, agrosektor, podnikateľský sektor, subjekty vzdelávania, vedy a výskumu, tretí sektor, komunity.	

Väzba špecifického cieľa na Integrovanú územnú investíciu

IUI 1 - Kvalita života v regióne, IUI 2 - Kvalita životného prostredia, IUI 3 - Inovatívna a konkurencieschopná regionálna ekonomika, IUI 4 - Mobilita

Opatrenia špecifického cieľa

- inštalácia OZE lokálnych zdrojov využívajúc verejné budovy, bytové domy, brownfileds a voľné nevyužívané plochy výrobných podnikov,
- inštalácia resp. modernizácia zdrojov centrálneho zásobovania teplom

Indikátory UMR viažuce sa ku špecifickému cieľu

Názov indikátora	Typ indikátora	Dátový set pre jeho monitorovanom	Vstupná hodnota	Cieľová hodnota

Operácie/Projekty napĺňajúce opatrenia špecifického cieľa

Projekty mesto Prievidza

Názov projektu	Popis projektu	Predpokladaná hodnota v € a zdroj financovania
Zvyšovanie energetickej efektívnosti prostredníctvom budovania OZE a SMART riešení pre samospotrebiteľov (rodinné domy, bytové domy)		15 mil. / JTF/EŠIF

Znižovanie energetickej náročnosti verejných budov na báze OZE - objekty ZŠ, MŠ, ZUŠ a CVČ, Prievidza : ZŠ Energetikov 2 680 000,- € ZŠ s MŠ Malonecpalská 2 645 000,- € ZŠ Sama Chalupku 2 130 000,- € ZŠ Rastislavova 2 635 0000,- € ZŠ Mariánska 1 285 000,- € ZUŠ Prievidza 465 000,- € MŠ Ul. A.Mišúta 410 000,- € CVČ v Prievidzi 2 645 000,- €	Zníženie energetickej náročnosti budov ZŠ, MŠ, ZUŠ a CVČ rozsahu zateplenia obvodových stien, strechy, výmena okenných a dverných konštrukcií, výmena osvetlenia s využitím obnoviteľných zdrojov energie/zelená energia.	14,9 mil. / JTF/EŠIF
Zníženie energetickej náročnosti budovy KaSS na báze OZE, Prievidza	Zníženie energetickej náročnosti objektu kultúrneho domu v rozsahu zateplenia obvodových stien, strechy, výmena okenných a dverných konštrukcií, výmena osvetlenia s využitím obnoviteľných zdrojov energie/zelená energia.	1,800 mil. / JTF/EŠIF
Znižovanie energetickej náročnosti športovísk na báze OZE • Športová hala, Prievidza	Cieľom projektu je zníženie energetickej náročnosti objektu Športovej haly na Ulici olympionikov v Prievidzi. Opatrenia projektu sú zamerané na zlepšenie tepelnoizolačných vlastností obvodových konštrukcií (zateplenie obvodových stien, zateplenie strechy, výmena okien), na racionálne využívanie energie a palív bez dopadu na komfortné využívanie priestorov športovej haly (inštalácia rekuperačných jednotiek s minimálnou účinnosťou 70%, hydraulické vyregulovanie vykurovacích okruhov), na zhospodárnenie osvetlenia (výmena osvetľovacích zdrojov za LED v častiach suterénu) a zvýšenia podielu obnoviteľných zdrojov energie na spotrebovávanej energií (inštalácia fotovoltaických panelov na streche objektu).	2,1 mil. / JTF/EŠIF
Znižovanie energetickej náročnosti športovísk na báze OZE • Zimný štadión, Prievidza	Cieľom projektu je zníženie energetickej náročnosti Zimného štadióna na Bojnickej ceste 32 v Prievidzi. Opatrenia projektu sa týkajú len vstavku. Opatrenia projektu sú zamerané na zlepšenie tepelnoizolačných vlastností obvodových konštrukcií (zateplenie obvodových stien vstavku, zateplenie strechy vstavku, výmena okien vstavku), na racionálne využívanie energie a palív bez dopadu na komfortné využívanie priestorov zimného štadióna (inštalácia rekuperačných jednotiek s minimálnou účinnosťou 70%, hydraulické vyregulovanie vykurovacích okruhov), na zhospodárnenie osvetlenia (výmena osvetľovacích zdrojov za LED) a zvýšenia podielu obnoviteľných zdrojov energie na spotrebovávanej energií (inštalácia fotovoltaických panelov na streche objektu).	1,620 mil. / JTF/EŠIF
Projekty mesto Nováky		
Názov projektu	**Popis projektu**	**Predpokladaná hodnota v € a zdroj financovania**

Znižovanie energetickej náročnosti verejných budov na báze OZE: • MsÚ - Obradná sieň, Nováky 220 000,- EUR • MŠ, Nováky 585 000,- EUR • ZUŠ, Nováky 500 000,- EUR • ZŠ, Nováky dva objekty 2 500 000,- EUR • Kultúrny dom, Nováky 2 300 000,- EUR • Kúria Nováky kultúrna pamiatka 1 200 000,- EUR • Požiarna zbrojnica, Nováky 300 000, - EUR • Prenajaté priestory Benetu 150 000,- EUR • Prenajaté priestory Veposu 350 000,- EUR - Dom smútku 300 000,- EUR	Projekt zameraný na zníženie energetickej náročnosti budov ZŠ, MŠ, Kultúrneho domu, požiarnej zbrojnice, kúrie a ostatných budov vo vlastníctve mesta v rozsahu zateplenia obvodového plášťa, strešného plášťa, výmena pôvodných otvorových výplní, výmena osvetlenia s využitím obnoviteľných zdrojov energie/zelená energia.	8,405 mil. / JTF/EŠIF
Rekonštrukcia požiarnej zbrojnice Nováky na báze OZE	Rekonštrukcia objektu požiarne zbrojnice. Riešenie energetickej náročnosti výmenou okenných otvorov, zateplenie plášťa objektu a strechy. Vyriešenie efektívneho vykurovania objektu, ktorý je teraz vykurovaný elektrickými telesami. Pre plnú funkčnosť je potrebné doplniť aj požiarnu techniku	0,300 mil. / JTF/EŠIF
Rekonštrukcia CIZS, Nováky na báze OZE	V rámci rekonštrukcie sa zatepľuje plášť budovy a strecha. V rámci interiéru sa vymieňa elektroinštalácia, vybuduje sa klimatizácia a vzduchotechnika – predpríprava. Na jednotlivých poschodiach sa prerobia WC, a ordinácie s čakárňami sa upravia podľa normatívnych štandardov. Súčasťou bude aj príprava na využitie internetu a komunikáciu s digitálnym rontgenom	1,040 mil. / JTF/EŠIF
Rekoštrukcia budovy Gastro pre nízkonákladové bývanie, Nováky, na báze OZE	Komplexná rekonštrukcia celého objektu, ktorý je napojený na Dom kultúry, s dôrazom na energetickú efektívnosť a využitie OZE. Súčasťou je ubytovacia časť, kde by sa rekonštrukciou získali nízkonákladové priestory na bývanie. V spodnej časti sa nachádzajú pôvodne reštauračné priestory so zázemím na prípravu jedál. Tieto priestory vyžadujú rekonštrukciu a tiež zázemie v kuchyni treba doplniť o novú technológiu	1,5 mil. / JTF/EŠIF
Rekonštrukcia areálu Mestského futbalového štadióna a jeho technického zázemia v Novákoch, na báze OZE.	Rekonštrukciou sa zveľadí technické zázemie areálu a objekt hlavnej tribúny sa enrgeticky zefektívni a odstránia sa problémy so zatekaním cez strechu a cez časti tribúny s umiestnenými sedadlami. V interiéri sa opravia šatne a miestnosti poskytujúce servis ubytovaným a rozhodcom	0,600 mil. / JTF/EŠIF
Rekonštrukcia Národného centra vodného póla v Novákoch, na báze OZE	Rekonštrukcia pohyblivej strechy NCVP Nováky (výmena krytiny, obnovenie ochranného náteru na konštrukcii, s riešeniami na zvýšenie energetickej efektívnosti budovy)	0,900 mil. / JTF/EŠIF
Rozšírenie materskej školy, Nováky - s využitím OZE.	Zvýšenie energetickej hospodárnosti budov materskej školy na báze OZE; obnova stavebno- technického riešenia.	0,585 mil. / JTF/EŠIF
Projekty mesto Bojnice		
Názov projektu	**Popis projektu**	**Predpokladaná hodnota v € a zdroj financovania**

Rekonštrukcia budovy materskej škôlky na zariadenie pre seniorov, Bojnice, s využitím OZE	Rekonštrukcia budovy, zvýšenie energetickej efektívnosti s použitím OZE	0,800 mil. / JTF/EŠIF
Rekonštrukcia budovy Domu služieb, Bojnice	Cieľom projektu je znížiť energetickú náročnosť mestskej budovy s využitím OZE, zníženie emisií a skvalitnenie životného prostredia a dosiahnutie priaznivých pocitových podmienok užívateľov budovy, ako aj zlepšenie vizuálnej stránky budovy prostredníctvom zateplenia obvodového plášťa, zateplenia strechy.	0,350 mil. / JTF/EŠIF
Projekty Obec Koš		
Názov projektu	**Popis projektu**	**Predpokladaná hodnota v € a zdroj financovania**
Rekonštrukcia hasičskej zbrojnice, Koš, s riešeniami na báze OZE	Rekonštrukcia objektu požiarnej zbrojnice s riešeniami na báze OZE. Riešenie energetickej náročnosti výmenou okenných otvorov, zateplenie plášťa objektu a strechy. Vyriešenie efektívneho vykurovania objektu, ktorý je teraz vykurovaný elektrickými telesami. Pre plnú funkčnosť je potrebné doplniť aj požiarnu techniku	0,500 mil. / --
Rekonštrukcia budovy Obecného úradu, Koš	Rekonštrukcia budovy obecného úradu s riešeniami na báze OZE.	0,350 mil. / JTF/EŠIF
Projekty iných partnerov		
Názov projektu	**Popis projektu**	**Predpokladaná hodnota v € a zdroj financovania**
Vybudovanie nového centrálneho tepelného zdroja na báze energetického zhodnotenia odpadov – súkromný sektor SE, Nováky		-- / JTF/EŠIF

PRIORITA	**6 Obehová ekonomika a ekonomická regionálna ekonomika**
STRATEGICKÝ CIEĽ	**6.3. Znižovanie energetickej náročnosti územia**
ŠPECIFICKÝ CIEĽ	**6.3.1 Znižovanie energetickej náročnosti verejných budov a areálov**
Popis špecifického cieľa	Špecifický cieľ sa zameriava na zníženie energetickej náročnosti, t.j. zvýšenie energetickej efektívnosti a hospodárnosti energetickej prevádzky modernizovanej infraštruktúry verejných budov, objektov a areálov (športových, kultúrnych, spoločenských..) na území UMR.

Doba realizácie	**Partneri pre implementáciu špecifického cieľa**		**Väzba na výzvy, potenciálny, limity, problémy impulzy na ktoré špecifický cieľ reaguje**
2022 - 2030	**Hlavný partner**	UMR / územná samospráva	**11. zlepšenie kvality života, 6. investičný dlh na základnej infraštruktúre, 8. budovanie partnerstiev, 2. adaptácia sídiel na klimatickú zmenu**
	Spolupracujúci partneri	Územná samospráva, vlastníci/správcovia infraštruktúry, prevádzkovatelia služieb v oblasti energetickej efektívnosti, podnikateľský sektor, subjekty vzdelávania, vedy a výskumu, tretí sektor, komunity.	

Väzba špecifického cieľa na Integrovanú územnú investíciu

IUI 1 - Kvalita života v regióne, IUI 2 - Kvalita životného prostredia, IUI 3 - Inovatívna a konkurencieschopná regionálna ekonomika, IUI 4 - Mobilita

Opatrenia špecifického cieľa

- komplexná/nákladovo efektívna hĺbková obnova s cieľom zlepšenia energetickej hospodárnosti verejných budov a objektov, s integráciou OZE (kde relevantné) a využitím prvkov na ochranu biodiverzity a zelenej infraštruktúry na podporu adaptácie na zmenu klímy,
- hĺbková obnova infraštruktúry verejných budov a objektov (napr. verejné inštitúcie, školy, škôlky, sociálne a zdravotné zariadenia, ubytvne, kultúrne inštitúcie a pod.)
- obnova a modernizácia systémov verejného osvetlenia v areáloch riešených objektov,
- budovanie lokálnej, regionálnej infraštruktúry prenosu energií, ostrovné energetické systémy (napr. posilnená kabeláž verejného osvetlenia ako backbone lokálnej prenosovej siete – prenos energie medzi verejnými budovami, medzi OZE a infraštruktúrou elektromobility).

Indikátory UMR viažuce sa ku špecifickému cieľu

Názov indikátora	**Typ indikátora**	**Dátový set pre jeho monitorovanom**	**Vstupná hodnota**	**Cieľová hodnota**

Operácie/Projekty napĺňajúce opatrenia špecifického cieľa

Projekty mesto Prievidza

Názov projektu	**Popis projektu**	**Predpokladaná hodnota v € a zdroj financovania**

Znižovanie energetickej náročnosti verejných budov na báze OZE - objekty ZŠ, MŠ, ZUŠ a CVČ, Prievidza : ZŠ Energetikov 2 680 000,- € ZŠ s MŠ Malonecpalská 2 645 000,- € ZŠ Sama Chalupku 2 130 000,- € ZŠ Rastislavova 2 635 0000,- € ZŠ Mariánska 1 285 000,- € ZUŠ Prievidza 465 000,- € MŠ Ul. A.Mišúta 410 000,- € CVČ v Prievidzi 2 645 000,- €	Zníženie energetickej náročnosti budov ZŠ, MŠ, ZUŠ a CVČ rozsahu zateplenia obvodových stien, strechy, výmena okenných a dverných konštrukcií, výmena osvetlenia s využitím obnoviteľných zdrojov energie/zelená energia.	14,9 mil. / JTF/EŠIF
Zníženie energetickej náročnosti budovy KaSS na báze OZE, Prievidza	Zníženie energetickej náročnosti objektu kultúrneho domu v rozsahu zateplenia obvodových stien, strechy, výmena okenných a dverných konštrukcií, výmena osvetlenia s využitím obnoviteľných zdrojov energie/zelená energia.	1,800 mil. / JTF/EŠIF
Znižovanie energetickej náročnosti športovísk na báze OZE • Športová hala, Prievidza	Cieľom projektu je zníženie energetickej náročnosti objektu Športovej haly na Ulici olympionikov v Prievidzi. Opatrenia projektu sú zamerané na zlepšenie tepelnoizolačných vlastností obvodových konštrukcií (zateplenie obvodových stien, zateplenie strechy, výmena okien), na racionálne využívanie energie a palív bez dopadu na komfortné využívanie priestorov športovej haly (inštalácia rekuperačných jednotiek s minimálnou účinnosťou 70%, hydraulické vyregulovanie vykurovacích okruhov), na zhospodárnenie osvetlenia (výmena osvetľovacích zdrojov za LED v častiach suterénu) a zvýšenia podielu obnoviteľných zdrojov energie na spotrebovávanej energií (inštalácia fotovoltaických panelov na streche objektu).	2,1 mil. / JTF/EŠIF
Znižovanie energetickej náročnosti športovísk na báze OZE • Zimný štadión, Prievidza	Cieľom projektu je zníženie energetickej náročnosti Zimného štadióna na Bojnickej ceste 32 v Prievidzi. Opatrenia projektu sa týkajú len vstavku. Opatrenia projektu sú zamerané na zlepšenie tepelnoizolačných vlastností obvodových konštrukcií (zateplenie obvodových stien vstavku, zateplenie strechy vstavku, výmena okien vstavku), na racionálne využívanie energie a palív bez dopadu na komfortné využívanie priestorov zimného štadióna (inštalácia rekuperačných jednotiek s minimálnou účinnosťou 70%, hydraulické vyregulovanie vykurovacích okruhov), na zhospodárnenie osvetlenia (výmena osvetľovacích zdrojov za LED) a zvýšenia podielu obnoviteľných zdrojov energie na spotrebovávanej energií (inštalácia fotovoltaických panelov na streche objektu).	1,620 mil. / JTF/EŠIF
Rekonštrukcia DK Malá Lehôtka	zateplenie obvodového plášťa,	rozpočet mesta
Rekonštrukcia DK Hradec	rekonštrukcia sociálnych zariadení	rozpočet mesta
Domu kultúry na Ul. F. Madvu v Prievidzi	zateplenie obvodového plášťa, strešného plášťa, výmena okenných a dverných výplní otvorov, rekonštrukcia technických a technologických rozvodov, rekonštrukcia a modernizácia vnútorných priestorov domu kultúry	rozpočet mesta
Rekonštrukcia DK Veľká Lehôtka	zateplenie obvodového plášťa,	rozpočet mesta
Projekty mesto Nováky		
Názov projektu	**Popis projektu**	**Predpokladaná hodnota v € a zdroj financovania**

Znižovanie energetickej náročnosti verejných budov na báze OZE: • MsÚ - Obradná sieň, Nováky 220 000,- EUR • MŠ, Nováky 585 000,- EUR • ZUŠ, Nováky 500 000,- EUR • ZŠ, Nováky dva objekty 2 500 000,- EUR • Kultúrny dom, Nováky 2 300 000,- EUR • Kúria Nováky kultúrna pamiatka 1 200 000,- EUR • Požiarna zbrojnica, Nováky 300 000, - EUR • Prenajaté priestory Benetu 150 000,- EUR • Prenajaté priestory Veposu 350 000,- EUR - Dom smútku 300 000,- EUR	Projekt zameraný na zníženie energetickej náročnosti budov ZŠ, MŠ, Kultúrneho domu, požiarnej zbrojnice, kúrie a ostatných budov vo vlastníctve mesta v rozsahu zateplenia obvodového plášťa, strešného plášťa, výmena pôvodných otvorových výplní, výmena osvetlenia s využitím obnoviteľných zdrojov energie/zelená energia.	8,405 mil. / JTF/EŠIF
Rekonštrukcia požiarnej zbrojnice Nováky na báze OZE	Rekonštrukcia objektu požiarne zbrojnice. Riešenie energetickej náročnosti výmenou okenných otvorov, zateplenie plášťa objektu a strechy. Vyriešenie efektívneho vykurovania objektu, ktorý je teraz vykurovaný elektrickými telesami. Pre plnú funkčnosť je potrebné doplniť aj požiarnu techniku	0,300 mil. / JTF/EŠIF
Rekonštrukcia CIZS, Nováky na báze OZE	V rámci rekonštrukcie sa zatepľuje plášť budovy a strecha. V rámci interiéru sa vymieňa elektroinštalácia, vybuduje sa klimatizácia a vzduchotechnika – predpríprava. Na jednotlivých poschodiach sa prerobia WC, a ordinácie s čakárňami sa upravia podľa normatívnych štandardov. Súčasťou bude aj príprava na využitie internetu a komunikáciu s digitálnym rontgenom	1,040 mil. / JTF/EŠIF
Rekoštrukcia budovy Gastro pre nízkonákladové bývanie, Nováky, na báze OZE	Komplexná rekonštrukcia celého objektu, ktorý je napojený na Dom kultúry, s dôrazom na energetickú efektívnosť a využitie OZE. Súčasťou je ubytovacia časť, kde by sa rekonštrukciou získali nízkonákladové priestory na bývanie. V spodnej časti sa nachádzajú pôvodne reštauračné priestory so zázemím na prípravu jedál. Tieto priestory vyžadujú rekonštrukciu a tiež zázemie v kuchyni treba doplniť o novú technológiu	1,5 mil. / JTF/EŠIF
Rekonštrukcia areálu Mestského futbalového štadióna a jeho technického zázemia v Novákoch, na báze OZE.	Rekonštrukciou sa zveľadí technické zázemie areálu a objekt hlavnej tribúny sa enrgeticky zefektívni a odstránia sa problémy so zatekaním cez strechu a cez časti tribúny s umiestnenými sedadlami. V interiéri sa opravia šatne a miestnosti poskytujúce servis ubytovaným a rozhodcom	0,600 mil. / JTF/EŠIF
Rekonštrukcia Národného centra vodného póla v Novákoch, na báze OZE	Rekonštrukcia pohyblivej strechy NCVP Nováky (výmena krytiny, obnovenie ochranného náteru na konštrukcii, s riešeniami na zvýšenie energetickej efektívnosti budovy)	0,900 mil. / JTF/EŠIF
Rozšírenie materskej školy, Nováky - s využitím OZE.	Zvýšenie energetickej hospodárnosti budov materskej školy na báze OZE; obnova stavebno- technického riešenia.	0,585 mil. / JTF/EŠIF
Projekty mesto Bojnice		
Názov projektu	**Popis projektu**	**Predpokladaná hodnota v € a zdroj financovania**

Rekonštrukcia budovy materskej škôlky na zariadenie pre seniorov, Bojnice, s využitím OZE	Rekonštrukcia budovy, zvýšenie energetickej efektívnosti s použitím OZE	0,800 mil. / JTF/EŠIF
Rekonštrukcia budovy Domu služieb, Bojnice	Cieľom projektu je znížiť energetickú náročnosť mestskej budovy s využitím OZE, zníženie emisií a skvalitnenie životného prostredia a dosiahnutie priaznivých pocitových podmienok užívateľov budovy, ako aj zlepšenie vizuálnej stránky budovy prostredníctvom zateplenia obvodového plášťa, zateplenia strechy.	0,350 mil. / JTF/EŠIF
Projekty Obec Koš		
Názov projektu	**Popis projektu**	**Predpokladaná hodnota v € a zdroj financovania**
Rekonštrukcia hasičskej zbrojnice, Koš, s riešeniami na báze OZE	Rekonštrukcia objektu požiarnej zbrojnice s riešeniami na báze OZE. Riešenie energetickej náročnosti výmenou okenných otvorov, zateplenie plášťa objektu a strechy. Vyriešenie efektívneho vykurovania objektu, ktorý je teraz vykurovaný elektrickými telesami. Pre plnú funkčnosť je potrebné doplniť aj požiarnu techniku	0,500 mil. / --
Rekonštrukcia budovy Obecného úradu, Koš	Rekonštrukcia budovy obecného úradu s riešeniami na báze OZE.	0,350 mil. / JTF/EŠIF
Projekty iných partnerov		
Názov projektu	**Popis projektu**	**Predpokladaná hodnota v € a zdroj financovania**

PRIORITA	6 Obehová ekonomika a ekonomická regionálna ekonomika
STRATEGICKÝ CIEĽ	6.3. Znižovanie energetickej náročnosti územia
ŠPECIFICKÝ CIEĽ	6.3.2. Energetická efektívnosť verejnej infraštruktúry a centrálne zásobovanie teplom
Popis špecifického cieľa	Špecifický cieľ sa zameriava na zníženie energetickej náročnosti, t.j. zvýšenie energetickej efektívnosti a hospodárnosti energetickej prevádzky modernizovanej verejnej infraštruktúry a/alebo centrálnych zdrojov tepla na území UMR.

Doba realizácie	Partneri pre implementáciu špecifického cieľa		Väzba na výzvy, potenciálny, limity, problémy impulzy na ktoré špecifický cieľ reaguje
2022 - 2030	**Hlavný partner**	UMR / územná samospráva	**11. zlepšenie kvality života, 6. investičný dlh na základnej infraštruktúre, 8. budovanie partnerstiev, 2. adaptácia sídiel na klimatickú zmenu**
	Spolupracujúci partneri	Územná samospráva, vlastníci/správcovia infraštruktúry, prevádzkovatelia služieb v oblasti energetickej efektívnosti, podnikateľský sektor, subjekty vzdelávania, vedy a výskumu, tretí sektor, komunity.	

Väzba špecifického cieľa na Integrovanú územnú investíciu

IUI 1 - Kvalita života v regióne, IUI 2 - Kvalita životného prostredia, IUI 3 - Inovatívna a konkurencieschopná regionálna ekonomika, IUI 4 - Mobilita

Opatrenia špecifického cieľa

- komplexná/nákladovo efektívna hĺbková obnova s cieľom zlepšenia energetickej hospodárnosti verejnej infraštruktúry, s integráciou OZE (kde relevantné) a využitím prvkov na ochranu biodiverzity a zelenej infraštruktúry na podporu adaptácie na zmenu klímy,
- hĺbková obnova verejnej infraštruktúry,
- obnova a modernizácia systémov verejného osvetlenia v areáloch riešených objektov,
- budovanie lokálnej, regionálnej infraštruktúry prenosu energií, ostrovné energetické systémy (napr. posilnená kabeláž verejného osvetlenia ako backbone lokálnej prenosovej siete – prenos energie medzi verejnou infraštruktúrou, medzi OZE a infraštruktúrou elektromobility).

Indikátory UMR viažuce sa ku špecifickému cieľu

Názov indikátora	Typ indikátora	Dátový set pre jeho monitorovanom	Vstupná hodnota	Cieľová hodnota

Operácie/Projekty napĺňajúce opatrenia špecifického cieľa

Projekty mesto Prievidza

Názov projektu	Popis projektu	Predpokladaná hodnota v € a zdroj financovania
Rekonštrukcia rozvodov tepla vrátane vybudovania KOST - Mesto Prievidza	Obnova rozvodov tepla pre dosiahnutie vyššej energetickej efektívnosti, vrátane vybudovania kompaktných odovzdávacích staníc tepla.	7,750 mil. / EŠIF, JTF/EŠIF, Modernizačý fond

Vybudovanie nového zdroja tepla pre SCZT	Náhrada zdroja KVET pre jestvujúce SCZT v meste Prievidza na zdrojovej báze OZE a zemného plynu v areáli bane Cigeľ a v meste Prievidza. Súčasťou projektu je aj systém potrubia teplej vody spájajúceho lokalitu Cígeľ so súčasným miestom dodávky tepla pri okraji mesta Prievidza, potrebné doplnkové vybavenie a práce (prípojky zemného plynu, úpravňa vody, obehové čerpadlá atď.).	15 mil. / EŠIF, JTF/EŠIF, Modernizačý fond
Projekty mesto Nováky		
Názov projektu	**Popis projektu**	**Predpokladaná hodnota v € a zdroj financovania**
Rekonštrukcia a zabezpečenie CZT, Nováky		2,5 mil. / JTF/EŠIF
Rekonštrukcie rozvodov tepla v meste Nováky II: etapa – väzba na I.etapu		1,5 mil. / JTF/EŠIF
Projekty mesto Bojnice		
Názov projektu	**Popis projektu**	**Predpokladaná hodnota v € a zdroj financovania**
Projekty Obec Koš		
Názov projektu	**Popis projektu**	**Predpokladaná hodnota v € a zdroj financovania**
Projekty iných partnerov		
Názov projektu	**Popis projektu**	**Predpokladaná hodnota v € a zdroj financovania**
Optimalizácia distribučnej siete tepla – súkromný sektor SE, Nováky		-- / JTF/EŠIF

Priorita 7 - Inovatívna regionálna ekonomika

PRIORITA	**7 Inovatívna regionálna ekonomika**
STRATEGICKÝ CIEĽ	**7.1. Plochy pre rozvoj regionálnej ekonomiky**
ŠPECIFICKÝ CIEĽ	**7.1.1. Nové rozvojové plochy pre regionálnu ekonomiku**
Popis špecifického cieľa	Špecifický cieľ sa zameriava na na budovanie a podporu plôch pre vznik centier rozvoja inovatívnej regionálnej ekonomiky (napr. inovačných, kreatívnych a vývojových centier, vzdelávacích kampusov a iých integrovaných centier spolupráce, start-ups a pod.) Opatrenia zahŕňajú i podporu budovania regionálnych sociálnych podnikov komunálnych služieb využívajúcich nové rozvojové plochy v rôznych oblastiach (manažment komunálnych služieb územia a podporu zamestnanosti, striebornej ekonomiky, sociálnej súdržnosti, inklúzie a pod.).

Doba realizácie	**Partneri pre implementáciu špecifického cieľa**		**Väzba na výzvy, potenciálny, limity, problémy impulzy na ktoré špecifický cieľ reaguje**
2022 - 2030	**Hlavný partner**	UMR / územná samospráva	Cieľ má potenciál reagovať priamo či okrajovo na všetkých 12 potenciálov, problémov a výziev v území UMR Prievidza-Nováky stanovených v rámci Vstupnej správy
	Spolupracujúci partneri	Územná samospráva, vzdelávacie subjekty, podnikateľský sektor, vlastníci/správcovia brownfields a iných plôch pre možné inovatívne ekonomické využitie	

Väzba špecifického cieľa na Integrovanú územnú investíciu

IUI 1 - Kvalita života v regióne, IUI 2 - Kvalita životného prostredia, IUI 3 - Inovatívna a konkurencieschopná regionálna ekonomika

Opatrenia špecifického cieľa

• budovanie a revitalizácia území a objektov brownfields na území UMR s dôrazom na budovanie centier rozvoja inovatívnej ekonomiky
• rozvoj infraštruktúry pre Smart región / obec v rámci UMR v oblasti hospodárstva - potenciál pre podnikanie v brownfields
• budovanie a podpora regionálnych sociálnych podnikov komunálnych služieb pre manažment komunálnych služieb územia a podporu zamestnanosti, striebornej ekonomiky, sociálnej súdržnosti, inklúzie (napr. chránené dielne, dielne na záchranu starých remesiel, environmentálneho vzdelávania a osvety, komunitné centrá zdravého pestovania záhradných plodín, kvetov, starých odrôd stromov, chovy včiel a pod.),

Indikátory UMR viažuce sa ku špecifickému cieľu

Názov indikátora	**Typ indikátora**	**Dátový set pre jeho monitorovanom**	**Vstupná hodnota**	**Cieľová hodnota**

Operácie/Projekty napĺňajúce opatrenia špecifického cieľa

Projekty mesto Prievidza

Názov projektu	**Popis projektu**	**Predpokladaná hodnota v € a zdroj financovania**

Vybudovanie priemyselného parku –Prievidza Západ II., Prievidza	Zámer rieši prípravu rozvojových plôch pre potenciálnych investorov v novom priemyselnom parku Prievidza – Západ II. Cieľom projektu je okrem vybudovania infraštruktúry vybudovať aj dopravné napojenie priemyselnej zóny na obchvat mesta.	8,350 mil. / JTF/EŠIF
Revitalizácia tržnice na Trhovej ulici	zatraktívnenie priestoru existujúcej tržnice – prekrytie trhoviska, vybudovanie pešej zóny, revitalizácia zelene	rozpočet mesta
Projekty mesto Nováky		
Názov projektu	**Popis projektu**	**Predpokladaná hodnota v € a zdroj financovania**
Projekty mesto Bojnice		
Názov projektu	**Popis projektu**	**Predpokladaná hodnota v € a zdroj financovania**
Revitalizácia Autokempingu Bojnice	Cieľom projektu je zatraktívnenie a sprevádzkovanie areálu autokempingu, okrem iného aj ako priestoru pre nové príležitosti rozvoja podnikania a služieb. V rámci areálu je potrebné vykonať množstvo udržiavacích a rekonštrukčných prác ako napríklad výmena prípojok inžinierskych sietí, obnova osvetlenia areálu, rekonštrukcia chatiek, ale taktiež je potrebné doplniť areál novými zariadeniami. Realizácia projektu bude mať pozitívny dopad na podporu cestovného ruchu v regióne, nachádza v blízkosti Národnej ZOO, zámku Bojnice, vyhliadkových veží, bojnickej kalvárie, Kúpeľov Bojnice a svojím umiestnením na lesnom pozemku predstavuje výnimočné ubytovanie priamo na lesnom pozemku.	1,100 mil. / JTF/EŠIF
Revitalizácia Plážového kúpaliska v Bojniciach	Cieľom projektu je zatraktívnenie a sprevádzkovanie areálu autokempingu, okrem iného aj ako priestoru pre nové príležitosti rozvoja podnikania a služieb.	1,200 mil. / JTF/EŠIF
Projekty Obec Koš		
Názov projektu	**Popis projektu**	**Predpokladaná hodnota v € a zdroj financovania**
Projekty iných partnerov		
Názov projektu	**Popis projektu**	**Predpokladaná hodnota v € a zdroj financovania**
Vybudovanie hnedého priemyselného parku v areáli Elektrárne Nováky (ENO) – súkromný sektor	Príprava rozvojových plôch pre potenciálnych investorov v areáli Elektrárne Nováky. Cieľom projektu je okrem vybudovania infraštruktúry vybudovať aj dopravné napojenie, vodozádržné prvky a zelené prvky rozširujúce biodiverzitu.	10 mil. / JTF/EŠIF
Vybudovanie výskumno-vývojového centra a zriadenie výroby zapaľovačov, zápalkových skrutiek a ostatných iniciátorov prevažne delostreleckej munície – súkromný sektor, Nováky		3,5 mil. / JTF/EŠIF

FINANČNÁ A IMPLEMENTAČNÁ ČASŤ SPOLOČNÉHO PROGRAMU HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA ÚZEMIA UDRŽATEĽNÉHO MESTSKÉHO ROZVOJA JADROVÝCH MIEST PRIEVIDZA, NOVÁKY A MESTA BOJNICE A OBCE KOŠ NA ROKY 2022 – 2030

A. Finančný plán

Pre finančné krytie implementácie PHRSR UMR Prievidza – Nováky do roku 2030 sa primárne identifikujú nasledujúce zdroje:

- Operačný program Slovensko (EŠIF)
- Fond spravodlivej transformácie (JTF)
- Rozpočet samospráv územia UMR.

Ako doplnkové zdroje sú identifikované:

- Plán obnovy a odolnosti SR
- Programy Interreg
- Zdroje neziskového sektora
- Inovatívne finančné nástroje: napr. Garantovaní energetická služby (GES) a pod.

Na základe stavu pripravenosti jednotlivých projektových zámerov/projektov je možné odhadnúť potrebné zdroje na krytie implementácie jednotlivých strategických cieľov následne:

Pozn: viacero zámerov vzhľadom na svoj integratívny obsah (možné komplementárne financovať z viacerých priorít) je zaradení do viacerých strategických cieľov a preto odhadovaná suma nákladov za môže opakovane objavovať vo viacerých cieľoch.

Tabuľka 59 Finančný plán PHRSR UMR Prievidza - Nováky

	Odhadovaná suma v €
Priorita 1 - Zdravé a smart komunity	
1.1. Podpora zdravého životného štýlu a rozvoj talentov lokálnych komunít	31 268 000,- €
1.2. Smart región	7 788 000,- €
1.3. Sociálna inklúzia	7 550 000,- €
Priorita 2 - Dostupné a moderné služby obyvateľom	
2.1. Dostupné sociálne služby	7 550 000,- €
2.2. Integrované zdravotné služby	6 190 000,- €
2.3. Dostupné vzdelávacie služby	2 205 000,- €
Priorita 3 - Udržateľná mestské/regionálna mobilita	
3.1. Nemotorová doprava	3 510 000,- €
Priorita 4 - Smart dopravná a technická infraštruktúra	
4.1. Ochrana vôd	9 900 000,- €
4.2. Bezpečná a dostupná dopravná infraštruktúra	41 817 000,- €
Priorita 5 - Ekosystémové služby a kvalita životného prostredia	

5.1. Environmentálne záťaže	46 888 000,- €
5.2. Adaptácia na zmenu klímy	7 778 000,- €
5.3. Ekosystémové služby	7 778 000,- €
Priorita 6 - Obehová ekonomika a ekologická regionálna energetika	
6.1. Efektívny manažment odpadov	16 888 000,- €
6.2. Ekologické a obnoviteľné zdroje energie	51 350 000,- €
6.3. Znižovanie energetickej náročnosti územia	35 750 000,- €
Priorita 7 - Inovatívna regionálna ekonomika	
7.1. **Plochy pre rozvoj regionálnej ekonomiky**	10 650 000,- €

Bližšia štrukturácia zámerov vrátane odhadu nákladov je súčasťou nasledujúcej časti – Akčného plánu.

B. Zabezpečenie realizácie a monitorovanie a hodnotenie

Územie UMR Prievidza – Nováky počas implementácie stanovenej stratégie v rámci tohto dokumentu rešpektuje nasledujúce základné princípy:

- **plánovanie a koordinácia** – spôsob plánovania jednotlivých aktivít smerom efektívnemu napĺňaniu stanovených cieľov
- **partnerstvo** – založené na spolupráci medzi jednotlivými kľúčovými aktérmi relevantnými pre tento dokument, ako aj širokou verejnosťou tak, aby sa zabezpečila koordinácia jednotlivých navrhovaných aktivít. Zabezpečovanie a podpora partnerstiev sú nevyhnutné nielen na úrovni UMR, ale i v kontexte širších súvislostí a vzťahov kraja a ostatných územných celkov v rámci širokého regiónu,
- **subsidiarita** – zabezpečenie realizácie navrhovaných aktivít na úrovni, na ktorej je to najefektívnejšie.

Kľúčovou podmienkou implementácie PHRSR UMR je jasné stanovenie inštitucionálneho a organizačného zabezpečenia. V tejto časti sú definované jednotlivé zodpovedné orgány ako aj činnosti, ktoré spadajú do ich kompetencie. Na realizácii sa podieľa riadiaci orgán, výkonný orgán, kontrolný orgán a finančný orgán, medzi ktorými dochádza ku koordinácii a výmene relevantných informácií.

Riadiacim orgánom zodpovedným za implementáciu PHRSR UMR Prievidza – Nováky sú zastupiteľstvá jednotlivých obcí tzn.: Mesto Prievidza, Mesto Nováky, Mesto Bojnice a Obec Koš. Vzhľadom na skutočnosť, že PHRSR UMR zároveň slúži ako Integrovaná územná stratégia územia UMR je nevyhnutné, v zmysle metodických materiálov zodpovedného ministerstva MIRRI, koordinovať implementáciu aj s Kooperačnou radou územia UMR Prievidza –Nováky, tak ako bola kreovaná v zmysle svojho Štatútu.

Koordinácia je nevyhnutná najmä v prípade nasledujúcich zámerov a projektov:

- **Projekty, ktoré sú financované z Operačného programu Slovensko a spadajú pod priority, kde Kooperačná rada územia UMR Prievidza – Nováky má kompetenčné právo rozhodovať o financovaní projektu** zo zdrojov územia UMR. V takomto prípade je schválenie Kooperačnou radou nevyhnutným krokom pri implementácií a financovaní projektu zo zdrojov (alokácie na IÚS UMR Prievidza – Nováky) EŠIF.
- **Projekty, ktoré sú financované z Operačného programu Slovensko** zo zdrojov alokovaných na implementáciu Integrovanej územnej stratégie Trenčianskeho samosprávneho kraja prostredníctvom tzv. Strategicko-plánovacích regiónov (SPR). V takomto prípade je vhodné, aby Kooperačná rada bola informovaná, za účelom koordinácie rozvojových aktivít a tiež z dôvodu zamedzenie duplicitného financovania z rovnakého zdroja (zdroje EŠIF).
- **Projekty, ktoré sú financované z Operačného programu Slovensko** prostredníctvom dopoytovo-orientovaných výziev vyhlasovaných jednotlivými relevantnými orgánmi. V takomto prípade je vhodné, aby Kooperačná rada bola informovaná, za účelom koordinácie rozvojových aktivít a tiež z dôvodu zamedzenie duplicitného financovania z rovnakého zdroja (zdroje EŠIF).

Riadiaci orgán je zodpovedný, okrem koordinácie implementácie jednotlivých aktivít, aj za schvaľovanie monitorovacích a hodnotiacich správ, ktoré na základe aktuálneho stavu naplnenia aktivít vypracuje výkonný orgán. Pri schvaľovaní monitorovacích a hodnotiacich správ berie riadiaci orgán do úvahy pripomienky predložené kontrolným orgánom.

Výkonný orgán, ktorým je pracovná skupina, dohliada nad realizáciou jednotlivých aktivít. Táto pracovná skupina je kreovaná jednotlivými samosprávami územia UMR a pracovná skupina môže byť súčasťou technickej podpory Kooperačnej rady UMR Prievidza – Nováky, čím sa podporí koordinácia aktivít v území. Pracovná skupina sa skladá zo zamestnancov mestských resp. obecných úradov, externých odborných pracovníkov a ďalších prizvaných expertov. Kompetencie výkonného orgánu tvorí okrem iného aj vypracovanie monitorovacích a hodnotiacich správ, ktoré odzrkadľujú stav realizácie stanovenej rozvojovej stratégie. Monitorovacie a hodnotiace správy spracovávané v pravidelných 6 mesačných intervaloch a prostredníctvom nich prebieha proces monitorovania a hodnotenia. Tieto vypracované monitorovacie a hodnotiace správy sú predložené na posúdenie a pripomienkovanie kontrolnému orgánu a následne sú uverejnené pre širokú verejnosť. Do kompetencie výkonného orgánu spadá i každoročná aktualizácia dokumentu a akčného plánu príslušného pre nasledujúci rok, ktoré následne schvaľuje riadiaci orgán.

Do pôsobnosti výkonného orgánu spadá aj finančný manažment implementácie PHRSR . Výkon finančného manažmentu je realizovaný primárne zamestnancami mestských resp. obecných úradov.

Pre širokú verejnosť je nutné zabezpečiť prístup k informáciám, a to pravidelným zverejňovaním monitorovacích a hodnotiacich správ na webovej stránke samosprávneho kraja vrátane stručného prehľadu znázorňujúceho postup a súčasný stav realizácie rozvojovej stratégie. Za prípravu tohto prehľadu a za zverejňovanie monitorovacích a hodnotiacich správ je zodpovedný výkonný orgán.

Proces monitorovania a hodnotenia zabezpečuje naplnenie definovanej vízie, špecifických cieľov až po konkrétne aktivity stanovenej rozvojovej stratégie. Tento proces spoluvytvára jasný kontrolný mechanizmus reprezentujúci spätnú väzbu znázorňujúcu priebeh implementácie, jej aktuálny stav a jeho porovnanie s plánovaným harmonogramom. Získané informácie umožňujú vykonanie intervencií vedúcich buď k zosúladeniu skutočných aktivít s plánom alebo k nevyhnutnej revízii dokumentu. Proces monitorovania a proces hodnotenia prebiehajú spravidla paralelne.

Proces monitorovania a proces hodnotenia podľa celkovej schémy inštitucionálneho a procesného zabezpečenia realizácie pozostáva z nasledujúcich krokov: vypracovávanie, posudzovanie, pripomienkovanie a schvaľovanie monitorovacích a hodnotiacich správ, pričom tieto činnosti prebiehajú v kompetencii jednotlivých orgánov a v spolupráci s verejnosťou. Počas procesu monitorovania a hodnotenia budú využívané interim, teda priebežné, monitorovacie a hodnotiace správy, spracované počas realizácie aktivít, a ex post, správy následné, spracované po realizácií aktivít. Monitorovacie a hodnotiace správy pre aktivity financované zo zdrojov samosprávneho kraja sú spracovávané pravidelne v intervale každých 6 mesiacov. Monitorovacie a hodnotiace správy aktivít financovaných z externých zdrojov (primárne operačné programy, medzinárodné programy) budú vypracovávané v časových intervaloch stanovených v jednotlivých výzvach príslušných ku konkrétnych aktivitám.

Prílohy PHRSR UMR Prievidza – Nováky

Príloha A - Akčný plán implementácie PHRSR podľa jednotlivých území UMR Prievidza - Nováky

Mesto Prievidza

Priorita A – Zdravé a smart komunity

STRATEGICKÝ CIEĽ	**1.1. Podpora zdravého životného štýlu a rozvoj talentov lokálnych komunít**
ŠPECIFICKÝ CIEĽ	**1.1.1. Budovanie, obnova a modernizácia športovej a voľnočasovej infraštruktúry**

Predpokladaná doba realizácie: 2022 - 2030

Projekty mesto Prievidza

Názov projektu	**Popis projektu**	**Predpokladaná hodnota v € a zdroj financovania**
Rekonštrukcia atletického štadiónu ZŠ Sama Chalupku, Prievidza	Rekonštrukcia a modernizácia atletického štadióna do takej miery, aby spĺňal technické požiadavky Medzinárodnej asociácie atletických federácií IAAF. Rekonštrukciou vznikne atletický štadión vhodný na prípravu reprezentantov atletických disciplín, tréningy atlétov, atletické preteky ako pre využitie širokou verejnosťou.	1 mil. /JTF/EŠIF/rozpočet mesta
Výstavba novej mestskej plavárne, Prievidza	Rekonštrukcia a rozšírenie mestskej plavárne v Prievidzi - prestavba existujúceho pavilónu, spočívajúca v rozšírení kapacity šatní a hygienického zázemia na obidve podlažia; -prestavba existujúcej technológie spočívajúca vo vstavbe schodiska, wellness, umiestnenie novej technológie (výmenníková stanica, vzduchotechnika, bazénová technológia...); - prestavba existujúcej bazénovej haly, spočívajúca v odstránení strešnej konštrukcie, v rekonštrukcii bazénovej vane, podláh vrátane bazénových inštalácií a podlahového kúrenia, dostavbe detského bazéna a tribúny pre divákov na 2.podlaží, realizácia vzduchtechnických rozvodov a novej strešnej konštrukcie s vegetačnou zeleňou, na ktorej budú umiestnené doplnkové zdroje vykurovania bazénov - solárne panely.	4,4 mil. / JTF/EŠIF
Rekonštrukcia športového areálu CVČ	Predmetom projektu bude rekonštrukcia a modernizácia vonkajšieho ihriska vrátane nového inline korčuliarskeho oválu s umelým povrchom, vybudovanie skate parku, workoutového ihriska, ihriska s fitnes strojmi pre seniorov a rekonštrukcia telocviční v priestoroch CVČ. Rekonštrukciou vznikne areál s možnosťou využitia pre športové kluby s dôrazom na deti a mládež, voľnočasové aktivity pre deti, mládež, seniorov a širokú športovú verejnosť	0,9 mil. / JTF/EŠIF
Modernizácia objektov športovej infraštruktúry Športová hala	Modernizácia objektov športovej infraštruktúry zameraná na zvýšenie kvality poskytovaných služieb a zlepšenie podmienok pre športovanie	1 mil. / JTF/EŠIF/rozpočet mesta
Modernizácia objektov športovej infraštruktúry Zimný štadión	Modernizácia objektov športovej infraštruktúry zameraná na zvýšenie kvality poskytovaných služieb a	0,2 mil. / JTF/EŠIF/rozpočet

	zlepšenie podmienok pre športovanie	mesta
Modernizácia objektov športovej infraštruktúry Futbalový štadión	Modernizácia objektov športovej infraštruktúry zameraná na zvýšenie kvality poskytovaných služieb a zlepšenie podmienok pre športovanie	0,5 mil. / JTF/EŠIF/rozpočet mesta
Tanečná sála KaSS - výstavba	Výstavba Kultúrneho domu v Prievidzi – nová tanečná sála, javisko, šatne, kancelárie správy budovy a administratívy, podzemné parkovanie, revitalizácia zelených plôch, výsadba nových stromov okolí budovy. Sála bude veľkokapacitne aj akusticky vyhovovať a slúžiť na mestské, občianske, spoločenské aj reprezentačné stretnutia, konferencie, kongresy, snemy, kultúrne akcie, vystúpenia, populárne koncerty, plesy, folklórne vystúpenia, detské predstavenia, výchovné koncerty, divadlo, kino, občasná galéria a výstavné plochy. Vybudovanie kateringového zázemia a príslušenstva na ktoré samotný kultúrny dom kapacitne ani funkčne nestačí a nevyhovuje. Navrhovaná budova pojme v sále viac ako 450 ľudí na sedenie.	6 mil. / JTF/EŠIF/rozpočet mesta
Kultúrny dom Baník	Rekonštrukcia a modernizácia priestorov kultúrneho domu Baník v Prievidzi vrátane zníženia jeho energetickej náročnosti, čím sa dosiahne zvýšenie kvalitatívnej úrovne priestorov kultúrnej inštitúcie.	1,580 mil. / JTF/EŠIF/rozpočet mesta
Revitalizácia vnútroblokov ul. Baníkov, ul. Mišíka a ul.Gorkého.	Cieľom projektového zámeru je vytvorenie voľne prístupného verejného priestranstva v zastavanom území za účelom poskytnutia možností aktívneho trávenia voľného času všetkým vekovým kategóriám s dôrazom na environmentálne riešenie situácie a zlepšenie životného prostredia v meste Prievidza.	2,118 mil. / JTF/EŠIF/rozpočet mesta
Revitalizácia Čerešňového sadu v Prievidzi	Revitalizácia verejného priestoru – Čerešňový sad na sídlisku kopanice. Predmetom projektu bude dendrologický prieskum, nové sadové úpravy, vybudovanie oddychovej zóny so zachovaním prírodného charakteru územia, vybudovanie dažďovej záhrady, vybudovanie chodníkov s mlátovým povrchom, edukatívne prvky, mobiliár – lavičky, odpadkové koše.	0,300 mil. / JTF/EŠIF/rozpočet mesta
Rozšírenie zelených plôch na Námestí slobody a širšom centre v meste Prievidza	Predmetom je odvedenie dažďovej vody z nepriepustných povrchov, využitie zeleného potenciálu na zabránenie prehrievania urbanizovaných lokalít a vytvorenie nových plôch zelene. Využitie nových prírodných prvkov z dôvodu eliminácie negatívnych vplyvov klimatických zmien a vznik nových, bezpečných a zdraviu prospešných voľnočasových plôch.	0,400 mil. / JTF/EŠIF
Vybudovanie amfiteátra v mestskom parku	amfiteáter na kultúrnospoločenské podujatia	rozpočet mesta
Vybudovanie trvalého pódia na Námestí slobody	vybudovanie nového pódia na kultúrnospoločenské podujatia	rozpočet mesta
Skate park/ bike park	realizácia nového skate parku resp. bike parku v areály CVČ na Ul. K. Novackého pre voľnočasové aktivity mládeže	rozpočet mesta
Parkourové ihrisko	Vybudovanie nového parkourového ihriska na území mesta	rozpočet mesta
Dráha pre in-line korčuľovanie v areáli CVČ Spektrum (Ul. K. Novackého)	dráha pre kolieskové korčule vytvorená z existujúceho bežeckého oválu	rozpočet mesta
Centrálne detské ihrisko – lokalita Prednádražie	realizácia nového ihriska pre voľnočasové aktivity detí vo veku 3-12 rokov	rozpočet mesta
Rekonštrukcia športových ihrísk v mestských častiach Veľká Lehôtka, Malá Lehôtka, Hradec	rekonštrukcia existujúcich športových ihrísk	rozpočet mesta
Lanový park	vytvorenie nového lanového parku na okraji mestského parku za účelom rozšírenia relaxačno oddychovej a športovej zóny	rozpočet mesta
Rozšírenie mestského cintorína a ďalších pohrebísk v meste	nové hrobové a urnové miesta na pohrebiskách	rozpočet mesta

STRATEGICKÝ CIEĽ	1.2. Smart región
ŠPECIFICKÝ CIEĽ	1.2.1. Smart urbánna bezpečnosť

Predpokladaná doba realizácie: 2022 - 2030

Projekty mesto Prievidza

Názov projektu	Popis projektu	Predpokladaná hodnota v € a zdroj financovania
Budovanie smart kamerového systému, Prievidza	Dobudovanie infraštruktúry kamerového systému – ihriská, športoviská, cintoríny, verejné priestranstvá	0,500 mil. / JTF/EŠIF
Svetelne riadená križovatka na Ul. B. Bjornsona a Ul. M. R. Štefánika	Doplnenie súčasnej križovatky o cestnú svetelnú signalizáciu s dynamickým systémom riadenia, ľavostranné odbočovacie pruhy na úkor stredových zelených pásov, úprava priechodov pre chodcov, preloženie autobusových zastávok, doplnenie cyklistických pruhov a pod. Charakter a smerovanie dopravy v križovatke zostane nezmenený. Výhody riešenia: dynamické riadenie dopravných prúdov, schopnosť regulovania signálnych plánov podľa aktuálneho stavu dopravy, bezpečnosť križovania chodcov, menší plošný záber križovatky, možnosť doplnenia jazdných pruhov po prípadnom vyčerpaní kapacity.	0,265 mil. / JTF/EŠIF
Modernizácia verejného osvetlenia v meste	modernizácia existujúceho verejného osvetlenia v meste Prievidza za účelom zníženia prevádzkových nákladov	rozpočet mesta
Realizácia verejného osvetlenia v jednotlivých častiach mesta	vybudovanie nového verejného osvetlenia	rozpočet mesta

STRATEGICKÝ CIEĽ	1.2. Smart región
ŠPECIFICKÝ CIEĽ	1.2.2. Podpora smart komunikácie, kapacít plánovania a manažmentu územia

Predpokladaná doba realizácie: 2022 - 2030

Projekty mesto Prievidza

Názov projektu	Popis projektu	Predpokladaná hodnota v € a zdroj financovania
Sanácia a následný monitoring skládky Ploštiny, Prievidza	Monitoring zrekultivovanej skládky a smart systém vyhodnocovania dát.	1 mil. / JTF/EŠIF

Sanácia a následný monitoring skládky Pod Banskou, Prievidza	Monitoring zrekultivovanej skládky, smart systém vyhodnocovania dát.	1 mil. / JTF/EŠIF
Budovanie administratívnych a analyticko-strategických kapacít v Meste Prievidza	Cieľom projektového zámeru je posilniť koordinačné a implementačné kapacity miestnej samosprávy za účelom zefektívnenia ich činností pri výkone originálnych a prenesených kompetencií, s použitím smart prvkov komunikácie, manažmentu a riadenia.	0,570 mil. / EŠIF
Budovanie administratívnych a analyticko-strategických kapacít - pokračovanie projektu Podpora zamestnateľnosti "baníci" v Meste Prievidza	Cieľom projektového zámeru je zmierniť dopady ukončenia banskej činnosti na zamestnancov Hornonitrianskych baní Prievidza, a.s. po roku 2023 a aj s použitím smart prvkov komunikácie, manažmentu a riadenia vytvoriť podmienky pre ich plynulý prechod z utlmovaného odvetvia ťažby hnedého uhlia do nového zamestnania v iných odvetviach hospodárskej činnosti v regióne – kontinuálne pokračovanie projektu Podpora zamestnateľnosti v regióne horná Nitra.	0,500 mil. / EŠIF
Modernizácia rozhlasu v meste Prievidza	Modernizácia existujúcej technológie mestského rozhlasu s použitím smart technológií (wireless,..)	0,200 mil. / JTF/EŠIF

STRATEGICKÝ CIEĽ	**1.3. Sociálna inklúzia**	
ŠPECIFICKÝ CIEĽ	**1.3.1. Dostupné sociálne služby a bývanie**	
Predpokladaná doba realizácie: 2022 - 2030		
Projekty mesto Prievidza		
Názov projektu	**Popis projektu**	**Predpokladaná hodnota v € a zdroj financovania**
Rozvoj sociálnych služieb v regióne v rámci rozšírených služieb CIZS Prievidza	Cieľom projektu je využitie areálu bývalej materskej školy na Ul. Š. Závodníka na rozvoj sociálnych služieb v regióne. Poskytovanie sociálnej služby je zamerané na riešenie nepriaznivej sociálnej situácie z dôvodu ťažkého zdravotného postihnutia, nepriaznivého zdravotného stavu alebo z dôvodu dovŕšenia dôchodkového veku. Vzhľadom na stav budov sa uvažuje o asanácii súčasných objektov a vybudovaní štyroch nových pavilónov pre klientov. Súčasťou komplexu bude aj hospodársky pavilón a riešenie parkovacích, odstavných a spevnených plôch, obslužných komunikácií a chodníkov. Priľahlú časť zariadenia bude tvoriť odpočinková zóna – park, ktorú budú klienti využívať na odpočinok, ako aj na pracovnú terapiu. Objekty budú navrhnuté v pasívnom štandarde, doplnené o prvky zariadení využívajúcich obnoviteľné zdroje energie, systém zelených striech, resp. čiastočných zelených fasád vrátane návrhu zachytávania dažďovej vody.	1,750 mil. / JTF/EŠIF

Priorita B – Dostupné a moderné služby obyvateľom

STRATEGICKÝ CIEĽ	2.1. Dostupné sociálne služby
ŠPECIFICKÝ CIEĽ	2.1.1. Budovanie a modernizácia zariadení sociálnych služieb

Predpokladaná doba realizácie: 2022 - 2030

Projekty mesto Prievidza

Názov projektu	Popis projektu	Predpokladaná hodnota v € a zdroj financovania
Zariadenie sociálnych služieb v regióne v rámci rozšírených služieb CIZS, Prievidza	Cieľom projektu je využitie areálu bývalej materskej školy na Ul. Š. Závodníka na rozvoj sociálnych služieb v regióne. Poskytovanie sociálnej služby je zamerané na riešenie nepriaznivej sociálnej situácie z dôvodu ťažkého zdravotného postihnutia, nepriaznivého zdravotného stavu alebo z dôvodu dovŕšenia dôchodkového veku. Vzhľadom na stav budov sa uvažuje o asanácii súčasných objektov a vybudovaní štyroch nových pavilónov pre klientov. Súčasťou komplexu bude aj hospodársky pavilón a riešenie parkovacích, odstavných a spevnených plôch, obslužných komunikácií a chodníkov. Priľahlú časť zariadenia bude tvoriť odpočinková zóna – park, ktorú budú klienti využívať na odpočinok, ako aj na pracovnú terapiu. Objekty budú navrhnuté v pasívnom štandarde, doplnené o prvky zariadení využívajúcich obnoviteľné zdroje energie, systém zelených striech, resp. čiastočných zelených fasád vrátane návrhu zachytávania dažďovej vody.	1,750 mil. / JTF/EŠIF
Rekonštrukcia útulku na Košovskej ceste (dom č.15 a dom č.17)	rekonštrukcia a debarierizácia objektu	rozpočet mesta
Vybudovanie nového zariadenia sociálnych služieb	vytvorenie nového zariadenia sociálnych služieb ako napr: denný stacionár, zariadenie opatrovateľskej služby, zariadenie podporovaného bývania	rozpočet mesta

STRATEGICKÝ CIEĽ	2.2. Integrované zdravotné služby
ŠPECIFICKÝ CIEĽ	2.2.1. Centrá integrovanej zdravotnej starostlivosti

Predpokladaná doba realizácie: 2022 - 2030

Projekty mesto Prievidza

Názov projektu	Popis projektu	Predpokladaná hodnota v € a zdroj financovania
Vybudovanie Centra integrovanej zdravotnej starostlivosti, Prievidza	Komplexná rekonštrukcia a modernizácia existujúceho objektu. Centrum bude na jednom mieste združovať všeobecných lekárov, pediatrov a špecialistov, čím sa vytvoria podmienky pre poskytovanie všeobecnej a špecializovanej ambulantnej zdravotnej starostlivosti na kvalitatívne vyššej úrovni za účelom zlepšenia dostupnosti, efektivity a kvality zdravotnej starostlivosti v spádovej oblasti.	1,750 mil. / JTF/EŠIF

STRATEGICKÝ CIEĽ	2.3. Dostupné a moderné vzdelávacie služby
ŠPECIFICKÝ CIEĽ	2.3.1. Rozširovanie kapacít vzdelávacích služieb

Predpokladaná doba realizácie: 2022 - 2030

Projekty mesto Prievidza

Názov projektu	Popis projektu	Predpokladaná hodnota v € a zdroj financovania
Modernizácia vnútorných priestorov a vybavenia základných škôl, MŠ, ZUŠ a CVČ : ZŠ Rastislavova (230 tis.), ZŠ Sama Chalupku (235 tis.), ZŠ s MŠ Malonecpalská (225 tis.), ZŠ Mariánska (155 tis.), ZŠ Energetikov (230 tis.), CVČ Nováckeho (185 tis.), ZUŠ Prievidza (45 tis.), MŠ Mišúta (75 tis.)	Modernizácia ZŠ, MŠ, ZUŠ a CVČ výmena a rekonštrukcia technických a technologických rozvodov. Rekonštrukcia sociálnych zariadení, omietok, malieb a nášľapných vrstiev podláh. Úprava doplnkových konštrukcií (zábradlie, kryty na radiátory) vybavenie a zariadenie.	1,380 mil. / JTF/EŠIF/rozpočet mesta
Zlepšenie materiálno technického vybavenia ZŠ s MŠ Dobšinského	Zlepšenie materiálno technického vybavenia základnej školy a jej zariadenia.	0,050 mil. / JTF/EŠIF
Rekonštrukcia a modernizácia MŠ Športová ulica	zateplenie obvodového plášťa, strešného plášťa, výmena okenných a dverných výplní otvorov, rekonštrukcia technických a technologických rozvodov, sociálnych zariadení, kuchyne, skladových priestorov, vonkajších vstupov modernizácia učební,	rozpočet mesta

Priorita C – Udržateľná mestská/regionálna mobilita

STRATEGICKÝ CIEĽ	3.1. Nemotorová doprava
ŠPECIFICKÝ CIEĽ	3.1.1. Vnútrosídelná cyklodoprava

Predpokladaná doba realizácie: 2022 - 2030

Projekty mesto Prievidza

Názov projektu	Popis projektu	Predpokladaná hodnota v € a zdroj financovania
Vybudovanie ďalšej etapy cyklotrasy, Prievidza	Pokračovanie rozvoja cyklistických trás na území mesta za účelom rozvoja mestskej mobility v rozsahu podpory rozvoja cyklistickej dopravy pri súčasnej podpore verejnej osobnej dopravy. Našou snahou je vytvoriť také podmienky, aby bol bicykel použiteľný bez obmedzení ako plnohodnotný dopravný prostriedok pri ceste do zamestnania a škôl, za nákupmi, službami či voľnočasovými aktivitami. Zároveň dosiahneme redukciu negatívnych dôsledkov automobilovej dopravy a celkové zlepšenie životného prostredia.	1 mil. / JTF/EŠIF

Cyklochodníky v meste Prievidza	vybudovanie nových a rekonštrukcia existujúcich cyklochodníkov v meste Prievidza	rozpočet mesta

STRATEGICKÝ CIEĽ	**3.1. Nemotorová doprava**
ŠPECIFICKÝ CIEĽ	**3.1.2. Vnútrosídelná pešia doprava**
Predpokladaná doba realizácie: 2022 - 2030	
Projekty mesto Prievidza	

Názov projektu	**Popis projektu**	**Predpokladaná hodnota v € a zdroj financovania**
Zvýšene bezpečnosti chodcov na území mesta	zvýšenie bezpečnosti chodcov budovaním stredových ostrovčekov, prvkov upokojenia dopravy a pod.	rozpočet mesta
Chodník Nedožerská cesta	realizácia nového chodníka s prepojením na existujúci podchod, vrátane riešenia odvodnenia a preložky NN, preložky plynu, novej kanalizačnej prípojky	rozpočet mesta
Rekonštrukcia pešej zóny na Ul. K. Novackého	rekonštrukcia pešej zóny, verejného osvetlenia, revitalizácia zelene, zachytávanie dažďovej vody	rozpočet mesta
Oprava chodníkov v jednotlivých Výboroch volebných obvodov	oprava chodníkov položením nových asfaltových alebo betónových vrstiev	rozpočet mesta
Rekonštrukcia chodníkov a miestnych komunikácií v jednotlivých Výboroch volebných obvodov	rekonštrukcia chodníkov ~~z~~ v rozsahu úpravy podkladných a nášľapných vrstiev	rozpočet mesta

Priorita D – Smart dopravná a technická infraštruktúra

STRATEGICKÝ CIEĽ	**4.1. Ochrana vôd**
ŠPECIFICKÝ CIEĽ	**4.1.1. Budovanie verejnej kanalizácie**
Predpokladaná doba realizácie: 2022 - 2030	
Projekty mesto Prievidza	

Názov projektu	**Popis projektu**	**Predpokladaná hodnota v € a zdroj financovania**

Vybudovanie splaškovej kanalizácie v MČ Hradec, Malá a Veľká Lehôtka, Prievidza	Vybudovanie novej verejnej kanalizácie v mestských častiach za účelom zníženia záťaže životného prostredia a zvýšenia kvality života obyvateľov. Odkanalizovaním územia sa zamedzí nekontrolovanému vypúšťaniu splaškových vôd a eliminuje riziko kontaminácie podzemných a povrchových vôd.	8 mil. / JTF/EŠIF/rozpočet mesta
Vybudovanie kanalizácie na zadržiavanie dažďovej vody, vsakovacie zariadenia a vodozádržné opatrenia, Prievidza	V rámci mesta sú úseky, kde nie je dobudovaná kanalizačná sieť (napr. ulica Šimonovská, Lehotská, J. C. Hronského, Jesenského, Duklianska, Nábrežná a pod., niekde sú gravitačné problémy) a úseky potrebné na prepojenie do siete ústiacej do čističky odpadných vôd.	1,200 mil. / JTF/EŠIF

STRATEGICKÝ CIEĽ	**4.2. Bezpečná a dostupná dopravná infraštruktúra**	
ŠPECIFICKÝ CIEĽ	**4.2.1. Kompletizácia a modernizácia dopravnej infraštruktúry**	
Predpokladaná doba realizácie: 2022 - 2030		
Projekty mesto Prievidza		
Názov projektu	**Popis projektu**	**Predpokladaná hodnota v € a zdroj financovania**
Vybudovanie parkoviska Hviezdoslavova ulica Prievidza	Cieľom projektového zámeru je vybudovanie samostatného parkoviska v centre mesta. Je potrebné zrealizovať samotné spevnené plochy, prístupovú komunikáciu, odvodnenie komunikácie dažďovou kanalizáciou, odlučovač ropných látok, verejné osvetlenie. predpokladaný počet parkovacích miest bude 80 a prístup na parkovisko z Hviezdoslavovej ulice.	0,250 mil. / JTF/EŠIF
Inteligentná a udržateľná mobilita v Meste Prievidza	Zelenšie verejné služby (TSM PD s.r.o.): opatrenia, ktorých cieľom je prostredníctvom optimalizácie realizácie verejných služieb prispieť k dekarbonizácii miestneho dopravného sektoru a jeho infraštruktúry, nákup vozového parku s elektrickým pohonom pre ich nasadenie pri zabezpečovaní verejných služieb. Zelenšia mestská mobilita (TSM PD s.r.o.):opatrenia, ktoré podporia doterajšie úsilie samosprávy v oblasti regulácie statickej dopravy zefektívnením kontroly, a zavádzaním digitalizácie pri správe riešení. Regulácia statickej dopravy okrem iného podporuje využívanie verejnej hromadnej dopravy, čo by rozvojom kontrolných možností opäť bolo podporené, nákup kontrolného elektromobilu s kamerami, ktoré bude nasadené v CMPZ, prípadne v ďalších regulovaných zónach. Zelenšia mestská polícia (MSP): opatrenia, ktorých cieľom je prostredníctvom optimalizácie zabezpečovania výkonu hliadkovej činnosti mestskej polície prispieť k dekarbonizácii miestneho dopravného sektoru a jeho infraštruktúry, nákup vozového parku s elektrickým pohonom pre nasadenie pri zabezpečovaní výkonu hliadkovej činnosti mestskej polície.	1,360 mil. / JTF/EŠIF
Priemyselný park Prievidza Západ II. a jeho dopravné napojenie, Prievidza	Zámer rieši prípravu rozvojových plôch pre potenciálnych investorov v novom priemyselnom parku Prievidza – Západ II. Cieľom projektu je okrem vybudovania infraštruktúry vybudovať aj dopravné napojenie priemyselnej zóny na obchvat mesta.	8,350 mil. / JTF/EŠIF
Oprava mostných objektov na rieke Handlovka, Prievidza	Vzhľadom na svoj strategický význam sú mostné objekty jedným z rozhodujúcich parametrov prevádzkyschopnosti cestnej siete v meste. Opravou sa zabezpečuje prevádzkyschopnosť mostného objektu na úrovni pôvodne navrhovaných parametrov s použitím certifikovaných materiálov a schválených technologických postupov.	0,750 mil. / JTF/EŠIF

Rekonštrukcie miestnych komunikácií v meste Prievidza	Rekonštrukcia miestnych komunikácií vybúraním pôvodných konštrukčných vrstiev a realizácia nových podkladných vrstiev vozovky, realizácia nových asfaltobetónov AC.	1,431 mil. / JTF/EŠIF
Opravy miestnych komunikácií v meste Prievidza	Opravy miestnych komunikácií: frézovanie 90 mm oprava obrubníkov, vyspravenie podložia po IS, doplnenie uličných vpustí, 2x postrek s asfaltovou emulziou, pokládka z asfaltobetónov 90 mm.	1,701 mil. / JTF/EŠIF
Generel dopravy	spracovanie komplexného generelu, ktorý zohľadní všetky zložky statickej dopravy, cyklotrasy, chodcov, trasy MHD	rozpočet mesta
Zástavky MHD	rekonštrukcia existujúcich zastávkových pruhov na frekventovaných komunikáciách	rozpočet mesta
Rekonštrukcia mostných objektov na území mesta Prievidza	rekonštrukcia mostných objektov	rozpočet mesta
Parkovacie plochy pri Mestskom cintoríne	Nové parkovacie miesta	rozpočet mesta
Riešenie dopravnej situácie na križovatke Bojnickej cesty a Ulice Za depom pri železničnom depe	zvýšenie priepustnosti cestnej križovatky	rozpočet mesta
Riešenie dopravnej situácie na križovatke Ul. M. R. Štefánika a Ul. B. Bjornsona	zvýšenie priepustnosti a bezpečnosti cestnej križovatky a zvýšenie bezpečnosti chodcov	rozpočet mesta
Spevnené plochy v jednotlivých volebných obvodov	realizácia nových spevnených plôch pri bytových domoch pre obyvateľov	rozpočet mesta
Spevnené plochy na Ul. M. Rázusa	realizácia nových spevnených plôch na Ul. M. Rázusa	rozpočet mesta
Ulica olympionikov	Rekonštrukcia miestnej cesty vrátane vybudovania nových parkovacích plôch, chodníka a verejného osvetlenia	rozpočet mesta
Hornonitrianska cesta	Rekonštrukcia miestnej cesty vrátane vybudovania nových parkovacích plôch, chodníka a verejného osvetlenia	rozpočet mesta
Sládkovičova ulica	Rekonštrukcia miestnej cesty vrátane chodníka	rozpočet mesta
Oprava miestnych komunikácií v jednotlivých volebných obvodov	oprava komunikácií položením nových asfaltových vrstiev	rozpočet mesta

Priorita E – Ekosystémové služby a kvalita životného prostredia

STRATEGICKÝ CIEĽ	**5.1. Environmentálne záťaže**
ŠPECIFICKÝ CIEĽ	**5.1.1. Sanácia a rekultivácia skládok odpadu a prevencia vzniku nových záťaží**

Predpokladaná doba realizácie: 2022 - 2030

Projekty mesto Prievidza

Názov projektu	**Popis projektu**	**Predpokladaná hodnota v € a zdroj financovania**
Sanácia skládky Ploštiny, Prievidza	Rekultivácia skládky v Prievidzi a jej následný monitoring.	1 mil. / JTF/EŠIF
Sanácia skládky Pod Banskou, Prievidza	Rekultivácia skládky v Prievidzi a jej následný monitoring.	1 mil. / JTF/EŠIF
I.-IV.etapa zefektívnenia zberu odpadu/polozapustené kontajnery, Prievidza	Nárast produkcie odpadu za uplynulé roky, spolu s nárokmi na triedenie odpadov za účelom jeho ďalšieho zhodnotenia vyplývajúcimi aj z nového zákona o odpadoch, si vo všeobecnosti vyžaduje uvažovať o zmene systému v odpadovom hospodárstve. Optimálnym	6,888 mil. / JTF/EŠIF

	riešením sa celosvetovo ukazuje využitie polopodzemných kontajnerov ako náhrada alebo doplnenie konvenčných riešení štandardnými nadzemnými nádobami a kontajnermi. Veľkokapacitné kontajnery pod úrovňou zeme umožňujú znížiť zaťaženie verejného priestoru neestetickými a často nehygienickými konvenčnými nádobami na odpad. Obsah kontajnerov nie je možné opätovne vyberať, vďaka čomu zostáva okolitý priestor čistý a cenné druhotné suroviny na svojom mieste. Pevné zabudovanie kontajnerov znemožňuje nepovolaným osobám manipuláciu a obmedzuje riziko vandalizmu.	
Mechanicko-biologická úprava odpadov, Prievidza	Mechanicko-biologickú úpravu zmesových komunálnych odpadov. Mechanicko-biologická úprava (MBÚ) predstavuje technológiu na spracovávanie zvyškových komunálnych odpadov - roztriedenie na využiteľné (materiálovo alebo energeticky) a nevyužiteľné odpady, a ďalej biologickej úpravy vytriedených biologických zložiek zvyškového odpadu.	4,500 mil. / JTF/EŠIF

STRATEGICKÝ CIEĽ	**5.2. Adaptácia na zmenu klímy**
ŠPECIFICKÝ CIEĽ	**5.2.1. Zadržiavanie vody v krajine**

Predpokladaná doba realizácie: 2022 - 2030

Projekty mesto Prievidza

Názov projektu	**Popis projektu**	**Predpokladaná hodnota v € a zdroj financovania**
Revitalizácia vnútroblokov ul. Baníkov, ul. Mišíka a ul.Gorkého.	Cieľom projektového zámeru je vytvorenie voľne prístupného verejného priestranstva v zastavanom území za účelom poskytnutia možností aktívneho trávenia voľného času všetkým vekovým kategóriám s dôrazom na environmentálne riešenie situácie a zlepšenie životného prostredia v meste Prievidza.	2,118 mil. / JTF/EŠIF
Revitalizácia Čerešňového sadu v Prievidzi	Revitalizácia verejného priestoru – Čerešňový sad na sídlisku kopanice. Predmetom projektu bude dendrologický prieskum, nové sadové úpravy, vybudovanie oddychovej zóny so zachovaním prírodného charakteru územia, vybudovanie dažďovej záhrady, vybudovanie chodníkov s mlátovým povrchom, edukatívne prvky, mobiliár – lavičky, odpadkové koše.	0,300 mil. / JTF/EŠIF
Rozšírenie zelených plôch na Námestí slobody a širšom centre v meste Prievidza	Predmetom je odvedenie dažďovej vody z nepriepustných povrchov, využitie zeleného potenciálu na zabránenie prehrievania urbanizovaných lokalít a vytvorenie nových plôch zelene. Využitie nových prírodných prvkov z dôvodu eliminácie negatívnych vplyvov klimatických zmien a vznik nových, bezpečných a zdraviu prospešných voľnočasových plôch.	0,400 mil. / JTF/EŠIF

STRATEGICKÝ CIEĽ	**5.3. Ekosystémové služby**
ŠPECIFICKÝ CIEĽ	**5.3.1. Kvalitné a zelené verejné priestory**

Predpokladaná doba realizácie: 2022 - 2030

Projekty mesto Prievidza

Názov projektu	**Popis projektu**	**Predpokladaná hodnota v € a zdroj financovania**

Revitalizácia vnútroblokov ul. Baníkov, ul. Mišíka a ul.Gorkého.	Cieľom projektového zámeru je vytvorenie voľne prístupného verejného priestranstva v zastavanom území za účelom poskytnutia možností aktívneho trávenia voľného času všetkým vekovým kategóriám s dôrazom na environmentálne riešenie situácie a zlepšenie životného prostredia v meste Prievidza.	2,118 mil. / JTF/EŠIF
Revitalizácia Čerešňového sadu v Prievidzi	Revitalizácia verejného priestoru – Čerešňový sad na sídlisku kopanice. Predmetom projektu bude dendrologický prieskum, nové sadové úpravy, vybudovanie oddychovej zóny so zachovaním prírodného charakteru územia, vybudovanie dažďovej záhrady, vybudovanie chodníkov s mlátovým povrchom, edukatívne prvky, mobiliár – lavičky, odpadkové koše.	0,300 mil. / JTF/EŠIF/rozpočet mesta
Rozšírenie zelených plôch na Námestí slobody a širšom centre v meste Prievidza	Predmetom je odvedenie dažďovej vody z nepriepustných povrchov, využitie zeleného potenciálu na zabránenie prehrievania urbanizovaných lokalít a vytvorenie nových plôch zelene. Využitie nových prírodných prvkov z dôvodu eliminácie negatívnych vplyvov klimatických zmien a vznik nových, bezpečných a zdraviu prospešných voľnočasových plôch.	0,400 mil. / JTF/EŠIF
Revitalizácia mestského parku	výsadba novej parkovej zelene, kvetinových záhonov a osadenie parkového mobiliáru	rozpočet mesta
Revitalizácia verejných priestranstiev a vnútroblokov na území mesta	revitalizácia existujúcej zelene, chodníkov, mobiliáru, výsadba novej zelene, návrh nových prvkov drobnej architektúry, realizácia opatrení zameraných na zmiernenie negatívnych dopadov zmeny klímy	rozpočet mesta

Priorita F – Obehová ekonomika a ekonomická regionálna ekonomika

STRATEGICKÝ CIEĽ	**6.1. Efektívny manažment odpadov**	
ŠPECIFICKÝ CIEĽ	**6.1.1. Zvyšovanie efektivity nakladania s odpadmi (zber, manažment, spracovanie, zhodnocovanie)**	
Predpokladaná doba realizácie: 2022 - 2030		
Projekty mesto Prievidza		
Názov projektu	**Popis projektu**	**Predpokladaná hodnota v € a zdroj financovania**
Sanácia skládky Ploštiny, Prievidza	Rekultivácia skládky v Prievidzi a jej následný monitoring.	1 mil. / JTF/EŠIF
Sanácia skládky Pod Banskou, Prievidza	Rekultivácia skládky v Prievidzi a jej následný monitoring.	1 mil. / JTF/EŠIF
I.-IV.etapa zefektívnenia zberu odpadu/polozapustené kontajnery, Prievidza	Nárast produkcie odpadu za uplynulé roky, spolu s nárokmi na triedenie odpadov za účelom jeho ďalšieho zhodnotenia vyplývajúcimi aj z nového zákona o odpadoch, si vo všeobecnosti vyžaduje uvažovať o zmene systému v odpadovom hospodárstve. Optimálnym riešením sa celosvetovo ukazuje využitie polopodzemných kontajnerov ako náhrada alebo doplnenie konvenčných riešení štandardnými nadzemnými nádobami a kontajnermi. Veľkokapacitné kontajnery pod úrovňou zeme umožňujú znížiť zaťaženie verejného priestoru neestetickými a často nehygienickými konvenčnými nádobami na odpad. Obsah kontajnerov nie je možné opätovne vyberať, vďaka čomu zostáva okolitý priestor čistý a cenné druhotné suroviny na svojom mieste. Pevné zabudovanie kontajnerov znemožňuje nepovolaným osobám manipuláciu a obmedzuje riziko vandalizmu.	6,888 mil. / JTF/EŠIF
Mechanicko-biologická úprava odpadov, Prievidza	Mechanicko-biologickú úpravu zmesových komunálnych odpadov. Mechanicko-biologická úprava (MBÚ) predstavuje technológiu na spracovávanie zvyškových	4,500 mil. / JTF/EŠIF

	komunálnych odpadov - roztriedenie na využiteľné (materiálovo alebo energeticky) a nevyužiteľné odpady, a ďalej biologickej úpravy vytriedených biologických zložiek zvyškového odpadu.	
Realizácia nových stanovíšť pre polopodzemné kontajnery	vybudovanie systému polopodzemných stanovíšť za účelom skvalitnenia služieb poskytovaných v oblasti odpadového hospodárstva	rozpočet mesta
Smart technológie pre odpadové hospodárstvo	Inštalácia snímačov na jednotlivé nádoby pre zefektívnenie a kontrolu množstva odpadu na území mesta	rozpočet mesta
Likvidácia nepovolených skládok	likvidácia nepovolených skládok na území mesta Prievidza	rozpočet mesta

STRATEGICKÝ CIEĽ	**6.2. Ekologické a obnoviteľné zdroje energie**	
ŠPECIFICKÝ CIEĽ	**6.2.1 Budovanie obnoviteľných zdrojov energie na báze lokálnych špecifík**	
Predpokladaná doba realizácie: 2022 - 2030		
Projekty mesto Prievidza		
Názov projektu	**Popis projektu**	**Predpokladaná hodnota v € a zdroj financovania**
Zvyšovanie energetickej efektívnosti prostredníctvom budovania OZE a SMART riešení pre samospotrebiteľov (rodinné domy, bytové domy)		15 mil. / JTF/EŠIF
Znižovanie energetickej náročnosti verejných budov na báze OZE - objekty ZŠ, MŠ, ZUŠ a CVČ, Prievidza : ZŠ Energetikov 2 680 000,- € ZŠ s MŠ Malonecpalská 2 645 000,- € ZŠ Sama Chalupku 2 130 000,- € ZŠ Rastislavova 2 635 0000,- € ZŠ Mariánska 1 285 000,- € ZUŠ Prievidza 465 000,- € MŠ Ul. A.Mišúta 410 000,- € CVČ v Prievidzi 2 645 000,- €	Zníženie energetickej náročnosti budov ZŠ, MŠ, ZUŠ a CVČ rozsahu zateplenia obvodových stien, strechy, výmena okenných a dverných konštrukcií, výmena osvetlenia s využitím obnoviteľných zdrojov energie/zelená energia.	14,9 mil. / JTF/EŠIF
Zníženie energetickej náročnosti budovy KaSS na báze OZE, Prievidza	Zníženie energetickej náročnosti objektu kultúrneho domu v rozsahu zateplenia obvodových stien, strechy, výmena okenných a dverných konštrukcií, výmena osvetlenia s využitím obnoviteľných zdrojov energie/zelená energia.	1,800 mil. / JTF/EŠIF
Znižovanie energetickej náročnosti športovísk na báze OZE • Športová hala, Prievidza	Cieľom projektu je zníženie energetickej náročnosti objektu Športovej haly na Ulici olympionikov v Prievidzi. Opatrenia projektu sú zamerané na zlepšenie tepelnoizolačných vlastností obvodových konštrukcií (zateplenie obvodových stien, zateplenie strechy, výmena okien), na racionálne využívanie energie a palív bez dopadu na komfortné využívanie priestorov športovej haly (inštalácia rekuperačných jednotiek s minimálnou účinnosťou 70%, hydraulické vyregulovanie vykurovacích okruhov), na zhospodárnenie osvetlenia (výmena osvetľovacích zdrojov za LED v častiach suterénu) a zvýšenia podielu obnoviteľných zdrojov energie na spotrebovávanej energií (inštalácia fotovoltaických panelov na streche objektu).	2,1 mil. / JTF/EŠIF
Znižovanie energetickej náročnosti športovísk na báze OZE • Zimný štadión, Prievidza	Cieľom projektu je zníženie energetickej náročnosti Zimného štadióna na Bojnickej ceste 32 v Prievidzi. Opatrenia projektu sa týkajú len vstavku. Opatrenia projektu sú zamerané na zlepšenie tepelnoizolačných	1,620 mil. / JTF/EŠIF

	vlastností obvodových konštrukcií (zateplenie obvodových stien vstavku, zateplenie strechy vstavku, výmena okien vstavku), na racionálne využívanie energie a palív bez dopadu na komfortné využívanie priestorov zimného štadióna (inštalácia rekuperačných jednotiek s minimálnou účinnosťou 70%, hydraulické vyregulovanie vykurovacích okruhov), na zhospodárnenie osvetlenia (výmena osvetľovacích zdrojov za LED) a zvýšenia podielu obnoviteľných zdrojov energie na spotrebovávanej energií (inštalácia fotovoltaických panelov na streche objektu).	

STRATEGICKÝ CIEĽ	**6.3. Znižovanie energetickej náročnosti územia**
ŠPECIFICKÝ CIEĽ	**6.3.1 Znižovanie energetickej náročnosti verejných budov a areálov**

Predpokladaná doba realizácie: 2022 - 2030

Projekty mesto Prievidza

Názov projektu	**Popis projektu**	**Predpokladaná hodnota v € a zdroj financovania**
Znižovanie energetickej náročnosti verejných budov na báze OZE - objekty ZŠ, MŠ, ZUŠ a CVČ, Prievidza : ZŠ Energetikov 2 680 000,- € ZŠ s MŠ Malonecpalská 2 645 000,- € ZŠ Sama Chalupku 2 130 000,- € ZŠ Rastislavova 2 635 0000,- € ZŠ Mariánska 1 285 000,- € ZUŠ Prievidza 465 000,- € MŠ Ul. A.Mišúta 410 000,- € CVČ v Prievidzi 2 645 000,- €	Zníženie energetickej náročnosti budov ZŠ, MŠ, ZUŠ a CVČ rozsahu zateplenia obvodových stien, strechy, výmena okenných a dverných konštrukcií, výmena osvetlenia s využitím obnoviteľných zdrojov energie/zelená energia.	14,9 mil. / JTF/EŠIF
Zníženie energetickej náročnosti budovy KaSS na báze OZE, Prievidza	Zníženie energetickej náročnosti objektu kultúrneho domu v rozsahu zateplenia obvodových stien, strechy, výmena okenných a dverných konštrukcií, výmena osvetlenia s využitím obnoviteľných zdrojov energie/zelená energia.	1,800 mil. / JTF/EŠIF
Znižovanie energetickej náročnosti športovísk na báze OZE • Športová hala, Prievidza	Cieľom projektu je zníženie energetickej náročnosti objektu Športovej haly na Ulici olympionikov v Prievidzi. Opatrenia projektu sú zamerané na zlepšenie tepelnoizolačných vlastností obvodových konštrukcií (zateplenie obvodových stien, zateplenie strechy, výmena okien), na racionálne využívanie energie a palív bez dopadu na komfortné využívanie priestorov športovej haly (inštalácia rekuperačných jednotiek s minimálnou účinnosťou 70%, hydraulické vyregulovanie vykurovacích okruhov), na zhospodárnenie osvetlenia (výmena osvetľovacích zdrojov za LED v častiach suterénu) a zvýšenia podielu obnoviteľných zdrojov energie na spotrebovávanej energií (inštalácia fotovoltaických panelov na streche objektu).	2,1 mil. / JTF/EŠIF
Znižovanie energetickej náročnosti športovísk na báze OZE • Zimný štadión, Prievidza	Cieľom projektu je zníženie energetickej náročnosti Zimného štadióna na Bojnickej ceste 32 v Prievidzi. Opatrenia projektu sa týkajú len vstavku. Opatrenia projektu sú zamerané na zlepšenie tepelnoizolačných	1,620 mil. / JTF/EŠIF

	vlastností obvodových konštrukcií (zateplenie obvodových stien vstavku, zateplenie strechy vstavku, výmena okien vstavku), na racionálne využívanie energie a palív bez dopadu na komfortné využívanie priestorov zimného štadióna (inštalácia rekuperačných jednotiek s minimálnou účinnosťou 70%, hydraulické vyregulovanie vykurovacích okruhov), na zhospodárnenie osvetlenia (výmena osvetľovacích zdrojov za LED) a zvýšenia podielu obnoviteľných zdrojov energie na spotrebovávanej energií (inštalácia fotovoltaických panelov na streche objektu).	
Rekonštrukcia DK Malá Lehôtka	zateplenie obvodového plášťa,	rozpočet mesta
Rekonštrukcia DK Hradec	rekonštrukcia sociálnych zariadení	rozpočet mesta
Domu kultúry na Ul. F. Madvu v Prievidzi	zateplenie obvodového plášťa, strešného plášťa, výmena okenných a dverných výplní otvorov, rekonštrukcia technických a technologických rozvodov, rekonštrukcia a modernizácia vnútorných priestorov domu kultúry	rozpočet mesta
Rekonštrukcia DK Veľká Lehôtka	zateplenie obvodového plášťa,	rozpočet mesta

STRATEGICKÝ CIEĽ	**6.3. Znižovanie energetickej náročnosti územia**	
ŠPECIFICKÝ CIEĽ	**6.3.2. Energetická efektívnosť verejnej infraštruktúry a centrálne zásobovanie teplom**	
Predpokladaná doba realizácie: 2022 - 2030		
Projekty mesto Prievidza		
Názov projektu	**Popis projektu**	**Predpokladaná hodnota v € a zdroj financovania**
Rekonštrukcia rozvodov tepla vrátane vybudovania KOST - Mesto Prievidza	Obnova rozvodov tepla pre dosiahnutie vyššej energetickej efektívnosti, vrátane vybudovania kompaktných odovzdávacích staníc tepla.	7,750 mil. / EŠIF, JTF/EŠIF, Modernizačý fond
Vybudovanie nového zdroja tepla pre SCZT	Náhrada zdroja KVET pre jestvujúce SCZT v meste Prievidza na zdrojovej báze OZE a zemného plynu v areáli bane Cigeľ a v meste Prievidza. Súčasťou projektu je aj systém potrubia teplej vody spájajúceho lokalitu Cígeľ so súčasným miestom dodávky tepla pri okraji mesta Prievidza, potrebné doplnkové vybavenie a práce (prípojky zemného plynu, úpravňa vody, obehové čerpadlá atď.).	15 mil. / EŠIF, JTF/EŠIF, Modernizačý fond

Priorita G – Inovatívna regionálna ekonomika

STRATEGICKÝ CIEĽ	**7.1. Plochy pre rozvoj regionálnej ekonomiky**
ŠPECIFICKÝ CIEĽ	**7.1.1. Nové rozvojové plochy pre regionálnu ekonomiku**

Predpokladaná doba realizácie: 2022 - 2030		
Projekty mesto Prievidza		
Názov projektu	**Popis projektu**	**Predpokladaná hodnota v € a zdroj financovania**
Vybudovanie priemyselného parku –Prievidza Západ II., Prievidza	Zámer rieši prípravu rozvojových plôch pre potenciálnych investorov v novom priemyselnom parku Prievidza – Západ II. Cieľom projektu je okrem vybudovania infraštruktúry vybudovať aj dopravné napojenie priemyselnej zóny na obchvat mesta.	8,350 mil. / JTF/EŠIF
Revitalizácia tržnice na Trhovej ulici	zatraktívnenie priestoru existujúcej tržnice – prekrytie trhoviska, vybudovanie pešej zóny, revitalizácia zelene	rozpočet mesta

Mesto Nováky

Priorita A – Zdravé a smart komunity

STRATEGICKÝ CIEĽ	**1.1. Podpora zdravého životného štýlu a rozvoj talentov lokálnych komunít**
ŠPECIFICKÝ CIEĽ	**1.1.1. Budovanie, obnova a modernizácia športovej a voľnočasovej infraštruktúry**

Predpokladaná doba realizácie: 2022 - 2030

Projekty mesto Nováky

Názov projektu	**Popis projektu**	**Predpokladaná hodnota v € a zdroj financovania**
Rekonštrukcia areálu Mestského futbalového štadióna Nováky a jeho technického zázemia.	Zveľadenie technického zázemia areálu a objektu hlavnej tribúny, energetické zefektívnenie a odstránenie problémov so zatekaním cez strechu a cez časti tribúny s umiestnenými sedadlami. Rekonštrukcia interiéru - šatní a miestností poskytujúcich servis ubytovaným a rozhodcom.	0,600 mil. / JTF/EŠIF
Rekonštrukcia umelých trávnikov na futbalovom ihrisku Nováky – umelá tráva, multifunkčné ihrisko	Výmena umelého trávnika na veľkej hracej ploche a výmena opotrebovaného umelého trávnika na multifunkčnom ihrisku v areáli Futbalového štadióna v Novákoch	0,250 mil. / JTF/EŠIF
Hydraulická plošina na dne bazéna pre potreby plaveckých výcvikov, Nováky.	Hydraulickou plošinou sa upravuje výška hladiny vodnej plochy pre výučbu plaveckých výcvikov, nakoľko bazén bol projektovaný na športové využitie vodného póla	0,250 mil. / JTF/EŠIF
Oprava havarijného stavu Národného centra vodného póla v Novákoch	Rekonštrukcia pohyblivej strechy NCVP Nováky (výmena krytiny, obnovenie ochranného náteru na konštrukcii, ...)	0,900 mil. / JTF/EŠIF
Rekonštrukcia kultúrnej pamiatky Kúria Nováky		1,2 mil. / JTF/EŠIF
Rekonštrukcia Obradnej siene Nováky		0,220 mil. / JTF/EŠIF
Rekonštrukcia Kultúrneho domu Nováky		2,3 mil. / JTF/EŠIF
Rekonštrukcia Domu smútku Nováky		0,300 mil. / JTF/EŠIF
Požiarna zbrojnica, Nováky	Rekonštrukcia objektu požiarnej zbrojnice, ktorá okrem funkčného poslania poskytuje aj športovo-spoločenské a voľnočasové vyžitie pre miestnu komunitu dobrovoľných hasičov. Riešenie energetickej náročnosti výmenou okenných otvorov, zateplenie plášťa objektu a strechy. Vyriešenie efektívneho vykurovania objektu, ktorý je teraz vykurovaný elektrickými telesami. Pre plnú funkčnosť je potrebné doplniť aj požiarnu techniku.	0,300 mil. / JTF/EŠIF
Revitalizácia mestských zelených plôch - Park Š.Moyzesa, Nováky	Revitalizácia verejných priestranstiev a zelených plôch ako priestoru pre potenciálne komunitné, spoločenské a voľnočasové aktivity - s využitím prvkov na znižovanie dopadov zmeny klímy	0,400 mil. / JTF/EŠIF
Revitalizácia lokalít kostola a kúrie, Nováky	Revitalizácia historickej kultúrnej pamiatky a priľahlého priestranstva s vytvorením nového verejného priestranstva pre možnosť stretávania sa a spoločenských aktivít občanov.	0,400 mil. / JTF/EŠIF

STRATEGICKÝ CIEĽ	**1.2. Smart región**
ŠPECIFICKÝ CIEĽ	**1.2.1. Smart urbánna bezpečnosť**

Predpokladaná doba realizácie: 2022 - 2030		
Projekty mesto Nováky		
Názov projektu	**Popis projektu**	**Predpokladaná hodnota v € a zdroj financovania**
Rekonštrukcia verejného osvetlenia LED technológie (včítane svietidiel, stožiarov, kabeláže a rozvádzačov), Nováky	Rekonštrukcia verejného osvetlenia v častiach, kde nebola doteraz realizovaná rekonštrukcia vôbec alebo kde v rámci výzvy sa mohli vymieňať len svietidlá za LED technológiu, ale infraštruktúra nebola oprávneným výdavkom.	0,500 mil. / JTF/EŠIF
Požiarna zbrojnica, Nováky	Rekonštrukcia objektu požiarnej zbrojnice. Riešenie energetickej náročnosti výmenou okenných otvorov, zateplenie plášťa objektu a strechy. Vyriešenie efektívneho vykurovania objektu, ktorý je teraz vykurovaný elektrickými telesami. Pre plnú funkčnosť je potrebné doplniť aj požiarnu techniku.	0,300 mil. / JTF/EŠIF

STRATEGICKÝ CIEĽ	1.2. Smart región
ŠPECIFICKÝ CIEĽ	1.2.2. Podpora smart komunikácie, kapacít plánovania a manažmentu územia
Predpokladaná doba realizácie: 2022 - 2030	
Projekty mesto Nováky	
Názov projektu	**Popis projektu**	**Predpokladaná hodnota v € a zdroj financovania**
Budovanie administratívnych a analyticko-strategických kapacít v Meste Nováky	Cieľom projektového zámeru je posilniť koordinačné a implementačné kapacity miestnej samosprávy za účelom zefektívnenia ich činností pri výkone originálnych a prenesených kompetencií, s použitím smart prvkov komunikácie, manažmentu a riadenia.	0,200 mil. / JTF/EŠIF
Budovanie administratívnych a analyticko-strategických kapacít - pokračovanie projektu Podpora zamestnateľnosti "baníci" v Meste Nováky	Cieľom projektového zámeru je zmierniť dopady ukončenia banskej činnosti na zamestnancov Hornonitrianskych baní Prievidza, a.s. po roku 2023 a aj s použitím smart prvkov komunikácie, manažmentu a riadenia vytvoriť podmienky pre ich plynulý prechod z utlmovaného odvetvia ťažby hnedého uhlia do nového zamestnania v iných odvetviach hospodárskej činnosti v regióne – kontinuálne pokračovanie projektu Podpora zamestnateľnosti v regióne horná Nitra.	0,500 mil. / JTF/EŠIF
Vybudovanie smartwireless rozhlasu, Nováky	Pokračovanie v rekonštrukcii mestského rozhlasu doplnením ďalších hniezd bezdrôtového prenosu signálu v častiach, kde je problém s kvalitou vysielania (kabeláž v zlom stave a výmena reproduktorov pre príjem bezdrôtového prenosu signálu). Na smart podporu doplniť aj vysielacu centrálu o nové funkcionality.	0,083 mil. / JTF/EŠIF

STRATEGICKÝ CIEĽ	1.3. Sociálna inklúzia
ŠPECIFICKÝ CIEĽ	1.3.1. Dostupné sociálne služby a bývanie
Predpokladaná doba realizácie: 2022 - 2030	

Projekty mesto Nováky		
Názov projektu	**Popis projektu**	**Predpokladaná hodnota v € a zdroj financovania**
Budova Gastro, nízkonákladové bývanie, Nováky	Komplexná rekonštrukcia celého objektu, ktorý je napojený na Dom kultúry. Súčasťou je ubytovacia časť, kde by sa rekonštrukciou získali nízkonákladové priestory na bývanie. V spodnej časti sa nachádzajú pôvodne reštauračné priestory so zázemím na prípravu jedál. Tieto priestory vyžadujú rekonštrukciu a tiež zázemie v kuchyni treba doplniť o novú technológiu	1,5 mil. / JTF/EŠIF
Vybudovanie zariadenia pre seniorov, Nováky	Veková štruktúra obyvateľov si vyžaduje vybudovanie zariadenia komunitného typu s denným stacionárom. Mesto Nováky starne – od roku 1991 pokles detí o 24% a prírastok starších obyvateľov o 21,5%.	3,5 mil. / JTF/EŠIF

Priorita B – Dostupné a moderné služby obyvateľom

STRATEGICKÝ CIEĽ	2.1. Dostupné sociálne služby	
ŠPECIFICKÝ CIEĽ	2.1.1. Budovanie a modernizácia zariadení sociálnych služieb	
Predpokladaná doba realizácie: 2022 - 2030		
Projekty mesto Nováky		
Názov projektu	**Popis projektu**	**Predpokladaná hodnota v € a zdroj financovania**
Budova Gastro, nízkonákladové bývanie, Nováky	Komplexná rekonštrukcia celého objektu, ktorý je napojený na Dom kultúry. Súčasťou je ubytovacia časť, kde by sa rekonštrukciou získali nízkonákladové priestory na bývanie. V spodnej časti sa nachádzajú pôvodne reštauračné priestory so zázemím na prípravu jedál. Tieto priestory vyžadujú rekonštrukciu a tiež zázemie v kuchyni treba doplniť o novú technológiu.	1,5 mil. / JTF/EŠIF
Vybudovanie zariadenia pre seniorov, Nováky	Veková štruktúra obyvateľov si vyžaduje vybudovanie zariadenia komunitného typu s denným stacionárom. Mesto Nováky starne – od roku 1991 pokles detí o 24% a prírastok starších obyvateľov o 21,5%.	3,5 mil. / JTF/EŠIF

STRATEGICKÝ CIEĽ	2.2. Integrované zdravotné služby	
ŠPECIFICKÝ CIEĽ	2.2.1. Centrá integrovanej zdravotnej starostlivosti	
Predpokladaná doba realizácie: 2022 - 2030		
Projekty mesto Nováky		
Názov projektu	**Popis projektu**	**Predpokladaná hodnota v € a zdroj financovania**

Rekonštrukcia Centra integrovanej zdravotnej starostlivosti, Nováky	V rámci rekonštrukcie - zateplenie plášťa budovy a strechy. V rámci interiéru - výmena elektroinštalácie, vybudovanie klimatizácie a vzduchotechniky – predpríprava. Na jednotlivých poschodiach rekonštrukcia WC, úprava ordinácií s čakárňami podľa normatívnych štandardov. Súčasťou bude aj príprava na využitie internetu a komunikáciu s digitálnym röntgenom.	1,040 mil. / JTF/EŠIF
Vybudovanie polikliniky, Nováky	Vybudovanie nového zdravotného strediska so zameraním na Integráciu primárnej zdravotnej starostlivosti výstavba novej budovy v zmysle platnej legislatívny s požadovanými energetickými štandardami a súčasne plánované zlepšenie dostupnosti ambulantnej zdravotnej starostlivosti občanov.	3,4 mil. / JTF/EŠIF

STRATEGICKÝ CIEĽ	**2.3. Dostupné a moderné vzdelávacie služby**	
ŠPECIFICKÝ CIEĽ	**2.3.1. Rozširovanie kapacít vzdelávacích služieb**	
Predpokladaná doba realizácie: 2022 - 2030		
Projekty mesto Nováky		
Názov projektu	**Popis projektu**	**Predpokladaná hodnota v € a zdroj financovania**
Zlepšenie materiálno technického vybavenia ZŠ Nováky	Zlepšenie materiálno technického vybavenia, zlepšenie kompetencie žiakov základných škôl formou zriadenia učební – obstaranie hnuteľného majetku – technického vybavenia učební.	0,190 mil. / JTF/EŠIF
Rozšírenie materskej škôlky, Nováky	Projekt je zameraný na rozšírenie kapacity a rekonštrukciu objektu MŠ (zateplenie, oprava strechy, úprava interiéru), zvýšenie energetickej hospodárnosti budov materskej školy; zvýšenie kapacity objektu pre umiestnenie detí, ktorý nepokrýva potreby obyvateľstva; obnovu stavebno-technického riešenia.	0,585 mil. / JTF/EŠIF

Priorita C – Udržateľná mestská/regionálna mobilita

STRATEGICKÝ CIEĽ	**2.3. Dostupné a moderné vzdelávacie služby**	
ŠPECIFICKÝ CIEĽ	**2.3.1. Rozširovanie kapacít vzdelávacích služieb**	
Predpokladaná doba realizácie: 2022 - 2030		
Projekty mesto Nováky		
Názov projektu	**Popis projektu**	**Predpokladaná hodnota v € a zdroj financovania**
Zlepšenie cyklistickej infraštruktúry na hornej Nitre - úsek Zemianske Kostoľany – Nováky – Opatovce nad Nitrou – Prievidza	Vybudovanie cyklotrasy po brehu rieky Nitry v časti Nováky - mostné teleso na ceste 9 až po Topírenskú dolinu (po hrebeni brehu rieky Nitry je makadamový 30 cm podklad) s pokračovaním až do Opatoviec – asfaltový povrch. Časti cyklotrasy v Prievidzi sú už realizované.	1 mil. / JTF/EŠIF

STRATEGICKÝ CIEĽ	3.1. Nemotorová doprava	
ŠPECIFICKÝ CIEĽ	3.1.2. Vnútrosídelná pešia doprava	
Predpokladaná doba realizácie: 2022 - 2030		
Projekty mesto Nováky		
Názov projektu	**Popis projektu**	**Predpokladaná hodnota v € a zdroj financovania**
Vybudovanie chodníka do priemyselnej zóny, Nováky		0,110 mil. / JTF/EŠIF
Revitalizácia peších koridorov v rámci mestských zelených plôch - park Š. Moyzesa, Nováky	Predmetom je odvedenie dažďovej vody z nepriepustných povrchov, využitie zeleného potenciálu na zabránenie prehrievania urbanizovaných lokalít a vytvorenie nových plôch zelene. Využitie nových prírodných prvkov z dôvodu eliminácie negatívnych vplyvov klimatických zmien.	0,400 mil. / JTF/EŠIF

Priorita D – Smart dopravná a technická infraštruktúra

STRATEGICKÝ CIEĽ	4.1. Ochrana vôd	
ŠPECIFICKÝ CIEĽ	4.1.1. Budovanie verejnej kanalizácie	
Predpokladaná doba realizácie: 2022 - 2030		
Projekty mesto Nováky		
Názov projektu	**Popis projektu**	**Predpokladaná hodnota v € a zdroj financovania**
Dobudovanie kanalizácie, Nováky	V rámci mesta sú úseky, kde nie je dobudovaná kanalizačná sieť (napr. ulica Šimonovská, Lehotská, J. C. Hronského, Jesenského, Duklianska, Nábrežná a pod., niekde sú gravitačné problémy) a úseky potrebné na prepojenie do siete ústiacej do čističky odpadných vôd.	0,700 mil. / JTF/EŠIF

STRATEGICKÝ CIEĽ	4.2. Bezpečná a dostupná dopravná infraštruktúra	
ŠPECIFICKÝ CIEĽ	4.2.1. Kompletizácia a modernizácia dopravnej infraštruktúry	
Predpokladaná doba realizácie: 2022 - 2030		
Projekty mesto Nováky		
Názov projektu	**Popis projektu**	**Predpokladaná hodnota v € a zdroj financovania**

Príprava projektovej dokumentácie pre úsek rýchlostnej cesty R2 Dolné Vestenice – Nováky		4,780 mil. / JTF/EŠIF
Výstavba úseku rýchlostnej cesty R2 - Nováky - Žiar nad Hronom		662 mil. / JTF/EŠIF
Rekonštrukcia mostíkov nad Lelovským potokom, Nováky	Mostíky na Lelovskom potoku budované v „60“ rokoch sú vo veľmi zlom technickom stave a neumožňujú bezpečný prejazd k nehnuteľnostiam cez potok. Celkom je tam 20 mostných telies.	0,350 mil. / JTF/EŠIF
Prístupová cesta, Nováky	Vybudovanie prístupovej cesty k rekreačnému a obytnému územiu na podporu rozmachu priemyselného areálu v blízkosti riešenej lokality	0,500mil. / JTF/EŠIF
Rekonštrukcia komunikácie, Nováky	Potreba dobudovania miestnych komunikácii v rámci mesta, ktoré sú v zlom technickom stave (napr. len spevnené cesty bez asfaltového povrchu a nové prístupové cesty k novým objektom)	1 mil. / JTF/EŠIF
Rozšírenie a dopravné napojenie priemyselného parku, Nováky		19,845 mil. / JTF/EŠIF

Priorita E – Ekosystémové služby a kvalita životného prostredia

STRATEGICKÝ CIEĽ	**5.1. Environmentálne záťaže**	
ŠPECIFICKÝ CIEĽ	**5.1.1. Sanácia a rekultivácia skládok odpadu a prevencia vzniku nových záťaží**	
Predpokladaná doba realizácie: 2022 - 2030		
Projekty mesto Nováky		
Názov projektu	**Popis projektu**	**Predpokladaná hodnota v € a zdroj financovania**
Zberný dvor, Nováky	Nový zberný dvor je plánovaný v areáli bývalého skladu dreva Lesov š.p., kde je prístupová komunikácia a tiež železničná vlečka. Potrebné je vybudovať infraštruktúru pre zberný dvor, požadovanú legislatívou. Súčasný Zberný dvor v blízkosti Mestského úradu už nevyhovuje požiadavkám na manipuláciu s odpadmi.	1,5 mil. / JTF/EŠIF
Kompostáreň, Nováky	Vybudovanie Kompostárne vrátane vysporiadania majetkoprávnych vzťahov s majiteľmi pozemkov a vybavenie potrebnou technikou na manipulácia s BROa s Kuchynským odpadom. (drtička, prehrabávacia technika, traktory na zvoz BRO...)	1 mil. / JTF/EŠIF
Sanácia odkalísk, skládok a environmentálnych záťaží z technológie Fortischemu – VÁPENNÉ JAMY		30 mil. / JTF/EŠIF

STRATEGICKÝ CIEĽ	**5.2. Adaptácia na zmenu klímy**
ŠPECIFICKÝ CIEĽ	**5.2.1. Zadržiavanie vody v krajine**
Predpokladaná doba realizácie: 2022 - 2030	
Projekty mesto Nováky	

Názov projektu	Popis projektu	Predpokladaná hodnota v € a zdroj financovania
Revitalizácia mestských zelených plôch - Park Š.Moyzesa, Nováky	Revitalizácia verejných priestranstiev a zelených plôch ako priestoru pre potenciálne komunitné, spoločenské a voľnočasové aktivity - s využitím prvkov na znižovanie dopadov zmeny klímy	0,400 mil. / JTF/EŠIF
Revitalizácia lokalít kostola a kúrie, Nováky	Revitalizácia historickej kultúrnej pamiatky a priľahlého priestranstva s vytvorením nového verejného priestranstva pre možnosť stretávania sa a spoločenských aktivít občanov.	0,400 mil. / JTF/EŠIF
Rekonštrukcia koryta Lelovského potoka, Nováky	Lelovský potok bol budovaný z betónových banských skruží, ktoré boli spolu s kameňom spájané betónom. Vzhľadom vek potoka sa technický stav zhoršil a porušená betónová výplň si vyžadujú pravidelné čistenie koryta od nánosov a zarastajúcej trávy. Túto úpravu koryta by bolo potrebné realizovať spolu s rekonštrukciou mostných telies a vodozádržnými opatreniami a opatreniami na rozšírenie zelene a biodiverzity.	0,250 mil. / --
Rekonštrukcia mostíkov nad Lelovským potokom, Nováky	Mostíky na Lelovskom potoku budované v „60“ rokoch sú vo veľmi zlom technickom stave a neumožňujú bezpečný prejazd k nehnuteľnostiam cez potok. Celkom je tam 20 mostných telies. Túto rekonštrukciu mostných telies by bolo potrebné realizovať spolu s úpravou koryta Lelovského potoka, vodozádržnými opatreniami a opatreniami na rozšírenie zelene a biodiverzity.	0,350 mil. / JTF/EŠIF
Vybudovanie chodníka do priemyselnej zóny, Nováky	Synergický efekt sa dosiahne vodozádržnými riešeniami a opatreniami na rozšírenie zelene a biodiverzity pozdĺž chodníka.	0,110 mil. / JTF/EŠIF

STRATEGICKÝ CIEĽ	5.3. Ekosystémové služby
ŠPECIFICKÝ CIEĽ	5.3.1. Kvalitné a zelené verejné priestory

Predpokladaná doba realizácie: 2022 - 2030

Projekty mesto Nováky

Názov projektu	Popis projektu	Predpokladaná hodnota v € a zdroj financovania
Revitalizácia mestských zelených plôch - Park Š.Moyzesa, Nováky	Revitalizácia verejných priestranstiev a zelených plôch ako priestoru pre potenciálne komunitné, spoločenské a voľnočasové aktivity - s využitím prvkov na znižovanie dopadov zmeny klímy	0,400 mil. / JTF/EŠIF
Revitalizácia lokalít kostola a kúrie, Nováky	Revitalizácia historickej kultúrnej pamiatky a priľahlého priestranstva s vytvorením nového verejného priestranstva pre možnosť stretávania sa a spoločenských aktivít občanov - s využitím prvkov na znižovanie dopadov zmeny klímy	0,400 mil. / JTF/EŠIF
Rekonštrukcia koryta Lelovského potoka, Nováky	Lelovský potok bol budovaný z betónových banských skruží, ktoré boli spolu s kameňom spájané betónom. Vzhľadom vek potoka sa technický stav zhoršil a porušená betónová výplň si vyžadujú pravidelné čistenie koryta od nánosov a zarastajúcej trávy. Túto úpravu koryta by bolo potrebné realizovať spolu s rekonštrukciou mostných telies a vodozádržnými opatreniami a opatreniami na rozšírenie zelene a biodiverzity.	0,250 mil. / --
Rekonštrukcia mostíkov nad Lelovským potokom, Nováky	Mostíky na Lelovskom potoku budované v „60“ rokoch sú vo veľmi zlom technickom stave a neumožňujú bezpečný prejazd k nehnuteľnostiam cez potok. Celkom je tam 20 mostných telies. Túto rekonštrukciu mostných telies by bolo potrebné realizovať spolu s úpravou koryta Lelovského potoka, vodozádržnými opatreniami a opatreniami na rozšírenie zelene a biodiverzity.	0,350 mil. / JTF/EŠIF

Vybudovanie chodníka do priemyselnej zóny, Nováky	Synergický efekt sa dosiahne vodozádržnými riešeniami a opatreniami na rozšírenie zelene a biodiverzity pozdĺž chodníka.	0,110 mil. / JTF/EŠIF

Priorita F – Obehová ekonomika a ekonomická regionálna ekonomika

STRATEGICKÝ CIEĽ	**6.1. Efektívny manažment odpadov**	
ŠPECIFICKÝ CIEĽ	**6.1.1. Zvyšovanie efektivity nakladania s odpadmi (zber, manažment, spracovanie, zhodnocovanie)**	
Predpokladaná doba realizácie: 2022 - 2030		
Projekty mesto Nováky		
Názov projektu	**Popis projektu**	**Predpokladaná hodnota v € a zdroj financovania**
Zberný dvor, Nováky	Nový zberný dvor je plánovaný v areáli bývalého skladu dreva Lesov š.p., kde je prístupová komunikácia a tiež železničná vlečka. Potrebné je vybudovať infraštruktúru pre zberný dvor, požadovanú legislatívou. Súčasný Zberný dvor v blízkosti Mestského úradu už nevyhovuje požiadavkám na manipuláciu s odpadmi.	1,5 mil. / JTF/EŠIF
Kompostáreň, Nováky	Vybudovanie Kompostárne vrátane vysporiadania majetkoprávnych vzťahov s majiteľmi pozemkov a vybavenie potrebnou technikou na manipulácia s BROa s Kuchynským odpadom. (drtička, prehrabávacia technika, traktory na zvoz BRO...)	1 mil. / JTF/EŠIF
Sanácia odkalísk, skládok a environmentálnych záťaží z technológie Fortischemu – VÁPENNÉ JAMY		30 mil. / JTF/EŠIF

STRATEGICKÝ CIEĽ	**6.2. Ekologické a obnoviteľné zdroje energie**	
ŠPECIFICKÝ CIEĽ	**6.2.1 Budovanie obnoviteľných zdrojov energie na báze lokálnych špecifík**	
Predpokladaná doba realizácie: 2022 - 2030		
Projekty mesto Nováky		
Názov projektu	**Popis projektu**	**Predpokladaná hodnota v € a zdroj financovania**
Znižovanie energetickej náročnosti verejných budov na báze OZE: • MsÚ - Obradná sieň, Nováky 220 000,- EUR • MŠ, Nováky 585 000,- EUR • ZUŠ, Nováky 500 000,- EUR • ZŠ, Nováky dva objekty 2 500 000,- EUR • Kultúrny dom, Nováky 2 300 000,- EUR • Kúria Nováky kultúrna pamiatka 1 200	Projekt zameraný na zníženie energetickej náročnosti budov ZŠ, MŠ, Kultúrneho domu, požiarnej zbrojnice, kúrie a ostatných budov vo vlastníctve mesta v rozsahu zateplenia obvodového plášťa, strešného plášťa, výmena pôvodných otvorových výplní, výmena osvetlenia s využitím obnoviteľných zdrojov energie/zelená energia.	8,405 mil. / JTF/EŠIF

000,- EUR • Požiarna zbrojnica, Nováky 300 000, - EUR • Prenajaté priestory Benetu 150 000,- EUR • Prenajaté priestory Veposu 350 000,- EUR - Dom smútku 300 000,- EUR		
Rekonštrukcia požiarnej zbrojnice Nováky na báze OZE	Rekonštrukcia objektu požiarne zbrojnice. Riešenie energetickej náročnosti výmenou okenných otvorov, zateplenie plášťa objektu a strechy. Vyriešenie efektívneho vykurovania objektu, ktorý je teraz vykurovaný elektrickými telesami. Pre plnú funkčnosť je potrebné doplniť aj požiarnu techniku	0,300 mil. / JTF/EŠIF
Rekonštrukcia CIZS, Nováky na báze OZE	V rámci rekonštrukcie sa zatepľuje plášť budovy a strecha. V rámci interiéru sa vymieňa elektroinštalácia, vybuduje sa klimatizácia a vzduchotechnika – predpríprava. Na jednotlivých poschodiach sa prerobia WC, a ordinácie s čakárňami sa upravia podľa normatívnych štandardov. Súčasťou bude aj príprava na využitie internetu a komunikáciu s digitálnym rontgenom	1,040 mil. / JTF/EŠIF
Rekoštrukcia budovy Gastro pre nízkonákladové bývanie, Nováky, na báze OZE	Komplexná rekonštrukcia celého objektu, ktorý je napojený na Dom kultúry, s dôrazom na energetickú efektívnosť a využitie OZE. Súčasťou je ubytovacia časť, kde by sa rekonštrukciou získali nízkonákladové priestory na bývanie. V spodnej časti sa nachádzajú pôvodne reštauračné priestory so zázemím na prípravu jedál. Tieto priestory vyžadujú rekonštrukciu a tiež zázemie v kuchyni treba doplniť o novú technológiu	1,5 mil. / JTF/EŠIF
Rekonštrukcia areálu Mestského futbalového štadióna a jeho technického zázemia v Novákoch, na báze OZE.	Rekonštrukciou sa zveľadí technické zázemie areálu a objekt hlavnej tribúny sa enrgeticky zefektívni a odstránia sa problémy so zatekaním cez strechu a cez časti tribúny s umiestnenými sedadlami. V interiéri sa opravia šatne a miestnosti poskytujúce servis ubytovaným a rozhodcom	0,600 mil. / JTF/EŠIF
Rekonštrukcia Národného centra vodného póla v Novákoch, na báze OZE	Rekonštrukcia pohyblivej strechy NCVP Nováky (výmena krytiny, obnovenie ochranného náteru na konštrukcii, s riešeniami na zvýšenie energetickej efektívnosti budovy)	0,900 mil. / JTF/EŠIF
Rozšírenie materskej školy, Nováky - s využitím OZE.	Zvýšenie energetickej hospodárnosti budov materskej školy na báze OZE; obnova stavebno- technického riešenia.	0,585 mil. / JTF/EŠIF

STRATEGICKÝ CIEĽ	**6.3. Znižovanie energetickej náročnosti územia**	
ŠPECIFICKÝ CIEĽ	**6.3.1 Znižovanie energetickej náročnosti verejných budov a areálov**	
Predpokladaná doba realizácie: 2022 - 2030		
Projekty mesto Nováky		
Názov projektu	**Popis projektu**	**Predpokladaná hodnota v € a zdroj financovania**
Znižovanie energetickej náročnosti verejných budov na báze OZE: • MsÚ - Obradná sieň, Nováky 220 000,- EUR • MŠ, Nováky 585 000,- EUR • ZUŠ, Nováky 500 000,- EUR • ZŠ, Nováky dva objekty 2 500 000,- EUR • Kultúrny dom, Nováky 2 300	Projekt zameraný na zníženie energetickej náročnosti budov ZŠ, MŠ, Kultúrneho domu, požiarnej zbrojnice, kúrie a ostatných budov vo vlastníctve mesta v rozsahu zateplenia obvodového plášťa, strešného plášťa, výmena pôvodných otvorových výplní, výmena osvetlenia s využitím obnoviteľných zdrojov energie/zelená energia.	8,405 mil. / JTF/EŠIF

000,- EUR • Kúria Nováky kultúrna pamiatka 1 200 000,- EUR • Požiarna zbrojnica, Nováky 300 000, - EUR • Prenajaté priestory Benetu 150 000,- EUR • Prenajaté priestory Veposu 350 000,- EUR - Dom smútku 300 000,- EUR		
Rekonštrukcia požiarnej zbrojnice Nováky na báze OZE	Rekonštrukcia objektu požiarne zbrojnice. Riešenie energetickej náročnosti výmenou okenných otvorov, zateplenie plášťa objektu a strechy. Vyriešenie efektívneho vykurovania objektu, ktorý je teraz vykurovaný elektrickými telesami. Pre plnú funkčnosť je potrebné doplniť aj požiarnu techniku	0,300 mil. / JTF/EŠIF
Rekonštrukcia CIZS, Nováky na báze OZE	V rámci rekonštrukcie sa zatepľuje plášť budovy a strecha. V rámci interiéru sa vymieňa elektroinštalácia, vybuduje sa klimatizácia a vzduchotechnika – predpríprava. Na jednotlivých poschodiach sa prerobia WC, a ordinácie s čakárňami sa upravia podľa normatívnych štandardov. Súčasťou bude aj príprava na využitie internetu a komunikáciu s digitálnym rontgenom	1,040 mil. / JTF/EŠIF
Rekoštrukcia budovy Gastro pre nízkonákladové bývanie, Nováky, na báze OZE	Komplexná rekonštrukcia celého objektu, ktorý je napojený na Dom kultúry, s dôrazom na energetickú efektívnosť a využitie OZE. Súčasťou je ubytovacia časť, kde by sa rekonštrukciou získali nízkonákladové priestory na bývanie. V spodnej časti sa nachádzajú pôvodne reštauračné priestory so zázemím na prípravu jedál. Tieto priestory vyžadujú rekonštrukciu a tiež zázemie v kuchyni treba doplniť o novú technológiu	1,5 mil. / JTF/EŠIF
Rekonštrukcia areálu Mestského futbalového štadióna a jeho technického zázemia v Novákoch, na báze OZE.	Rekonštrukciou sa zveľadí technické zázemie areálu a objekt hlavnej tribúny sa enrgeticky zefektívni a odstránia sa problémy so zatekaním cez strechu a cez časti tribúny s umiestnenými sedadlami. V interiéri sa opravia šatne a miestnosti poskytujúce servis ubytovaným a rozhodcom	0,600 mil. / JTF/EŠIF
Rekonštrukcia Národného centra vodného póla v Novákoch, na báze OZE	Rekonštrukcia pohyblivej strechy NCVP Nováky (výmena krytiny, obnovenie ochranného náteru na konštrukcii, s riešeniami na zvýšenie energetickej efektívnosti budovy)	0,900 mil. / JTF/EŠIF
Rozšírenie materskej školy, Nováky - s využitím OZE.	Zvýšenie energetickej hospodárnosti budov materskej školy na báze OZE; obnova stavebno- technického riešenia.	0,585 mil. / JTF/EŠIF

STRATEGICKÝ CIEĽ	**6.3. Znižovanie energetickej náročnosti územia**	
ŠPECIFICKÝ CIEĽ	**6.3.2. Energetická efektívnosť verejnej infraštruktúry a centrálne zásobovanie teplom**	
Predpokladaná doba realizácie: 2022 - 2030		
Projekty mesto Nováky		
Názov projektu	**Popis projektu**	**Predpokladaná hodnota v € a zdroj financovania**
Rekonštrukcia a zabezpečenie CZT, Nováky		2,5 mil. / JTF/EŠIF
Rekonštrukcie rozvodov tepla v meste Nováky II: etapa – väzba na I.etapu		1,5 mil. / JTF/EŠIF

Mesto Bojnice

Priorita A – Zdravé a smart komunity

STRATEGICKÝ CIEĽ	1.1. Podpora zdravého životného štýlu a rozvoj talentov lokálnych komunít
ŠPECIFICKÝ CIEĽ	1.1.1. Budovanie, obnova a modernizácia športovej a voľnočasovej infraštruktúry

Predpokladaná doba realizácie: 2022 - 2030

Projekty mesto Bojnice

Názov projektu	Popis projektu	Predpokladaná hodnota v € a zdroj financovania
Revitalizácia Plážového kúpaliska v Bojniciach	Vytvorenie športovo-rekreačnej zóny pre širokú verejnosť. Stavebné, rekonštrukčné práce a úpravy areálu, vybudovanie oválu pre in-line korčuliarov. Projekt podporí okrem zdravého životného štýlu aj cestovný ruch v regióne. Synergický efekt sa dosiahne prepojením jednotlivých športových a rekreačných cieľov jestvujúcou cyklotrasou a vodozádržnými opatreniami prispievajúcimi k zlepšeniu klímy.	1,200 mil. / JTF/EŠIF
Revitalizácia Autokempingu Bojnice	Cieľom je zatraktívnenie a sprevádzkovanie areálu autokempingu. V rámci areálu pôjde o výmenu prípojok inžinierskych sietí, obnovu osvetlenia areálu, rekonštrukciu chatiek, doplnenie areálu novými zariadeniami. Projekt bude mať pozitívny dopad na podporu cestovného ruchu v regióne, v blízkosti Národnej ZOO, zámku Bojnice, vyhliadkových veží, bojnickej kalvárie, Kúpeľov Bojnice a svojím umiestnením na lesnom pozemku predstavuje výnimočné ubytovanie priamo na lesnom pozemku.	1,100 mil. / JTF/EŠIF
Rekonštrukcia klubovne futbalového klubu	Modernizácia, sfunkčnenie a zatraktívnenie priestorov klubovne futbalového klubu.	0,150 mil. / JTF/EŠIF
Rekonštrukcia budovy Domu služieb, Bojnice	Modernizácia, sfunkčnenie a zatraktívnenie priestorov budovy Domu služieb.	0,350 mil. / JTF/EŠIF
Rekonštrukcia časti Hurbanovho námestia	Dokončenie rekonštrukcie prispeje k rozšíreniu stretávacích a voľnočasových plôch (v historickom centre mesta na Hurbanovom námestí je zrekonštruovaná jedna časť námestia a vytvorená pešia zóna).	1,1 mil. / JTF/EŠIF

STRATEGICKÝ CIEĽ	1.2. Smart región
ŠPECIFICKÝ CIEĽ	1.2.1. Smart urbánna bezpečnosť

Predpokladaná doba realizácie: 2022 - 2030

Projekty mesto Bojnice

Názov projektu	Popis projektu	Predpokladaná hodnota v € a zdroj financovania
Modernizácia verejného osvetlenia v meste	Cieľom projektu je zmodernizovať systém verejného osvetlenia, pridanie svetelných bodov a zvýšenie intenzity osvetlenia na kritických miestach. Inštalovanie SMART rozvádzačov pre optimálne nastavenie a riadenie svetelnosti v meste.	0,400 mil. / JTF/EŠIF

Rekonštrukcia časti Hurbanovho námestia	Dokončenie rekonštrukcie prispeje k zvýšeniu urbánnej bezpečnosti (v historickom centre mesta na Hurbanovom námestí je zrekonštruovaná jedna časť námestia a vytvorená pešia zóna).	1,1 mil. / JTF/EŠIF

STRATEGICKÝ CIEĽ	**1.2. Smart región**	
ŠPECIFICKÝ CIEĽ	**1.2.2. Podpora smart komunikácie, kapacít plánovania a manažmentu územia**	
Predpokladaná doba realizácie: 2022 - 2030		
Projekty mesto Bojnice		
Názov projektu	**Popis projektu**	**Predpokladaná hodnota v € a zdroj financovania**
Rozšírenie siete bezdrôtového rozhlasu na celé mesto, Bojnice	Rozšírenie existujúcej siete bezdrôtového rozhlasu v častiach, kde chýba drôtové napojenie o nové jednotky tak, aby bolo rozhlasom pokryté celé mesto.	0,100 mil. / JTF/EŠIF

STRATEGICKÝ CIEĽ	**1.3. Sociálna inklúzia**	
ŠPECIFICKÝ CIEĽ	**1.3.1. Dostupné sociálne služby a bývanie**	
Predpokladaná doba realizácie: 2022 - 2030		
Projekty mesto Bojnice		
Názov projektu	**Popis projektu**	**Predpokladaná hodnota v € a zdroj financovania**
Rekonštrukcia budovy materskej škôlky na zariadenie pre seniorov, Bojnice	Cieľom projektu je vybudovať Zariadenie pre seniorov v rámci nevyužívaného objektu materskej škôlky v časti Dubnica a poskytnúť tak klientom komfortné riešenie nepriaznivej sociálnej situácie. Prostredníctvom novovybudovaného zariadenia by sa rozšírila ponuka služieb pre občanov Bojníc a iných obcí a miest o 8 až 10 lôžok v závislosti od stupňa odkázanosti klientov.	0,800 mil. / JTF/EŠIF

Priorita B – Dostupné a moderné služby obyvateľom

STRATEGICKÝ CIEĽ	**2.1. Dostupné sociálne služby**
ŠPECIFICKÝ CIEĽ	**2.1.1. Budovanie a modernizácia zariadení sociálnych služieb**

Predpokladaná doba realizácie: 2022 - 2030		
Projekty mesto Bojnice		
Názov projektu	**Popis projektu**	**Predpokladaná hodnota v € a zdroj financovania**
Rekonštrukcia budovy materskej škôlky na zariadenie pre seniorov, Bojnice	Cieľom projektu je vybudovať Zariadenie pre seniorov v rámci nevyužívaného objektu materskej škôlky v časti Dubnica a poskytnúť tak klientom komfortné riešenie nepriaznivej sociálnej situácie. Prostredníctvom novovybudovaného zariadenia by sa rozšírila ponuka služieb pre občanov Bojníc a iných obcí a miest o 8 až 10 lôžok v závislosti od stupňa odkázanosti klientov.	0,800 mil. / JTF/EŠIF

Priorita C – Udržateľná mestská/regionálna mobilita

STRATEGICKÝ CIEĽ	3.1. Nemotorová doprava	
ŠPECIFICKÝ CIEĽ	3.1.1. Vnútrosídelná cyklodoprava	
Predpokladaná doba realizácie: 2022 - 2030		
Projekty mesto Bojnice		
Názov projektu	**Popis projektu**	**Predpokladaná hodnota v € a zdroj financovania**
Prepojenie cyklistickej infraštruktúry na hornej Nitre cez Bojnice	Napojenie na existujúcu sieť cyklotrás na hornej Nitre. Cieľom je prepojenie dôležitých bodov a dopravných cieľov navzájom a podporiť tým využívanie bicykla bez obmedzení či už v rámci voľného času alebo ako spôsob dopravy do a z práce.	1 mil. / JTF/EŠIF

Priorita D – Smart dopravná a technická infraštruktúra

STRATEGICKÝ CIEĽ	4.2. Bezpečná a dostupná dopravná infraštruktúra	
ŠPECIFICKÝ CIEĽ	4.2.1. Kompletizácia a modernizácia dopravnej infraštruktúry	
Predpokladaná doba realizácie: 2022 - 2030		
Projekty mesto Bojnice		
Názov projektu	**Popis projektu**	**Predpokladaná hodnota v € a zdroj financovania**
Revitalizácia parkoviska za KC Bojnice	Cieľom projektu je spevnenie plochy parkoviska v centrálnej časti mesta za KC Bojnice, ktoré je v nevyhovujúcom stave, vytvorenie 99 parkovacích miest, montáž verejného osvetlenia, výsadba zelene, výstavba kanalizácie, dobudovanie infraštruktúry pre cyklodopravu a elektrodopravu. Parkovisko je vo veľkej miere využívané turistami, najmä počas letnej turistickej sezóny.	1 mil. / JTF/EŠIF

Priorita E – Ekosystémové služby a kvalita životného prostredia

STRATEGICKÝ CIEĽ	**5.2. Adaptácia na zmenu klímy**
ŠPECIFICKÝ CIEĽ	**5.2.1. Zadržiavanie vody v krajine**
Predpokladaná doba realizácie: 2022 - 2030	

Projekty mesto Bojnice		
Názov projektu	**Popis projektu**	**Predpokladaná hodnota v € a zdroj financovania**
Revitalizácia Plážového kúpaliska v Bojniciach	Vytvorenie športovo-rekreačnej zóny pre širokú verejnosť. Stavebné, rekonštrukčné práce a úpravy areálu, vybudovanie oválu pre in-line korčuliarov. Projekt podporí okrem zdravého životného štýlu aj cestovný ruch v regióne. Synergický efekt sa dosiahne prepojením jednotlivých športových a rekreačných cieľov jestvujúcou cyklotrasou a vodozádržnými riešeniami a opatreniami na rozšírenie zelene a biodiverzity prispievajúcimi k zlepšeniu klímy a ekosystému.	1,200 mil. / JTF/EŠIF
Revitalizácia Autokempingu Bojnice	Cieľom je zatraktívnenie a sprevádzkovanie areálu autokempingu. V rámci areálu pôjde o výmenu prípojok inžinierskych sietí, obnovu osvetlenia areálu, rekonštrukciu chatiek, doplnenie areálu novými zariadeniami. Projekt bude mať pozitívny dopad na podporu cestovného ruchu v regióne, v blízkosti Národnej ZOO, zámku Bojnice, vyhliadkových veží, bojnickej kalvárie, Kúpeľov Bojnice a svojím umiestnením na lesnom pozemku predstavuje výnimočné ubytovanie priamo na lesnom pozemku. Synergický efekt sa dosiahne vodozádržnými riešeniami a opatreniami na rozšírenie zelene a biodiverzity prispievajúcimi k zlepšeniu klímy a ekosystému.	1,100 mil. / JTF/EŠIF
Revitalizácia parkoviska za KC Bojnice	Cieľom projektu je spevnenie plochy parkoviska v centrálnej časti mesta za KC Bojnice, ktoré je v nevyhovujúcom stave, vytvorenie 99 parkovacích miest, montáž verejného osvetlenia, výsadba zelene, výstavba kanalizácie, dobudovanie infraštruktúry pre cyklodopravu a elektrodopravu. Parkovisko je vo veľkej miere využívané turistami, najmä počas letnej turistickej sezóny. Synergický efekt sa dosiahne vodozádržnými riešeniami a opatreniami na rozšírenie zelene a biodiverzity prispievajúcimi k zlepšeniu klímy a ekosystému.	1 mil. / JTF/EŠIF

STRATEGICKÝ CIEĽ	**5.3. Ekosystémové služby**
ŠPECIFICKÝ CIEĽ	**5.3.1. Kvalitné a zelené verejné priestory**
Predpokladaná doba realizácie: 2022 - 2030	

Projekty mesto Bojnice		
Názov projektu	**Popis projektu**	**Predpokladaná hodnota v € a zdroj financovania**

Revitalizácia Plážového kúpaliska v Bojniciach	Vytvorenie športovo-rekreačnej zóny pre širokú verejnosť. Stavebné, rekonštrukčné práce a úpravy areálu, vybudovanie oválu pre in-line korčuliarov. Projekt podporí okrem zdravého životného štýlu aj cestovný ruch v regióne. Synergický efekt sa dosiahne prepojením jednotlivých športových a rekreačných cieľov jestvujúcou cyklotrasou a vodozádržnými riešeniami a opatreniami na rozšírenie zelene a biodiverzity prispievajúcimi k zlepšeniu klímy a ekosystému.	1,200 mil. / JTF/EŠIF
Revitalizácia Autokempingu Bojnice	Cieľom je zatraktívnenie a sprevádzkovanie areálu autokempingu. V rámci areálu pôjde o výmenu prípojok inžinierskych sietí, obnovu osvetlenia areálu, rekonštrukciu chatiek, doplnenie areálu novými zariadeniami. Projekt bude mať pozitívny dopad na podporu cestovného ruchu v regióne, v blízkosti Národnej ZOO, zámku Bojnice, vyhliadkových veží, bojnickej kalvárie, Kúpeľov Bojnice a svojím umiestnením na lesnom pozemku predstavuje výnimočné ubytovanie priamo na lesnom pozemku. Synergický efekt sa dosiahne vodozádržnými riešeniami a opatreniami na rozšírenie zelene a biodiverzity prispievajúcimi k zlepšeniu klímy a ekosystému.	1,100 mil. / JTF/EŠIF
Revitalizácia parkoviska za KC Bojnice	Cieľom projektu je spevnenie plochy parkoviska v centrálnej časti mesta za KC Bojnice, ktoré je v nevyhovujúcom stave, vytvorenie 99 parkovacích miest, montáž verejného osvetlenia, výsadba zelene, výstavba kanalizácie, dobudovanie infraštruktúry pre cyklodopravu a elektrodopravu. Parkovisko je vo veľkej miere využívané turistami, najmä počas letnej turistickej sezóny. Synergický efekt sa dosiahne vodozádržnými riešeniami a opatreniami na rozšírenie zelene a biodiverzity prispievajúcimi k zlepšeniu klímy a ekosystému.	1 mil. / JTF/EŠIF

Priorita F – Obehová ekonomika a ekonomická regionálna ekonomika

STRATEGICKÝ CIEĽ	**6.2. Ekologické a obnoviteľné zdroje energie**	
ŠPECIFICKÝ CIEĽ	**6.2.1 Budovanie obnoviteľných zdrojov energie na báze lokálnych špecifík**	
Predpokladaná doba realizácie: 2022 - 2030		
Projekty mesto Bojnice		
Názov projektu	**Popis projektu**	**Predpokladaná hodnota v € a zdroj financovania**
Rekonštrukcia budovy materskej škôlky na zariadenie pre seniorov, Bojnice, s využitím OZE	Rekonštrukcia budovy, zvýšenie energetickej efektívnosti s použitím OZE	0,800 mil. / JTF/EŠIF
Rekonštrukcia budovy Domu služieb, Bojnice	Cieľom projektu je znížiť energetickú náročnosť mestskej budovy s využitím OZE, zníženie emisií a skvalitnenie životného prostredia a dosiahnutie priaznivých pocitových podmienok užívateľov budovy, ako aj zlepšenie vizuálnej stránky budovy prostredníctvom zateplenia obvodového plášťa, zateplenia strechy.	0,350 mil. / JTF/EŠIF

STRATEGICKÝ CIEĽ	**6.3. Znižovanie energetickej náročnosti územia**
ŠPECIFICKÝ	**6.3.1 Znižovanie energetickej náročnosti verejných budov a areálov**

CIEĽ	
Predpokladaná doba realizácie: 2022 - 2030	
Projekty mesto Bojnice	

Názov projektu	**Popis projektu**	**Predpokladaná hodnota v € a zdroj financovania**
Rekonštrukcia budovy materskej škôlky na zariadenie pre seniorov, Bojnice, s využitím OZE	Rekonštrukcia budovy, zvýšenie energetickej efektívnosti s použitím OZE	0,800 mil. / JTF/EŠIF
Rekonštrukcia budovy Domu služieb, Bojnice	Cieľom projektu je znížiť energetickú náročnosť mestskej budovy s využitím OZE, zníženie emisií a skvalitnenie životného prostredia a dosiahnutie priaznivých pocitových podmienok užívateľov budovy, ako aj zlepšenie vizuálnej stránky budovy prostredníctvom zateplenia obvodového plášťa, zateplenia strechy.	0,350 mil. / JTF/EŠIF

Priorita G – Inovatívna regionálna ekonomika

STRATEGICKÝ CIEĽ	**7.1. Plochy pre rozvoj regionálnej ekonomiky**
ŠPECIFICKÝ CIEĽ	**7.1.1. Nové rozvojové plochy pre regionálnu ekonomiku**
Predpokladaná doba realizácie: 2022 - 2030	
Projekty mesto Bojnice	

Názov projektu	**Popis projektu**	**Predpokladaná hodnota v € a zdroj financovania**
Revitalizácia Autokempingu Bojnice	Cieľom projektu je zatraktívnenie a sprevádzkovanie areálu autokempingu, okrem iného aj ako priestoru pre nové príležitosti rozvoja podnikania a služieb. V rámci areálu je potrebné vykonať množstvo udržiavacích a rekonštrukčných prác ako napríklad výmena prípojok inžinierskych sietí, obnova osvetlenia areálu, rekonštrukcia chatiek, ale taktiež je potrebné doplniť areál novými zariadeniami. Realizácia projektu bude mať pozitívny dopad na podporu cestovného ruchu v regióne, nachádza v blízkosti Národnej ZOO, zámku Bojnice, vyhliadkových veží, bojnickej kalvárie, Kúpeľov Bojnice a svojím umiestnením na lesnom pozemku predstavuje výnimočné ubytovanie priamo na lesnom pozemku.	1,100 mil. / JTF/EŠIF
Revitalizácia Plážového kúpaliska v Bojniciach	Cieľom projektu je zatraktívnenie a sprevádzkovanie areálu autokempingu, okrem iného aj ako priestoru pre nové príležitosti rozvoja podnikania a služieb.	1,200 mil. / JTF/EŠIF

Obec Koš

Priorita A – Zdravé a smart komunity

STRATEGICKÝ CIEĽ	**1.1. Podpora zdravého životného štýlu a rozvoj talentov lokálnych komunít**
ŠPECIFICKÝ CIEĽ	**1.1.1. Budovanie, obnova a modernizácia športovej a voľnočasovej infraštruktúry**
Predpokladaná doba realizácie: 2022 - 2030	

Projekty Obec Koš		
Názov projektu	**Popis projektu**	**Predpokladaná hodnota v € a zdroj financovania**
Výstavba šatní na futbalovom štadióne, Koš	Modernizácia, sfunkčnenie a zatraktívnenie priestorov futbalového štadióna	0,250 mil. / JTF/EŠIF
Rekonštrukcia umelých trávnikov na tenisových kurtoch, Koš	Modernizácia, sfunkčnenie a zatraktívnenie priestorov tenisových kurtov.	0,050 mil. / JTF/EŠIF
Vybudovanie workoutového ihriska, Koš	Projekt podporuje zdravý životný štýl a zatraktívňuje verejené priestory.	0,050 mil. / JTF/EŠIF
Výstavba kultúrneho domu, Koš	Projekt pre zvýšenie kvality poskytovania kultúrneho vyžitia obyvateľov, organizovanie kultúrnych akcií, svadieb, kongresov a pod. Zvýšenie občianskej vybavenosti v obci, ktorá v tejto oblasti dlhodobo absentuje.	1 mil. / JTF/EŠIF
Hasičská zbrojnica, Koš	Rekonštrukcia objektu požiarnej zbrojnice, ktorá okrem funkčného poslania poskytuje aj športovo-spoločenské a voľnočasové vyžitie pre miestnu komunitu dobrovoľných hasičov. Riešenie energetickej náročnosti výmenou okenných otvorov, zateplenie plášťa objektu a strechy. Vyriešenie efektívneho vykurovania objektu, ktorý je teraz vykurovaný elektrickými telesami. Pre plnú funkčnosť je potrebné doplniť aj požiarnu techniku.	0,500 mil. / JTF/EŠIF

STRATEGICKÝ CIEĽ	**1.2. Smart región**
ŠPECIFICKÝ CIEĽ	**1.2.1. Smart urbánna bezpečnosť**
Predpokladaná doba realizácie: 2022 - 2030	

Projekty Obec Koš		
Názov projektu	**Popis projektu**	**Predpokladaná hodnota v € a zdroj financovania**
Rekonštrukcia verejného osvetlenia LED technológie, Koš	Modernizácia verejného osvetlenia v obci Koš- výmena pôvodných svietidiel za LED svietidla, výmena kabeláže.	0,070 mil. / JTF/EŠIF
Hasičská zbrojnica, Koš	Rekonštrukcia objektu požiarnej zbrojnice. Riešenie energetickej náročnosti výmenou okenných otvorov, zateplenie plášťa objektu a strechy. Vyriešenie efektívneho vykurovania objektu, ktorý je teraz vykurovaný elektrickými telesami. Pre plnú funkčnosť je potrebné doplniť aj požiarnu techniku.	0,500 mil. / JTF/EŠIF

STRATEGICKÝ CIEĽ	1.2. Smart región	
ŠPECIFICKÝ CIEĽ	1.2.2. Podpora smart komunikácie, kapacít plánovania a manažmentu územia	
Predpokladaná doba realizácie: 2022 - 2030		
Projekty Obec Koš		
Názov projektu	**Popis projektu**	**Predpokladaná hodnota v € a zdroj financovania**
Rekonštrukcia verejného rozhlasu-dolný koniec	Zrekonštruovanie zastaraného rozhlasu na dolnom konci.	

Priorita D – Smart dopravná a technická infraštruktúra

STRATEGICKÝ CIEĽ	4.2. Bezpečná a dostupná dopravná infraštruktúra	
ŠPECIFICKÝ CIEĽ	4.2.1. Kompletizácia a modernizácia dopravnej infraštruktúry	
Predpokladaná doba realizácie: 2022 - 2030		
Projekty Obec Koš		
Názov projektu	**Popis projektu**	**Predpokladaná hodnota v € a zdroj financovania**
Vybudovanie parkovacích miest pri bytových domoch a pri materskej škole	Zvýšenie kapacity parkovacích miest v obci.	0,100 mil. / EŠIF
Rekonštrukcia miestnych komunikácií	Rekonštrukcia ciest na uliciach Ružová, Bojnická,Víťazstva.	0,400 mil. / EŠIF

Priorita E – Ekosystémové služby a kvalita životného prostredia

STRATEGICKÝ CIEĽ	5.1. Environmentálne záťaže	
ŠPECIFICKÝ CIEĽ	5.1.1. Sanácia a rekultivácia skládok odpadu a prevencia vzniku nových záťaží	
Predpokladaná doba realizácie: 2022 - 2030		
Projekty Obec Koš		
Názov projektu	**Popis projektu**	**Predpokladaná hodnota v € a zdroj financovania**
Zberný dvor, Koš		1 mil. / ---

STRATEGICKÝ CIEĽ	5.2. Adaptácia na zmenu klímy	
ŠPECIFICKÝ CIEĽ	5.2.1. Zadržiavanie vody v krajine	
Predpokladaná doba realizácie: 2022 - 2030		
Projekty Obec Koš		
Názov projektu	**Popis projektu**	**Predpokladaná hodnota v € a zdroj financovania**
Vybudovanie workoutového ihriska, Koš	Vybudovanie workoutového ihriska. Synergický efekt sa dosiahne riešeniami obsahujúcimi vodozádržné opatrenia na realizovanej ploche.	0,050 mil. / JTF/EŠIF
Vybudovanie parkových miest pri bytových domoch a pri materskej škole	Zvýšenie kapacity parkovacích miest. Synergický efekt sa dosiahne riešeniami obsahujúcimi vodozádržné opatrenia na realizovanej ploche.	0,100 mil. / --

STRATEGICKÝ CIEĽ	5.3. Ekosystémové služby	
ŠPECIFICKÝ CIEĽ	5.3.1. Kvalitné a zelené verejné priestory	
Predpokladaná doba realizácie: 2022 - 2030		
Projekty Obec Koš		
Názov projektu	**Popis projektu**	**Predpokladaná hodnota v € a zdroj financovania**
Vybudovanie workoutového ihriska, Koš	Vybudovanie workoutového ihriska. Synergický efekt sa dosiahne riešeniami obsahujúcimi vodozádržné opatrenia na realizovanej ploche.	0,050 mil. / JTF/EŠIF
Vybudovanie parkových miest pri bytových domoch a pri materskej škole	Zvýšenie kapacity parkovacích miest. Synergický efekt sa dosiahne riešeniami obsahujúcimi vodozádržné opatrenia na realizovanej ploche.	0,100 mil. / --

Priorita F – Obehová ekonomika a ekonomická regionálna ekonomika

STRATEGICKÝ CIEĽ	6.1. Efektívny manažment odpadov	
ŠPECIFICKÝ CIEĽ	6.1.1. Zvyšovanie efektivity nakladania s odpadmi (zber, manažment, spracovanie, zhodnocovanie)	
Predpokladaná doba realizácie: 2022 - 2030		
Projekty Obec Koš		
Názov projektu	**Popis projektu**	**Predpokladaná hodnota v € a zdroj financovania**
Zberný dvor, Koš		1 mil. / ---

STRATEGICKÝ CIEĽ	6.2. Ekologické a obnoviteľné zdroje energie	
ŠPECIFICKÝ CIEĽ	6.2.1 Budovanie obnoviteľných zdrojov energie na báze lokálnych špecifík	
Predpokladaná doba realizácie: 2022 - 2030		
Projekty Obec Koš		
Názov projektu	**Popis projektu**	**Predpokladaná hodnota v € a zdroj financovania**
Rekonštrukcia hasičskej zbrojnice, Koš, s riešeniami na báze OZE	Rekonštrukcia objektu požiarnej zbrojnice s riešeniami na báze OZE. Riešenie energetickej náročnosti výmenou okenných otvorov, zateplenie plášťa objektu a strechy. Vyriešenie efektívneho vykurovania objektu, ktorý je teraz vykurovaný elektrickými telesami. Pre plnú funkčnosť je potrebné doplniť aj požiarnu techniku	0,500 mil. / --
Rekonštrukcia budovy Obecného úradu, Koš	Rekonštrukcia budovy obecného úradu s riešeniami na báze OZE.	0,350 mil. / JTF/EŠIF

STRATEGICKÝ CIEĽ	6.3. Znižovanie energetickej náročnosti územia	
ŠPECIFICKÝ CIEĽ	6.3.1 Znižovanie energetickej náročnosti verejných budov a areálov	
Predpokladaná doba realizácie: 2022 - 2030		
Projekty Obec Koš		
Názov projektu	**Popis projektu**	**Predpokladaná hodnota v € a zdroj financovania**
Rekonštrukcia hasičskej zbrojnice, Koš, s riešeniami na báze OZE	Rekonštrukcia objektu požiarnej zbrojnice s riešeniami na báze OZE. Riešenie energetickej náročnosti výmenou okenných otvorov, zateplenie plášťa objektu a strechy. Vyriešenie efektívneho vykurovania objektu, ktorý je teraz vykurovaný elektrickými telesami. Pre plnú funkčnosť je potrebné doplniť aj požiarnu techniku	0,500 mil. / --
Rekonštrukcia budovy Obecného úradu, Koš	Rekonštrukcia budovy obecného úradu s riešeniami na báze OZE.	0,350 mil. / JTF/EŠIF

Príloha B – Integrované územné investície UMR Prievidza – Nováky

Integrovaná územná investícia 1: Kvalita života v regióne

Kľúčový projekt 1	Kľúčový projekt 1: **KOMPLETIZÁCIA A MODERNIZÁCIA ZARIADENÍ ZDRAVOTNÍCKYCH A SOCIÁLNYCH SLUŽIEB NA ÚZEMÍ REGIÓNU PRIEVIDZA – NOVÁKY**
	Balík komplementárnych projektov 1a: ***Kompletizácia a modernizácia športových a oddychových areálov pre podporu zdravého životného štýlu a rozvoja talentov.***
	Balík komplementárnych projektov 1b: ***Modernizácia vzdelávaco-výchovného systému vrátane modernizácie infraštruktúry, aplikácií smart prvkov vo vzdelávaní a prispôsobenia kapacít potrebe územia.***
	Balík komplementárnych projektov 1c: ***Podpora kapitalizácie kultúrnych tradícií pre zvyšovanie kvality života vrátane modernizácie súvisiacej infraštruktúry***
	Balík komplementárnych projektov 1d: ***Zvyšovanie bezpečnosti obyvateľov na území regiónu***

Integrovaná územná investícia 2: Kvalita života v regióne

Kľúčový projekt 1	Kľúčový projekt 1: **BUDOVANIE REGIONÁLNEHO INTEGROVANÉHO SYSTÉMU OZE NA BÁZE ŠPECIFICKÉHO ENERGETICKÉHO POTENCIÁLU REGIÓNU VRÁTANE ZDROJOV PRE CENTRÁLNE ZÁSOBOVANIE TEPLOM**
	Balík komplementárnych projektov 1a: ***Budovanie regionálnych reťazcov pre zber, recykláciu a spracovanie odpadov vrátane technologických zariadení na triedenie, zhodnocovanie odpadov vrátane biologických***
	Balík komplementárnych projektov 1b: ***Regionálne energetické ostrovné systémy podpory samospotreby (prosumer) a efektívneho využívania OZE vrátane smart manažmentu***
	Balík komplementárnych projektov 1c: ***Modernizácia a kompletizácie energeticky efektívnej verejnej infraštruktúry (verejné osvetlenie) vrátane centrálnych rozvodov tepla v regióne***
	Balík komplementárnych projektov 1d: ***Zvyšovanie energetickej efektivity verejných budov vrátane smart manažmentu***
	Balík komplementárnych projektov 1e: ***Zvyšovanie energetickej efektivity verejných športovísk vrátane smart manažmentu***
	Balík komplementárnych projektov 1f: ***Regionálne centrum udržateľnej energetiky - budovanie kapacít spolupráce, poradenstva a vzdelávanie v oblasti regionálnej udržateľnej energetiky***
Kľúčový projekt 2	Kľúčový projekt 2: **SANÁCIA ENVIRONMENTÁLNYCH ZÁŤAŽÍ A NEGATÍVNYCH DOPADOV NA ÚZEMIACH POSTIHNUTÝCH ŤAŽBOU A PREVÁDZKOU UHOĽNEJ ELEKTRÁRNE VRÁTANE SEDIMENTOV VODNÝCH TOKOV A PLÔCH.**

	Balík komplementárnych projektov 2a: ***Podpora biodiverzity a zvyšovanie kvality a množstva zelenej infraštruktúry na verejných priestranstvách a areáloch ZŠ a MŠ v regióne***
Kľúčový projekt 3	Kľúčový projekt 3: **OCHRANA, STABILIZÁCIA A ROZŠIROVANIE VODNÝCH ZDROJOV NA ÚZEMÍ REGIÓNU**
	Balík komplementárnych projektov 3a: ***Kompletizácia a modernizácia infraštruktúry zásobovania pitnou vodou na území regiónu***
	Balík komplementárnych projektov 3b: ***Kompletizácia a modernizácia infraštruktúry odkanalizovania na území regiónu***
	Balík komplementárnych projektov 3c: ***Budovanie alternatívnych systémov spracovania splaškových vôd – koreňové čističky, domové čističky)***
	Balík komplementárnych projektov 3d: ***Budovanie regionálneho komplexu vodozádržných opatrení a prevencie pred povodňami na území regiónu***

Integrovaná územná investícia 3: Inovatívna a konkurencieschopná regionálna ekonomika

Kľúčový projekt 1	Kľúčový projekt 1: **BUDOVANIE INOVAČNÉHO EKOSYSTÉMU PRE PODPORU TRANSFORMÁCIE REGIÓNU NA INOVATÍVNU, ZELENÚ A KONKURENCIESCHOPNÚ EKONOMIKU, VRÁTANE VYTVÁRANIA PRIESTOROVÝCH PODMIENOK (GREENFIELD) PRE EKONOMICKÝ ROZVOJ NA ÚZEMÍ REGIÓNU**
	Balík komplementárnych projektov 1a: ***Budovanie a rozvoj územných a doménových klastrov pre rozvoj tradičných, ale i nových odvetví ekonomiky***
	Balík komplementárnych projektov 1b: ***Modernizácia a transformácia vzdelávacieho systému pre harmonizáciu s potrebami trhu práce a transformujúcej sa regionálnej ekonomiky***
	Balík komplementárnych projektov 1c: ***Podpora systémov celoživotného vzdelávania a kariérneho poradenstva na trhu práce***
	Balík komplementárnych projektov 1d: ***Podporné služby pre inovatívnu, zelenú a udržateľnú ekonomiku vrátane podmienok pre rozvoj startupov, spinoffov, testovacích a inovačných centier, kreatívnych centier v regionálnej ekonomike***
	Balík komplementárnych projektov 1e: ***Budovanie komplexného regionálneho produktu cestovného ruchu vrátane obnovy a kompletizácie súvisiacej infraštruktúry, prepájania prvkov atraktivity, podpory spolupráce a budovania kapacít regionálneho cestovného ruch***
	Balík komplementárnych projektov 1f: ***Podpora smart city prístupov pre manažment územia vrátane moderných služieb verejnosti***

Integrovaná územná investícia 4: Mobilita

Kľúčový projekt 1	Kľúčový projekt 1: **BUDOVANIE REGIONÁLNEHO EKOLOGICKÉHO DOPRAVNÉHO SYSTÉMU PROSTREDNÍCTVOM PODPORY EKOLOGICKÝCH FORIEM HROMADNEJ PREPRAVY, BUDOVANIA PRVKOV INFRAŠTRUKTÚRY PRE ELEKTROMOBILITU V HROMADNEJ I INDIVIDUÁLNEJ DOPRAVE**
	Balík komplementárnych projektov 1a: ***Modernizácia a kompletizácie multimodálnych prestupných uzlov na území regiónu, vrátane budovania záchytných parkovísk a prepojení na súvisiacu infraštruktúru pešej a cyklistickej dopravy***
	Balík komplementárnych projektov 1b: ***Kompletizácie siete nadregionálnej cestnej infraštruktúry***
	Balík komplementárnych projektov 1c: ***Modernizácia a kompletizácia cestnej infraštruktúry prepájajúcej centrá bývania, práce, služieb a vzdelávania v regióne***
	Balík komplementárnych projektov 1d: ***Modernizácia a kompletizácia infraštruktúry cyklodopravy pre podporu ekologizácie dennej mobility v území regiónu***
	Balík komplementárnych projektov 1e: ***Rozvoj železničnej dopravy a s ňou súvisiacej infraštruktúry na území regiónu***